

ПЕРЕДПЛАТА

Платна в Чернівцях
виносить:
на пів рік 5 ар. 12 кр.
пів року 2 ар. 50 кр.
для заграниці 8 рублів або
12 франків.
Поодинокі числа по 12 кр.
в бюрі газет Л. Горюча в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА.

Виходить що тижня в п'ятницю.

Редакция і Адміністрация
„Буквини“ знаходяться в
Чернівцях (ул. Петровська
ч. 2), куда всі доноси адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 6.—8. год. вечером.

Оповіщення і прилоги

обчислюють ся по найде-
шевших цінах

Ч. 42.

Чернівці, дня 26-го (14-го) жовтня 1894.

Рочник X.

ПО ВИБОРАХ.

Минулої середи, 24. с. м. відбулись ви-
бори до Ради державної із міста Чернівців, на
місце покійного посла Вагнера.

Відколи Чернівці вибирають посла, загалом
чи до Ради державної чи на сойм кравиний, то
всє виходив тут кандидат ліберально-німецької
парції, позаяк тота парція в Чернівцях найсиль-
ніша та числом осіб як і своєю свідомістю
і політичною зрілістю. Тому і при теперішніх
виборах не міг ніхто здорово мислячий иншого
кінця сподіватись, як се і теперішні вибори
показали.

З тої причини рішились по зрілій розвазі
і по переговорах з проводирами ліберально-
німецькими і черновецькі Русини і Поляки підпи-
рати такого їх кандидата, котрий своїми особи-
стими прикметами і поглядами політичними да-
вав би німецьким мешканцям черновецьким по-
руку, що не лише не ме їх кравдити своїм по-
ступованєм у Відні, але котрий знав і хотів би
їх справедливі бажаня і потреби навіть підпирати.
От так Русини і Поляки, чимже Волохи
(що становлять найслабшу парцію у Чернівцях),
а властиво Мустаца, у спілці зі своїми
московськими трабантами. Засліплений силою,
яку ще має в руках яко властивий мотор
і голова Виділу краевого, лічучи на підпору зі
сторони волоскої консисторії митрополічної і на
„пособія“ ~~виступив~~ виступив той дух всяких
заколотів і несупокою на Буковині яко про-
тивний кандидат загалом і вельми поважаного
др. Ротта, котрий своїм дуже Русинам при-
хильним поведенєм у соймі довів, що Русини
можуть також у Раді державній на него спусти-
тись. Чи бр. Мустаца так далеко засліплений
свою силою що в самій річі думав побороти
кандидата німецько-руско-польського, чи були се
знов лиш вибрики бутного барона, вибрики духа
колотнечі і несупокою — се не мож вгадати,

але предвиджений кінець тих каріоломних ско-
ків бр. Мустаца лежить перед нами: при голо-
сованю пало 1089 голосів на др. Ротта, а 562
на бр. Мустацу. Се коротка але добра і ясна
відповідь!

Що перобив барон Мустаца аби привабити
собі голосів? Та дармо! Написав велике за впе-
не, що він один хоронить автономію краю і
міста — вибирайте! Сноїв ся з проводирами
антисемітів, Гелечинським, Нагорняком і т. д...
але і нішов із зборів антисемітів просто до ху-
ситської божниці на судний день — вибирайте!
Розказав своїм московським трабантам виписати
в останній годині відозву до Русинів підписану
„Народною Радою“ — вибирайте! Прийшли „по-
собія“ — вибирайте! — Та все на дармо, шко-
да було заходу.

Дуже цікава річ при сих виборах та, що
накопи сторонники др. Ротта всі заявленя і ві-
дозви від себе повними своїми іменами підпису-
вали, то не важилось пописах бр. Мустаца ні-
где лавно зі своїм іменем виступити. Крім особи-
стого, просто безличного заявленя публичного
Мустаца, були всі інші плякати підписані „від
комітету“ або від московского політичного
„общества“, але імя своє неважив ся ніхто
свѣтові виявити, хто то такий вбиваєсь за Му-
стацю. Се характеризує найлучше бр. Мустацу
і его приятелів. Якими штучками воєе той не-
вмолний воріг Русинів, те видно дуже нагла-
дно із его відозви, в котрій він себе представ-
ляє яко покровителя автономії краю і міста і
що він буде єї боронити проти кожного ворога
автономії. На що і для кого було отсе заявлене?
Чи не хотів може бр. Мустаца сим сказати, що
др. Ротт і его прихильники занепаають авто-
номію краю і міста? Се подобає на бр. Муста-
цу. Але оно виходить лиш на ту штучку, яку
вживає домашній злодій, коли за ним жене сто-
рож, накликаючи людий его ловити. Втікаючий
злодій вказує тоді рукою на певинних людий і
кричить і собі: ловіть, ловіть! О такими штуч-

ками воєе отсей несупокійний дух у соймі і ці-
лім краю. Вчіпив ся він якоїсь нібито загроже-
ної автономії і боронить по проти якихсь ні-
би-то ворогів, як Дон Кішот поборював вітраки.

Цікаво було при сих виборах також видіти
нашого записяглого антисеміта Гелечинського, як
ішов рука в руку з пейсатими агентами бр. Му-
стаца і з халатниками жидівськими, між тим ко-
ли він, Русин, поборює Русинів тому лиш, що
они політичні союзники Німців-лібералів.

В загалі були єї вибори дуже займаючі і
цікаві не з одного взгляду. Кожий щирий Бу-
ковинець і щирий австрійський горожанин мусить
над такими проявами, які тепер при сих вибо-
рах виявились не лиш головою помахати, але і
добре застановитись. Іменно не може се нам
бути байдужним, коли ми видим, що Букурешт вили-
ває на наші тутешні відносини. З Букурешту
плинуть сюда гроші на газети в волоскій і ні-
мецькій мові, а в січні має вийти і руска Му-
стицька газета. За заграничні гроші з
подудня і опівночі, видають ся у нас ав-
тономію краю і патріотизм австрій-
ський!

Русини черновецькі як звичайно предста-
вляли і тепер сумний образ розсіднаня. Німці,
Поляки, Румуни — всі йшли рука в руку і не
було бодай з надвору видно якої небудь між
ними незгоди. Русини-ж одні за Роттом, другі за
Мустацю — явно плякатами захищували ті
кандидатури. Аж гідь бере дивити ся на так
безголовле! Бо не можна сказати, що се похо-
дить від надзвичайного розвиненого серед Руси-
нів життя політичного — се просто доказ полі-
тичної незрілості! Віль серце стискає щирому
чоловікови, коли видить таке безголовле, коли
бачить на власні очі, що між Русинами є і та-
ка парція, що сьміє публично захищувати
кандидатуру завзятуго ворога всего що русь-
ке! Але-ж се знов новий доказ, що сих людий
не можна уважати за Русинів, — се гирини!

ХАТНЕ ЛИХО.

Драма на 5 дій.

Написав В. Чайченко.

(Дальше).

Юрко. Не лаяйся — я шуткую. Це не рука
їх кликати. То ж і лиха ніякого не буде —
з їми. А з нами... Ой серце моє, як я тебе
любив! Ти мені як зоря зоріла, як сонце з
неба світило. Не було мені на світі ні-
чого кращого над тебе. Як я тебе любив!..
Цить!.. Стривай!.. Я так тебе любив, що
слідочки твої цілував-би!.. А тепер.. Я не
можу нікому иншому тебе віддати!..

Докія. Юрку! Що бо ти кажеш!

Юрко. Я не можу нікому иншому тебе відда-
ти. Як я подумаю, що ці губоньки пишні
цілували кого иншого, що сі оченята зорі-
ли кому иншому — мені той світ зав-
лається, я тоді як божевільний стаю. (Від-
разу схиляє її за руки). Розумієш ти, зраднице
гадино, — розумієш ти, — я тоді тебе хо-
чу задавити і я тебе здавлю, я тебе зада-
влю! Иди сюди! (Притягає її за руки до себе).
Тепер ти не втечеш. Цить! не кажи! Я не
все сказав! Я-ж тебе любив.. Я-ж тебе й
тепер люблю. І задумати мені страшно без

тебе жити, що-б ти не моя була. От я й
надумав: краще нам умерти. Знаєш, я на-
думав тебе задавити. (Докія рухнула ся). Сгра-
шно? Голубко моя, се тільки одна мить. А
на тім світі Бог тобі всі гріхи простить за
те, що я тебе вбив. Слухай! — я надумав
це одного разу вночі. Лежав та й надумав.
Дуже ми мучимо ся і нічого вже тут не
поробим. То краще враз край та й годі.
Се я надумав на стєну і хотів зробити це
уночі, як ти стати-меш, — що-б не му-
чить тебе. А тоді розоумав ся. Треба спер-
шу побалакати с тобою. Все я намірявсь
балакати і боявсь. А ось тепер і стало ся..
Докія. То ти зміг би мене задавити тоді як я
спала-б?

Юрко. То-ж то, що не зміг. — Тільки думав.
А тепер саме так гарно підходить. Тільки
на часиночку розлучимо ся, а там зараз на
тому світі знову зострінемо ся. І там уже
не буде ні писаря, ні Евгєна. Поболить во-
но тільки манюньку часиночку. І бо-ж я не
можу инакше. А ти не кричи й не тікай,
бо нічого не пособить ся. Тепер кажи, що
ти хотіла сказати.

Докія. Що я хотіла сказати? Я хотіла.. коли
ти не можеш мені віри няти, коли ти вже
не можеш жити зо мною так, як жив, то..

такі справді задави мене. Я не тікати-му
й не боронити-мусь — не хочу.

Юрко. Не хочеш? Ти, не хочиш?

Докія. А то-ж. Ти в мене був один на світі.
А як ти мене зрікаєш ся, то хоч і задави.
Я не боюсь. Мені тільки тебе жалко, Юр-
ку, серце моє, що ти свою душу занепа-
сташ.

Юрко (відразу її руки пускає). Боже мій! а як же
ти се правду кажеш? А що як справді ні-
чого не було? І ми були-б щасливі!..

Докія. Ой були-б! Ой Юрку, серце моє, со-
коле мій, життя моє! ти помиляєш ся! я твоя
дружина, я твоя вірна, я тину за тобою,
тільки за тобою самим. Ми були-б щасливі!
(Принадає до його обіймаючи).

Юрко (відхиляє її). Ні, ні, ре треба так! Я вже
сказав собі задалегідь, що се так воно й
не буде, що ти плакати-меш, уневіряти-меш
мене. Бо тобі-ж треба одурити мене, що-б
обратувати ся. Ти не скотіла тікати, бо ро-
зібрала, що коли я не зроблю свого діла
сьогодні, так завсїгди иншим яким
разом можу його зробити. Ти знаєш, що ти
від мене не втечеш. Ото ти й хочеш мене
обдурити, що мов я сама не хочу тікати.
Та тільки я задалегідь ще знав, що ти
викручувати ся будеш, а вірити тобі не тре-
ба. А треба зробити, що надумав.. Край!..

Москалі, що підписують ся лише під імя Русинів, бо болягузи не мають відваги признати ся явно, що хочуть бути Москалями. Та тільки нашої утіхи, що ледви може яких 10 є таких ренегатів московских, тай то без накоренку.

Із межі 1089 голосів, що упали на др. Ротта, мусим що найменше яких 400 голосів рахувати на Русинів і Поляків. Значить ся: др. Ротт вибраний рускими і польськими голосами і се не завадить нам і Німцям знати! На бр. Му-стацу, помімо заохоти московскої „Народної Гади“ пало дуже мало руских голосів. На 569 сто голосів є около 200 жидівских, ну а на 362 поділили ся Румуни, Русини і Поляки. Очевидно самі Румуни доставили з 200—300 голосів, то на Русинів і Поляків лишає ся дуже мало. Тішити нас се, що і наше міщанство йшло разом з щирими народолюбцями і не скаляло соромом руске імя. В згоді і єдності сила! Незабавом будуть вибори до Ради міської — треба нам єдності, треба згоди!

Справозданє

з загальних зборів тов. „Руска Бесіда“ в Чернівцях.

Загальні збори тов. „Руска Бесіда“, що закінчили період діяльності товариства за рік 1894 і заравом отворили нову епоху діяльності его на підставі недавно змінених статутів, відбули ся дня 21. жовтня 1894 в сали „Народного Дому“. Вже з полудня збирались громади селян прибувших на збори, а о годині 4. отворив голова п. Ер. Пігуляк збори промовою, в котрій підніс діяльність товариства і его вагу для нашої суспільности.

По перерахуванню і справданню протоколу з минулих загальних зборів складав дотеперішній виділ справозданє, іменно загальне справозданє виділу (секретар) і справозданє касове (касієр). Справозданя сі от тут наводимо:

Справозданє виділу за рік 1894.

Остатні загальні збори, що відбулись 2-го червня с. р. ухвалили реорганізацію товариства, в тім напрямі, щоби оно не тільки літературними справами народа але цілим добробитом его могло займатись. Перепроваджене тої реорганізації поручено дотеперішному виділові, котрий через кілька тих місяців головню тою справою займав ся і допровадив так далеко, як він се після об'єму своєї діяльності означеної старими статутами зробити міг. Виділ постарав ся іменно о затвердженні змін статутів, приготував все до нової праці, та входив з громадами в переговори, що до заснованя читальні. Нині зібравсьмо ся докінчити се діло, щоби вже завтра почати нову роботу.

Опріч сеї справи зійшла на виділ в спадщину справа ювілею товариства. Приготовлене до того роблено скорою ходою. Ухвалено день, в котрім маєсь обходити ювілей, а то 19-го листопада с. р., ухвалено проґрам, котрий, позаяк ще можуть наступити зміни, тут не подаєм. Постаранось также о написанні історії тов. „Руска Бесіда“, котру висловив Др. Ст. Смаль-Стоцький.

Видаване „Бібліотеки для молодіжи, міщан і селян“, що звесь в сім році „Ластівкою“ і календаря за рік 1895 йшло як попередніми роками, однак живіше. „Ластівка“ вийшло вже 8 книжочок, а календар буде по всей віроятності на день ювілею готовий.

Над тими і іншими дрібнішими справами займав ся виділ на своїх засіданнях, котрих відбув 8. Виділ складав ся з дд. Ер. Пігуляка, гвлови, Вол. Ясеницького, заст. голови, Вол. Михальського, контролора, Серія Шпойнарівського завід. видавництва, др. Ст. Смаль-Стоцького, члена виділу і Ник. Желехівського секретаря. Заступниками були дд. Ант. Клим, Ант. Федорович, котрий провадив адміністрацію товариства і Мих. Вашкевич. До контрольної комісії належали дд. Н. Ронґуш, Гр. Ганкевич і Н. Костецкий.

Членів в товаристві було сего року 110, нових членів прибуло за той час лише 2. Тут мимоходом поскаржитись мушу, що багато членів свої обовязки занедбує, через те, що каса тов. нераз терпіти мусіла, та через сей власне брак матеріяльних средств, або і задля браку часу не викінчено деякі роботи, котрим буде мусів новий виділ зайнятись.

Справозданє касове за час від 1-го січня до 21-го жовтня 1894.

1. Приходи:

1. Соймова заплата	200 зр.	— кр.
2. З вкладок членських	52 „	50 „
3. За календар	52 „	31 „
4. За інсерати календарські	38 „	48 „
5. З розпродажи книжок	— „	30 „
6. З предплати за „Ластівку“	40 „	— „
7. Сальдо попередного року	5 „	72 „
разом		389 зр. 31 кр.

2. Розходи:

1. Друк книжок (10 книжочок „Ластівки“) нових статутів і т. д.	428 зр.	50 кр.
2. Кліші до книжок	20 „	38 „
3. Закупно потів	3 „	5 „
4. Видатки адміністраційні	66 „	17 „
5. Справа рухомої азбуки	10 „	80 „
6. Платня слугачого	2 „	— „
разом		530 зр. 90 кр.
прихід		389 „ 31 „

посістає недобору 141 зр. 59 кр.

Той недобір покриє ся з залеглих вкладок членських.

По справозданню касовім заняв голос сов. Ясеницький і напминав членів до пильнованя своїх обовязків. Дарій Пігуляк заохочував втигати по змозі інших в члені товариства, щоби через те товариство могло підвестись. По тих мовах вніс д. Іван Ронґуш в імени контрольної комісії абсолютну виділову, що збори одноголосно ухвалили.

Тепер наступила точка: вибір нового виділу (після нових статутів на літ два; числом 10, заступників 5). По короткій нараді вніс д. Дарій Пігуляк, щоби вибрати аклямацією, а коли на се збори пристали, вніс щоби до головного Виділу увійшли дд. Ер. Пігуляк, Вол. Михальський, Вол. Ясеницький, Др. Ст. Смаль-Стоцький, Ник. Желехівський, Ат. Руснак, Василь Івасюк, Іван Ронґуш, Серій Шпойнарівський і Ант. Клим; на заст. виділових дд. Ю. Пігуляк, о. Адр. Добрянського, Григ. Ганкевича, Лю. Семаку і Ів. Костецкого. Збори прийняли се внесенє і приступили до вибору голови товариства з поміж виділу.

Др. Стоцький поставив внесенє, щоби також голосувати через аклямацію і предложив вибрати на голову Ер. Пігуляка. Внесенє сі прийнято.

З черги слідували рішні внесенє. Секретар товариства вніс подяку др. Стоцькому за написанє історії „Рускої Бесіди“, що загальні збори з одушевленням прийняли.

По тім слідувала мова др. Стоцького про читальні, крамниці, каси пожичкові, шпихліри, які товариство буде закладати, про вартість і значіне просвіти для народу, до чого власне через висше сказані способи товариство забратись гадає.

Дальше слідували зголошенє поодиноких громад, що хотять на підставі статуту Рускої Бесіди, в себе дома читальні закладати.

Коли порядок денний був вичерпаний, замкнув голова збори, піднісши честь Цісари трикратне „Многая літа!“

На першій засіданню своїм уконститував ся виділ оттак: голова Ер. Пігуляк, заступник голови Вол. Михальський, секретар Ник. Желехівський, касієр Ат. Руснак, контролор Ант. Клим, бібліотекар Іван Ронґуш, завідател видавництва Серг. Шпойнарівський, економ Василь Івасюк.

Проект закона о мирових судиях.

Правительство предложило Палаті послів проект закона о установленіи судіи в мирових, котрий містить в собі такі постанови:

§. 1. На внесенє сойму може бути рішенем міністерства справедливости поручене виконуванє судівництва в дотичнім краю, або в поодиноких повітах чи громадах мировим судиям

Докіа. Ні, не край! Я не хочу так! Я хочу жити та тебе любити! Юрку, кохана мое єдине й довніше — схаменись! Ти-ж каляти меш ся потім, як дізнаєш ся, що всьому неправда! Згадай, який ти гріх великий робив. А скільки нещастя наробив ти і матері своїй і моїм батькові та матері...

Юрко. Я того не бачити-му. Я буду з тобою там...

Докіа. А то-ж не буде хіба ще один гріх як ти собі смерть заводиєш? Ти два гріхи зробиш, як мене та себе вбеш. Ти кажеш, що мені Бог усе простить за таку смерть. А тебе хіба простить? Чи будемо-ж ми вкупі як Він тебе не простить?

Юрко. Що ти кажеш?

Докіа. Я кажу, що як розлучимось ми на сьому світі, то вже довіку й на тому не зійдемо ся.

Юрко. Не зійдемо ся?... Я про се не думав... Я сього не хочу... А в тім — хіба ти знаєш, як там судити-муть? А може я ще й гарне діло роблю, зрадницю караючи, га? Ти про се не подумала? Ні, годі вже! Край!

Докіа. Невже край?

Юрко. Я тобі кажу!

Докіа. Ну, то вбий мене, дружино моя!

Юрко. На що ти кажеш мені се слово? Так кажуть тільки вірні.

Докіа. Я була вірною тобі дружиною і вму вірною.

Юрко. Вірною... вірною... Хіба є що вірного на світі? І це одурює... І ти... Ну, годі, треба нам розлучати ся.

Докіа. Серце мое, поцілуй же мене на прощання, дружино моя!

Юрко. (відразу відкидає її й вибігає з-за столу). Ні, ти, ти... я не знаю, яка ти! Так обдурюєш! Така наче прихильна!.. Отже ти таки досягла свого мабуть. Не знімаєть ся в мене рука вбиту тебе так. Тоді, як я надумав, так усе так просто було. А тепер... Ти кажеш, що ми щасливі були-б ще? А я знаю, що нам уже не можна щасливими бути. Тільки я хочу зробити так, що-б тобі не було чого вже й казати. От я тобі покажу, що ти помиляєш ся, а тоді вже вбю тебе. Я хочу довідати ся правди у твоїх... у тих, що з іми ти зраджувала. (Ханає складаний ніж з столу). І довідаюсь або словами, або от сим...

Докіа (ханає його за руки). Юрку, стривай, що ти хочеш робити?

Юрко. Ат, побалакати трошки з Євгеном, а тоді може й з писарем, що-б видно було, яка ти зрадниця.

Докіа. А нащо-ж ти ніж береш? Кинь!

Юрко. А тобі їх жалко? А ти думала, що се жарти? Геть! (Видихає її і вибігає з хати).

Докіа (стоїть де-який час мов закам'янівши, а далі падає зомліла до долу).

(Засіка).

Діа пята.

Хата писарева. — Діжко застеляне поганенькою ковдрою, стіл, два стільці. На столі кілька паперів. У хаті в загалі нелад.

ВИХІД 1.

Писар сам. — Дід, сторож волосний згодом. Писар (лежить на ліжку, задривши ноги на бильце, у руках гітара, — він грає й співає).

Зоря миня ни нарум'янить,

Роса миня ни освижить,

Луч сонца греть миня не станить

І ноч миня не усніть.

Зорькою з глаз поллють ся сльози,

На серці упадєть туман.

Ноч пельною промучуть грози...

Любов! ти злой падлець-тиран!...

Любов! ти злой падлець-тиран!...

Сторож (увиходить). У волюсть люде поприходили. Семен та Овсій, та Петро.

Писар. Скажеш, щоби згодом прийшли.

Сторож. Так кажуть...

в слідуючій обемі: 1) Розправи і засуди в справах о претенсії маєткові, коли спорний предмет грішми, без дочислення процентів і других побічних належностей не переходить суми 40 корон о скільки ті спори після загальних постанов судових належать перед суди повітові (міско-делеговані); 2) під тими самими умовами — рішення в спорах о маєткові претенсії, котрих предмет не представляє грошевої суми, скоро позовник заявить готовість прийняти відшкодоване грішми в сумі, не переступаючий 40 корон або, коли в позові ставить ся жадане звороту предмету спорного або відшкодованя не переступаючого 40 корон; 3) видаване наказів заплати і переведене дальшого поступованя; 4) призоване екзекуції движимостей (фантоване і оцінка), коли внесене на екзекуцію опирає ся на вирок або наказі заплати якогось мирового судії, або на згоді, зробленій перед якимсь мировим судією; 5) тимчасові зарядження в спорах о власність в случаях, коли-б грозила небезпечність неправного ушкодження, коли-б розходило ся о недопущене насильства, або відвернення шкоди, котра не може бути назад повернена.

§. 3. На внесенне репрезентації громади можна розпорядженням міністерства справедливости дозволити мировим судьям залагоджувати в громаді, де єсть осідок тих судіїв, справи або поодинокі галузі тих справ, котрі належать до круга діланя громадских урядів посередничуючих. Внесенне се потребує призову Віділу краєвого.

§. 4. Мирові судії суть державними судьями, котрі виконують уряд судейский яко судії поодинокі. Їх іменує на предложење президента висшого суду краєвого міністер справедливости на час трох літ. Они іменують ся для якогось певного округу, котрий може обмежати ся лиш на одну громаду, або обнімати кілька громад. Де суть самостійні обшари двірські, може мирово-судийний округ обнімати один обшар або й кілька; так само можуть обшари сполучені з громадами в один мирово-судовий округ.

§. 5. Уряд мирового судії єсть урядом почетним. Мировими судьями можуть бути іменовані всі ті особи, що скінчили 30 років уміють читати і писати і можуть бути вибрані до ради громадскої, або там, де суть самостійні обшари двірські, суть уздібнені до правленя тими обшарами яко начальники обшарів двірских. О скільки вибір єсть зависимий від уплати якогось податку, може ся вимога при іменованю мирових судіїв бути поминена. Одна і та сама особа може бути кілька разів покликана на уряд мирового судії. Ніхто не єсть обовязаний приймати уряд мирового судії.

§. 6. Мирові судії перед обнятем свого уряду мають скласти присягу перед президентом трибуналу судового першої інстанції. При поновнім іменованю того самого мирового судії

Писар. Біз розсуджені! Ступай! (Сторож виходить). Дід! Дід!

Сторож (вертаєть ся). А що?

Писар. Хай підождуть. Зараз мені ніколи. А єсть черговий десятник у волості?

Сторож. А вже-ж.

Писар. Пришли сюди. А сам прийдеш у грубі затопити.

Сторож. Та хочби ви сказали, що-б дров з водосного двору вам сюди привезли. А то — мибачь воно близько — на собі дрова тягати!

Писар. Ну, ну, не розсуждай! Через вулицю дрова перенести і то важко. (Сторож виходить бурчачи).

ВИХІД 2.

Писар (сам). Не може без бурчання. (Починає з нершу грати, а тоді співає).

Напрасно я забить їй стараясь,
І страсть хаху россудок побідить, —
Я не могу їй забить!
Я не мо...

(Дальше буде).

вистане покликати ся на зложену вже раз присягу.

§. 7. Судейські діла мирових судіїв треба вести після постанов о судовім поступованю для судіїв повітових. Урядоване мирового судії стоїть під надзором президента висшого суду краєвого.

§. 10. Розправи рішення в спорних справах піддаючих судьям мировим з виключенем всяких інших судіїв належить до того мирового судії, в котрого окрузі залізаний єсть замешкалий або там перебуває. Справи спорні, котрі належать перед суд мировий, мають звичайні суди з уряду відкидати, скоро запізваний жие або перебуває в громаді, для котрої єсть іменований мировий судия.

§. 13. Судії мирові не обовязані оголошувати причин свого рішення або виставляти на письмі видані ними вирок. Рекурси против ухвал і рішень мирових судіїв вносять ся до висшого суду краєвого.

§. 14. Жалоби неважности против вироку мирового судії вносити не можна. Однакж сторона, невдоволена ви роком може найдальше до вісім днів, зажадати переданя спорної справи дотичному звичайному суду. Се жадане можна після волі сторони подати письменно або устно до протоколу у мирового судії, або в дотичнім звичайнім суді. Через вчасне внесенне такого жаданя тратить силу вирок мирового судії. Коли-ж якась сторона вважає ся лиш покривдженою великими коштами процесу, визначеними ви роком мирового судії, то може лиш внести рекурс против того до висшого суду краєвого.

§. 15. Коли хто не вдоволений ви роком мирового судії, зажадає переданя спорної справи звичайному суду, то суд сей має насамперед провирити, що дотична справа належить дійсно до него і що дотична сторона зажадала в написанім речинци переданя ему своєї справи, а відтак має без проволони визначити речинець до устної розправи в поступованю багательковім, перевести розправу і видати вирок. Зізнання сторін, зроблені перед мировими судьями, задержують свою правосильність при розправі і перед звичайними судьями. Свідків і знатоків, заприсяжених вже перед мировими судьями, треба перед звичайними судьями переслухувати поки що не заприсяжених. Рішене звичайних судіїв має відносити ся також і що-до коштів мирово-судейского. Против того суду не можна вносити жалоби неважности.

§. 16. Коли залагоджене якоїсь спорної справи поданої до мирового судії, проволікає ся довше як би то належало ся, то може суд повітовий, в котрого повіті знаходиться ся округ мирово-судовий, на жалобу сторони і по вислуханю мирового судії, признати мирово-судове поступоване закінченим. Против сего рішення нема ніякого рекурсу. Жалобликові вільно тогди подати свою жалобу до дотичного звичайного суду; при сїм можна й упінути ся о кошти, вийшовши вже з мирово-судового поступованя.

§. 17. О переведенне призованої мировим судією екзекуції движимостей, має той же судия урядово просити той звичайний суд, в котрого повіті має переводити ся згадана екзекуція.

§. 18. О скільки вирок мирового судії, скасований після §. 14., признав претенсію жалоби, то треба жалібникови дозволити фантоване для забезпеченя недостаточно забезпечених претенсій враз з побічними належностями на час процесового поступованя перед звичайним судом. Внесенне таке треба поставити перед звичайним судом, до котрого належить залагоджене спорної справи.

§. 19. Коли мировий судия видав в спорах о посідане тимчасове розпоряджене, а відтак спір той перейшов перед звичайний суд, то сей суд має на поставлене внесенне рішення, о скільки то розпоряджене підчас судового поступованя має остати ся або бути скасоване. Такого рішення можна зажадати кожного часу по розпочатю розправи.

§. 20. В поступованю перед судьями мировими мають уживати ся постанови о маючих оплачувати ся належностях стемплевих в поступованю багательковім і наказовім.

§. 21. Інтиматії угодові суть вільні від стемпеля.

§. 22. Рекурси, що містять в собі лиш спроти зглядів ка кошти процесу, дальше жалоби на неприналежне проволікане спорної справи предложеної мировому судії, підпадають належностям стемплевій в сумі одної корони за перший а 24 сотиків (гелерів) за кожний слідуючий аркуш.

Перегляд політичний.

Р а д а д е р ж а в н а. Як вже в попереднім числі доносились, предложив міністер скарбу др. Пленер палаті послів прелімінар на 1895 р. Видатки обчислено на 636,527.870 зр. доходи на 638,9885.577 зр.; надвишка доходів виносить для того 2,457.707 зр. т. е. о 134,688 зр. більше, як в бюджеті на р. 1894. Міністер пояснивши поодинокі позиції бюджету на 1895 р., зазначив і подав причини побільшеня видатків, іменню, що видатки на потреби військові ростуть кожного року. Що до управильненя платні урядників, то праці комісії міністерияльної ще не покінчені, і не можна ще предложити певних вносень. Дальше згадав міністер о угоді з Угорщиною, в силу котрої замість теперішнього податку від горівки буде заведений монополъ горівки, так як тепер маємо монополъ тютюну. Так як тепер люди садять тютюн а держава від них сей тютюн відкупує, так буде і з горівкою. Маючі право вироблюваня горівки будуть мусіти єї скарбови державному відпродавати, а держава буде єї перероблювати і на різні способи приправлявати а потім відпродавати. Отже буде мати держава виключне закупно і відпородуване горівки для населеня. З того монополу надіє ся міністер великих доходів. Виравді заявив міністер, що горівка подорожіє, але zarazем підніє на радість любителям сивухи, що она буде дуже добре лютрована і менше шкідлива. Правительством предложено в палаті послів проект закона о установленю судіїв мирових. Сей проект подаємо особаю з-поміж

Дальше предложило правительство проект закона о принадлежности, після котрого громада має бути обовязана прийняти до своєї звязи громадскої чоловіка, не провинившого ся нічим, скоро він проживає в тій громаді 5 до 10 літ. На случай непринятя до громади прислугує дотичній особі право рекурсу до власти політичної.

П р а в о в и б о р ч е. Тамтої п'ятниці прийшло в Відні до великих непокоїв і кровавої бійки межи робітниками а поліцією. Робітники мали збори, на котрих вели ся наради в справі заведеня нового права виборчого, чого палата послів якось не похочує залагодити. Отсе по нарадах устались велика сила робітників перед палату послів. Тогди сперла єї кінна поліція і зараз прийшло до кровавої бійки, серед котрої покалічено кільканацятьох робітників і кількох поліцаїв, при чім багато арештовано. Ледви удало ся по довгих бійках спокій привернути.

В І с т р і ї настало велике роздрознене серед італійского населеня і прийшло до непокоїв, з причини розпорядженя трієстиньского краєвого суду, котрим приказало ся завести у всіх істрийских судах печатки, друки і написи в мовах італійській і в словінській, а не як доси в самій італійській. Якже повинішувано написи на судах в двох мовах а чисто італійські здоймлено, прийшло до великого збійовиска. Товпа напала на дом двох словінських священиків і інших словінців, повибивала шибби і впала до їх мешканя. Священники ледво утекли. Прийшло військо і ледво привернуло лад. Коли жандармерия грозила оуужієм, виступили італійські жінки з дітьми і кричали: „Стріляйте, але Словінцями нас не зробіте“.

П о с л і д н і в і с т и про недугу царя дуже сумні. П'ять найславнійших лікарів коло царя день і ніч і орекли, що для него нема вже виходу і найдовше буде жити ще кілька день. Скоро, дуже скоро повалила хвороба

ниркова володаря найбільшої держави на світі, царя Росії, Александра III., котрий до недавня славився такою силою, що ломив підкови. Хвороба так ослабила царя, що не то що не може вже і на острів Корфу їхати, але що вже не може ні лежати, ні спати, але сидить ще тільки в мягким великим кріслі (в фотелю). Змарнів і зісох, що тільки шкіра а кости, а домішная часть тіла спухла. Ся пухлина водна наступила в наслідок того що нирки не виділюють вже правильно мочи. Два рази мав цар такий напад душности, що гадали, що цар вже сконав. Недужий, тратить часом і притомність. Що ся сподіють що дня скоу царя, то прибули всі члени царської родини до Лівадії і на жадане царя одружив ся царевич дня 24-го с. м. з кн. Аліццею, донькою князя Геского. Через недугу царя і підпала царця дуже на здоров'я, бо она обходить яко вірцева подруга, день і ніч свого мужа, так що її сили вже вичерпані. В наслідок того наступили терпіння нервові. Мимо так вельми сумного стану, видко, займає ся цар ще справами державними. Сими днями обходив полк Імператорський козаків сьвято полково. Цар вислав туди таку денешу: «Складаю моїм козакам сердечні желанія в дни торжества і то разом з їх гетьманом на поважане сьвято покритого полку». — Говорять, що недуга царя є наслідком замаху під Борками. Тоді здавило царя оба боки тіла, через що наступило ушкоджене нирок. Тяжко недужий цар заслужив ся тим, що мир в Європі удержаний і що не прийшло до війни. В Росії нема парламентів, але там панує цар самовладно і від его волі залежить мир, або війна. Партия панславістів перла до війни з західними державами, але все розбивало ся о его волю.

ДРІБНІ ВІСТІ.

Віденські часописи доносять, що владика Морар-Ардрієвич тепер у Відні і що в короткім часі має бути іменованний єпископ-суфраган Русин з правом адміністрації і контролі справ буковинської православної церкви.

Акад. Тов. „Союз“ устроєє дня 3. лат. падолиста с. р. вечериці з танцями в сали „Народного Дому“. Початок о год. 8. вечером. — Вступ (за запрошенням) в д. особи 60 кр. в. а.

3 „Рускої Бесіди“. На зазіданю виділовім, відбувшим ся дня 21. жовтня 1894 прийнято в члени слідуєчих дд.: Николая Дрогомирецького, нотаря в Кімполонзі, Олександра Турушанка, учителя в Малятинцях, Лю Малика учителя в Веренчанці, Теодота Галіна правника, Гедиміна Лисинецького, правника і Теофіла Брендзана слух. філчоз.; всіх трех з Черновець.

Іменованя. Ц. к. контролор почтовий і член руских товариств ц. Антін Глинський іменованний старшим контролором поштовим в Чернівцях. — Управитель краєвого правительства надав рям.-кат. парохію в Кімполонзі адміністраторови парохії в Заставні о. Володиславови Барцовой.

Рим.-кат. архієпископ львівський Моравський прибув в цілі посвященя нововибудованого костела єзуїтського в середу по полудни до Черновець. В четвер відбуло ся торжественне посвящене костела при величезнім здивіи народа.

Кваліфікаційні іспити для шкіл народних і виділових розпочинають ся перед комісією іспитовою в Чернівцях в осіннім речняци дня 9. листопада с. р. Поданя о допущенє до сих іспитів належить вносити до дотичної повітової влади шкільної після приписів розпорядження міністерства просвіти з дня 31. липня 1886 р.

На конкурс розписана посада громадского секретаря в Рус-Молдавиці. Речинець до вношеня поданя назначений до 10. листопада с. р.

Засіданє краєвої ради шкільної розписане на суботу дня 27. с. м.

Видає і відповідає за редакцію Др.

Чин божевільного. Минувшого тижня напад збожевільний Матій Вакарук з Вербівців тамошню жителяку Хану Гербет, котра була сама с п'ятилітною дитиною дома, і побив її і дитину сокирою так сильно, що дитина сейчас померла а мати лежить безнадійно хора. Убийника відставлено до закладу божевільних в Чернівцях.

Ілюстрований буковинський православний календар на рік 1895, виданем і накладом товариства „Руска Бесіда“ в Чернівцях, вже друкує ся і вийде небавом з отсим богатим та цікавим змістом: 1) Точний календар астрономічний і церковний із червоно друкованими святами, як також з припадаючими на поодинокі неділі свангеліями. 2) Обширна частина інформаційна. 3) Частина забавна і наукова з отсими уступами: Калина (поема Т. Шевченка, з ілюстрацією). — Як виглядало на Буковині перед її прилученєм до Австрії (після опису Спенсера написав О. П.) — Із поезій Степана Руданського. Прислів'я (з портретом поета). — Громада (дуже важне для сільських громад поученє о всяких справах громадських, стаття др. Ст. Стоцького). — Три дурні (новісточка Марка Нестерюка). — В Італії (поема Д. М.). — Гнат Онішкевич (житєніє з портретом, О. П.). — Стара історія (написала Євгенія Ярошинська). — Думка осіння (поема Д. М.). — Надгробний пам'ятник Юрія Федьковича (з ілюстрацією). — Почетні члени літературного товариства „Руска Бесіда“ Кониський і Нечуй Левицький. — Алькоголь (написав Єропей Пігуляк). — Як паніч Авреліо Довгоніс оженив ся (сьміховинка Д. М.). — Дещо з господарства. — Сьмішне. 4) Найновіший повний буковинський шематизм. 5) Оповідення. — Ціна одного примірника 50 кр., з поштовою пересилкою 55 кр. Замовляти можна під адресою: Літературне товариство „Руска Бесіда“ в Чернівцях. Члени „Рускої Бесіди“ дістають за річну вкладку 2 зл. сей календар, а крім того ще й 12 книжочок „Ластівки“, Бібліотеки для молодежи, міщан і селян, даром. Позаяк видатки за календар великі, то „Руска Бесіда“ просить нас разом, повідомити теперішніх її членів, щоби зволіли ласкаво чим скорше вирівнати свої залежності і прислати хоть частину вкладки на рік 1895.

Бранка в році 1895. Черновецький магістрат звиває всіх молодців роджених в роках 1874, 1873 і 1872, щоби в протягу місяця листопада зголосили ся в войсковій канцелярії магістрату устно або письменно в цілі їх спису. В сїм часі належить внести також поданя о дозвіл ставити ся до бранки поза приналежним повітом.

Холера. В часі від 7- до 13. с. м. були на Буковині отсі урядово сконстатовані случаи занедужаня і смерти на холеру: В повіті черновецькім: в Топорівцях 7 случаев занедужаня, 6 случаев смерти, в Раранчу 2 случаи занедужаня, 1 случай смерти; в повіті кіцманецькім, а то в селі Малятинцях 3 случаи занедужаня і 1 случай смерти; в повіті радовецькім, а то в Викові-вижнім 2 случаи занедужаня, і в повіті сторожинецькім в Нижніх Станівцях 1 случай смерти.

Про ярмарок в Сереті отримуємо від тамошньої зверхности громадської отсе оповіщенє з прошенєм о поміщенє: „Позаяк визначений на 28., 29. і 30. серпня с. р. ярмарок в Сереті, мусів бути задля небезпеченства холери відложено, дозволило ц. к. краєве правительство рескриптом з дня 16. с. м. ч. 17341, щоби сей ярмарок відбув ся на днях 28., 29. і 30. жовтня с. р. Се подаємо на численні запитаня інтересованим до загальної відомости і примічаємо при тім, що зі взгляду на заповіджений вже численний згін коний і рогатої худоби належить сподівати ся сим разом надзвичайно оживленого ярмарку“.

Катастрофа в копальні Анина. Дня 20-го с. м. досвіта в місцевості Анина в Угорщині, склала ся нещасна пригода з причини неосторожності одного робітника. Вже розсліджено, що сорок робітників погинуло в законі; 26 трунів

уже виняли, а 14 находить ся в горючій законі. Всіх робітників було в копальні 300; з них других сорок є смертельно покалічених. Найбільше робітників погинуло від диму, котрий задушив їх.

Шістьдесять тисяч зр. з лотерії львівської вистави виграв якийсь Німець з міста Боцен в Тироли. — Другу виграну (брилянти за 10.000 зр.) виграла бідна вдова Кальгамова з Наймаркет в горішній Австрії, котра купила той лос у Відні. Тому, що вдова брилянтів не хотіла, то їй післали 9.000 зр. готовими грошми.

Скупар. В Парижі жив годинникар Жілієн при одній улиці на 5 поверсі. Вже з тиждень не виходив з хати і тому поліція вислала урядника розбити двері до хати годинникаря. Урядник отворив двері і побачив дуже немилу річ: 68-літній скупар Жілієн, що мешкав від 32 літ у своїй комнаті, лежав на купях різних предметів, а щурі гризли его і навіть не зликали ся прикожного урядника. В хаті найшов урядник 300.000 франків в паперах і 12.000 франків, завинених у стару газету.

Tinct. capsici compos.
(Pain Expeller)

приладжена в антиці Ріхтера, Прага, загальною знієнє втиранє, лагодяче біль, можна дістати по ціні 1-20 зр., 70 кр. і 46 кр. за флашку майже в кожній антиці. При закупці треба дуже уважати і брати флашки лише з охоронною маркою „котвиця“ за правдиві. Центральний розсилка: Ріхтера антика під Зол. Львом, Прага.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкідливого впливу вогню під найприступнішими услів'ями і починає можливо найнижчі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділенє агенції в місцевостях, де нема агенції „Дністра“, приймають ся.

Дирекция буковинської каси щадничої.

ОГОЛОШЕНЄ.

Подає ся до загальної відомости, що почавши від 15. жовтня с. р. будуть відбувати ся засіданя в справах вексельних замість, як до тепер, три рази на тиждень, поки що п'ять рази тиждень, а то в понеділок, вівторок, середу, четвер і п'ятницю.

Дирекция.

Чернівці, дня 9. жовтня 1894.

Всіх наук лікарських

Др. Т. Соневицкий

ординує від 2—4 години по полудни,
ул. Ратушева ч. 19. 1-ий пов.

ПЕРЕДПЛАТА

ПЛАТНА в Чернівцях
виносить :
на цілий рік 5 зр 25 кр.
„пів року 2 „ 50 „
„чверть року 1 „ 25 „
для заграниці 8 рублів або
12 франків.
Поодинокі числа по 12 кр.
в бюрі газет Л. Горювіца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА.

Виходить що тижня в п'ятницю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 6.—8. год. вечером.

Оповіщення і прилоги

обчислюють ся по найде-
шевших цінах

Ч. 43.

Чернівці, дня 2-го (21-го) жовтня 1894.

Рочник X.

Незвичайно сумною вісттю приходить ся нам поділити ся з нашими Читателями:

ДР. ОМЕЛЯН ОГОНОВСКИЙ,

професор рускої мови і літератури в університеті львівськiм, кореспондуючий член академії наук в Кракові, довголітний голова товариства „Просвѣты“, дійсний член багато руско-народних товариств і пр. і пр.

упокоїв ся в неділю, 28. н. ст. жовтня в полудне — по недовгій недужі на удар серця.

Несподівана смерть сего многоза-
служеного мужа глибоко опечалила всіх
Русинів, бо-ж між живими не стало д-ра
Омеляна Огоновського, одного з найлучших синів
Руси-України, котрого від десятих літ всі ми
привикли бачити в ряді перших подвижників наших
не лиш на поли науки, але і на полях практичної орґа-
нічної роботи для нашої справи народної, — бо-ж не стало
мужа кріпких непохитних пересвідчень національних,
чоловіка з характером і з відвагою завсїгди неустра-
шимо постояти за кожду справу народну, — бо-ж не ста-
ло мужа рідких честнот товариських і личних.

Довголітна діяльність невіджалуваного покійника,
не дасть ся в посмертній згадці представити вповні і о-
сновно, — то-ж зазначуємо тільки де-що з его житя і ді-
яльності.

Покійний Омелян Огоновский, родив ся дня 8. серп-
ня 1883 р. в Григорові, де отець его був сьвящеником.
Школи нормальні і 6 клас гімназійних кінчив в Бережанах,
а 7-у і 8-у класу в гімназії академічній у Львові, де в
1853 р. здав іспити зрілости. Скінчивши відтак теологію
в 1857 р., обняв в маю 1858 р. сунпентуру катедри мови
рускої в академічній гімназії у Львові. В цьвітні 1859 р.
поставлено его заступником катихита в німецькій гімназії у
Львові, а в цьвітні 1860 р. зложив він іспит на катихита
гімназійного. Тоді то слухав він викладів з класичної фі-
лльолюгії і з польского язика, а викладів з рускої мови і
літератури Якова Головацького слухав перше, булии слу-
хателем теології. На тій підставі став сунпентом рускої
мови і класичної філльолюгії в гімназії академічній у Львові.
В р. 1865 став доктором філлософії, а в червні 1868 р., за-
твердила его краєва рада шкільна на посаді учителя гім-
назійного і надала ему титул професора. В червні 1867 р.,
по уступленю проф. Як. Головацького, поставлено его су-
плетом катедри рускої мови і літератури в університеті
львівськiм, а в р. 1870, іменовано его звичайним публичним
професором сеї катедри, на котрій то посаді остав по-
кійний до смерти.

Свою карієру літературну почав покійний уже в 50-их
роках стихами і повісточками. Потім слїдували уже різні
праці одна за другою. Всі письменні его твори можна по-
ділити на отсих 5 відділів: 1) твори літературні і наукові
в рускій мові, 2) статі критичні, 3) книжочки для просьві-
ти народу, 4) книжки шкільні, 5) твори наукові в чужих
мовах. Між творами науковими і літературними безперечно
перше місце займає „Історія літератури рускої“, що дру-

ковала ся в „Зорі“ від року 1886-го до нині і виходила в
окремих книжках. Великої тої праці не судило ся покійному
скінчити. Дальше заслуговує на увагу: „Слово о полку
Ігоря“, „Короткий погляд на історію язиків словянських,
особливо-ж на історію язика руского“, історична драма
„Федько Острожеский“, траґедія „Гальшка Острожека“ і бо-
гато иньших студій з історії літератури, друкованих в
ріжних часописах. — З критичних писань покійного заслу-
говує на увагу особливо рецензії твору П. Житенського
„Очеркъ звуковий історії малорусского нарѣчія“, а даль-
ше відповідь Пипинові на его статю „Особая історія рус-
ской литературы“. — Для просьвіти народу написав покій-
ний 5 книжочок, з котрих найцікавійші дві: „Жите Тараса
Шевченка“ і „Маркіян Шашкевич“. — З книжок его шкіль-
них найважнійші „Хрестоматія старо-руска“ видана 1881 р.,
і „Грамматика руского язика для шкіль середныхъ“, видана
1889 р. Крім того ще кілька иньших шкільних учебників.
— В иньших мовах написав покійний між иншими отсі
праці: „O przyimkach w językach starosłowiańskim, ruskim i pol-
skim (Rozprawy akademii umiejętności w Krakowie wydziału filo-
zoficznego. Tom V.); „Studien auf dem Gebiete der ruthenischen
Sprache“ (p. 1880); „O ważniejszych właściwościach języka ruskiego“,
(Rozprawy akademii umiejętności w Krakowie wydziału filologicz-
nego. Tom X.); „Kleinrussen. Etnographische, geschichtliche und
literar-historische Studie“, (Allgemeine Encyclopädie der Wissen-
schaften und Künste von Ersch-Gruber. — Zweite Section,
Band XXXVII).

Характеристика всіх наукових і літературних праць
покійного — то велика совістність, основана на незвичайній
трудолюбивості, патріотичний дух і дбальєть о чистоту рід-
ної мови. Все те характеризувало его і яко професора на
катедрі перед молодежию рускою, високо его поважающего.
Крім научної діяльності займав ся Омелян Огоновский
дуже ревно товариством „Просьвіта“, у виділі того това-
риства працював він через 26 літ, а головою его був він
від р. 1887 аж до смерти, отже 18 літ. Ніяка справа то-
вариства не обійшла ся без его пильної і совісної участі,
а розважний его провід, щирі заходи і безустанна праця
около розвою товариства зробили „Просьвіту“ найповаж-
нішим і найбільше заслуженим товариством на галицькій
Руси. Та не лише около товариства „Просьвіта“ заходив
ся покійний, а находив все ще на стілько часу, щоб брати
участь і в роботах других руско-народних товариств, як
от у виділі політичного товариства „Руска Рада“, дуже ча-
сто брав він участь яко провідник і речник народовців у
всїяких депутаціях, а слово его завсїгди було ядренне,
щиро-отверте, сміле і рішуче.

Над сьвіжою могилою знаменитого ученого, щирого і невиспущого труженика на ниві народній, вірцевого громадянина руского, що був окрасою нечисленної
рускої громади львівської, плачемо-ридаємо і ми буковинські Русини, знаючи добре, яку велику утрату потерпіла зі смертю покійного Омеляна не лише галицька Русь, але
ціла Русь-Україна, котрій посьвятив сей праведник ціле своє красне житє. Відчуваючи глибоко в сьвiм щирім серці питомого народа і працюючи невтомимо над его куль-
турним двиґненням... Прощай-же, незабутний Омеляне! З невисказаним болем в вдячних наших серцях кличемо і ми над Твоею могилою: Вічна Тобі Пам'ять!

Похорон бл. п. Омеляна Огоновского.

Похорони др. Омеляна Огоновского, відбулись у Львові в вівторок 30. жовтня с. р. дуже величаво.

З усіх усядів наспіли на той день депутати Русинів, щоб зложити вінці на гробі покійника, віддати йому остатню почесність, та кинути грудку землі на его домовину. Поміж ними була депутація буковинських руских товаришів, зложена з дд. послів Єротея Пігуляка, Др. Смалъ-Стоцького, сов. Ясеницького і ак. Желехівського, що зложили вінець з свіжих рож, мірту і лавру. На синьо-жовтих лентах була напись: „Буковинські народні рускі товариства, найщирішому діячеві на ниві рускої науки“. Буковинська депутація зложила також кондоленцію вдові по бл. п. Огоновському, і в її імені промовив посол Пігуляк.

З інших сторін, звідки депутації не могли прийти, іменню з України надіслано кондоленційні писма і телеграми; іменню один з Києва, припоручаючи проф. Мих. Грушевському промовити на могилі і зложити вінок; три телеграми з Чернигова: 1) „Сердечно болієм по тяжкій утраті знаменитого діяча; єднаємо свій тяжкий жаль, з усіма Русинами-Українцями“. 2) На труну патріота робітника Ог. складаємо свій тяжкий жаль“. 3) „Просимо покласти вінок Огоновському, від шануючих его користну діяльність і щиро поважаючих его пам'ять чернигівських его прихильників“; і один з Одеси: „Виразіть наш щирий жаль львівській громаді по страті чільного робітника на ниві народній“.

Тіло покійника взято вже зрано до церкви ставропигійської, де повно народа зібралось на похоронні відправи. О год. 11. зачалась служба божя, котру правив митрополит Сильвестер Сембратович в асисті майже цілої капітули львівської. На хорах співали питомі рускої семінарії духовної, а проповідь держав катехит рускої гімназії о. Торонський.

О пів до третьої рушив похід на Личаківське кладбище. Похід був дуже довгий. На переді йшла процесія, дальше молодіж шкільна обо-его пола, дальше численні депутації що несли вінки, іменню від львівських народних руских товариств, від буковинських народно-русских товариств, від Українців, від львівської Народної Ради, від тов. „Просвіта“, від тов. ім. Шевченка, від різних філій „Просвіти“ від львівського університету і т. д., і т. д. За депутаціями йшов хор питомців, множество священи-

ків під проводом митрополита, а за духовенством молодіж академічна, світська і духовна несли труну.

Похід замикали товпи народа, а позаду їхав караван окрашений множеством вінців.

Коло години четвертої похід опинився на Личаківі. По відправленю „Вічної пам'яті“ почались мови, котрих було 7. Говорили іменню Данило Танякевич, Ол. Барвінський від Русинів львівських, проф. Грушевський від Русинів закарпатських, пос. Єр. Пігуляк від Русинів буковинських, проф. Верхратський від тов. „Просвіта“, проф. унів. льв. Пузина, і ак. Макарушка від львівської молодіж академічної.

З тих мов подаємо загля браку місця лише дві іменню проф. Грушевського і посла Пігуляка:

Проф. Грушевський говорив так:

„І я з жалібним поклоном приходжу до труни Твоеї, з жалем від далеких земляків закарпатських. На всему просторі краю нашого, над Дніпром-Словутою, над Чорним морем, під кригою повитими горами Кавказкими знаєм Тебе, шанували заслуги Твої, цілували Твою працю неустанну, Твое посвячене щире! Нині старий Київ велить мені коло труни Твоеї, робітниче славний висловити той жаль тяжкий, яким провозжає він Тебе в далеку дорогу. Чернигівці переказують зложити їх глибоке співчуте в свій втраці. Степи українські мають тут також свого засадуника. По всій землі рускій сумно лунає звістка про смерть Твою, болем відбиваєсь в кожному серці, і гірка пекуча сльоза падає на труну Твою з очей матери Руси. Найле легко лежить над Тобою рідна руска земля!“

Мова посла Єр. Пігуляка була такого змісту:

„Материя і идея, то нероздільні поняття всего існуючого. Тратити одно, значить вбивати і друге, а піднесенем одного, здимаєсь і друге.“

Лиш народи, що свідомі своєї народної ідеї являють себе і суть дійсно людськими народами, що владіють своїми природними силами після власної волі.

Через довгі віки вкриває Русь темна нітьма невіжества, безсилля і неволі, Русь стратила ідею рускості, зазмер колись живий дух галицько і буковинсько-русского організму. По довгих віках збудився руский геній у Маркіяні Шашкевичу, встав безсмертний, найшов затрачену животворну ідею народну, найшов рускість, здирав її в гору і вказав Русі на ню „сим побідиши!“ Але нарід руский закован, не в силі поняти тої великої ідеї в цілости. Треба було когось, щоби пізнав спосіб впоювання того

живодавчого ліку у зазмерлий нарід. Власне отсе понав великий талант покійного Омеляна, котрого тлінні останки лежать перед нами і взяв ся без проволоки до невсипущої мозольної праці. Він пізнав швидко велику живодавчу силу ідеї рускості, пізнав ясно, що без неї ми вічними рабами, а ідея рускості — се жите, сила і воля. Через тридцять літ лав він живодавчу ідею рускості у живе серце зазмерлого народного організму, крапельку за краплею. Із тих крапель зробилась негмавована струя що наповнює жили і пнеть ся чим раз сильніше у найдавнішій закутці руского тіла та оживляє і будить его до нового життя. А що праця его не даремна була і що она оживила і пірвала за собою неоди складові часті великого тіла руского і по найдавнішій закутці Русі, де вже не дасть ся її вбити живодавчий дух народної ідеї, на се дов'і — вінець отсей зрошений сльозою буковинської Руси над гробом великого її сина, котрого дух взноситься над нами і накликає, взиває, молисть і закликає все, що хоть крихітку руске — приложити рук до пробудження народу, до впоювання в него ідеї рускості.

Ратуймо нашу затрачену ідею народну, нашу народну честь, нашу народну волю! Се заповіт великого покійника, котрому най буде вічна пам'ять!“

Пізно вже в вечер розійшлись учасники похорону в свояси.

Оттак поховали Русини, одного з своїх передових робітників. Ще не перестали гудіти дзвони, ще не притих біль по тих братах що в 80 роках померли а тут прийшлося на ново оглядати розриту могилу, та в ню ховати знов один скарб! Плаче бідна Русь-Україна, що її сини в тяжкій праці над її долею, недоживають пізних літ, — втомлені забирають ся вони скоро десь далеко в ліпший світ!

Перегляд політичний.

На суботнішнім засіданню палати послів виставив посол Герк нагяче внесенє, щоби правительство поручило підчиненням властям, зврнути увагу населення на надходячу ревізію катастроу податку ґрунтового і вівзати всіх власників рілі, щоби свої дотичні жалоби або бажання через начальства громадські подавали до відомости п. к. політичних властей. На се дав мін. скарбу др. Шленер поясненє, що вже вготовлено проєкт закона о ревізії катастроу подат-

ХАТНЄ ЛИХО.

Драма на 5 дій.

Написав В. Чайченко.

(Дальше).

ВИХІД 3.

Писарь — Євген (увиходить.)

Писарь. Ти хто? чого?

Євген. Та черговий же десятник.

Писарь. А! ступай і приведи мені у волость Петра Павленка. Як приведеш, то прийде мені сказати.

Євген. Гаразд! (Виходить.)

ВИХІД 4.

Писарь (сам). Чортова хахлацька голова — пісню мені перепинив. (Знову бринька й приспівує.) Яку-б ще?

Любив я очі голубії,
Тепер влюбивсь у чорнії,
То били неживі такі,
А еті не похорні.
Но упонательно как младость
Іх сильное могущество,
О, я-б за їх дав славу, радость
І все мое имущество!

Ні, не йдуть! Всього имущества жалі!

ВИХІД 5.

Писарь — Сторож.

Сторож. (уносить дрова й кидає до доу біля груби.) Пху, які важкі!

Писарь. Не можеш тихше! Ніякого понятія нема, щоб беспокоїства не робить.

Сторож. Яке там понятіє! Дотягніть отакий оберемок на старих плечох та тоді вже й балакайте про понятіє! Тут хоч-би Бог дав швидче скинути, а не то, що ще там понятіє! Яке тут понятіє! (починає порати ся біля груби).

Писарь. Ну, ну, вже забурчав! Які часи: заведи ключиком, вони й пішли.

Сторож. А хіба-ж їм ключиком? Гірьки підтягаєш та й годі.

Писарь. Знаєш ти понятіє! Про карманні говорю. Тв їх мабуть і не бачив ніколи.

Сторож. Як би-ж вони хоч у вас були! А то мабуть і ви їх не бачили, а тільки кажете.

Писарь. Я не бачив? (кидає гітару на ліжко, підходить й сідає) Ого! На таківського напав! Та я як у городі був, то ще й не одні у мене були.

Сторож. Атож! Де-б то не одні й набрати!

Писарь. А денги на що? В мене доходу було стільки, що наприклад золоті, не то сребрані мог купити.

Сторож. Хіба й в городі люде такі дурні! що вам давали (От каторожні дрова не горять!)

Писарь. Дурні!... Понятіє ти знаєш! А як, наприклад писарю жити, коли не брать? Ні, там умні люде, не так, як тут муждани... Там бувало-хто на поріг, то вже зараз придіте поклонімо ся і дари принесімо, бо без мене там діла не буде.

Сторож. Та ви-ж там тільки писарчуком були та ще й у сільського писаря.

Писарь. Писарчуком! можеш ти такое вираженіє делати! Помощником писаря я був. Об мене все діло зачинало ся і біз мене там ніщо не робило ся. Ах, хорошее времячко було. Знакомства сколько! Не только наш брат писарь, но, например, даже чиновники, — і з ними кунпанство було. Оце один приходить з поліцейского управления: Ах, Хвиноген Семенович, — яка у вас голова! Як би вас у нашу канцелярию! А другой приходить: Ах, Хвиноген Семенович, — вас би помощником секретаря у нас назначить! А третий: Ах, нет, самим секретарем. А я так собі негляже одвчаю: Господа, — говорю, — міня то мало антирисуєть, потому я за славою не гонюсь, а што на щот доходов, то хоча у вас їх достаточно, но у нас на етом щот слободнее. Так шо мені ваш секретар.

Сторож. А кажуть, що вас прогнали.

Писарь. Прогнали! І як ти, дід, столько времени при благородных, например, людях, а до етих пор не одвик такое вираженіє делати. Прогнали! Сам без послествий оставив і уволившись ся.

Сторож. А кажуть, — ви пили, тим вас і прогнали.

Писарь. Пху! ну як з тобою який небудь сюжет можно іміть, коли ти таке плетеш, шо овсі воно не согласно с мнением! І хто таку мораль на чоловіка пустив — просто удивительно!

ку ґрунтового і що низші власті дістали поручене, вже тепер звертати увагу поодиноких органів громадських і податників, щоби о зміні культури вже тепер повідомляти властей. Дальше предложило правительство проєкт закона о будові і руху залізниць локальних. Зміст того закона дуже важкий під взглядом економічним. Сей закон містить постанови, які пільги допускають ся з обсягу тарифи максимальної за перевіз особовий, звільнене від стемплів і належитостей за контракти, подання, документи і угоди в справах будови залізниць; винятки постанови в справі відступлення землі під залізницю і в справі інших дотичних умов.

В комісії економічній вела ся в патню нарада в справі петицій більших міст, між иншими і міста Черновець, щоби дозволено на ново довозити худобу з Румунії і Росії. Заступник правительственный заявив на се, що правительство з причин ветеринарних не дозволит отворити границі і будови різниць на границі.

На дальших засіданнях ради державної вела ся розправа над проєктом закона карного. Потім поставив пос. Форманек наглядче внесенє в справі ужити воєнків до роботи в полі в часі жнив в тих околицях, де недостає робітника. Наглядчисть внесени прийнято.

Клуб руский звиззав посла Романчука до зложеня мандату до комісії бюджетової ради державної, котрий то мандат Романчук одержав з рук клубу руского.

Клуб руский не може солідаруватись з пос. Романчуком на стілько, щоби свої інтереси поручати опції послів, що в своїм часі вступив з клубу, а при чім заявив, що він не то офіційно, але навіть приватно не хоче зносити ся за клубом, котрий пішов иншою дорогою а не тою, яку він ему приписував. До того належить додати, що пос. Телишевський добродохотно прирік зложити всі мандати до комісії парламентарної, виходячи з становища, що він ті мандати одержав лиш яко колишній член клубу руского. Посол Романчук мабуть другі гадки, бо відтягаєсь від зложеня мандату до комісії бюджетової, удержуючи, що се достоїнство привязане до его особи. Наколи Романчук не зложив згаданого мандату, то клуб руский буде змушений заступництво справ своїх поручити якомусь другому послови не рускому. Комісія бюджетова єсть найважнішою з всіх комісій. Там заступники поодиноких народностей домагають ся в першій лінії полагати потреб своих. На весні сего року виправді сталося так, що пос. Романчук в сам найгорячіший час виї-

хав з Відня. Задля „примирення партій“ до Львова а не поставив в комісії бюджетовій ані одного постуляту від клубу руского. На щастє заявив міністер Мадейскій сам в комісії бюджетовій, що правительство намірило засновати в Чернівцях другу німецьку гімназію з рускими паралельними класами. Зроблено проте щось бодай „nobis sine nobis“.

Нині клуб руский не оглядає в згаданій комісії свого заступника лиш задля дивної теорії, що мандат до якоїсь комісії привязаний до особи. І так власні люде стають на перешкоді розвоєви інтересів руских.

Про справи парламентарні пишуть нам з Відня: „Нині, 31-го жовтня в палаті посольській рознеслась вість, що реформа виборча може принести з собою кризу міністерства і розв'язанє ради державної. Кн. Віндінґґер стртив в справі реформи значний опір у всіх трох більших сторонників коаліції. Проєкт реформи мав би наразі бути відосланий до соймів, а відтак аж мав би бути предметом дальших (infinitum?) нарад кабінету з клубами. Се значить одно, що відволікати справи на незнаний час Кн. Віндінґґер, невдоволений тою пинявостію, удав ся перед кількома днями на двір цісарский до Буди із відтам привіз в кармані: 1) димісію теперішнього кабінету, 2) конструкторію нового кабінету, а потім 3) розв'язанє ради державної. Вість ту треба приймати з резервою, бо розв'язанє ради державної не змінилоби ситуації, хіба, що по розв'язаню теперішньої ради нові вибори відбули ся на основі апробованої ординації виборчої, що єсть неімовірним. І нинішні дивники віденьські пишуть де що на той темат, але дуже невизразно, згадуючи лиш, що висші сфери не раді проволіканю реформи виборчої. Подрібностей висше поданих, они не подають.

Російському цареві було послідніми днями трохи легше і вінчанє царевича, котре мало ся тому тиждень відбути, відложено. Вчєра наспіли однак вісти о погіршеню недуги, бо цар зачав кровію плювати і дістав запалєне легких. Стан отже дуже грізний і цар сам знає о тім, що нема ему виходу. За его призволенєм і після его волі зладжено в Петербурзі завіщанє та васлано вже до Ливадії.

Німецький канцлер і президент міністрів бр. Капріві і міністер Айленбургі пішли в відставку бо не могли ся межи собою порозуміти в справі средств до поборюваня так званих „партій перевороту“ себ-то соціялістів і соціялдемократів. На місце Капрівіюго іменований канцлером

князь Кльдвик Гогенльоге, дотеперішний намістник Альзациї і Альотаринґії. Пруский президент міністрів Келер іменований міністром для справ внутрішних.

ДРІБНІ ВІСТІ.

Іменованя. Міністерство просвіти іменуєвало молодшого учителя Анастасія Барбіра фаховим учителем при школі для промислу деревного в Кімполонї. Аж до введеня в жите сеї школи приділено Барбіра в ціли его дальшого виображення до фахової школи для промислу деревного в Берґрайхенштайн в Чехії.

Опорожнені стипендії. З початком року шкільного 1894/95 опорожнені дві стипендії річних 105 зл. для слухачів філософії або прав рускої народности на черновецькім університеті. Подання вносити належить через академічний сенат найдальше до 20. листопада с. р. — Дальше і на черновецькій гімназії опорожнених 14 стипендій товариства Франц Йосифа річних 50 зр. і одна річних 80 зр. Подання о сї стипендії вносити належить до виділу товариства Цісаря Франц-Йосифа через дирекцію гімназіальну найдальше до 15. листопада с. р.

На Народний Дім в Чернівцях надіслали: д. Андрій Зучасевич з Заставни 1 зр. 18 кр., котрі зібрала крейцарями в дому д. Кракалії в Василеві панна Евгенія Кракалія і д. Дмитро Падура; дальше д. Іван Ясеницкий з Гриняви 10 зл. На сю суму зложили: д. Сільберман з Путилова 5 зл., д. Качмаровский з Яблониці 2 зл., д. Качмаровский старший 1 зр., д. Пшибиславский з Криворівні 1 зр. і д. Іван Ясеницкий 1 зр. — За сї щирі жертви складає в імені товариства сердечну подяку Ваницкий, голова.

В справі іменованя руского суфраґана для митрополіти Морара-Андрієвича появили ся минушого тижня, як се ми в попереднім числі коротко зазначили, в віденьських німецьких часописах цікаві вісти, котрі дають нам доказ, що вже і центральне ц. к. правительство прийшло до переконаня, що румунізаторській роботі теперішнього митрополіти доконче треба вже раз конєць положити. От що пише в сій справі газета Deutsches Volksblatt: „Здає ся, — каже ся газета — що на Буковині настає зміна в некористь Волохів. Довідуємо ся іменно з певного жерела, що в короткім часі має бути власть

Сторож. Ну, вже ростопив, грійте ся! (Устає і обтрусує попів з свити.)

Писарь. Ну, сколько раз я тобі казав, щоб ти цього не робив у хаті, — і все біз послествій! Говорять тобі, що в мене од того в носі круте.

Сторож. Дарма! Чхнете добре — от воно й буде замість табаки. (Виходить.)

ВИХІД 6.

Писарь. — Юрко згодом.

Писарь (сам). Ну, народ! (замислює ся) Да, хорошо було!... Знову замислює ся, хочь лягти, але чує, що хтось йде) кого несе?

Юрко (увиходить) здорові були!

Писарь. Здрастуй! Об яких ділах?

Юрко. Та так, де про що з вами побалакати треба, Хвиногене Семеновичу. (Причиняє добре двері) Чув я, що ви дуже добрий чоловік, так прийшов до вас порадити ся та поспитати ся.

Писарь. Ну?

Юрко. Діло мое, бачите, таке, просте мужицьке. Може воно вам і на вдивовижу, бо ви звикли там по городах, а там може зовсім не так роблють, не такі звичаї...

Писарь. О, конечно, по городах зовсім, например, не то...

Юрко. Звісно, скрізь, наше мужицьке життя проти городянського не таке. От хоч би зараз вулицю згадати. Тут он, у нас, просто

дівчата та парубки на вулицю ходять, а там мабуть воно якось паницькіше.

Писарь. Ну, вже-ж! Там не вулиця, а сквер (сад значить, такий) і не просто так, а подручку з баринами. І сколько там етих баринень!... Одіне ся хантом і з їми!

Юрко. І мабуть ні на кого вони так оком не накидали, як на вас.

Писарь. І що-би! На яку глину — та й моя.

Юрко. Та це й у нас кажуть, що вже як Хвиноген Семенович на яку накинуть оком, то вона, бідна, вже й вине за їми.

Писарь. Вине, кажеш?

Юрко. Єге-ж.

Писарь. Ну, нехай собі вине! Міні се без послествій. Много таких, що жолають Хвиногена Семеновича, та ба!

Юрко. Та не з самими дівчатами, а мабуть і з молодими щастить, — у нас і молодички є гарні.

Писарь. Понятно, що й з їми... Но ік чому така розговорка можить бити?

Юрко. Так собі, балачка, бачите... Чому з добрим чоловіком не побалакати? Де вже нашим молодим та видержати проти такого чоловіка, як ви! Шкода тілки, що часом дурні люде не в своє діло встривають. А вам як, Хвиногене Семеновичу, не бувало так, щоб хто у вас яку перебив?

Писарь. Ік чому це? Понять не могу... Впрочім можу сказати, що я такої роспубліки не допустив би, Но се без послествій!

Юрко. Ні, ви скажіть по правді, — чи таки справді бувало вам так?

Писарь. Та ік чому це?

Юрко. Та так, питаю ся.

Писарь. Ну, об етом ділі я больш не хочу говорити, говори об своєму ділі!

Юрко. Та оце-ж мое й діло.

Писарь. Яке?

Юрко. Та це-ж: дізнати ся, чи не перебив у вас хто...

Писарь. Слушай ти, мужлан! — не забувай ся пожалуста і знай де ти стоїш і з ким говориш!

Юрко. Та я це добре знаю! (Спіраєця на двері) колись, як я приходив у волость, так ви, — натякали мені де що про якихсь там гостей, що ходять до моєї жінки. А потім я знаю що й ви сами не один раз чепляли ся до неї і як дівчиною була вона, і тепер уже. І я ніяк не розберу, що воно й до чого. Я й прийшов дізнати ся, що воно тут є. Оце-ж і мое діло.

Писарь. Що за допрос такий? Як ти смів? Що я тобі таке — мужик, рівня? Вон!

Юрко. Ні, не вон, а слухай, що я тобі казати му! Що ти тоді про гостей міні казав? до чого?

Писарь. Говорю—вон! а то гукну сторожа й десятників.

(Дальше буде.)

черновецького гр.-прав. митрополіти Морара-Андрієвича, знаного з его заходів около румунізації Буковини на полі церковнім, ограничена позаяк правительством заіменує небавом для бук. гр. прав. дієцезії єпископа-суфрагана і назначить его теперішньому митрополіти яко „адміністратора“. Вправді говорять ся, що в той спосіб має ся лише зі згляду на дуже високий вік митрополіти улегшити ему виконане его уряду, в дійсности буде однак адміністратор“ органом контролюючим і круг ділання митрополіти знатно ограничаючим. Се заряджене наступило в формі кондесії для Русинів, котрі з разу жадали поділу гр.-прав. бук. дієцезії на дієцезію руску і волоську, і замість сего поділу дістануть від міністра Мадейского „адміністратора“.

Правописний нелад. Вже минув рік тому, як — на жадане руских учених — державні та краєві шкільні влади розпорядили заведене фонетичної правописи в буковинсько-русских школах. Належало-б отже після сего сподівати ся, що ся справа до нині вже зовсім залагоджена. Тимчасом приходиться ся єї ще раз порушувати зі згляду на стан річи в черновецькій „Православній школі“. Отже в сій школі, до котрої учачає сорозмірно найбільше числи черновецьких руских школярів до нині ще панує стара правопись, котру все ще піддержує у себе заряд тої школи. Се діє ся на бажання гр.-пр. консисторії котрій зовсім не залежить на тим, аби рускі ученики легко і прудко могли дійти до письменного володіння своєю рідною мовою — але той, кому на тим залежить, мусить виступати против того, щоби ті ученики, не можучи дати собі раду з трудностями етимології, і надалі знеохочували ся і занехували руске письмо, далі і руску мову. До того приходиться ще і те, що до „Православної школи“ сего року, як і перше, понережало множество руских школярів з наших міських шкіл, де они учили ся фонетики. Яке з того виходить баламутство, спинаючи учеників в поступі, те може огидити хіба учитель рускої мови при тій школі, котрому приходиться ся збувати нас на переучуванню тих учеників після прав етимології. Виходить отже, що дякуючи побожним бажанням румунської консисторії, руским ученикам т. е. взагалі рускій народности постійно кидають ся поліна під ногу. Се так довго буде тривати, поки тая школа не буде розділена на дві часті, на руску і волоську. Та тут, правда, виринає перед вами тінь „староруских“ послив, що з молодечим запалом противить ся сему...

На засіданню красної ради шкільної з дня 27. жовтня с. р. рішено: Розширити отсі школи народні, а то: однокласові школи народні в Путні і Сатумаре на двокласові, в Бобівцях, Красна Ільскі і Остриця на трикласові і двокласову школу в Стражи на чотирьокласову. Шкільну експозитуру в Диремой, присілку Молодієва, переіменовано на однокласову школу народну. Громаді Драгошті уділено безпроцентову позичку в сумі двох тисяч зр. з красового фонду шкільного. Учителем Георгію Петровскоу в Шварцталі і Михайлови Пашканови в Чоканештах признано перший, а Дарієви Пігулякови і Сидорови Остановичови в Садагурі другий додаток службовий. Головному учителеви при черновецькій семінарії учительській Северинові Билинкевичови, признано перший, а професорові черновецької гімназії Адальбертові Мікулічуви четвертий додаток п'ятилітній. Тимчасовому учителеви Францові Штроблеви в Слободзії-Комарівцях уділено позволене женити ся. Учителя Дарія Пігуляка в Садагурі перенесено до Заставни, учителя Альбіна Носієвича з Глібоки приділено до служби в школі народній в Черенківцях, а кандидата учительського Николая Бендака іменовано помічним учителем при школі народній в Глібоці. Молодший учитель Стефан Грібовський в Петрівцях іменованний дійсним надучителем там же. Школам народним в Фундул-Садові і Айзенау уділено по 25 зр. на закупню приборів для науки зручності. Вкінці полагоджено деякі подання учеників шкіл середніх о увільненні від шкільної оплати, деякі подання народних учителів о грошеві запомоги і одну справу дисциплінарну против одного учителя шкіл середніх.

Видає і відповідає за редакцію Др. Василь Дутчак.

Русини в Америці. В Америці кольонії рускі мають услівя красного розвитку, коли-б тільки було кому щиро для людю трудити ся. Приміром того може послужити руска кольонія в Шамокині, котра має таких щирих діятелів, як о Констанкевич, др. Сіменович і купець Талпаш. Та, на жаль, таких людий по інших кольоніях американських попадаєсь дуже мало, а більшість ніби-то руских священників з Угорщини замість помагати розвитку кольоній Русинів, радше перешкаджає. Нарід наш там в Америці починає що-раз більше прозрівати і о просвіту впомянати ся, — треба тільки інтелігентних щирих людий до проводу народови, бо кількох таких, що там є, очевидно за мало. Велика шкода — инше один Русин з Америки до „Діла“ — що сюда чомусь не хотять іти наші священники з Галичини. Сам о. Констанкевич з Шамокини потребує конечно двох священників і відносив ся в тім ділі до Львова. Недавно вже розписано конкурс на одного священника до Монт Кармель. Русини в старім краю не повинні легковажити американської Руси; повинні чей же числити ся з фактом, що не одиниці аке десятки тисяч Русинів, не беручи на увагу того нового покоління, котре вже тут світ узріло — позістане на завсїгда в Америці. Нарід наш тут сам приходиться до пізнання і маємо вже такі факти, що під напором народу і священників угорські починають з народом бодаї в дечім числити ся і змушені беруть ся до деякої роботи. Але щоби угорські священники відповіли задачі провідників народу руского, о тім шкода і бесїди. Як єсть їх ту 23, так ні один не має рускої часописи, лише малярські і дома розмовляє по малярски. І як же они можуть любити руский нарід і дбати про его розвиток?

Вистава в Парижі в році 1890. В Парижі приготавляють ся тепер до світової вистави, котра має бути в році 1900, на самий кінець 19-го століття. Буде то вистава найбільша з всіх, які доси були. Все, до чого цивілізація людська дійшла, все, що здобув людський розум, має бути показано на тій виставі. Буде то справдішнє свята цивілізації. Зі всіх сторін свята зголошують ся ся вже тепер виставі, хоч до тої вистави ще 6 літ. Комітет одержав доси з п'ятьсот планів, як урядити виставу. Окрема секція розбирає ті плани. Матеріалів зібрало ся уже тільки, що з них можна би зложити цілу бібліотеку. В січні 1895 будуть ті плани публично виставлені. Тоді комітет забере ся на добре до праці. Можна сподівати ся, що ту виставу звидать мільони людий з цілої землі.

Послідні вісти.

Російський цар Александр III. помер вчера т. зн. 1-го лат. с. м. о 3-ій годині по полудні. Обняте трону через наслідника Николая наступило зовсім спокійно. По 4-ій годині зложив цар Николай присягу вірности, а потім складала присягу яко перші великі князі, т. зн. члени родини царської. Того самого дня ше зложило також присягу новому цареві ціле російське військо. На другий день т. е. 2-го лат. с. м., оголошено маніфест царя Николая, в котрім той же обіцяє все а все на оці мати спокійний розвій, силу і славу Росії, як і ушасливлене всіх підданих.

Tinct. capsici compos.
(Pain Expeller)

приадажена в аптіці Ріхтера, Прага, загальнознисне втиранє, лагодяче біль, можна дістати по ціні 1-20 зр., 70 зр. і 40 зр. за флашку майже в кожній аптіці. При закупі треба дуже уважати і брати флашки лише з охоронною маркою „Ріхтера“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера аптіка під Зол. Львом, Прага.

Ілюстрований буковинський православний календар на рік 1895, виданем і накладом товариства „Руска Бесіда“ в Чернівцях, вже друкує ся і вийде небавом з отсим богатим та цікавим змістом: 1) Точний календар астрономічний і церковний із червоно друкowanими святами, як також з припадаючими на поодинокі неділі євангеліями. 2) Обширна частина інформаційна. 3) Части забавна і наукова з отсими уступами: Калина (поема Т. Шевченка, з ілюстрацією) — Як виглядало на Буковині передєй прилученем до Австрії (після опису Спенного написав О. П.) — Із поезій Степана Руданського. Прислів'я (з портретом поета). — Громада (дуже важне для сільських громад поучене о всяких справах громадських, стаття др. Ст. Стоцького). — Три дурні (повісточка Марка Нестерюка). — В Італії (поема д. М.) — Гнат Онішкевич (жителісь з портретом, О. П.) — Стара історія (написав Євгенія Ярошинська). — Думка осіння (поема д. М.) — Надгробний пам'ятник Юрія Федьковича (з ілюстрацією). — Почетні члени літературного товариства „Руска Бесіда“ Кониський і Нечуй Левицький. — Алькоголь написав Єротей Пігуляк). — Як панич Аврельєво Довгоніс оженив ся (сміховинка д. М.) — Дещо з господарства. — Смішне. 4) Найновіший повний буковинський шематизм. 5) Оповідення. — Ціна одного примірника 50 кр., з поштовою пересилкою 55 кр. Замовляти можна під адресою: Літературне товариство „Руска Бесіда“ в Чернівцях. Члени „Рускої Бесіди“ дістануть за річну вкладку 2 зл. сей календар, а крім того ще й 12 книжочок „Ластівки“, Бібліотеки для молодіжи міщан і селян, даром. Позаяк видатки за календар великі, то „Руска Бесіда“ просить нас заразом повідомити теперішніх єї членів, щоби зволили ласкаво чим скорше вирівнати свої задегlosti і прислати хоть частину вкладки на рік 1895.

Літературне Товариство
„РУСКА БЕСІДА“
в Чернівцях,
улиця Петровича ч. 2.
має на складі: Ілюстровану
„БІБЛІОТЕКУ ДЛЯ МОЛОДІЖИ, МІЩАН І СЕЛЯН“
(редаговану Омеляном Поповичем)
року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891. і 1892.,
по 1 зл. 20 кр. за роки, а всі 7 разом за 7 зл.
з пересилкою 7 зл. 30 кр.

Чума горілчана.
Сумна історія для перестороги і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів тверезим руским читальникам присвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

Всіх наук лікарських
Др. Т. Соневицький
ординує від 2—4 години по полудні,
ул. Ратушева ч. 19. 1-й пов.

З печатні Г. Чоппа.

ПЕРЕДПЛАТА

ПЛАТНА В ЧЕРНІВЦЯХ
виносить:

на цілий рік 5 ар — кр.
„ пів року 2 „ 50 „
„ чверть року 1 „ 25 „
для заграниці 8 рублів або
12 франків.

Поодинокі числа по 12 кр.
в бюрі газет Л. Горювіна в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА.

Виходить що тижня в п'ятницю.

Редакция і Адміністрация
„Буквини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 6.—8. год. вечером.

Оповідення і прилоги
обчислюють ся по найде-
шевших цінах

Ч. 44.

Чернівці, дня 9-го (28-го) жовтня 1894.

Рочник X.

Спростованє.

Хвальна Редакції! В вступній ста-
ті Вашої поважаної часописи з 12. жов-
тня (30. вересня), 1894. р. говорить ся,
немов би я в радї громадській підчас на-
ради над даровизною місця на маючу ся
отворити гімназію виразив ся шовіні-
стично і ворожо супротив руского на-
роду. Особливо каже ся о мені, що я
назвав Русинів чужинцями на Буковині.
Также стоїть там, що учитель з такими
думками неспосібний учити і виховува-
ти руских учеників. Тож прошу о при-
няте ось якого спростованя:

1) Неправда, що в моїй промові по-
дибує ся який нибудь понижаючий або
аж ворожий вираз о рускім народі.

2) Неправда, що я назвав Русинів
чужинцями на Буковині.

3) З моїми учениками обходжу ся я
після моєї присяги службової і то з всі-
ма однаково, без ріжниць на їх народ-
ність або віроісповіданє. Зрештою при-
стоїть дотичний суд лише моїм настоя-
телям, і лише сі є в стані справедливо
осудити.

Чернівці, дня 25. жовтня 1894.

Кароль Вольф,
п. к. професор.

До сего спростованя маєм п. професорови
Вольфови лиш сказати, що добре було-б, коли-б

він був ласкав прочитати свою дотичну промову
в черновецьких газетах німецьких. Може бути,
що він забув вже те, що тоді говорив, а ні-
мецькі газети приїмали-б ему докладно
зміст тої его, Русинів Черновецьких до живого
колючої мови, котру закінчив словами: „Wir ha-
ben einen deutsch-liberalen Gemeinderath;
seien wir liberal, opfern wir aber nicht das
Eigene zu gunsten des Fremden. Ich
denke, wir sollen in der Selbstlosigkeit auch
nicht zu weit gehen“.

Отак розуміли і віддали Німці его про-
мову, отак само зрозуміли, віддали і скоменту-
вали і Русини ту публично виголошену мову п.
професора Вольфа, що сі на власні свої уха
чули.

Дивно, чому п. професор не вдав ся з сво-
ім спростованєм і до німецьких газет, а лиш до
нашої, котра прещінь нічого пільшого не сказала,
як тої газети.

Як же-ж погодити першу точку спростованя
п. професора, котрий сказав в громадській радї:
„Man könnte lieber auf die rutheni-
schen Parallelklassen verzichten,
um ein ganzes Gymnasium zu haben mit
deutscher Unterrichtssprache“. Щож виявляють
такі слова черновецького радного супроти Руси-
нів при дебаті о відпущенні ґрунту і для рус-
ких паралелок при маючій ся отворити німець-
кій гімназії у Чернівцях? Чи-ж не єсть се скрай-
не вороже становищеко п. професора Вольфа суп-
роти Русинів? Чи може назвав би він прияте-
лем Німців такого Русина, котрий би сказав у
громадській радї, що в такому місті де жило-б
10.000 Німців супроти 30.000 Русинів, де окру-
жали-б то місто 268.000 Німців а даліше лу-
чала-б ся з тим містом збита маса Німців зверх
20 мільонів душ, що в такому місті не треба отво-
рити німецьких паралелок? Ми переконані, що
він би назвав того Русина скрайним ворогом
Німців. Як би п. професор Вольф сказав був:

я годжусь виовні з тим, щоби в Чернівцях
відпустити ґрунт на руску гімназію, bei ge-
bührender Berücksichtigung des Deutschen, —
то ми тоді були-б назвали пана професора Вол-
фа напевно „ліберальним Німцем“. Але коли він
заперечує ґрунту на утворенє руских паралелок,
аби замість того мати лиш німецьку гімназію
bei gebührender Berücksichtigung der Ru-
thenen, коли він ставить перелони для осягненя
найважнійшого, ба одинокого средства до куль-
турного розвою нашого народу, то мусить кож-
дий Русин уважати пана професора Вольфа сво-
ім скрайним ворогом.

Дотично другої точки спростованя ситаєм
п. професора: кого-ж розумів він під словом
„Fremden“, opfern wir nicht das Eigene zu
Gunsten des Fremden, коли ходило ему о
то, недати ґрунту на гімназію з рускими па-
ралелками? Сего не пояснив п. професор. Після
звичної людської логіки не можна під тим сло-
вом у звязи з цілим змістом промови нікого
пільшого добачити, як лиш Русинів.

В третій точці простує п. професор річи, о
котрих в нашій газеті і словечка не було. Ми
сказали лиш, і повторяєм се і тепер, що педа-
гоґи з такими поняттями супроти Русинів, як п.
професор Вольф, нездібні учити руску молодіж.
В самій річи мусять се кожного Русина до жи-
вого колати, коли він приневолений віддавати
свою дитину під провід і науку таким педагоґам.

Чи суд над поступованєм пана професора
Вольфа супроти наших дітей пристойть лиш его
настоятелям і чи ті одні лиш в стані осудити
пана професора, т. зн. настоятелі, котрі сами
немають найменшого понятя о ха-
рактері і природній вдачі руских
дітей, о сім дало-б ся ще багато говорити.

ХАТНЕ ЛИХО.

Драма на 5 дій.

Написав В. Чайченко.
(Ковель).

Юрко. Сторож та десятники у волости звідчили
не догукнеш. Та ти й не гукати-меш. (Втя-
гає коза. Бачиш оце? Тільки писнеш, —
тут тобі й смерть. Кажу, про що п'ятати-му
та кажи швидше, бо справді ще хто прийде.

Писар. Та що-ж се таке робить ся? Се роз-
бой та й годі!

Юрко. Годі натикати! Кажу: до чого се ти
плів тоді у волости про якихсь там гостей?

Писар. Ну... ну... ну його к чорту! Сховай
тільки отой ніж — я все скажу.

Юрко (ховає ніж у рукав). Кажу!

Писар. Я... я казав... Потому я знав, що
Євген ходить до твоєї жінки, наприклад... і
потому я тебе хотів... я тебе остерегав...

Юрко. Звідки-ж ти про се дізнав ся?

Писар. Так люди казали...

Юрко. А сам не бачив?

Писар. Сам?... Бачив раз і сам...

Юрко. Що-ж ти бачив?

Писар. Та так... звісно, що...

Юрко. Кажу правду: що саме бачив?

Писар. Та бачив Євгена та твою жінку в двох.

Юрко. Ну?

Писар. Та й годі-ж...

Юрко. Що-ж вони робили? Про що балакали?

Писар. Балачки не чув... А робили...

Юрко. Та кажи-ж уже, а то тобі зацінить
украї!

Писар. Цілувались...

Юрко. Проді... А ти-ж як се бачив? Звідкіля?

Писар. Та так — двері трохи відхилив та й
бачив.

Юрко. А ти-ж чого там був, що двері від-
хилив?

Писар. Я... я... та я-ж тоді приходив кликати
тебе у волость.

Юрко. І довго-ж вони цілувались?

Писар. Та довгенько... І все про любовіці роз-
говорка була...

Юрко. А ти-ж казав, що нічого не чув?

Писар. Та ні, то я так... то я з першу нічого
не чув, а тоді вже, як двері відхилив; так
і чути стало.

Юрко. Ну, та й що-ж ти почув?

Писар. Та так... нічого там, а все про любові-
ці... А тут я увійшов, а вони й розбігли
ся... Ну, ото я тоді тебе й остерегав у во-
лості...

Юрко. З чого-ж се ти надумав мене остерегати?

Писар. Та так, з добрости до тебе.

Юрко. З добрости? Мабуть!... Я тобі кажу: не

бреш, бо як правду скажеш, то може й
помилую, а не скажеш!... Ну, сам ти ходив
до моєї жінки?

Писар. Ні, їй бо ні, ні! Присягаю ся, клян-
ю ся божу ся, що ні!

Юрко. А чому-ж про тебе розказують? А як
був у нас, то що ти тоді їй торочив?

Писар. Іменно, — каю ся, — я таку думку
нимів. Но вона ніяк того у резонт не брала,
ніяк не брала, ні кришечки. Каю ся, вино-
вагий, що так намірявся, — тільки ж їй бо
нічого, їй бо не було нічого, — ось при-
сягаюсь тобі хоч перед образом. Вона мене
прогонила, бо вона з Євгеном...

Юрко (кидає ся до його і хапає за груди). Та бреш
ти й за Євгена! кажи правду!

ВИХІД 7.

Писар — Юрко — Докія — Євген.

Докія (вбігаючи). Юрку! Юрку! що ти робиш?
Євген (увиходить). Уже привів Петра... Чи ба-
що таке?

Юрко (пускає писаря). Ге!... я у тебе братіку був
та тебе дома не було. (Відходить і стає знов
біля дверей.) А тепер увесь гурт тут — ну й
красне, швидше діло розберемо.

Євген. Та про що-ж тут діло?

Юрко. А ти не знаєш?

Євген. А через щоб-б я знав?

Православний лад в садагурській парафії.

Горе тій парафії і її парафіянам, котрої святищенник очікує лишньої парафії! Він тоді лиш одно на думі має: лишню парафію здобути; таке то дієсь і з садагурскою парафією. Наш нанотчик вганяє за почесностями, за відзнаками, золотий хрест і добра парафія ему так і снять ся; до-бро-ж парафіян і православія ему байдує.

Кожний добрий пастух дбає про своє стадо так ревню, що неспускає го з ока; одна овечка для него так дорога як ціле стадо. Наша православна громада якось в сійм вигляді не може тим щастем похвалитись; з її стада все відблукуює ся по одній овечці, а її пастух собі і байдує. От через короткий час, а з нашого православного стада убуло кілька дуже добрих овечок. Та не думайте, що вони відблукались самохіть, ні, їх майже вигнано з свого стада.

Не буду о кожній овечці подрібно тут описувати, як то її змушено свого рідного стада зрікатись і до чужого приставати, а спійму тільки о одній овечці, що то перед кількома днями змушена була, хоть з великим болем, свого лишитись і до чужого пролучитись стада. Ото застав один міщанин, доньку православного міщанина Никифора Сербинюка. А що жена его була католичка, то і донька належала до того віросповідання і тому наставляла мама на молоді, що-б сьлюб був в костелі католицьким. Молодий не міг сему опертись, але думав, що коли і мама молодої казала „по сьлюбі робіть собі що хочете, а тепер най так буде“, удасть ся ему сию справу мирно залагодити. Пішов проте до о. Микитовича, щоби замовити заповіді, з тим додатком, що сьлюб буде в костелі а потім і в нашій церкві. Та нанотець на жаден спосіб і на ніяку просьбу не хотів на се пристати, лише конче, щоби сьлюб був таки лиш в православній церкві. По довгій даремній просьбі удав ся молодий до владики з жалобою, що нанотець Микитович не хоче ему зиновіди казати. О. Преосвященний вислухав бідного покривдженого і дав ему писемний розказ ди нанотця М., щоби заповіді голосив. Та де там? Як оповідав молодий, сказав нанотець: „І від цісаря принеси писмо, то я заповіді не буду тобі казати“. Що-ж тепер було бідному чоловікові робити? як то кажуть „Бог високо, а ціар далеко, а ти роби що хочеш“. Пішов бідний до староства, щоби хоть там зробити з всім порядком. І в самій річ заповіді були виголошені через староство. Огірчений, переступив він на римско-католицьку віру і позбув ся всякого клопоту. Чи-ж не заслугоє за се одно поступоване о. Микитович вже від знаки золотим крестиком, або хоть червоним нисом? Горе тобі воле, коли тебе королева вже коле! О, горе тобі вже світла консисторіе пра-

вославна, коли тебе і твої підвладні нехочуть вже слухати!

Отсей факт заслугоє певно на те, щоби наша світла консисторія розслідила сию справу докладно, коли не боїть ся сего вельми заслуженого нанотця і коли не хоче, щоби її православна парафія садагурска не счезла з часом, т. е. не пішла сею дорогою, котрою сей міщанин пішов. А може нашій прав. консисторії не виплачує ся таких річий досліджувати? Побачимо!

Православний Русин.

Перегляд політичний.

Палата послів радилась тамтого тижня і з початком сего тижня дальше над проектом нового закона карного.

Міністри і мужі довіря партії коаліційної ведуть переговори в справі реформи виборчої. Міністри мають в сій справі дуже тяжке становище. З одного боку рад-би вдоволити народowi і некучій потребі, а з другої сторони теперішній склад в раді державній противний реформі.

На понеділковім засіданні палати послів лучила ся немала подія. Коли президент палати барон Хлюмецький виголошував посмертну згадку про пок. царя Александра III., встав польський посол Леваковський і запротестував против сего в імені народу польского, бо, як він казав, покійний цар гнобив нарід польський. З того встав заколот; посли чеські Вашатий і Бжезновський кликнули до Леваковского і Поляків „гірші від варварів, варвари навіть покійному дають спокій“. Президент Хлюмецький не дав Леваковському дальше говорити. Зараз потім зібралось коло польске і оповістило, що посол Леваковський не був уповажнений колом польським забирати слово і що жадує, що Леваковський нарушив солідарність кола.

Італійці в Пірано і Істрії вже трохи утихомирили ся. В містах где табліці з написами в двох мовах вже вивішено поставило правительство на своїм, а где ще не вивішено, прирекло правительство тільки там їх завести где потреба узасаднена. В Пірано обходили Італійці з сеї нагоди жалобу. Всі публичні місця, склепи, садиби і дома були позамікани і вивішено чорні хоругви. Жінки і діти ходили в жалібних одягах а муляччини не показували ся нігде. Сему зроблено конче, бо загрожено демонстрантам судовим поступованем.

Звістку про смерть царя Александра III., о котрій донеслисьмо в останнім числі „Буковини“ доповняємо отсими подробицями:

Цар помер дня 1. падолиста (20. жовтня ст. ст.) о 3. годині по полудні. З Петербурга доносять, що цар умирав зовсім притомний. Він знав зовсім докладно стан своєї недуги, знав що години его життя вже почислені і для того приготував ся до смерті. Він молив ся, висповідав ся і запричащав ся, а відтак закликав до себе о. Івана Сергієва, знаного чудотворця і розмавляв з ним довго. Відтак прикликав до себе царицю і всі діти, благословив їх і дождав спокійно смерті. На кілька хвиль перед смертю сів собі на фотелю і тут сконав.

Тіло помершого царя буде перевезене до Петербурга. До Ливадії і Одеси наспіли вже до-точні розпорядження. З Ливадії повезуть тіло до Одеси, на царськм яхті, а яхт буде супроводжати ціла чорноморська флота. Окремим поїздом повезуть відтак тіло до Москви і Петербурга. В Одесі буде тіло виставлене цілий тиждень, звідки привезуть тіло до Москви і Петербурга. Похорон відбуде ся межі 14. а 20. падолистом.

Незадовго по смерті царя, бо вже о 4-ій год. по полудні вступив на престол син покійника, Николай, яко цар Николай II. а зібрані на площі перед двірською канцлеєю великі князі достойніши двірські, офіцери двірські і гвардійні, та вся служба зложили ему присягу вірности. В пів години по тім дали вистріли з пушок знак, що новий цар вступив на престол і що акт присяги скінчив ся.

Вість о смерті царя розійшла ся в Петербурзі о 10. год. вечером і зробила тм величезне вражінє. Зараз ударено у всі дзвони і позамікано всі публичні льокалі. С. Вел. Цісар Франц Йосиф одержав вість о смерті царя в Геделі і вислав зараз кондолоційну телеграму до цариці.

Цар Александер III. родив ся 10. марта 1845 р. яко другий чин царя Александра II. Коли старший брат его Николай помер в 20-ім році життя, став він наслідником престолу і в осени 1866 р. оженив ся з данською княгинєю Дагмарою. Зде ся, що під впливом своєї жінки став ся в н був великим прихильником Франції а противником Німеччини. Коли дня 13. марта 1881 р. німці убили царя Александра II., вступив він на престол а свое панованє зазначив тим, що ідучи на руку панславистично-реакційним елементам російским касував всі свободи політичні, заведені его батьком.

Новий цар, Николай II. родив ся 18. мая 1868 р., має отже 26 літ. Яке буде панованє нового царя і чого можна ся сподівати від его правлінем, того не можна наперед сказати. Принаймній з маніфесту молодого царя до підданих всієї Росії можна ся сподівати мара, і заходить можливість, що в Росії настануть великі зміни.

З поли війни японсько-хінської доносять про дві нові побіди Японців. Перша армія я-

Юрко. Він ще й не знає!...

Євген. Нічо-сінько не розберу.

Юрко. Так я розкажу...

Докія. Ні, ні!

Юрко. Ти?

Докія. Та годі-ж уже мені повірити ся, — треба викрити брехні.

Юрко. І сьміти-меш?

Докія. Правди я не сьміла-б сказати? Ой, Юрку! як ти каяти-меш ся зараз!... Слухай Євгене, по всій слободі брешуть, що наче-б то ти до мене ходиш.

Євген. Я?

Докія. Та ще наче-б той оцей... гідний... (показує на писаря).

Писар. Я—ні! Я їй-бо ні!...

Євген. Що се за напасть така? Та звідки-ж сї брехні?

Докія. Мабуть комусь треба було складати їх. Брехні зараз пішли після того, як оцей (показує на писаря) у нас був і тебе на порозі стрів. Він вліз до мене. Як я його вигонила з хати, дак він хвалив ся тоді, що віддячить. І після того брехні пішли. Він же їх і вигдавав. Він і Юркови про се на-тякав. Юрку, спитай ся його, звідки він дізнавсь про Євгена та про мене?

Юрко. Він каже...

Докія. Ні, нехай він сам при мені й при Євгені скаже.

Юрко. Кажи, звідки ти дізнав ся про се?

Писар. Я... я уже казав...

Юрко. Кажи й зараз!

Писар. Та від людей.

Юрко. Від яких?

Писар. Я... я їй-бо забув...

Євген. Забув? Ні братіку, сього забувати не можна! Кажи зараз від яких людей, а то я тобі!... (Приступає). Кажи, я зараз, як скажеш, тих людей сюди приведу. Ну?

Писар. (Подать ся у кут). Ні, їй-бо я... я не знаю, які саме люди. Може се мені здало ся так тільки, що від людей...

Євген. Здало ся? Хіба се може здавати ся? Що ти дурини нас! Кажи зараз, чи чув ти, чи ні від людей що про мене та про ню (Приступає ще ближше).

Писар. (Подать ся далі в кут). Ні, я їй-бо нічого не чув...

Юрко. Так? Ну, а ти-ж ще казав, що сам бачив.

Писар. Та бачив, як Євген там був...

Юрко. Ні, ти не саме се казав, ти ще де що казав.

Писар. Я... нічого не памятаю, що я казав...

Юрко. Не памятаєш? Згадуй зараз, бо знаєш!...

Писар. Їй-бо я все забув!...

Юрко. То я тобі нагадаю: ти казав, що вони цілували ся.

Євген. Що? Ти бачив?

Писар. Їй-бо я нічого не бачив, — от щоб мені луснути, коли я що бачив, або що або об сьому ділі що чув!

Юрко. А що-ж там Євген робив, як ти його у нас у хаті стрів?

Писар. Не знаю, — я його на порозі стрів, як він виходив.

Юрко. А відкиля-ж брехні? Признавай ся — ти пускав брехні?

Писар. Ох, я...

Юрко. Кому-ж ти казав?

Писар. Та тоді зараз прийшла туди Хиза, — дак я їй казав.

Юрко. А ще кому?

Писар. Шанкари... і так ще людям...

Юрко. А на що-ж ти брехні пускав? На що ти каламутив?

Писар. Я... не знаю на що...

Юрко. Слухай, не удавай з себе дурниці, кажи, поки я тебе за глотку не вхоплю!... (Відходить від дверей ближше до писаря так, що між дверима й писарем ніхто не стоїть).

Євген. А я тобі голови не одірвав.

Писар. Я їй-бо... я зо зла... Вона мене про-гнала...

Євген. (Ждаєть ся на писаря). Як же ти сьмієш такі брехні плести?

Писар. Ой! (Прожегом кидаєть ся в двері і в сінний

панська під проводом маршалка Ямабати, забрала укріплений табір хінський Фенг-гуан-чен, а друга армія під маршалком забрала Порт-Артур. Японці машерують на Мукден, столицю північних Хін.

ДРІБНІ ВІСТІ.

Вісти особисті. Президент суду краєвого в Чернівцях. Виктор Веселі, повернувшись сего тижня з кільканидільної відпустки і обняв назад урядоване. — Нововибраний посол до ради державної адв. др. Ротт виїхав до Відня на засіданні палати послів.

Іменования і відзначення. Радниками суду іменовані: секретар ради Василюк Морар для Черновець і заступник державного прокуратора Пилип Ціргофер для Сучави. — Радником краєвого правительства в Чернівцях Штро-перови надав Цісар за его заслуги в державній службі ордер жєлізної корони III. класи.

Збори робітників відбули ся минулої неділі в Чернівцях в салі ратушевої. Збори були досить численні і прийняли резолюцію в справі заведення „загального рівного і безпосередного права голосованя“. Далішим предметом наради було положення матеріальне робітників і справи кас хорих.

Товариство „Scoala română“ відбуло 3-го с. м. свої загальні збори в Сучаві. Бюджет сего товариства виказує річні видатки в сумі 2598 зр., 62 кр. розданих майже виключно між волоску молодіж гімназійну в Сучаві. Маток товариства складає ся з реальностей вартості 15024 зр. і готівки в сумі 4004 зр. і 5000 франків. Товариство числить 290 членів і має десять філій. На ціль сего товариства жертвував д. Марза 5000 франків і 440 зр., пані Грабович 1000 корон на одну стипендію а о. Кокрла дарував 21.579 зр. на заложеніє інтернату. Крім того зложило багато членів річні датки по 100 зр. Оттак волоске товариство шкільне, а чим може поєвелічати ся наше товариство „Руска школа“?

З „Рускої Бєсїди“. На засіданні Головного Виділу з дня 7. листопада с. р. прийнято в члени д. Михайла Ронгуша, надчителя в Глібоці.

Як виконують ся розпорядженя міністерства просвіти дотично книжок та правописи нової видно з того, що учтелі черновецького повіту замиского, як Товсток і др., жадають від садагурського книгарника Бадиана, аби їм продавав старі читанки рускі, бо вони фонетичних не хотять і не будуть уживати, хоч би там не

кричить утікаючи). Хами прокляті! Надлеці! Шмаровози!

ВИХІД 8.

Ті, що й були, без писаря.

Євген. Утік идольський! Ну, я-б тобі дав!.. Юрко (до євгена) Брате, чи бачиш ти, якої я дурниці вхопив?

Євген. Та такі вхопив ти й, братіку!..

Юрко. Се мені треба буде кланятися тобі.

Євген. Та мені ще туди-сюди, а он йі (показує на Докію) так дуже доведеть ся кланятися ся. Докія. Ходіть виділя, а то, щоб хто не прийшов, та щоб бешкету зайвого не було.

Юрко. Та ходіть... От коли, Докіє, знаю я, яку ти правду казала, що не можна чоловіки та жінці не няти одне одному віри.

Докія. Та ти таки заробив за чуба, гаразд хоч тепер порозумішав. Та тільки ходіть швидше.

Юрко. Євгене, брате, — ходімо до нас, щоб хоч мені випрохати ся у тебе!

Євген. Та ну вже там!.. От, тільки шкода, що отой утік...

Докія. Ще й згадує про його!.. Ходіть!

Як виходять усі, то тям часом спадає

(Завіса).

знати-що. Оттакій то лад під надзором румунізатора Jancovschі-ого! І не дивно, таж румунізатори з москвофіями одна рука, а надзору над ними як не було, так нема. П. Jancovschі каже, знаємо се від одного учителя в сторожиченім повіті, — навіть спрагляти руску мову книжку на лад провінціалізмів, а то не читати н. пр. „беруть“ а „берут“ і т. п. Що дієсь у руских школах під надзором такогo Jancovschі-ого, Tarasievici-я, Pădură-го, про се дізнаєсь власть шкільна аж по переданню надзору над рускими школами в руки щирого Русина, чого надіємось в інтересі правдивої просвіти народної, на котру жертвує руске населенє кровавий гріш, не мавши доси з того майже ніякого хісна...

В сирецкій церкві православній, де нарід крім кількох кожокарів говорить лиш по руски, не чути знов слова руского. Навіть 4. лют. жовтня с. р. в день іменин цісарських відбула ся служба Божя в присутності старости і урядників лиш по волоски, а їм народний відсьпівано одну строфу по волоски, другу по німецьки (!), третю знов по волоски, а по руски ані слова. О проповіді рускій румунізатор Збера і не думає; бо занятий переписуванем волоских статей із чужих збірників, котрі, як газета „Tribuna“ доносить, друкує в „Candel-і“ за свої

D. Leontie Pădure а властиво его spiritus regens підчитель Ilie Veslovski наказав учитеlevи в Роґоженштах учити руских дітей по волоски, бо Волохів в тій школі не найшла ані на лік комісія вислана туди нов. радою шкільною. А шукала вона їх дуже докладно, бо хотіла записати за Волохів і таких, що би знали хоть одно слово по волоски. Părintele Sandru мучив бідних дітей наперед, що-б вивчили їх хоч деңо, та дарма, не вдалась штука. Румунізатор ужив лихої методи, бо один хлопець, що вгадав був одно волоске слово, сказав на „boul“, що то по волоски „чоловік“. Коли-ж не вдалось румунізаторам запровадити волоску мову викладову, то Падура і Весловский запровадили тепер проти рішеня краєвої ради шкільної волоске як другу мову. Дивує нас тільки, що як чуємо, н. староста підписав дотичний наказ написаний власноручно непокликаним референтом чи діурнистом Весловским. Надіємось, що н. посол Пігуляк займе ся сею справою знов і доведе єї до краю, аби світ знав, чи ісп. Попович, як Gazeta Bucovinei писала, рушив руску школу в Роґоженштах, чи волончить єї Падура з Весловским.

Пишіть усюди лиш по руски! Повітовий суд у Кіцмані віддавав доси кожде руске поданє, і все воно ему уходило якось, бо звістно, люди боялись, що програють справу. Аж трафил кося на гамінь, а кіцманецкий суд на відважного Русина, адвоката др. Окуневського, що попровадив справу перед висший суд краєвий, а сей наказав кіцманецкому, що він мусить праймати рускі письма, ба і винагородити партії видатки. Подаємо отсе до відомости загалу і закликаємо Русинів: „Пишіть усюди лиш по руски! а настане небавом час, що хто їсть руский хлїб, мусить знати і шанувати руску мову та руске письмо, а коли не хоче, то най собі йде, відки прийшов“.

Кіцманьське пов. тов. учительське вислало тамтої неділі депутацію під проводом свого голови дир. Никоровича до нового інспектора краєвого др. Тумлірца. На привітну промову провідника депутації відповів др. Т., що зває лихив стан бок. шкільництва та незавидне матеріальне положенє учительствє і старатись ме о поліпшенє одного і другого, зявляючи при тім, що буде сувроти кождої народности безпартійним.

Пригода з медведем. Зі Стрийчини пишуть до „Діла“ про таку пригуду: „При будуячій ся дозовівій залізниці з Синевідска до Крушельниць почував в крушельницькім лісі робітник Н. з Літині і при огни піксобі в ринні солонину. Нараз приходить до огню, видко принажжений запахом товщу, медвідь— і в очах одурілого з нерестрашу робітника взяв флегматично ринку з солониною і поніс єї далше в ліс... „Вуйко“ був на стілько чемний, що навіть не хотів зїсти тої вечері при робітнику,

аби тому заощадити осками“. — Не знати, чи та пригода правдива, бо зрана річ, що медвідь болять ся огню.

Холєра. Після урядового справозданя були на Буковині в часі від 14. до 20 жовтня с. р. нові случаи занедужаня і смерти на холєру лишє в повіті черновецькім, а то: в Паранчу 2 сл. занедужаня і 1 сл. смерти і в Топорівцях 4 сл. занедужаня і 2 сл. смерти. Хорих лишило ся всего лишє 4 особи.

Міліоновий скарб. Kurjer stanisławowski доносить, що в селі Трійни під Заболотовом в повіті снитиньскім викопав якийсь селянин на своїм ґрунті сім чверток турецких дукатів. Як згадана газета пише, має сей скарб походити з часів турецких війн; він становив воєнну касу Турків и они в небезпечности закопали его.

Вибух пороховні. Тому кілька днів вилетів у воздух маґазин пороху в місцевости Вісєра на Угорщині. В маґазині било 1000 сотнарів пороху і багато матеріалу до виробу пороху. Трох робітників розірвало на кусні, а пиятьнайцять смертельно поранило. Три робітники утекли до ліса і недавно вернули нещасні: один оглух, другий онімів, третій збожеволів. Від жадного робітника не можна дізнати ся, звідки взяв ся огонь в поросі. Страшний порох порушив навіть землю і мешканці сусідних сіл, як Топанфальва, Абрудбаня і Бороспатак, думали, що то землетресєне. Огонь мав повстати з неосторожности робітника, що курил тютюр. А може полилі, на котрих сунив ся порох, були занадто розігріті. Від вибуху маґазину заняло ся багато домів у Вісєрі, але людн огонь загасили.

Арабська редакція. Кароль Беткер оголосив друком у Відні свої вражіння з подорожи до Африки. Між иншим описує він свою гостину в редакції одної арабської часописи в Танґері. „Прийшов я, каже, зі своїм провідником перед хату арабської редакції. Як же мені повитати моїх панів товаришів? — думаю собі і дивлю ся на редакцію, експедицію і друкарню, що складає ся з одної праси ручної, а все схованє під солом'яним дахом. Насамперед представили мене „експедиції“ — то був велит-Араб. Просив мене єсти. Оглядаю ся нема на чім єсти, крісла ніякого — треба було сидати по арабски на землю. Сів я, взяв ноги під себе, і хоч се не зробив я так гарно, як експедиція, та вже-ж таки я сидів. Недалеко на землі лежав у великім турбані на голові, у білім бурнусі — арабський начальний редактор. Перед ним стояв столик, може на стону заввишки. Цін редактор писав вступну статю. Писав по арабски з правої до лівої сторони на грубім папері, перо пацало на папері, а редактор був лютний, аж очі ему іскрили ся. У своїй статі навчав редактор якогось африканського султана, що має робити, давав ради якимсь диким племенам, то знов змивав голову всім Європейцям. Коло мене на землі лежало багато курок і иншої домашної птиці. Все лежало спокійно, бо було звязанє. Ті кури, голуби і т. п. то головна каса часописи, то заплата за оголощеня в газеті. А пан редактор все пише і пише... „Експедиція“ каже мені, що в політиці заграничній нема нічого нового і тому редактор волить писати про нашу Танґєру. Я збирав ся вже відповісти щось на се, коли в тій хвили прибіг якийсь чоловік з товстою куркою під нахою. Почала ся жвава нарада, чи за ту курку можна давати газету дві чи три неділі. Редактор рішив, що три неділі, і курка пішла на склад до инших.

Населєнє Угорщини. Після послїдної конскрипції єсть на Угорщині: 7.467.332 Маґярів, а то 4.250.000 рим.-кат., 180.903 гр.-кат. 10.577 православних, 313.763 еванг., 2.187.994 реформованих, 61.007 уїтаріїв, 457.287 жидів і 6.354 инших віроісповідань; 2.618.582 Сербохорватів, а то 1.621.215 рим.-кат., 10.824 гр.-кат., 978.482 православних, 534 евангеліків, 763 реформованих, 5.306 жидів і 810 инших віроісповідань; 2.604.027 Румунів, між ними 8.398 рим.кат., 975.485 гр.-кат., 1.611.973 православних, 1.241 евангеліків, 967 реформованих, 218 уїтаріїв, 5.376 жидів, 359 инших віроісповідань; 2.129.406 Німців, з того 1.434.729 рим.-кат., 1.179 гр.-кат., 1.511 православних.

418.524 евангеліків, 27.515 реформованих, 106 унітаріїв, 244.714 жидів і 1.028 інших віроісповідань; 1.921.600 Словаків, а то 1.341.172 рим.-кат., 99.203 гр.-кат., 806 прав., 454.831 евангеліків, 11.156 реформованих, 48 унітаріїв, 13.413 жидів і 804 інших віроісповідань; **384.231 Русинів**, а то 2.549 рим.-кат., 379.592 гр.-кат., 884 православних, 54 евангеліків, 40 реформованих, 2 унітари, 1.169 жидів і 41 інших віроісповідань; 94.993 Словінців, а то 74.485 рим.-кат., 12 гр.-кат., 7 православних, 20.390 евангеліків, 44 реформованих, 51 жидів і 3 інших віроісповідань. До інших народностей належать 233.079 душ, з того 152.945 рим.-кат., 29.156 гр.-кат., 31.674 православних, 3.156 евангеліків, 10.718 реформованих, 666 унітаріїв, 2.958 жидів, 1.806 інших конфесій. В загалі з цілого населення припадає на Мадярів 42,82%, на Сербо-Хорватів 14,99%, на Румунів 14,92%, на Німців 12,20%, на Словаків 11%, на Русинів 2,20%, на Словінців 0,54% і на інших 1,33%.

Попався в лапки! Коломийський жид Анчель Бішель, торговельник яєць, син бувшого асесора магістрату, властитель кількох камениць, директор ново założеного банку в Коломні, член виділу каси ошадности і др., дістався недавно до слідчої вазини. Чоловік той — як пише „Русская Рада“ — зріс у величчю маєтку з торгівлі яйцями, котру провадив на велику скалю, маючи своїх агентів в Онятині, Станиславові, в Софії, в Букарешті, в Чернівцях, в Штетині і в Лондоні. Другі що поривалися до тої торгівлі, банкрутували; між іншими не поведлось і нашим людям з Карлова. Отже оповідають, що Анчель Бішель від довших літ шахрував залізницю — ладував у вагони більше ніж оплачував. Вкінці понався...

Новий фонд стипендійний імені Омеляна Огоновського. Відділ товариства „Просвіти“ на вчорашнім засіданні віддав честь незабутньому голові товариства між іншим також тим, що на засновок стипендійного фонду імені Омеляна Огоновського призначив з фондів товариства 200 зр. (Гл. рубрику „Рух в руских товариствах“). Крім того зложили зараз на тім засіданні ин. Ол. Барвінський 10 зр., Б. Панківський 5 зр., В. Нагірний 5 зр., Ант. Дольницький 1 зр., Вол. Шухевич 1 зр., Нв. Белей 1 зр., о. Євг. Гузар 1 зр. і Осг. Макарушка 1 зр. На тому ж піль прислали Володимир, Євгеній, Людвік і Марія Огоновські зі Снятина (замість вина на домовину дорогого стрія) 6 зр. Отже новий фонд стипендійний імені Омеляна Огоновського (козрий повинен призначитись на стипендії чи премії для Русинів займаючихся студіями науковими) виносить в теперішній хвили 231 зр. Не сумніваємося, що фонд сей буде скоро зростати щедрими жертвами всієї суспільности рускої, давши вже наглядний доказ своєї незвичайної почести для того високо-заслуженого ученого і патріота, що єго імя має носити новий стипендійний фонд під зарядом „Просвіти“.

Кобзар Тараса Шевченка. Вибір поезій для народу. Частина перша. Накладом товариства „Просвіта“. У Львові, 1894. 8-ка ст. 115. Ціна 25 кр. Під таким заголовком видала „Просвіта“ вже 10-ту і 11-ту книжочку 19 поем Шевченка з его портретом і короткою життєписею. Всі поеми заосмотрені відповідними поясненнями. Видане представилось гарно і в виду того, що значіне Шевченка росте з року на рік не лиш між інтелігенцією але і між простим народом по селах, повинно оно бути на часі, по щоб когось почитати, треба єго і цізнати добре. Тому то уважасмо навіть злишнім тратити багато слів на припоруване сего Кобзаря, котрий повинен знайти ся в кожній селянській і міщанській хаті.

Найбільші міста на цілїм світі. Професор Суван в Готі, видав недавно тому статистику, в котрій обчислив, що на цілїй землі єсть 12 таких міст, в котрих проживає більше як мільон людей. Ті міста сугь: Лондон (має 4.415.958 душ); Париж (2.712.598); Нью-Йорк-Бруклін (2.352.150); Берлін (1.763.543); Кантон в Хині (1.600.000); Відень (1.364.548); Вучанг-Ганку в Хині (1.200.000); Токіо в Японії (1.355.290); Фі-

ладельфія (1.105.277); Чикаго (1.099.850); Сянган і Сінган в Хині по однім мільоні. — Таких в котрих жне до мільон людей єсть 23, а то: Петербург (954.400); Тієнтсін в Хині (750.000); Константинополь (873.565); Бомбай (821.764); Калькута (810.686); Гангчов і Чінгті в Хині по (800.000); Ріо Джанейро (800.000); Москва (798.752); Глесто в Англії (772.040); Гамбург-Альтона (734.625); Манчестер-Сельфорд (703.479); Ліверпуль (697.901); Фучев в Хині (636.000); Бостон (558.669); Бермінгем (570.460); Буенос-Айрес (554.713) і наконєць Пекінг та ще других шість міст в Хині числячих по пів мільона людей. — Міст в котрих єсть 400 до 500 тисячів людей, єсть 15 а між ними: Будапешт (491.938); Брюкселя (471.789); Мадрид (470.283); Неаполь (493.172); Варшава (443.426); Ліон (429.295) і Амстердам (406.532). — Міст, що мають від 300 до 400 тисячів людей вчисляє суван 15, між ними Липск (357.147) і Монахив (440.594), Вроцлав (335.186) і Дрезно (322.633). — Таких міст що мають від 200 до 300 тисячів людей єсть вже 58 на цілїй землі а таких що мають звиш 100 тисячів, аж 270. — Що до географічного розміщення великих міст, то припадає з наведених 12 міст мільонів: 4 на Европу, 5 на Азію а 3 на Америку. З 25 міст, що мають від пів пів до одного мільона припадає 8 на Европу, (з тих 4 на саму Англію і Ірландію), 12 на Азію (з тих 10 на Хиню) і 3 на Америку. З поодиноких країв мають найбільше великих міст: Хина 53, відтак Англія з Ірландією і британськими Індіями по 30) дальше Сполучені Держави 26, Німеччина 25, Франція і Росія по 12, Італія 10. Всі інші краї мають хіба лиш по кілька великих міст в такім значіню, як то розуміє Суван.

Шкідливість диму з тютюну. Англійський лікар д-р Вроднар робив недавно тому досвід о скільки дим з тютюну впливає шкідливо на людське тіло і дійшов до таких цікавих результатів: Із 123 недужих в віці від 18 до 78 літ, було 98 налогових курців. У 98 із них були органи змінені (слуху, смаку і дотикання) значно ослаблені; 82-ох діставало від часу до часу дуже сильних болів голови а голова переставала боліти, скоро они або менше курили, або переставали совсім курити; 5 осіб сильно нездужало від курення на перви; у 50 било ся серце неправильно, а 89 мали більше або менше ослаблений жолудок; 52 було таких, що діставали сильного завороту голови і то все дим в одну сторону, а більше як половина всіх недужих жалувала ся на слабу память; у де-котрих була память так слаба, що они забували особливо прозвища людей. Наконєць було 80 таких, що від курення нездужали на очі. Наколи звяжить ся, що многі з тих людей нездужали на кілька з наведених слабостей рівночасно, то покаже ся, як шкідливий єсть вплив тютюнового диму на людське тіло. Особливо характеристичне єсть, що сильні курці забувають імена і прозвища людей котрих впрочім дуже добре знають і досить часто з ними сходять ся.

Tinct. capsici compos.
(Pain Expeller)

приладжена в антиці Ріхтера, Прага, загальнозмієне втиранє, лагодяче біль, можна дістати по ціні 1-20 зр., 70 кр. і 40 кр. за флашку найкше в кожній аптеці. При закупї треба дуже уважати і брати флашки лише з охороною маркою „котвиця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера аптека під Зол. Альбом, Прага.

Всіх наук лікарських
Др. Т. Соневицкий
ординує від 2—4 години пополудни.
ул. Ратушева ч. 19. 1-ий пов.

Ілюстрований буковинський православний календар на рік 1895, виданем і накладом товариства „Руска Бесіда“ в Чернівцях, вже друкує ся і вийде небагом з отсим богатим та цікавим змістом: 1) Точний календар астрономічний і церковний із червоно друкованими святами, як також з припадаючими на поодинокі неділі евангеліями. 2) Обширна частина інформаційна. 3) Часть забавна і наукова з отсими уступами: Калина (поема Т. Шевченка, з ілюстрацією) — Як виглядало на Буковині передєй прилученєм до Австрії (після опису Силеного написав О. П.) — Із поезій Степана Руданського. Прислів'я (з портретом поета). — Громада (дуже важне для сільських громад поученє о всяких справах громадських, стаття др. Ст. Стоцького). — Три дурні (повісточка Марка Нестерюка). — В Італії (поема Д. М.) — Гнат Онискевич (життєпис з портретом, О. П.) — Стара історія (написала Євгенія Ярошинська). — Думка осінина (поема Д. М.) — Надгробний пам'ятник Юрія Федьковича (з ілюстрацією). — Почетні члени літературного товариства „Руска Бесіда“ Кониський і Нечуй Левицький. — Алькоголь написав Єротей Пігуляк). — Як паніч Аврельцьо Довгонісо женив ся (сміховинка Д. М.) — Дещо з господарства. — Сьмішне. 4) Найновіший повний буковинський шематизм. 5) Оповідення. — Ціна одного примірника 50 кр. з поштовою пересилкою 55 кр. Замовляти можна під адресою: Літературне товариство „Руска Бесіда“ в Чернівцях. Члени „Рускої Бесіди“ дістануть за річну вкладку 2 зл. сей календар, а крім того ще й 12 книжочок „Ластівки“, Бібліотеки для молодіжи міщан і селян, даром. Позаяк видатки за календар великі, то „Руска Бесіда“ просить нас заравом повідомити теперішних єї членів, щоб зволити ласкаво чим скорше виринати свої задеклості і прислати хоть частину вкладки на рік 1895.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і богатим, старим і молодим переповні тверезим руским читальникам присвятив Омелян Полович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

Літературне Товариство „РУСКА БЕСІДА“ в Чернівцях,

улиця Петровича ч. 2.

має на складі: Ілюстровану

„БІБЛІОТЕКУ ДЛЯ МОЛОДІЖИ, МІЩАН
І СЕЛЯН“

(редаговану Омелином Половичем)

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891. і 1892., по 1 зл. 20 кр. за роки, а всі 7 разов за 7 зл. з пересилкою 7 зл. 30 кр.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвіті народній.
Під таким заголовком вийшла брошура

в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., с пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

Видає і відповідає за редакцію Др. Василь Дутчак.

З печатні Г. Чоппа.

ПЕРЕДПЛАТА

ПЛАТНА в Чернівцях

вносить:

на цілий рік 5 зр. — кр.

„пів року 2 „ 50 „

„чверть року 1 „ 25 „

для заграниці 8 рублів або 12 франків.

Поодинокі числа по 12 кр. в бюрі газет Л. Горюна в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА.

Виходить що тижня в п'ятницю.

Редакция і Адміністрация

„Буковина“ находитъся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всі доноси адресувати належить. — Бюро редакції отворене щодня від 6.—8. год. вечером.

Оповідення і прилоги

обчислюють ся по найдешевших цінах

Ч. 45.

Чернівці, дня 16-го (4-го) падолиста 1894.

Рочник X.

ОБЩЕСТВО руско-руских женщин на Буковині.

Добродушна русско-руська дама, кореспондентка „Народ-у“, жалуюсь у 19. ч. тої газети на „Буковину“ за її становиско супроти того нового товариства.

Ми віримо тій добродушній дописувальщиці, що її болять дивитись, як її ідеали і дійсно самі собою добрі заміри другі строго засуджують і неodobряють. Сердешна дивуюсь тому, як можна втягати партій у борбу у товариство, котре має на цілі: „Піднесенє культури в загалі, і особливо піднесенє просвіти межи жінками рускої народности на Буковині, далі піддержка сиріт і бідних дівчат і піднесенє домашнього промислу“. Коли-б она троха докладіше була обізнана з політичними і суспільними відносинами в житю людськ, она-б не дивувалась тому, она тоді знала-б, що інституції, що написали на своїй вивісці, як найкращі засади можуть статись під окремишними обставинами трійлом і згубою тим людям, котрих они мали-б утешлювати. Возьмім н. пр. православне і православно консисторію на Буковині. Они повинні і суть в засаді високогуманними інституціями для буковинської Руси. А чим стались они в дійстности під теперішню управу православної церкви для Русинів? Стались якоюсь карою Божою або проклятем для Руси! Так само н. пр. і школи — сами-собою для людей конечні інституції, місця просвіти народної — чим же стають ся они часто для Русинів? — Інституціями до запаморочування ума і винародовлення руского народу! А куда повернув непримиримий воріг Русинів, бр. Мустаца, само собою дуже хороше жіноче товариство на Буковині і то нім ще оно засновалось? — Зробив з него средство нових заколотів між буковинськими Русинами!

Доки існувало московське товариство „Букавіна“, то румунізатори уживали те товариство усюди, де треба було забламанити світові очі і ужити Русинів проти Русинів. Они піддержували те московське товариство матеріально і морально, комендерували на „вечеринки“ сего товариства Волохів і шкаралунників, або підлизувачів або перекінчиків Русинів. Правительство розвизало те московське гніздо на Буковині. Але румунізатори, на чолі Мустаца, мусять мати якусь хоть на показ руску фірму проти Русинів. Мужчинам Купчанківського, Козаркевичового, і Маркового „з а к а л а“ якось тепер „не на часі“ засновувати товариства і Мустаца тепер також не на руку парадувати з одномишленниками скомпромітованого Купчанка і з членами розвизаної московської „Букавіни“. Треба було иншої штучки ужити, треба було невідомої ніби то руске товариство жіноче в жите впровадити. І так стало ся. Се товариство заступає тепер на Буковині місце розвизаної „Букавіни“, і буде в руках румунізаторів тяжким тараном на буковинську Русь.

Що ініціатори до засновання сего „общества“ свідомо в московськ душі працювали, се виявила пані Матковська при вербованю членів, зовсім не двозначно сказавши: най по лш вступлять жінки українки, а ми вже опісля покажем їм ріжки! Що-ж се має значити? Виходить на таке, що ті роги, які п. Матковська мала на умі показати жінкам-українкам, — от се властиво тоті славні високогуманні і культурні цілі товариства, а не культура, просвіта і т. д.

Зваживши далі, що і румунізаторські руки були дуже близько вже при заснованю того товариства, як се явно доводять гіршіні Волошки, що і говорити не вміють по руски і не почували ся ніколи нічим иншим як тільки Волошками, а прецінь вступили до товариства і вибрані навіть до виділу, то що від такої культури, і від такої просвіти, яку має ширити таке товариство, мають Русини сподівати ся??

Яку культуру може Русинам подати пані Волянова, котра свого часу змусила навіть п. Воляна виступити із руского клубу, як він се заявив сам публічно в палаті краєвій, змусила его покинути Русинів та прилучитись до Волохів? Або чи чув хто де коли хотьби крихіточку рускости від теперішньої председательки „общества русско-русского“? Ціле те товариство складаєсь із кількох Волошок, одної одніської українофільки, котра щира душа поналась там задля инших причин і фігурує там лиш на показ, а решта все самі поклонниці Купчанкові, Козаркевичові і Маркові. З якою заїдостою супроти народовців поступали собі аранжерки при заснованю того товариства, видно найліпше із того, що не хотіли вони, як сего домагались жінки народовецькі, зійти ся і нарадити ся над статутами, але відразу пустились з ними на хитрощі, уложили статут тайно, де записали майно товариства при розвизаню на львівське товариство, хоть в Чернівцях існують чисто гуманні товариства рускі, далеко бідніші від львівських. Так поступали собі аранжерки ще перед тим, нім народовці виявили хотьби пів словечка против того товариства! При уконституованю виділу, вказує вибір секретарки також явно на се, який вітер віє в тім товаристві і куда оно прямує. В виділі товариства владіє докладно рускою мовою словом і в письмі лиш одна панна Кобилянська, котра також положила у своїй добродушности і чистій вірі у чисті заміри того жіночого товариства великі заслуги при заснованю его, а прецінь не вибрав її виділу на секретарку але панну Шкурганівну! Се все сталося обрахсвано і має своє значінє. Панна Кобилянська була-б провадила яко секретарка все в чисто рускій мові, а се не стояло в програмі махерів того товариства, а панна Шкурганівна буде провадити товариство в душі свого батенька, котрий стоїть зовсім під впливом креатур бр. Мустаца, Тямінського і Воляна. Спосіб основання того товариства кидає

Вовк, собака і кіт.

Як собака стеріг хату,
То його й тримали..
Як постарів ся небора, —
Взяли та й погнали...

Іде бідний дорогою,
Притулку шукає..
Аж у лісі на поляні
Вовк його здибає.

„Куди, каже, йдеш собако?“
— Притулку шукати!
„А що-ж твої господарі?“
— Та вигнали з хати!

„Ну, нічого! Будеш, каже,
У мене служити..
В мене будеш, як дитина,
У роскошах жити...

А чи їв ти що сьогодні?“
— Ні, каже, нічого!
„То-ж ходімо обідати!“
Каже вовк до нього.

Ідуть вони темним лісом,
Ідуть чагарями,
Ідуть вони пустим зрубом,
Буйними ланами...

Ідуть степом!... На степови
Стадо коний гасе..
Вовк пригнав ся, поглядає,
Здобич вибирає...

„Бачиш, каже, ту лошицю,
Що білії пати?“
— Бачу! — каже, „Ото з неї
Будем обід мати.“

І в мінуті почав землю
Під собою дерти..
Зачав дерти сиру землю,
Як навісний жерти.

„Подиви ся лиш на мене
З'їжлась чуприна?“
— З'їжлась, собака каже,
Стала як щитина!

Знов він землю під собою
Зачинає дерти,
Зачинає землю дерти,
Як навісний жерти...

„А поглянь мені лиш в очи:
Чи посоловіли?“
Пес поглянув йому в очи:
— О, посоловіли!..

Вовк як куля до лошиці!
Та й не сподівалась!..

Стадо в ноги в чисте поле!...
Лошиця осталась.

Беруть вони ту лошицю,
Теплу ще білують..
Збідували товсті стегна,
Стали та й балують...

Попойв пес та й гадає:
Нічого служити..
Тепер собі і без вовка
Я вже можу жити...

Тільки землі наїсти ся,
Та сміло кидатись,
І будь огір, будь лошиця,
А мусить піддатись.

І наїжиз ся до вовка,
Та й давай брехати..
Давай вовка голодного
Від лошиці гнати.

— Іди, каже, коли хочеш,
А то прийдуть люди!
Тоді тобі, вражий вовче,
Та й не з медом буде!

Подивив ся вовк на нього,
Як на того біса,
Махнув хвостом, стрепенув ся,
Та й пішов до ліса.

також недовозначне свіділо на властиві его цілі. Виробили перед вакаціями, дві дами начерк статутів. Без порозуміння з іншими, крадьки чотири дами підписали той начерк статутів і подали до правительства, і зараз таки дістали від Мустади запомогу!! Неуконоститувавшись, невіказавшись ще ніякою діяльністю, дістає неістнує властиво ще товариство запомогу! Від кого? Від бр. Мустади! Хто знає того запеклого противника Руси, лиш той може осудити, що то значить і куди стежка в горах.

Той сам Мустада, котрий робив неустанні перепони уділеню запомоги соймової товариству „Руска Бесіда“ для видавання апробованих Радою шкільною книжочок для рускої мелодії ще за часів покійного Томашука, котрий предкладав ті книжочки рік-річно соймови буковинському, той сам Мустада, що навіть торік відказав у соймі чисто гуманним руским товариствам запомоги, той сам Мустада рветь ся ушасливити Русинів дарунком 500 ринських. Коли-б дописувалька знала добре бр. Мустаду і его уособлине супроти Русинів, оно-б не дивувалась з наших сумнівів що до щирих і добрих замірів з тим подарунком, єї радше пекли-б ті 500 р. Мустадівських немов тих 30 Юдових срібників у чистій долоні.

Каже дописувалька, що най собі будуть гроші і хінські не то волоски, коли они лиш вийдуть на добро Русинам. Та так думали-б і ми. Лиш біда в тім, що ні Хінці, ні Волохи, ні Москалі ні ніхто інший якось не дає нікому отже і Русинам даром грошей. Хто дає комусь гроші, особливо-ж коли дає їх противник або ворог, то хоче він щось відомовного за ті гроші мати. Звичайно відбирає він за них опісля кров, совість або і душу. Таке дієсь н. пр. з рублями. Де они „даром“ лиш показується, там стунає зараз в слід за ними і доморалізація. Кому служать н. пр. „Галичани“, „Просвіщені“ і „Православна Букавіна“? Деморалізації руского Народу. Такий самий цілі мусять служити також гроші з ворожої руки румунізаторської для Русинів. Інакше оно і не може бути. Але-ж, каже далі дописувалька, культура, просвіта і тим подібне сама собою всюди однакова, тому повинні Русини їх радо приймати з якої руки тота культура і просвіта не йде. Та так культура і просвіта однакова в своїй суті так само як н. пр. кавказка раса людська однакова в цілості, а прецінь існують у многих точках корінні різниці між Кавказами Германами, Славянами, Романамі і т. д.; ба, навіть внутрі тих у різних народів різні удачі, прекмети, поняття і усліва до життя і его розвою. Так само і з культурою і просвітою. Інакша культура і просвіта німецька, інакша французька, інакша московська, інакша індійська або знов хінська. Де ще лиш який нарід пробував ввести культуру або просвіту у другий нарід і ушас-

ливити его на свій лад, там зробив він нехибно фiasco, або убив той нарід. Доки просвіщали і ушасливали н. пр. Німці Малярів на свій лад, доти не було добра між Малярами, ба они навіть випадали морально. Від коли почали Маляри перетворювати чужу культуру на свою і передавати єї на свій лад своему народови, від тоді поступає той нарід величезним кроком наперед у своїм розвою. За то вбиває та сама малярська культура накинена Русинам, Волохам і Сербам на Уграх тоті народи. А як виглядає московська культура на Руси-Україні? Страшно і подумати!

От чому ми не хочем і знати нічого о культурі і просвіті подавачій Руси із рук Мустади, пані Волянової і цілого „руско-русского общества“, от чому ми поборюємо з найбільшою завзятістю „Просвіщені“ Купчанка, Козаркевича і Маркова і будемо їх поборювати до останньої краплі нашої крові рускої.

Даліше докорює нам дописувалька за те, що ми сами за то винні, що жіноче товариство буковинське склалось дійсно з самих „староруских“ крім однієї пані Кобилянської, бо могли, каже, прецінь Русинки-Українки в більшій числі приступити до товариства і зробити з него народовецьке товариство.

Коли-б знала дописувалька докладно відки, як і куди плывуть буковинський Руси ворожі струї, щоби єї придалити, то она-б того не писала і не приклада-б еще і своїх невинних рук де більшого заколоту і утруднення розвою нещасного руского народу. Часто роблять власне такі в своїм невідженні невинні добродушні свої люди найтяжкі прикрати тим самим людям, котрим они-б хотіли неба прихилити.

Взяти верх русинкам-українкам у „руско-русским обществом“ не можливо було вже з горі, як се дають збогадуватися „роги“ пані Матковської. В тій хвилі, коли-б рішилися були Русинки на те, так зараз явила-б ся була ціла безліч волоских понадів і показала дійсно „роги“ Русинкам. Коли ходило кацанам о те, щоби вигнати Русинів із колись кацанської „Рускої Бесіди“, то явився на загальних зборах Липовани-купці з батогами в руках і вицерли Русинів з товариства! Таке саме мала на думці консисторія зробити тепер з „Народним Домом“, лиш що єї не вдалось і не вдасть ся вже; таке саме зробили румунізатори н. пр. з рускими читальнями по селах. Наказ з „горі“ велів священникам Волохам втиснутись до кожної читальні, ввести там Купчанка, Козаркевича і Маркова газети, а „Буковину“ викинути і так стало ся; читальні уналі зовсім або стали ворожими гніздами для буковинської Руси.

Отак виглядає культура і просвіта кацанско-волоска, отакою дорогою піде она і в руско-русским товаристві а вельми поважана

панна Кобилянська (і їй подібні Русинки) буде у своїй добродушності і даліше роздирати рани в зболілім тілі руским і прислугуватись Руси в медвежий спосіб.

Румунізація в Малім Кучурові.

Богатство найбільше щастє, а бідність найбільша біда на світі, казав один дуже вчений Німець. Що се правда, то я сам сего доконав ся. Я є син дуже бідних родичів, а прото все таки мене посилали до школи, ще за покійного тогдишнього учителя Гарасима Козоріза, котрий дай му Боже спасене, мене добре вивчив читати, писати і рахувати. Навчившись з книжок не одного доброго, зачав я собі шукати талану, бо дома не було що робити. Зараз таки зачав я помагати нашому писареві писати, податки збирати і т. д.

Ся служба мені не впадобала ся, бо то треба кождому в волю входити. Для того зачав я діти вчити, по людях, а скінчивши в однім місці або селі, пішов в друге. Трафіло ся мені знов де діти вчити, то добре, а ні, то брав ся я до иншої роботи. Но раз я і даскалував. Нема такої служби, аби я при ній не був. Так я біднував вперед, так бідую і тепер, але ще гірше, бо вже старий. Ходив я давно, ходжу і тепер по знайомих. Закортіло мене піти до Кучурова Малого, бо давно я там не був. Діяло ся то еще тогдишнього року, акурат перед вакаціями шкільними. Здибав я ся ту з одним мені дуже знайомим чоловіком. Розповідав він не одну цікаву річ, а нарешті каже: „Добре, щось прийшов Панясе, завтра у нас будуть правити службу Богу, отець протоерей Артемій Верар, наш панотець Еміль Гривовський і один діакон“. „Що то за служба і хто єї наймив?“ „Служба як звикле, завтра неділя, а протоерей і діакон еще з своєю жінкою за дурно будуть служити“. Се мене дуже зацікавило, а тим більше, що за дурно, бо знаю, що наші панотці за дурно не хотять ся й лавков посувати, не то службу Богу за дурно правити. „От піду завтра до церкви, та подивлю ся“. Другої днини в неділю, приходжу до церкви, саме під час, як стали на службу Богу. Поклонивши ся образом святим і людям, стаю коло даскала. „Прощу, пане даскал, не гнівайте ся, я хочу сегодня вам помагати служити“. „А умієте ви по волоски? Сегодня треба відповідати лиш по волоски“ сказав даскал. „Що ви говорите? Таже я тут нераз правив службу Богу з покійним панотцем Аніманом, Томяком і Яворовским, та все лиш по руски, а тепер чому по волоски? То не може бути, хіба жартуете. Таже се чисто руске село опріч одного пана, що прийшов сюда з Рошоша. Кому-ж мало-б то волоске богослужене бути? Хіба що для самого преосвященного!“ „Незнаю як тай

А собака коло стерва
І днює й ноче...
Тільки в нього і роботи,
Що все бенкетує...

І скінчила всю лошицю,
Поживи шукає...
Іде собі дорогою,
Аж кога здибає...

„Куди, котику, мандруєш?“
— Притулку шукати!
„А що-ж твої господарі?“
— Та вигнали з хати!

„Ну, нічого, будеш, каже,
У мене служити...
В мене будеш як дитина,
У роскошах жити!“

„А чи їв ти що сьогорди?“
— Ні, каже, нічого!
„То-ж ходімо обідати!“
Каже нес до нього.

Ідуть вони по степови...
Табун коний грає...
Пес найкрасшю лошицю
З стада вибирає...

„Бачиш, каже, ту лошицю,
Що білий пята?“

Ото зараз, каже з неї
Будем обід мати!...

І в мінуті став нес землю
Під собою дерти,
Став він дерти сиру землю,
Як навісний жерти...

„А що, каже, подиви ся,
Чи чуприна встала?“
— Ба ні, каже, щось не встала!
„Та кажи, що встала!“

„А-ну тепер подиви ся,
Чи встала чуприна?“
Хоч не встала, а кіт каже:
— Встала, як щитина.

Зачинає знов він землю
Під собою дерти...
Зачинає семлю дерти,
Як навісний жерти!

„А поглянь-но, каже, в очі,
Чи посоловіли?“
Подивив ся кіт у очі:
— Не посоловіли!

„Та кажи бо старий дурню,
Що посоловіли!“
Тоді котик вже і каже,
Що посоловіли...

Він як кулі до лошиці!
Вона коштами!
Так собака і розклав ся
До гори ногами!...

Прийшов котик, глинув очі —
Очі вже темніли...
— От тепер, собі промовив,
То посоловіли!

Ст. Руданський.

—о—о—

ВОВК І КІТ.

В село із лісу вовк забіг...
Не думайте що в гості, брать ся!
Ні, в гості вовк не забіжить;
А він прибіг, щоб де-небудь сховати ся!
Проклятий люд з собаками настиг...
І рад би вовк в які ворота вскочити,
Та лишенько ему, — куди не поглядить —
Усюди вовченька недоленька морочить, —
Хоч сядь та й плач;
Ворота, як на те-ж, кругом усі заперті,
А дуже вовкови не хочеть ся умерти
(Бо ще він не нажив ся, бач!),
А гірше від людий — від видимої смерті...
Коли глядить —
На загороді кіт сидить,

що, але зараз будете чути і видіти якої тут йде“ сказав даскал. В самій річці, цілу службу Божу відправляв прот. Артемій Берар з діакном по волоски, а парох Еміль Грібовський потягав за ними, то по волоски, то по руски. Нарід поспускав голову, з не розуміючи служби Божої, відзивався один по другім: „Боже добрий, помилуй нас грішних і ізбави нас від сих непрошених гостей, від сего нещастя. Се вже якийсь допуст господний на нас грішних, ми не розумієм і словечка що ся тут діє. Нерозуміємо сьогодні слова Божого, і не знаємо чого тут стоїмо?“ Аж сум якийсь наляг тоді на церкву.

Прийшов час, казати Отченаш. Я пустився казати, але де там! Мене перебив діакон з своєю жінкою. Стали обоє перед райськими і снівають по волоски, і то на якийсь дуже веселий лад. Шарпнув мене хтось за плечі. Обертаюся, а один чоловік, каже до мене: „Діду, а се що, циганочки снівають“. „Красний мені Отченаш“, відворнував християнин Божий! Скінчили службу Божу, а потім вивели ся на двір і тут зачав протоєрей проповідь казати, але на глум людський по — волоски! Нарід стояв як вкопаний, ніхто не міг розібрати що ся ту діє, чи правда, чи мара, чи ошаліли. „А се для кого? Хіба для циганів? Але тут і їх нема, ту чисто руский нарід“. Нараз виступає один з межі людей, приходить до протоєрея і каже: „Прошу отця протоєрея нам по руски казати, таке ми не розуміємо, і словечка, що ви говорите“. Отець протоєрей відповів: „Що для вас потрібно, то я скажу по руски, а тепер забирайте ся від мене“. Але тільки й чути було від него по руски! „От яке то! для руского народу уже ані служби Божої, ані проповіді нема!“ Смутно розійшлися люди з церкви, бо як кажуть з чим прийшли, з тим й пішли.

Поставив я собі гадку уже до Малого Кучурова більше не приходити, бо там не для Русинів, а для Волохів відправляють службу Божу. Як загадав, так і здійав. Рік і 2 місяці минуло, аж нараз дістаю лист від мого приятеля з Малого Кучурова. Прошу послухайте, що він мені пише. „Приходи до нас на 27. жовтня 1894. Знов буде відправляти службу Божу наш прот. Ар. Берар з діакном. Тепер не службу, а соборний нарастас“. Що за соборний нарастас, подумав я собі: Е, що буде не буде, ще раз піду до Малого Кучурова. Як тільки прийшов в село, так просто до мого приятеля. Перше моє слово було: „А в котрій церкві будуть поны правити той соборний нарастас?“ „Та знаєш, що не в мужицькій а в шляхецькій церкві“. „А се що за чудо? Відколи поділили у вас церкви на мужицьку і шляхецьку? Таке-ж Ісус Христос тільки одну правосл. церкву ославив?“ Тяжко здихнув мій приятель і сказав: „Що будем робити, коли нас панотець о сїм не вчить, але називає волохцями і старають ся на кожний спосіб червоний пояс дістати. Довго ми ще балакали, а потім поля-

На сонечку мурликає-дрімає.

Підскочив вовк і до kota мовляє:

— „Котусю-братіку! скажіть мені скоріше, Хто із хазяїнів отут усіх добріше?

Я хочу попрохати, що-б хто мене сховав На сей недобрий час. Я-б у пригоді став!... Чи чуєш гомін той? За мною то женуть ся... Котусю-батецьку! куди-ж мені потягнутись?“...

— „Прости мерщій Степана, Він добрий чоловік“. Кіт вовкови сказав,

— „Так у него я вкрав барана“.

— „Ну, так навідайсь до Деяна“.

— „Е, і Деяна я боюсь“.

Як тільки навернусь.

Він і згадає поросятко“.

— „Віжи-ж, аж ген живе Трохим!“

— „Трохим? боюсь зійти ся з ним“.

З весни ще злий він за ягнятко!“

— „Погано-ж!... Ну... а чи не прийме Клим?“

— „Ох братіку! теля я в него звів!“

— „Так ти, бачу, усім тут добре надоїв“,

Кіт вовкови сказав:

„Чого-ж ти, братіку, сюди і забігав?

Нї, наші козаки ще з розуму не спали,

Щоб вовка від біди сховали!

І так-таки ти сам себе вини:

Що, братіку, посіяв, те й пожни!“

Л. Глібов.

гали спати. На другий день пішли ми до тої шляхоцької церкви. Акурат прот. А. Берар і діакон відправляли нарастас по волоски, а парох Ем. Грібовський потягав знов то по руски, то по волоски, значить, що він ані по руски, ані по волоски не уміє добре. Сказали навіть і проповідь по волоски от. протоєрей і намовляли людей що конечно треба на долині, то значить, для шляхти, школу збудувати, бо дітий багато і не уміщають ся в ту школу, що єсть коло церкви мужицької. А, Боже милий! Що за приятель школи став пр. Берар. Але хіба може лиш на те, щоби і з школи зробити те саме, що в св. церкві виправляють!

Заледво скінчив протоєрей свою волоску проповідь, так зачав зараз панотець Е. Грібовський по руски. Сей руский відступник жалувался та плакав, що нарід в Малім Кучурові зане-хав, забув свою рідну волоску мову. А сам не пам'ятає, що перший він зрік ся своєї рідної рускої мови і тепер калічить то по руски то по волоски, так страшно, що аж гідно слухати.

По бесіді о. Е. Грібовського зачали ся газди і газдині частувати і я випив одну най Бог прийме, бо то був нарастас над нарастасами! Найшли ся але і такі люди, що не знали міри в питю. Як пий, так пий, а панотчики на то все легкодушно дивили ся. Межи лакомими людьми найшла ся і жєна покійного Івана Міщанчука, котра ся так сильно упила, що на другий день уже не живу застали. От такий то славний був нарастас в Малім Кучурові.

Панас.

ПЕРЕГЛЯД ПОЛІТИЧНИЙ.

Тамтого тижня відбували ся вибори до союму галицького з курії громад сільських. Вибрано двох Поляків. Руски кандидати зістали в меншості. З сих виборів показало ся, що на наш нарід не можна ся спустити і що треба ще над ним добре попрацювати, аби могли ся на своїх силах утримати.

Межи партіями коаліційними прийшло, як з Відня доносить, до порозуміння. Незмінною засадою правительства і проводирів партій єсть те, що робітники промислові мусять мати заступників в палаті послів.

В господарській комісії прийнято внесення пос. Просковеця, щоби завізвати правительство до поступовани в тім напрямі, щоби консумційний податок від всіх родів свіжого мяса, птиць, звірини, морських і річних риб або цілком був знесений, або знижений.

Російський міністер справ заграничних Гірс розіслав об'явку до всіх заступників Росії за границею, в котрім заповідає, що новий цар рішив ся поступати в слід свого вітця і що не відступить від мирної політики. Росія буде плекати і на дальше дружні відносини до всіх держав, уважаючи пошанованя права і законного порядку найвищою заповукою мира.

Похорони царя Александра III. відбудуть ся 20. с. м. а 26. с. м. відбуде ся вінчане нового царя Николая II. з княгинею Аліцією. — Мошці царя Александра перевезено з Ливадії до Одеси з відси до Харкова, Москви а сими днями перевезено вже до Петербурга. Всягда відправлявано торжественно молебні і богослуження, і всюди віддавав нарід велику почесть мошчам. Похоронний порядок в Петербурзі вже уложений і оголошений. На дворці николаївської залізничі вже збудована каплиця, в котрій петербургський митрополит відправити торжественне богослуження, почім похоронний похід вийде до зимової палати Невським проспектом, задержуючи ся перед церквою Знаменською і Казанським собором. Похід буде поступати в такий порядок: петербургський, московський і кієвський митрополити. Петербургське і московське духовенство. Домовина з мошчами помершого монарха, цар Николай II. і великі князі, жалібні повози, в котрих засядуть: цариця вдова, кн. Аліція, вел. кн. Ксенія і Ольга і інші великі княгині і кня-

жни. За повозами будуть йти: князі-відпоручники чужих дворів, амбасадори, міністри, гофмайстер двора, шамбеляни, служба помершого царя, члени державного совіта і сенату, начальники військ, полкові депутації заграничних військ, маршалки шляхти, депутатні міст, депутатні земств і селищ, висші міністеріальні урядники, офіцери гвардії, — полки гвардії: преображенський московський, фінляндський, цавтовський, измаїльський, артилерій гвардії, козаки і черкеси. Замкне похід полк артилерії. — Зараз по похороні царя Александра III. будуть з Петербурга вислані надзвичайні посли, котрі мають подати до відомости чужим дворам вступлене на престол царя Николая II. — Наслідник престоло вел. кн. Юрій не возьме участі в похороні задля слабого здоров'я і вже відїхав з Севастополя на Кавказ до Абас-Тумана. — На похорон виїздять вже відпоручники чужих дворів. Архикнязь Кароль Людвик має виїхати з Відня вже нині. З архикнязем їде ген. граф Пейчевич. З Румунії поїде наслідник престоло кн. Фердинанд з президентом міністрів Ляговарим і ген. Ребеску. З Данії виїдуть ся тесть помершого царя король Християн з наслідником престоло кн. Вальдемаром. Оба разом з князем Уельським, царицею вдовою і кн. Уельською замешкають в Анничівській палаті, резиденції царя Александра III. Цар буде мешкати в „Зимній дворці“, резиденції царя Александра II., де Александр III. не хотів мешкати з упередження. Кн. Аліція замешкає в палаті вел. кн. Сергія. З Чорного моря приїде кн. Николай а з Німеччини князь Генрик і князь геський, брат кн. Аліції.

Хінцям дуже ся зле веде. Пристань Порт-Артур попала ся в Руки Японців, а з нею і великі магазини всіляких припасів воєнних. Тут не ставляли Хінці ніякого опору, тільки зложили оружжя і піддали ся. Хінський генерал з цілим штабом і прочі висші офіцери утекли потайком вночі і схоронили ся на один авізовий парохід.

ДРІБНІ ВІСТІ.

Гр. Гоеса, теперішнього управителя н. к. крайового правительства, Хмєнував за найясніший і старі краєвий президентом Буковини. Уже за дозвільною частю урядовано Гр. Гоеса на Буковині познали ми в нім мужа, що щиро радє сповнити свій важкий обов'язок. Він передусім старає ся без всякого шуму по-знакомити ся з дуже помотаними відносинами в нашій країні, звиджує в ній її особисто майже кожний закуток Буковини, аби на підставі особистих спостережень вигорити собі свій власний суд і на тій основі уложити програму для справедливої хосенної управлє сего краю. Приглядаючись цілком об'єктивно тим змаганням, набрали ми вже тепер пересвідченє, що на тій дорозі зможе Гр. Гоеса дійти до пожаданого щасливого покінчення невогладних відносин на Буковині. Витавчи Гр. Гоеса щирим серцем з тим зго відзначенєм, бажаємо ему як найбільшого успіху в зго праці для добра краю.

Іменованя. Краєвий інспектор шкільний Тумлірж іменований председателем, а головний учитель семінарії учительської в Чернівцях Венцель Пац членом комісії іспитуючої для шкіл народних і виділових на Буковині.

Ювілейне торжество товариства „Руска Бєсїда“ в Чернівцях, котре після справоздання з послідних загальних зборів мало відбутися дня 19. с. м., відложено з технічних причин на початок слідуєчого місяця. День і докладну програму сего торжества оголосить товариство сими днями.

Г. Іменова.
Г. се ватав
руська черна
ка зловить
„Буковина“
такий
слово
ми:

На „Народний Дім“ в Чернівцях жертвував академік Ів. Костецкий 1 зр., за що складає іменем товариства подяку. — Винницький, голова.

Нещасні пригоди. В місцевості Окна повіта кімчанецкого повісився молодий селянин Теодор Валан з заздрости о жінку. Оженився тому рік і пересвідчився, що жінка не була йому вірна. — На гостинці під Стульниками три сільяни напали Дмитра Падуру з Капукодрілева котрий віз чотири бочки пива. Селяни ті убили Падуру і забрали пиво. Жандарми зловили двох убивць і третій, утік до Румунії. — В Мамаївцях старих дитина Фідека впала з печі в баняк з окропом і зварилася на смерть.

Сім чверток турецьких дукатів, або як дістався мельник дя Іванової хати. В справі скаргу, який мали найти в Трійці, повіта сянтинського от що доноситься до „Народної Часописи“ один дописувач з Сянтина: „Мельник, що служить на обшари двірським в Трійці, Німець, котрого імені я собі добре не згадав, копан щось коло млина і докопався якоїсь скрині та попросив чотирох людей, щоби змогли йому занести ту скриню до хати. Там отворивши її мав він знайти в ній дукати і сказав тим господарям, що мусить їхати до Відня, щоби там вимінити знайдені гроші. До дня 24. жовтня с. р. їздив він дійсно три рази, а приїхавши з Відня, заплатив тим людям, що йому помагали нести скриню по 100 зр. і наказав, щоби нікому нічого не говорили, а дістануть ще по 100 зр. Два тижні тому назад, в неділю зібралися ті помічники в коршмі, а там підпивши собі, так розбалакалися, що стали аж про знайдені скарги розпирати. На то надійшов жандарм, а почувши о що річ іде, взяв тих людей зараз до протоколу, а відтак і зробив ревізію у мельника, але не знайшов дукатів, лиш якийсь золотий перстень і бранзолетку, котрі то річці одніють на кілька тисячів зр. Мельника і його помічників повели зараз до суду в Заболотів і там замкнули до Іванової хати. При протоколі в суді сказав мельник, що ті дорожніщани найшов разом з дукатами, але що ті дорожніщани походять з найновіших часів, то насумавсь підозріти, що цілий скарг походять з крадіжки. Далше мав казати мельник, що одного разу прийшла до него знана в селі „ворожка“ і просила его, щоби він дозволив їй пераза мого, а она за то покаже ему, де в землі лежить захований скарг. Він послухав її і зараз на другий день взяв її копати. Річ майже невна, що згаданий екарг походив з крадіжки, а ека, також підозріне що коли мельник дійсно викопав якусь більшу суму грошей і більше дорожніщани, то він їх ще всіх не виміняв, ані не попродав, лиш може знов все закопав в землю. Далше слідство мабуть выяснить цілу сьє справу.

Песій дотеп. Сидить подорожний і дивить ся крізь вікно, як на дворі шпак ходять по голові та дзюбком дзюбає, ніби блоху шукає. Пес лежить спокійно, але на кінець ему того вже за багато, кинув головою, кланну мордою, зловив шпак як муху і положився знову на бік та лежить. Подорожного злість взяла на пса, що він позбавив життя бідного шпак, коли дивить ся, а пес отворив морду і випустив шпак знов так само як муху, а шпак став собі з боку та тріпоче ся і поправляє собі крильця. Хто не вірить, нехай поспитає того подорожного, котрий то бачив на власні очі.

По американськи. Руска газета в Америці „Свобода“ нарікає на своїх „предлатників“, що не платять, і так їх навчає по американськи: „Богато наших людей думає, що утримати газету так легко, як здоровому пирога з'їсти. Гей добрі люди! Коб ви знали, що то мозолу і праці коло того, то би певно не пожагували тільки кілька доларів на рік... Звертаємся передовсім до тих, що читають газету, а заплатити ніколи навіть і не думають. Поступоване їх противить ся закону божому, природному людському. Такі люди за кожне слово, котре читають за дармо, мають гріх непростимий, доки не заплатять. На тамтін сьвітї будуть страшно карати — послу-

хайте: Кілька літ тому в місті Н. в Англії жив властитель купецької газети, де все був подаваний курс грошей і де який товар можна спродати. Кожний купець без такої газети не міг обійти ся і через то властитель часописи зробив ся дуже богатим а бідним людям, що для него при газеті робили, все уривав що тижня платню. Один его зецер, що працював тяжко за малі гроші, а мав численну родину, зажурился, дістав сухотий тай помер. Незадовго помер і сам богатий властитель і лишив великий масток і приказав жєні, щоби і на дальше виходила газета, але щоби платня робітникам ніколи не підвисшалася. Богач властитель понав в пекло, бідний зецер пробудив ся в небі. Ему дозволили подивитись, як то в пеклі мучать ся грішники, і оголосити се в газеті, при котрій працював. Так і сталося. В самім тим часі, коли в друкарні складалася по смертна вість о властителя газети, де его хвалили і жалували за ним, являється з тамтого сьвіта зецер і каже: не хваліть, бо нема що. Той скулар за нашу кривду дістає по писку від дівола, кілька букв в газеті, кілька пунктів, кілька протинків і інших друкарських знаків. Так то він мучить ся за нашу кривду. Вкінці хтось запитає ся духа: Як мучать ся ті, що читають газету, а за ню не хочуть платити. Тоді дух голосно відповів: „Для тих, що не платять за газету, есть особна кара: На самім дні пекла лежать купами огнені букви великі і малі. З тих огнених літер складають дармо читателі ту газету, за котру не заплатили. Коли газета зложена і готова до друку, тоді приходить чорт, каже кождому такому лягати під прасу, на его плечах кладе форму газети і так довго тисне тою прасою, доки ціла газета не відібе ся на плечах розігаленими буквами тих, що за газету не заплатили і бідного редактора ошукали“.

Ілюстрований буковинський православний календар на рік 1895, виданем і накладом товариства „Руска Бєсїда“ в Чернівцях, вже друкує ся і вийде небагом з отсім богатим та цікавим змістом: 1) Точний календар астрономічний і церковний із червоно друкованими сьвятами, як також з припадаючими на поодинокі неділі евангеліями. 2) Обширна частина інформаційна. 3) Части забавна і наукова з отсіми уступами: Калина (поема Т. Шевченка, з ілюстрацією). — Як виглядала Буковина перед її прилученем до Австрії (після опису Силеного написав О. П.). — Із поезій Степана Руданського. Прислів'я (з портретом поета). — Громада (дуже важне для сільських громад поучення о великих справах громадських, стаття др. Ст. Стоцького). — Три дурні (повісточка Марка Нестерюка). — В Італії (поема д. М.). — Гнат Онискевич (життєпис з портретом, О. П.). — Стара історія (написала Євгенія Ярошинська). — Думка осіна (поема д. М.). — Надгробний пам'ятник Юрія Федьковича (з ілюстрацією). — Почетні члени літературного товариства „Руска Бєсїда“ Кониський і Нечуй Левицький. — Алькоголь написав Єротеї Пігуляк). — Як паніч Аврельцьо Довгоніс оженився (сьміховинка д. М.). — Дещо з господарства. — Сьмішне. 4) Найновіший повний буковинський шематизм. 5) Оповідення. — Ціна одного примірника 50 кр., з поштовою пересилкою 55 кр. Замовляти можна під адресою: Літературне товариство „Руска Бєсїда“ в Чернівцях. Члени „Рускої Бєсїди“ дістають за річну вкладку 2 зл. сей календар, а крім того ще й 12 книжочок „Ластівки“, Бібліотеки для молодіжи міщан і селян, даром. Позаяк видатки за календар великі, то „Руска Бєсїда“ просить нас зараз повідомити теперішніх її членів, щоби зволіли ласкаво чим скорше вирівнати свої залежності і прислати хоть частину вкладки на рік 1895.

Tinct. capsici compos.
(Pain Expeller)

приладжена в аптеці Ріхтера, Прага, загальнозвісне втирання, лагодяче біль, можна дістати по ціні 1-20 зр., 70 кр. і 40 кр. за фляшку майже в кожній аптеці. При закупні треба дуже уважати і брати фляшки лише з охоронною маркою „котвиця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера аптека під Зол. Львом, Прага.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і богатим, старим і молодим перенівів тверезим руским читальникам присьвятити **Омелян Попович.** Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

Літературне Товариство
„РУСКА БЕСІДА“
в Чернівцях,
улиця Петровича ч. 2.
має на складі: Ілюстровану
„БІБЛІОТЕКУ ДЛЯ МОЛОДІЖИ, МІЩАН І СЕЛЯН“
(редаговану Омеляном Поповичем)
року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, і 1892.,
по 1 зл. 20 кр. за річник, а всі 7 разом за 7 зл.
з пересилкою 7 зл. 30 кр.

СИЛА КНИЖКИ
або
О просвіті народній.
Під таким заголовком вийшла брошура
в Чернівцях
написана
учителем Дарієм Пігуляком.
Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти
можна в редакції „Буковини“.

Всіх наук лікарських
Др. Т. Соневицкий
ординує від 2—4 години пополудни,
ул. Ратушева ч. 19. І-ий пов.

„ДНІСТЕР“
товариство взаїмних обезпечень
у Львові,
улиця Валова ч. 11,
засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.
„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечує всяке майно движиме і недвижиме против шкідливих пожеж під найприступнішими услів'ями і починає можливо найнижші премії.
Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожежі.
Зголошення о уділені агенції в місцевостях, де нема агентів „Дністра“, приймають ся.

ПЕРЕДПЛАТА

ПЛАТНА В ЧЕРНІВЦЯХ
вносить:

на цілий рік 5 зр. — кр.
„ пів року 2 „ 50 „
„ чверть року 1 „ 25 „
для заграниці 8 рублів або
12 франків.

Поодинокі числа по 12 кр.
в бюрі газет Л. Горовіца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА.

Виходить що тижня в п'ятницю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 6.—8. год. вечером.

Оповіщення і прилоги
обчислюють ся по найде-
шевших цінах.

Ч. 46.

Чернівці, дня 23-го (II-го) падолиста 1894.

Рочник X.

Гостина проф. Мих. Грушевського в Чернівцях.

Черновецька руска громада обходила в понеділок, дня 19-го с. м. цілком несподівано велике свято. П. Михайло Грушевський, професор історії Руси на львівському університеті, котрого з України покликали на се місце австрійське правительство, загостив в неділю до Черновецької рускою громадою і пізнати на власні очі жите Русинів буковинських, а ся его гостина стала ся для Черновецьких Русинів великим святом. В повнім зрозуміню ваги сеї гостини повитали вони дорогого гостя так величаво, що день сей остане на завсїгди в пам'яті Черновецької рускої громади.

Проф. Грушевський відвідав насамперед в товаристві проф. др. Смаля-Стоцького, у домі котрого він гостив, рускі товариства в Народнім Домі, тут познакомив ся особисто із старшими патріотами нашими, а в товаристві акад. „Союз“ із слухачами Русинами черновецького університету, розвідував ся подрібно про обставини нашого народного життя на Буковині, і розповідав про жите наших братів на Україні. В понеділок вечером відбув ся в честь достойного гостя заходом черновецької рускої громади в павільоні готелю Вайса пир, на котрий прибули ще окрім того і гості з Кіцмана.

По 8-ій годині зібрало ся понад 50 що найповажніших громадян, пань і мужчин в гарно прибраній комнаті і тут привитали проф. Грушевського при вході грімким „Слава!“ Громада: члени всіх народних товариств, старі і молоді засіли до столу і почалась при спільній вечері весела невимущена гостина, переплітана поважними і повними патріотичного чуття промовами і веселою або тужливою рускою піснею.

Перший промовив надсвітник Винницький, голова „Народного Дому“, менше-більше так: „Вже давно не бачили Чернівці так поважного зібраія наших людей як власне представляє ся ось сей святоточний вечерок. Так, вже давно не сходили ми ся так численно, бо як кажуть, настали тяжкі часи. І в самій річ. Всі нарікають тепер на тяжкі часи, а вже-ж нам, Русинам, найтяжше свобідно веселитись. Майже в кождім закутку, де проживають Русини, придавляє їх чорна доля, та розбиває нашу суспільність, можна сказати, на найдрібніші атоми. Сердечна взаємність, котра що йно сама в стані витворити поважну народну силу, не становить ще нашу народну прикмету, противно у нас завзятий на своє оточене індивідуалізм, випробований до найвисшої степені, разом з тяжкою боротьбою о чорний хліб насущний витворює в напій суспільности, можна сказати, цілі легіони правдивих мізантропів, що зненавиділи цілий сьвіт, що озьмівають

кожде діло, а навіть шуткують собі з найвисшої чесноти, якою є безперечно патріотизм. Така робота не будє а руйнує, така робота не може причинитись до зміцнення нашого народного організму, а противно мусить доконче чим раз більше его розстроювати.

І в самій річ. страшний народний розстрій настав тепер у нас, але ся тяжка народна хвороба не може, не повинна і не сьміє довше панувати, бо инакша мусїла би вона запровадити нас до цілковитої заглади.

Длятого найважнішим обовязком наших людей доброї волі на тепер є те, щоби старати ся всіма силами вилічити сю небезпечну народну хворобу.

А вилічити сю слабість дасть ся лише через патріотичне виховане нашої молодіжи.

Треба доконьче огріти молоді серця жизненным огнем правдивого патріотизму; треба доконьче розкрити нашій молодіжи всі тайни, цілу природу нашого народу, треба представити єї в вірнім сьвітлі цілий хід природного людського розвою і на сій підставі вказати на дорогу, котра мусить завести нас до нашої мети. До сеї переважної патріотичної праці покликані в перній лїнії рускі учителі.

Для того з правдивою радістю повитали всі наші люди доброї волі вієть, що отворена катедра рускої історії на львівському університеті дістала ся в руки мужа сьвітлого і щирого патріоти.

ПЕРСТЕНЬ.

„На золотім перстінчику синій камінь сє,
А мій милий русявенький сині очі має;
Шукай, шукай перстінчика, без него пропаду,
Шукай его, бо ся згуба віщує. ой! зраду!“

Оттак висьпівує а властиво вигукує стара Параска, коли побачить у жнива віз наложений золотистими снопами. Описля-ж закриває поморщене лице своє чорними худими руками і починає гірко ридати, а далі зриваєсь із місця, втікає і кличе з нереляку: „горить! горить!“ Та ніхто не зважає на єї крик, бо всі знають, що горить воно тільки в уяві старині, тому і нема чого боїтись; отже кождий пильнує своєї роботи. Тільки деяка дівчина, згортаючи розсипане колосе, остановить ся на хвилю і погляне на божевільну, отираючи може нинешком сльозу із ока, згадавши сумну пригоду, через що отся нещаслива з розуму зійшла.

Параска була одинокою дочкою у заможного господаря. Та Параска була не тільки богатих батьків дитина але і красуня, яких не богато, а що вже господарна, про те і не згадувати. Вже сімнадцятилітною дівчиною була вона у свого батька газдиню, що заступала у всему помершу свою матір.

Не один парубок крутив ся коло Параски, але ні один не був єї до вподоби, аж Панас, син сусіднього господаря, повернувши домів із війська, припав нашій гордуні до серця, мабуть ізза тих синих его очей, що так щиро-пильно на неї спозирали, та спокій душі єї забрали..

Від різдва та до жнив довгий час, доволі его для щастя чи горя. Параска і Панас не дармували за той час, а розкохались на добре, так що випрохавши дозволу у батька, не могли дїждатись осінних мясниць, коли то мало відбулись їхнє весіля. Та не так склалось, як бажалось; замість нетерпеливо ожидаєних днів радости, наспіли передвчасно хвилі тяжкого горя-нещастя.

На Петра ярмарок у Чернівцях. Параска з батьком поїхали на торг, що-б накупити де-що на весіля. І Панас поїхав з ними і поганяв молодими кіньми, оглядаючись тільки щось надто часто „на задні колеса“. На торгу купила Параска своему молодому перстеню із щирого золота, що блищало, як его кучері, а на перстені красував ся камінь синій — синій, як милого очі. Вкладаючи его своему милому на палець, сказала до него: „Отсей каміньчик ясний як твої оченята, бережи-ж его, як твого ока, на знак вірної для мене любови твоєї“.

Скоро минали дні за днями, тільки нашим молодятм здавалось вони роками. „Коби вже хоч по жнивах!“ зітхав Панас, — „а то не дїж-

ду ся тих мясниць!“ І Парасці не з медом було ждати, і вона числила нетерпеливо тижні, що розлучали єї з милим, але вона чинила се тільки нинешком, на самоті, як пристало на соромливу дівчину..

Та нема літа без дощу, а вітхи без плачу. У жнива справляли толоки-клаки з музиками і з танцями. І в сусїдів-вдов, що жила тут-же біля Парасиною обістя, гуляли сего вечера по класній косарі, між ними і Панас. Заздро позирала Параска з вікна на подвір'є сусїднє, де вів перед єї Панас із сусїдною дочкою Катериною, чорнобровкою мслодою. Дивилась, дивилась Параска, аж із гніву та болю заздрого затремтіли в очах сльози і не дали більше дивитись. Відступила від вікна, сїла в кутику і заливаючись із досади гіркими сльозами, просидїла дотемного вечера. Так застав єї і Панас вступивши на розмову по тавцях, що скінчились доста скоро ізза утоми молодців-косарів. По довгих допитах Панасових, а ще довгий мовчанні з єї боку, призналась дівчина на остаток, засипаючи милого гіркими докорами заздрости. Згодом скінчилось усе як звичайно ще довгими і солодкими поцїлунками, а прощаючись, почувши на дворі батька, що вернув був із якоїсь дороги, сказала ще Параска, вказуючи на его перстень: „Пам'ятай, коли поглинеш на сей каміньчик, що ти мій і тільки мій, а кинеши мене, кинь і его!“

Та власне сей муж науки знаходить ся в тій хвилі поміж нами. Яко правдивий патріот, що щиро займає ся нашою громадською справою, прибув він і до нас, щоби побачити і наше жите буте... Ми прийняли Єго з щирим серцем, скликали нашу громадку, скликали старих і молодих, щоби пізнали і повеличали нашого великого гостя.

Витаю тя отже в імені нашої громади цілим серцем і підношу сю чарку на твоє здорове, на великі здобутки твоєї праці; дай Боже, щоби твоя особа стала щасливим початком сполучення цілої Русі-України.

За се щире повитане подякував пр. Грушевський короткою сердечною промовою.

Дальше ішла високо поетична бесіда буковинського соловія. Потім повитав в імені рускої молодіжки академічної Союзанин Єх. дорогого гостя, що прийшов з над Дніпра — Славути, аби нас молодих навчити бути щирими прихильниками народної ідеї і стати ся колись щирими синами України-Русі. Єго науку, котру він подає, товаришам львівським буде собі брати досерця і черновецька молодіжка руска! Пос. Єрот. Пігуляк вказав в довшій гарній промові на се, що хотіли маємо і своїх вельми заслужених людей на народній ниві, то ушановуємо проф. Грушевського з таким запалом для того, бо він становить ту першу спійну частину, що сполучує розірвану одиницільність Русі-України. Доси була звязь австрійської Русі з Україною лиш на мертвих словах, тепер загостив до нас і осів між нами живий світлич України, щоб ту звязь усталити.

Відтак повитав о. Крилошанин Костецкий дорогого гостя в імені греко-католического духовенства і висказав між иньшим таке: Ми Русини хотіли розірвані догмами, все таки почуваємо себе тілом і душею нероздільними членами одної великої українсько-рускої нації, тому щиро витаємо українську зьвізду, щоб ясно світила нашим дітям і внукам.

За кіцманську громаду повитав проф. Грушевського п. інсп. Ом. Попович

заявляючи, що надійшов апостол правди і науки, котрий зуміє показати всім нашу подоптану правду. По сій промові д. Грушевський дякуючи за честь, яку йому оказано, вказав на підставі фактів із нашої історії народної на ті умови, під якими єдино зможе наша народність успішно розвинути ся, вбити ся в силу, досягнути свою найвищу мету і остатись супроти всякого противного напору. Була колись руска держава, що своєю кутьтурою, наукою і силою стояла на чолі Європи. Всі умови до дальшого величавого розвитку були дані, але при першій ударі розпадає ся все, бо сеї держави не витворив собі сам нарід із себе, а цілий державний устрій був масі народу чужий. Відтак верхні і більше освічені верстви народу витворюють новий устрій державний, але і той не може на довго устоятись, бо він не виїшов із глибокого зрозуміння потреб народних, а виродив ся в шляхетчину, що відбилась від мас народу. Шляхта, що повстала із старшини казацької, не порозуміла духу народного і сама небагом затратилась. Нарід сам темний не в силі був сам витворити із себе то, що було потрібне до витворення трівого державного устрою. Тому то ясно, що Русини-Українці при своїй патріотичній роботі для народу перед усім повинні бути зовсім свідомі природних умов, серед котрих руско-український нарід може розвивати ся, а з другого боку щоб загальною освітою піднести нарід до того, щоб нарід сам з своєю питомою народною інтелігенцією міг витворити з себе свій питомий устрій.

„Ще не вмерла Україна“ була відповідь на сю глибоко продуману, ясно і з жаром виголошену прегарну промову.

Далі відчитав проф. Шпойнаровський привітне письмо коломийської рускої громади, а др. Дутчак редактор „Буковини“ підніс силу писаного слова, що для нього нема жадних кордонів, і бажав, щоб так як колись Шевченкове слово перейшовши кордон збудило австрійську Русь до нового життя, так щоб тепер по звістнім указі з

1876-го р. слово Грушевського голошене з університетської катедри понеслось на Україну і розбудило серед Українців старі традиції народні. Вкінці подякував проф. др. Смаль Стоцький, черновецький рускій громаді, що так численно явила ся і так щирими словами повитала мужа науки; — тим ушанувала она як найліпше саму себе, тим оцінила вона также великий патріотизм достойного гостя, що покинув родину, рідну дорогу Україну, палить за собою мости..., аби стати на сторожі народної ідеї, а звернувши увагу громади на те, що ся гостина ще і тим памятна, що се саме навечеріє єго патрона, завізав громаду з'єднати з ним свої сердечні желання для дорогого гостя. — По веселій розмові руска громада розійшла ся вже аж по півночі піднята духом і з скріпленою вірою в ліпшу будучність нашого народу.

На другий день попрощала руска черновецька громада проф. Грушевського на двірці з просьбою, щоб єї заховав в добрій памяті. Д. Грушевський подякував ще раз за щирі гостину і приобіцяв навідвати ся до Русинів буковинських, котрих згода і праця нарівна зробила на него дуже добре вражінє.

Торжество в черновецькій гімназії.

В понеділок, саме на іменини Єї Величества Цісареві, відбуло ся з нагоди виготовлення гімназійного будинку величаве торжество в гімнастичній салі черновецької гімназії. Салі і коридарі були світло пристроєні. Яко гості явили ся представителі майже всіх властей і так були присутні: президент краю Гр. Гоес, генерал Марнеф, ректор університету Гандль, др. Валозецкий, архимандрит Рента крилошанин Костецкий і ин. В 11. годині повитав управитель школи, проф. Мор, явивши ся гостий і обговорюючи значенє сего торжества, дякував всім, що причинили ся до переведення всего того, що намість старих, вузьких і майже запустілих мурів ставує тепер красний і величний, новий будинок на користь учачої ся молодіжки. Потім співав хор німецьку пісню: „Das ist der Tag des Herrn“ під управою проф. Сидора Воробєвича, почім забрав слово торжественний бесід-

Скінчили люди косити збіже та взяли ся звозити єго. Параска годувала на дворі дріб, коли улицею заторохтів віз; на ній сидів Панас із братом. Поздоровкавшись, спитала дівчина, куди їде по збіже. „На ставище!“ відрік Панас, минаючи; їхав він по снопи Парасяного батька, що не здужаючи, просив єго о те. Небагом виїхав із подвіря сусіди-вдови віз, а на нєму сиділи єї син Микола та дочка Катерина. І вони справились в сторону, куди поїхав Панас. Побачивши їх, закрутилось Парасці в голові, заболіло коло серця, бо поле матери отгої чорнобрової припірало до того, що то з него поїхав сегодня збирати хліб Панас. Знов обняла Параску заздрість і мучила єї несказано увесь день. Надармо старала ся вона вгамувати біль і злість, що прошибали єї душу, нагадуючи всі солодкі слова щирої любови та присяги вірности, які нераз чула з уст свого нареченого. Ледво не ледво діждала ся вечера а з ним і Панаса, що лежав високо на возі, наложеним снопами. Веселий ізсунув ся він з воза, підбіг до Параски, простигаючи до неї руку, щоб привитатись із нею. Вона-ж глянула на руку і скрикнула не своїм голосом: „Де перстень?“

Панас глигнув наляканий на палець. Справді, перстень не було на ній.

„Господи! загубив!“ скрикнув парубок з не-уданим боєм. „Та він мусить найтись у соло-

мі“, додав зараз спокійно. „Переїзджачи попри церкву, був він ще на руці. Я оглядав ще єго і бажав, ко-б то чим скорше вже прилучити до него ще і слюбну обручку. По дорозі спав один сніг, а єго хотів задержати“ і тоді певно ізсунув ся перстень із пальця. Гей Семене, кликнув він на свого брата, — „ну-мо, здоймай обережно верхні снопи, розв'яжи їх та перетриши соломі, там деє буде мій перстень!“

Семен ізкинув верхні снопи на землю, Панас став їх сам трусити, а Параска приглядалась мовчки.

„Тобі жаль єго, серце“ — говорив Панас до дівчини — мені-ж ще більше, та стривай, ми мусимо єго винайти“.

Параска здригнула, неначе-б єї що вкололо, і вицїпила парубка гірким словом: „Не вдавай, не шукай, я тобі скажу, де перстень, мій перстень...“

„Параню!“ скрикнув Панас глянувши з острахом на єї змінену від лютости твар.

„Там, там у тої шукай єго!“ гримнула Параска, вказуючи на Катеринині обісте, сама-ж кинула ся до хати, ауснувши дверми за собою.

Панас остовпів. Де далі їмив ся рукою за голову, немов старав ся порозуміти, що власне був почув. Довго він так стояв, нараз кинув ся, мов би зі сну збудив ся, і кликнув до перехо-

дячих двох товаришів: „Гей, хлопці, ану-мо-сюди! Поможіть шукати згуби! Хто найде, ді, стане п'ятку“.

Перетрусили весь віз стебло за стеблом, а перстень як нема, так нема. Коли скидали з воза послідний сніп, крикнув Панас з розпущи: „Треба ще раз все перешукати, він мусить найтись, аби незнати що!“

Тимчасом смеркло ся. „Свїчки! Біжи по свїчку!“ крикнув Панас на брата.

Один із парубків став уговорювати, щоб оставити до рана, а то із свїчкою коло соломі поратись, непорядно. Та Панас відрік завзято: „Ні, ні ні! ще мусить перстень бути. Честь, жите, моє щастє зависить від того“.

Завзятість парубочка та обіцяна пагорода перемогли. Принесли свїчку, засвїтили і всі кинулись один наперед одного шукати.

Небагом прилучилось до них ще кілька прохожих хлопців і всі стали шукати, аж одного, що тримав свїчку, ушкеля похоломив в руку так, що він із болю упустив єї з рук і нїм ще встиг був хто що вдїяти, запахлахотїла вся солома. Всі відскочили з переляку на бік, далі кинулись гасити, та дарма, в млі ока піднялась полумінь височезним стояком в гору а искри посипались на солом'яну стріху хати. Доки всїм принести

ник проф. А. Мікулич. Він відкрив історичний образ гімназії з осібно, її радісні і сумні хвили а цілого шкільництва в загалі від самого початку приналежності Буковини до Австрії і доказав наглядно, який величезний поступ зробила просвіта на Буковині під скентром Габсбургів. Бесідник підніс хосенну управу перших генералів Енценберга і Силена-ого і змалював удачно тодішні сумні обставини просвіти на Буковині і вказав на тих людей, що ся найбільше прислужали для культурного розвою нашого краю, опісля представив в справедливім світлі славу нашої гімназії, котра вже від давних часів займає перворядне місце між австрійськими гімназіями, і її заслужених директорів і професорів і закінчив свою промову бажанем, щоби нинішній день приніс людскости через гімназійну науку ще більше щастя. По сій промові наступили деклямації і сьніви і то по німецьки, по руски, і по волоски. Одна деклямація була і по латинськи виголошена. По руски деклямував ученик VII. класу, Михайло Догомля поезію „Doctrinae et virtuti“ уложену на се торжество нашим звістним діячем інспектором Омеляном Поповичом. Поезію подаємо на кінці.

М. Догомля вивязав ся з своєї задачі як найкраще, так що удостоїв ся признання навіть від самого пана президента краю. Проф. Мор промовив відтак до учеників, завзяваючи їх до науки і вдячності для пануючого дому і закінчив окликом „Най жие наш Цісар“, що всі присутні три рази повторили.

Торжество закінчило ся відсьпіванем народного имну. Красивий президент обглядав потім будинок гімназійний і казав собі представити всіхучителів розговорюючи з ними якийсь час.

Doctrinae et virtuti.

Отсі то два слова
Велів монарх Франц Перший
Вписать над ворота
Отсего-то будинку,
Відаючи его
На вжиток молодіжи
Князівства свого,
Щоб в сїм, хто тут вступає,
Пригадували все,
На що отся сьвятиня,
Який в ній дух живе.
І справді в сих двох словах
„Науї і честноті“
Найкрасші ідеали;
Се ясні зорі дві,
Що то до них стреміти
Повинен людський рід
Із пільми, із калюжі
Туди, де неба звід,
Премудрости і честот де
Сияє первовзір,

кілька коновок води аж із третої загороди, обняла пожежа високий від літнього жару дах а далі і цілу хату і стодолу. Сусіди кинули ся спасати своє добро, а доки збігли ся подальші, було вже за пізно.

Сходяче сонечко освітило згарище, а з понеду вигребли тіло недужого батька Парашиного та — Панааса. Хтось бачив, що Панаас кинув ся був у палаючу хату, щоб спасти свою суджену, і виніс був її омліду. Тоді вернув ся по її батька, та з ним і пропав.

Очунявши троха, та побачивши трупа свого милого та батька, скрикнула Параска несвоім голосом...

Від тоді і не вертала більше її сьвідомість...

Вона збожеволіла і коли тільки побачить віз із снопами, висльїває, а радше вигукує свою нескладну пісню, що аж мороз проймає і зриваєсь та біжить кричучи: Горить! горить! Зловіщий перстень знайдено другої днини на улиці недалеко церкви.

Переповів О. П.

Творець, що чоловіка
Відзначив на весь мір,
Надавши вселаскаво
Сму, его душі
І образ і подобу
Найкрасші, бо свої. —

Наука з чеснотою,
Прикмети сї обі
У кулі аж підносять
Рід людський над усі.
Без честоти же мудрість
То сьвітло без тепла,
Огонь то, що не гріє,
А нищить лиш добра.

Без честоти просвіта
Ще гірш ніж темнота,
Бо не спинить нічо і
Безсовістні діла. —

Тому монарх премудро
Найкрасших двоє слів
Буквами золотими
Тут виписать звелів.

Бажаючи прогнати
Глибоку пільму — тьму,
Що, далі сто літ тому,
Вкривала землю сю;
Поставив він науці
Сьвятиню, сей-о храм;
Та щоб з тим истинного
Придбати щастя нам,
Сказав, щоби снів тут
Сьвіт теплий, що би грів
Не душу лиш, а й серце; —
Ось сего він хотів.

І по его то волі
Вже близько сотню літ
Горить, сияє ясно
Тут тихий, теплий сьвіт;
Вже третє покоління
Під проміними его
Родилось і зросло,
Володарям на славу,
Краєви на добро,
А людскости на щастє,
Вже й плоди принесло.
А що число охочих
До сьвітла правди все
Рік-річно без ушину
Змагає ся, росте,
Мечена-покровитель
Науки й честоти,
Наш володар Франц Йосиф
Вузкі старі мури
Зновити і розширити
Велів, і лишній храм
Нові свої ворота
Навстіж відчинив нам. —

У сій празничній хвилі
В товаришів імя, —
Що тут є і що будуть, —
Днесь прирікаю я:
„Doctrinae et virtuti“

Останем вірні все,
Нічо, нічо по вік нас
Від них не відведе.

З науки долї-волі
Для людського добра
Добути, се нам буде
По віки ціль сьвята.

Озброєні науков
І чеснотою, ми
Постоїмо в потребі
За славу вітчизни.

За Цісаря, за батька,
За нарід наш і край! —
До сего, можний Боже,
Ти сили нам додай!

Ом. Попович.

Перегляд політичний.

Найважнійшою справою нашого парламенту єсть тепер справа реформи виборчої. Кожного дня ведуть ся переговори межі партиями, та якось не можуть ся погодити. До

сих нарад запрошено і відпоручників руского клубу, котрі заявили ся за як найбільшим розширенням права виборчого. Думають, що правительство виступить в короткім часі з проектом реформи сего права перед палатою.

Руский клуб ради державної ухвалив на засіданю з дня 16. с. м. вибрати сталим своїм предсідателем пос. о. Мандичевського, заступником его пос. Барвіньського а секретарем пос. Вохнянина; в справі реформи виборчої рішив зайняти становишко, відповідне дійстним потребам краю. При нарадах над провізорнею бюджетовою має промовляти пос. Вахнянин.

Партия староческа скликала була своїх мужів довіря на збори в Празі і там постановлено, покинути своє дотеперішнє пасивне становище, зорганізувати ся на ново і ставити своїх кандидатів при виборах до сойму. Ухвалено також резолюцію, в котрій Старочехи прилучують ся до головїйших змагань Молодочехів, але відкидають загальне право голосованя.

Клуб арстрийских народностей в Відні скликав на 18. с. м. збори, в котрих взяли участь і три молодоческі послы до ради державної. Ухвалено, при доповняючих виборах до сойму долішньої Австрії поставити в четвертій дільниці (Віден) в Відні чеського кандидата, а то редактора Цінерта. Хотий кандидат не має великих виглядів виїти, то все таки его поставлено кандидатом, аби переконати ся кілько голосів на него упаде і тим доказати, що Відень не є чисто німецьке місто і що Чехи мають там также якийсь голос.

Найновїйші вісти доносять що російський міністер справ заграничних Гірсе, і міністер війни Ванновский подали ся в відставку. Послїдньому сказав цар Николай II., що ще за скоро, а що відповів першому, не знати.

По хорони пок. царя Александра III. відбули ся в понеділок 19. с. м. дуже торжественно.

Цар Николай II. уділяв аудієнций депутациям заграничних полків а також і прибувшим представителям пануючих дворів. Як говорять, то доручив архикнязь Кароль Людвик власноручні письма снівчутя від цісаря Франц Йосифа до царя, а цісареві Сисавети до царяці вдови.

Вінчане царя з княгинею Алїцією відбуде ся 26. с. м. — З нагоди вінчання надіють ся маїфесту, котрим будуть помилувані вязні. Надіють ся також що помилуване розтягнєсь також і на політичних злочинців.

Франция висилає 15.000 війська на остров африканський, Мадагаскар, щоби Говасів, тамошних володарів, покорити за непослух і не признаване французского протекторату.

В вірменськїм краю (в Азії) зробило турецьке військо в місцевости Мун велику різню. Тамошні мешканці не хотїли платити податків. Турецький губернатор завїзав військо на поміч, а хоч люди зложили опісля податок, велів він війську стріляти до зібраних із 25 сіл людей, з котрих багато убито. Турецьке правительство знов каже, що то були тільки розбїшани, до котрих стріляно.

Хінське військо цілком розбите, а тепер машерують вже Янанці на столицю хінську, Пекін. Хіни предькладають Янанцям мир.

ДРІБНІ ВІСТІ.

Вісти особисті. Президент краєвий гр. Гоєс виїхав в понеділок до Відня. Тимчасову управу краєвого правительства переняв радник прав. Штронер. — Митрополит Мора-Андрієвич повернув з довшого свого побуту в Відні назад до Черновець.

Відзначенє. Проф. Володимир Шухевич у Львові отримав в узнаню его заслуги при у-

строєню рускої часті львівської краєвої вистави, рицарський хрест ордеру Франц-Йосифа.

3 нагоди іменования гр. Гоеса краєвим президентом відбули ся минувшого тиждня в краєвм правительстві офіційальні представлення підчинених ему урядів і представителів других властей: В імени Русинів складала гр. Гоесови гра-туляцію рускі послы Є. Пігуляк і др. Стоцький.

На „Народний Дім“ в Чернівцях надіслав п. Дмитро Падура, учитель в Кулівцях, зібраних в домі д. Влада в Вербівцях дня 4. с. м. 3 зр. 50 кр. За сю жертву складає сердечну подяку в імени товариства Винницький, голова.

Місцева рада шкільна в Мамаївцях рішила на своїм засіданні з дня 17. с. м. на внесене пароха о. Андрійчука, котрого попер горячо місцевий надучитель д. Іван Савіцький, вести свою переписку з всіма властями по руски. Рішене се заслугоє з кожного взгляду на похвалу і ми переконані, що і другі ради шкільні в руских громадах підуть за приміром Мамаївців. Віда лише, що у нас ніяке добре діло не зробить ся в цілости добре, а бодай щось трохи мусить бути при тім не так, як годилоби ся. Таке склало ся і в Мамаївцях з сим рішенем. Рішено іменно, щоби письма виходячі від місцевого заряду шкільного писати шкільною правописною фонетичною, а письма від місцевої ради шкільної правописною етимологічною. От вже і готове баламуцтво, ког্রে певно не причинить ся до того, щоби руска мова знайшла у других належне собі пошановане. Бо годі шанувати того, хто сам не знає ясно, чого він хоче, а гне ся на всі сторони, аби була, як то каже народна приповідка: „і Богови свічка і чортови огарок“.

На засіданні краєвої ради шкільної дня 14. с. м. вела ся дальша нарада над прелімінарем краєвого фонду шкільного на рік 1895, почим прийнято его і рішено переслати его до виділу краєвого в цілі предложени сего прелімінаря соймови, дальше признано учителеви Константинови Остафійчукови в Рошу перший, учителеви Карольови Дрозтови в Ліхтенберґі другий, учителькам Францисці Левель в Чернівцях і Елії Декер в Лішештах третій, а надучителеви в Арборі Матію Салеману і учителеви в Солці Омеляну Карпірови четвертий додаток службовий. На підставі переведеного слідства дисциплінарного рішено перенести одного учителя на другу посаду і перенесено в урядовій дорозі учителя Николая Ботезата з Босанча до Хлішпен. Полагороджено дальше подане одної вдови по народнім учителю о підвищене пенсії, подає одного учителя о дозвіл женити ся і кілька рекурсів в адміністративних справах шкільних. Одобрено отворене інтернату для вольських дівчат, що ходять до міських шкіл народних. Війни рішено передати до приписаного трактованя предложені внесеня в справу управильненя справ лизикових в поодиноких школах народних і в справі регуляміну що до заведеня фонетичної правописи при науці рускої мови і в одній фаховій газеті.

В черновецькій семінарії учительській відбули ся в часі від 9. до 15. с. м. іспити кваліфікаційні під проводом краєвого інспектора Тумліржа і директора Існескула. До іспиту зголося 8 кандидаток і 22 кандидатів. З тих здали іспит з відзначенем, Нанна Емілія Бойко і Олена Лазар, дальше ин. Петро Магас і Валентій Швайцер. Здібними признано: Дуб Олену, Лянґ Іду, Розенгек Рьфку, Теліман Веренику, Велигореку Юлію і Вігара Адольфіну, дальше Андруховича Івана, Бекула Евґена, Братіана Георгія, Чеховского Василя, Дашкевича Георгія, Ериста Йосифа, Фішера Нехемія, Флююка Лазара, Яуку Никиту, Луцула Михайла, Марека Освальда, Митрича Дмитра, Петрачека Альбіна, Стрененчука Василя, Зайднера Фроїма, Сорочана Дениса і Жуковского Евґена. Трех кандидатів репробовано. Крім того піддало ся п'ятох кандидатів спеціальним іспитам з поодиноких предметів.

Урочище отворене руху на нововибудованій желізници Станіславів-Вороненка, ведучій на Угри, відбуло ся дня 19. с. м. в Станіславові

в присутности міністрів гр. Вурмбранда і Яворского і президента державних желізниць др. Білинського.

Погроми жидів в Альжирі. В містечку Тлемсен в Африці вибух дня 11. с. м. погром жидів. Альжирські тираліери (жовняри), великі вороги жидів, підюдили других людей до того, хотів части дали до того причину самі жиди, бо продавали тираліерам харч і напитки по дуже високих цінах. Повстав правдивий бунт; тираліери силондрували кілька жидівських каварней і покалічили до 40 жидів, з котрих 2 умерло. Кілька жидівських родин утекло з міста. З причини великого роздрознення побоюють ся нових розрухів і тому вислано на місце неспокою один реґімент „теґіону чужинців“, щоби они привернули лад.

Подяка. На бібліотеку акад. тов. „Союз“ зложили на руки п. І. Семаки дд. Юліян Цурковский ц. к. авскультант судовий в Сторожинці 5 зр., Андрій Соневицький, секретар каси хорих в Сторожинці 8 зр., і др. Аг. Окуневский 2 зр. — За шедрий сей дар, складаємо в імени Союзан прилюдну подяку. — Іван Костецкий, голова, Іларий Федорович, секретар

Інсп. Ом. Попович отримав оногди, — як нам про се з Серету доносять — гарно прикрашену грамогу з підписами всіх руских, німецьких і малярських (ба навіть і нешовністів-Волохів) учителів і учительок серецкого повіту, на котрій вони в сердешних словах виражають жал по утраті незабутнього їм друга-настоителя, запевняючи его заразом свого незмінного поважання, своєї щирої любови, преданности і вдячності. Оттак дізнала щира праця номимо нового ворожого вітру, що віє в шкільництві серецкім, приналежного пошановання зі сторони самих учителів. Честь їм!

Найгрубша книга на світі. Вашингтонський сенат одержав недавно від держави Альбанії величезну книгу-просьбу. Та книга груба на метер і 2 дециметри, має 6000 карток і важить близько 10 сотнарів. Крім самої просьби, котру писали 10 літ, є в сій книзі 45 000 п'дписів. Нехай собі тепер американські сенатори читають ту книжочку.

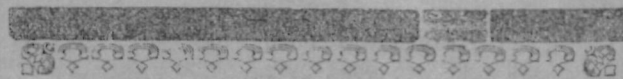
Добрий вірник. Посесор з Вашковеця Ілля Пінкас дав Іцкови Таненбаумови 3.300 зр., що би викупив вексель у філії гал. Б. нку інотечно го в Чернівцях. Таненбаум взяв гроші і щез, як камфора.

Убийство. Мітанатій, 25-літний син селянина Константина Зіспяна з Димки в повіті серецкім, був в р. 1891 взятий до войска до 41. полку піхоти. По дволітній вірцевій службі увільнили его з войска сего року в осени на велику потіху старого батька. Однак батьківська радість не гревала довго: Дня 12. с. м. вибрався батько до Черновець, а тимчасом дома застріляв ему хтось сина.

Землетрясенє в Сицилії. Дня 16. с. м. було сильне землетрясенє в Катанцаро, провінції неапольської, в Мессині і в Реджджіо в Калібрії. Також в цій провінції Катанії було землетрясенє. Тревало оно коротко, бо лише 12 секунд, але наробило дуже великої шкоди. В Мессині завалила ся ліхтарня морська, багато домів і кілька церков. Найбільша шкода єсть в місцевості Сан Проконіо, котра ціла завалила ся. Між иншим завалила ся там гарна церков і під румовищем погбло 60 людей. В місцевості Сьв. Евфемія убило вісім осіб, багато поранило; в Оппідо убило 4 особи, в Банира 7 і багато покалічило. В Мессині люди спали під голим небом, в вагонах желізниць або на кораблях. В Міліццо багато домів валить ся, в Тріпані завалило ся 20 будинків, майже всюди пірвали ся телеґрафи. Король італійский післав 20.000 лірів на діткнених землетрясенем, а протекторови в Реджджіо післав Криспі 17.000 лірів. На ратунок людей вислано всюди войско, котре дуже щиро і енерґічно займає ся нещасними. З провінції калібрійської доносять дальше, що в Семінара погбло 13 осіб, 50 покалічило ся; ціла громада майже знищена. — В Пальмі всі будинки повалили ся; 7 осіб згинуло, 50 покалічених. Подібно і в инших місцевостях. В Міліццо ще по 16. с. м. трясла ся два рази земля. Також з Сераєва доносять, що в Прозорі було

вчєра коротке землетрясенє і то в напрямі від північного сходу на полудневий захід. Що там в землі під нашими ногами діє ся!

3 далекої півночі, бо аж з глибокої Сибірії, пише один щирий Українець і поєг наш Павло Граб (прибране імя) в числі 21-ім „Зорі“, як ему там серед дикої, суворой та безладної природи тужно за своєю ріднею та за своєю Україною. Так тужити може лише щира горяча душа, над котрою доля знущала ся, відобравши їй все дороге та рідне. У тій самоті та тузі душа его иноді стрепене ся, почувши рідну українську пісню і мову. І от що ми довідуємо ся з письма Українця на Сибірії на доказ, що слова Тараса „Наша пісня, наша дума, не вмере, не загине!“ по віки вірні. Граб каже, що не лише в Європі, але і в Азії, особливо на Сибірії нема мабуть кутка, де би не сьнівали українських пісень. Чи в Колимску, чи в Обдорску, в Карі, чи в Сахаліні, скрізь можна почути нашу пісню. Раз в азийскім містечку Асхабаді за Каспієм, де Граб ніколи і не сподівав ся почути рідне слово, на свою вдоволиву під вечір, почув, як ціла касарня солдатів сьнівала українські пісні. В Іркутку, найкраснім місті сибірскім, є товариство сьніваків, котре сьміло можна назвати українським, бо сьніваки сьнівають переважно наші пісні. Се товариство дає українські концерти, так що наші пісні поміж Іркутянами найбільше знані. Пішло се з того, що голова товариства, Сибіряк Концевич, був на Україні, і дуже собі сподобав наші пісні. — На Сибір заїздять також українські театри, або і такі місцеві аматори виставляють українські штуки. Бувало таке в Іркутку і в инших містах сибірських. Н. пр. в іркутській часописі в 30-ім числі сего року подана вість аж з далекого Владивостока, в котрій дослова сказано так: „Легальне драматичне товариство наше примерло. Замість него склало ся товариство українське переважно з залізничо-дорожників. Виставлена в сих днях на користь родинам моряків, що згбли на „Русалці“, песі „Назар Стодоля“ дала нечувані доходи — 700 рублів. Готовить ся друга вистава на користь музею: підуть „Гайдамаки“. На Амурі, як відомо, почали в останні роки класти сибірську залізницю; зростає наплив ржних людей, отже і з нашою Україною. Таким способом поруч наших рухів проявив ся і рух український. З того певно можна тішити ся, та заразом і прикро знєсти, що у Владивостоку, военній пристани для сибірської флотії, (коло самої Кореї) можна виставляти українські штуки, а на самій Україні не можна.

НОВІ КНИЖКИ

Читанка для шкіл народних.

Часть II. — 50 кр. і

Грамматика для шкіл народних.

Часть II. — 10 кр.

Отсеї дві книжочки шкільні для 3. і 4. року науки уложені Омеляном Поповичом виїшли з початком сего року шкільного накладом віденьского ц. к. видавництва книжок шкільних, котрими то учебниками усунуено знов одну велику хибу в нашім шкільництві. — Той сам автор працює над „Читанкою“ і „Грамматикою“ для 5. і 6. року науки, чим довершить гарно розпочате діло. Також виїшли еще его заходом книжки рахункові, сьніванники і учебники німецькі новою правописею.

Tinct. capsici compos.
(Pain Expeller)

приладжена в аптці Ріхтера, Прага, загальнозвісне втиранє, лагодяче біль, можна дістати по ціні 1-20 зр., 70 кр. і 40 кр. за флашку майже в кожній аптці. При закупні треба дуже уважати і брати флашки лише з охоронною маркою „котвиця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера аптика під Зол. Львом, Прага.

Видає і відповідає за редакцію Др. Василь Дутчак.

З печатні Г. Чопна.

ПЕРЕДПЛАТА

ПЛАТНА в ЧЕРНІВЦЯХ
вноситься:
на цілий рік 5 зр. — кр.
„пів року 2 „ 50 „
„чверть року 1 „ 25 „
для заграниці 8 рублів або
12 франків.
Поодинокі числа по 12 кр.
в бюрі газет Л. Горовіца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА.

Виходить що тижня в п'ятицю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ находитъ ся в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 6.—8. год. вечером.

Оповіщення і прилоги
обчислюють ся по найде-
шевших цінах

Ч. 47.

Чернівці, дня 30-го (18-го) падолиста 1894.

Рочник X.

Російський цар а наші запроданці.

Надзвичайні хвилі зворушують ча-
сто чоловіка або й цілу суспільність так,
що вони виявляють в тім ненормальнім,
зворушенім стані нехотючи свій, на що-
день укритий, властивий характер, свої
властиві задушевні бажання, цілі і намі-
ри явно перед цілим світом. Так як при
вині виходить в таких хвилях правда
на верх.

І смерть царя російського, Алексан-
дра III. зворушила цілу суспільність ци-
вілізованих країв, так відкрила тут і там
цікаві річи, над котрими варто ближше
застановитись. Цар Александер III. вла-
дів великою сильною державою, що бу-
ла і єсть нині жерелом непокою і опас-
ности для цілої Європи. Тому і не див-
но, що смерть самодержця такої держави,
живо заінтересувала і діткнула як най-
ширші круги.

Голосом нинішньої суспільности єсть
головно праса і репрезентацийні ради
державні. Декотрі ради державні виска-
зали публично своє співчуте з поводу
смерти царя, всюоа в свій спосіб. І в
радї державній у Відни і Будапешті бу-
ли внесеня на вираз співчуття, але тут і
там прийшло навіть до протестів проти
виразу співчуття, мотивованих тим, що
покійний цар був невмолимим тираном
для декотрих своїх підданих народів. І

праса розписалась широко о тій важній
події смерти царя, кожда газета на свій
лад, відповідно своїм поглядам і интере-
сам. Тут закримічаєм ми в декотрих га-
зетах дуже цікаві прояви, з поміж кот-
рих нас обходять найбільше тоті, котрі
нас дотикають. Газети т. зв. „твердих
Русинів“, особливо-ж „Просвіщеніє“ і
„Православная Буковина“ здемаскувались
при сій нагоді так докладно, що цілі і
заміри тих газет стоять в цілій своїй
наготі перед нами, так що на хвилюку
перед Русинами відкрилась страшна про-
пасть, в котру они радї захати австрій-
ських Русинів, а котру безодню вони пе-
ред світом звичайно хитро вкривають.
Ми врешті не в силі відкрити далеко-
сяглі стремління тих газет, так ясно і
явно, як се они самі в сій хвили вчи-
нили. Тому лишім ім самим тут слово.

„Православная Буковина“ описує в
ч. 21. смерть царя Александра III. в
свій сервілистичний спосіб і додає ще
ось яку мудрість:

„Эпитафія на гробъ Государя Александра III.
Почилъ Ты, Отецъ нашъ! Вотъ прахъ Твой
безцѣнный
Во гробѣ смиренномъ безмолвно лежатъ;
Но духъ Твой, все той же любовью священной
Надъ Русью родною державно царитъ!

Для насъ Ты не умеръ, Отецъ незабвенный!
Мы вѣримъ, мы знаемъ: нѣтъ смерти любви!
И ею извѣстно, какъ цѣнью священной,
Съ Тобой неразрывны мы, дѣти
Твои“!

Подалисьмо отсю „поезію“ дословно

в оригіналі, щоби переводом з москов-
ської мови на руске не лиш не змінити
ніякого слова, але щоби не звернути на
себе підозріне, що може ми дещо від се-
бе додали або пересадили. Зміст тої пи-
санини єсть в самій річи такий, що
може-б дехто і справді не повірив, щоб
могло щось такого появितись на Буко-
вині. Треба іменно знати, що „Прав.
Бук.“ називає себе газетою „для право-
славного буковинського народа“, отже
вимірені ті стихи до буковинських Ру-
синів, горожанів австрійської держави, а
радше підсуває она Русинам буковинь-
ским от такі неприродні чутя супроти
найстрашнішого тирана братів наших
на Україні а заразом і непатриотичні чу-
тя супроти нашого найяснішого цісаря.
Бо-ж пан Козаркевич і пан Кобилян-
ский представляють тут російського царя
буковинським Русинам за нашого от-
ця (Отець нашъ) і кажуть, що „мы“,
значить буковинські Русини
з царем російським нерозрив-
ні, („съ Тобой неразрывны“), називаю-
чи нас дітьми російського царя
(мы, діти Твои). Тут насувають ся сами
собою думки: Коли-ж російський цар
отцем буковинських Русинів,
а ми его діти і нероздільні
від него, що-ж тоді нам, Руси-
нам буковинським, наш цісар
Франц-Йосиф, а що ми єму, і чи
роздільні від него?

Отак „Православная Буковина“. Те-

Дитина.

—о—о—

Ей, пане, не женіть ся, я вам раджу!
Чи трудно жити вам самому?
На що вам брати з хвилею потіхи
Цілі літа журби до дому?
Невже ви волю цїните так мало,
Що вам жите вже осоружне стало?

Ви усміхаетесь, не вірите, мій пане?
Які ви всі недовірчаві!
А вже-ж, не всім жите іде погано,
Бувають люди і щасливі;
Але і бува' в подружжі стілько лиха,
Що красна самотність мирна, тиха.

Я не кажу про злидні, недостатки,
Що всю любов притьмом затроють;
Вони убють гармонію подружжя
І струни згоди геть розстроють;
Ви думали найти жите спокійне,
А ту попали в горе лиш подвійне.

А й так буває: муж заслабне, жінка,
Або положить ся дитина —
Тоді усі тремтять одно за друге,

Що пеклом стане вся родина.
Одно без другого не обійде ся —
І клопіт вічний в хаті не мине ся.

Ви знаєте: дітий у мене троє.
Тепер собі здорові ходять,
Ростуть собі розкішно і безжурно,
Та тільки бучі в хаті зводять;
Та кілька клопотів я мала з ними,
З моїми пестіями дорогими!

Недавно пошесть забирала діти:
Дифтерія і шкарлатина.
Що вже дітий я шильнувала в хаті,
Ні! занедужала дитина!
Посоловила донечка неждано,
В ночі захрипла — ов погано!

Не жду я, поки ранок зазоріє,
Що лікаря шлю зараз мужа;
Сама стою, дивую ся дитині,
Що лиш лягла і вже недужа!...
Приводить батько лікаря з собою —
А той лиш крутить мовчки головою.

Ох, надсьнуку нещасний, вічне горе!
Що лиш підвів ся муж з постелі,
Що лиш прийшла до себе я потрохи —

І маеш знов журбу в оселі!
Мій муж поблід. . погану має вдачу,
Надію зараз тратить, я-ж не трачу.

Робіть і се і те! — лікар порадив —
Дітий ту других не пускайте,
І парню дома для дитини зладьте, —
Самі-ж надії не теряйте.
„Надії не теряйте!“ — вже ми знаєм!
Втішати — се у лікарів звичаєм.

Пішов собі, а я осталась з мужем.
На лжечку сонить Галюся.
Мій муж стоїть, з хреста неначе знятий,
А я стою, кругом дивлю ся.
Думок не розберу і сльози душу...
Ні, годі я спокійна бути мушу!

„Татусю, не сумуй, якось то буде.
Що тут допоможе сумувати?
От радше гроба перенести з ліжком
Синів до другої комнати.
А ти Мариско, цеглу грій і воду!
Ще перебудемо і сю пригоду!“

Приказую я ім — тут у грудях
Болить мене, болить так дуже!...
Що то! одно дівча було у хаті

пер послухаймо як Купчанкове „Просвіщеніє“ Русинам буковинським сьвітить.

На особній приложі своєї газети ч. 10 і 11. розсилає Купчанко образ помершого російського царя Александра III. поміж наш руский нарід на Буковині і представляє его і вмовляє нашому народови, що то руский цар. Каже, що покойний цар „був истинний отець своего народа, був тілом і душею руский чоловік, любив над все на сьвітї свою рідну сьвяту православну віру і свою рідну руску народність. Супроти сего рідного руского царя споминає нашого найяснійшого цїсаря лише яко „нашого доброго австрійського цїсаря Франца Йосифа I-го“, котрому ми Русини лиш піддані! Отака штучна стилізація вимірена вмісне на те, щоби звернути увагу нашого непросвіченого руского народу туди, де живе „рідний, православний руский цар“, щоби звернути очи нашого руского народу на того „рідного царя“ котрий любить руский нарід над все на сьвітї, із котрим ми, як каже виразнійше „Прав. Бук“, „неразривні“.

Може нам закине хто, чи не за дуже партійно пристрасним оком дивимося ми на оті газети і їх поступованє, чи не пересажуєм ми? Таке і волоскі або й німецькі газети подають деколи образ волоского короля, або німецького цїсаря і ніхто не доbachує в тім нічого нельовального. Що би ми хотіли, коби оно і з образом російського царя, що подає „Просвіщеніє“ лиш так було?! В самім портреті нема очевидно нічого злого, лише в тім, як ся его описує і в якій цілі розсилаєсь той образ між народом. А то не сьміють і не дозволяють собі навіть справдішні німецькі або волоскі газети буковинські представляти справдішного німецького цїсаря, або волоского короля в такім блискучім світлі, як се чинить ніби то руска газета рускому народови з неруским царем але ніби то рідним руским володарем і не пише жадна з них, що буковинські Німці або Волохи нероздільні від берлинського цїсаря або букарештеньского короля, і не звер-

тає жадна очи наших німецьких або волоских горожан австрійських на „земний рай“ в Німеччині або Румунії. А тут найшов був недавно тому Купчанко через Наумовича у своїй газеті у того „рідного руского царя“ на Кавказі навіть „земний рай“ для наших руских мужиків, куда зворохобив був кільканадцять родин, що плачуть і сьогодні на Купчанка, бо раю там не нашли, а своє майно тут утратили.

Врешті Купчанко, Козаркевич і Кобилянський знають дуже добре, що Москва не Русини, що цар Александер був російський а не руский цар, що покойний був найгіршим гнобителем наших рідних братів руских на Україні, они все те докладно знають. Чому-ж захвалюють они нашому народови так дуже російського царя, а як не зняють, то чому не вандрують они сами туди до того їх „русского“ царя, і в той ними винайдений „земний рай“, але валяють ся тут і баламутять наш нарід? На се питанє відповість нам найкрасше газета львівська „Русское Слово“, котра тим самим крамом торгує що і „господа“, Купчанко, Козаркевич і Кобилянський.

В статі: „Смѣна престола в Россіи“, Ч. 42 і 43 оповідає тота газетка от що:

„Необходимо вспомнѣти еще и о томъ, что покойный императоръ съ милостивымъ вниманіемъ и снисходительностью относился къ покойному Іоанну Наумовичу, якъ то доказують хотя бы слѣдующіи два общеизвѣстныя факты: подарокъ одного миліона рублей для спасенія капиталовъ русскихъ галичанъ въ „Общомъ рольничо-кредитномъ Заведеніи“, значительная помощь для „Народной Торговли“ (50.000 зр. Ред.) и пожертвованіе на памятникъ Наумовичу. Александръ III. интересовался жизнью галицко-русского народа и нерѣдко читалъ галицко-русскія газеты. В 1890 р. во время посѣщенія императоромъ Александромъ III. Почаевской Лавры, онъ свернулъ увагу на крестьянъ-богомольцевъ, одѣтыхъ въ невѣдомыи ему костюмы. Императору доложили, что то галицкіи крестьяне. Услышавши то, им-

ператоръ съ всею царственною семьею пѣдойшолъ къ группѣ нашихъ крестьянъ и милостиво съ ними говорилъ. Отходячи императоръ поклонился крестьянамъ і сказаль: „Знаю о васъ.“

От чому тоті газети захвалюють Русинам так дуже російського царя, називають его руским царем і оповідають, що в Росії, там мов в Раю! От чому! Бо російський цар платить за те грубо рублями і каже, що він тих Русинів австрійських, що ему ся кланяють, „знає“, наколи тоті самі „руські“ царі 20 миліонів наших братів Русинів в Україні зовсім не знають і не хочуть о них нічого знати. От чому швендають ся тоті люди по австрійській Руси, не дають Русинам супокую і не счезають вперед сами у той закордонський рай з сибірським затінком?! Бо они на то наймлені! Скажи враже, як пан каже! Так і тоті „господа“, виродні сини нашого народу. Чим більшу вкують они московску брехню, чим величавійше славословіє зліплять на царя російського і російські порядки, чим сильнійше звернуть они очи темного нашого народу за кордон, тим більшу ласку здобувають они собі там, відки сиплють ся за таку „роботу“ рублі миліонами. От відки взялось те торжественне зворушенє тих газет „до самої глубини серця“. Треба було конче „кріваві“ слѣзи над покойним царем перед сьвітм виляти, аби звернути очи нового царя на себе, що тут за рублі і для него найдуть ся „искренні“ чутя і славословія для его держави.

Відси походить також те явище, що наші румунізатори підірають також тих московських наймитів, що ставлять всякі перепони Русинам у їх розвою, тому шле волоский митрополит Морар-Андрієвич Купчанкови своє благословеніє, радить ся з ним, гостить его в митрополічій резиденції, наколи щирі Русини там приступу не мають.

Але жива сила нашого народу, і чим раз більше освідомлене его через просвіту народну викине небавом із себе отих виродних синів, як викидає здорове тіло болячку гнилу із свого внутра.

І то тепер лежить недуже!
Так жалісно глядить на мене — Боже!
А слова вже промовити не може.

Га, божа воля! Покоритись треба,
Коли прийшла така година;
Та жаль мені, так жаль, бо що вже хлопці,
А то вам ангел — не дитина!
Волосечко, як лен таке жовтеньке,
А личенько рум'яне та кругленьке.

Я правду вам скажу: синів люблю я
І пустувати не бороню,
Та чось — сама того не розумію —
Бажала я все мати доню,
Бо доня прихильніша все до мамі
І скорше годить ся з єї думками.

Тай почалось! Лікар приходить тричі,
У горло двить ся дитині,
А я тремчу, стою немов на грани
Та жду, чи чим потішить нині.
Лікар здвигає байдуже плечима,
А я его трохи не з'їм очима.

В ночі не сплю, у день не їм, не дбаю,
Роблю усе, всього трібую,
З дитиною кладусь на ліжко в пару,

Тай парюсь, мов сама хорую.
Она мене обійме все за ший,
Ая при ній у парні тій аж нию.

Що день як день, за сям і тим мине ся,
А ніч прийде, хоч гинь з розпукі,
Думки, як чорні гайворони крачуть,
Що млієш з туги, жалю, муки.
І не опреш ся привидам, тревозі,
Дитя ведеш по божій вже дорозі.

Гадала я: ось виросте дитина,
За кілька літ пішлю до школи,
І виховаю добре, як царівну,
Щоб не злзнала зла ніколи;
А там, колись, і замуж видам гарно,
Щоб жите єї не щезло марно.

Та ось тобі і весіле маєш в хаті!
Хиба готов на смерть сорочку
І клич пона, нехай вінчає зараз
З могилою кохану дочку!
Вже наче чую, як на домовину
Паде земля, засипує дитину...

І біль страшний проймає серце, душу,
Від привида самого млію...
Не дам, не дам я вам дочку ховати,

Не дам сховати ту надію!
Аж буджу ся нараз немов з просоня
І слухаю, як тяжко динє доня.

Мій муж на кріслі спить, слуга дримає,
На століку палає сьвічка.
Годинник так протяжно п'яту дзвонить,
Минає так четверта нічка.
А на дворі осінній дощик росить
І вітер по заулках всіх голосить...

Нарада лікарів! чи ви видали
Коли отсих суднів суворих.
Що на жите або сирі могили
Засуджують смертельно-хорих?
Я мала дома їх і засуд чула
І гостий сих ще доси не забула.

Рішили штучну вставити гортанку,
А поки-що ще день пождати.
Казали справити все, що потрібне,
І байдуже забрались з хати.
Такої ночі, як потім я мала,
Я ще ніколи не переживала.

Якась нестяма, дур якийсь могутий
Мені закрили ум і очи,
Ходила я з годину, потім впала

Перегляд політичний.

Крім нарад над реформою виборчою і податковою не видно в радї державній иншої діяльності. Ціла увага звернена на реформу виборчу, але яка вона має бути, мабуть ще ніхто не знає. В палаті послів єсть всіх комісій до 30, з котрих ледви 12 працює.

На засіданню комісії промислової обговорювано над проектом закона о відпочинку недільнім. Сей закон буде обіймати також і висшу службу, себ-то урядників канцелярських. Ухвалено також резолюцію, щоби сей закон розтягався також і на купців, занятих продажною предметів з монополією державного як н. пр. тютюнаків і щоби урядникам державним дано відпочинок недільний.

На засіданню в суботу були цікаві бесіди двох послів при розправі над проектом закона о пиянстві: Іменно говорили послы др. Розер і др. Цуркан, що власті політичні ставляють всякі перешкоди ширенню тверезости. Др. Цуркан навів подію з Салінчуком з Магали, котрий проповідував тверезість, а котрого за се староство черновецьке відставило до заведення божевільних, помімо що Салінчук був здоровий і котрого самі лікарі яко здорового з відтам випустили.

В вівторок в полудне відбуло ся вінчання царя Николая II. з гескою княгинію Алісєєю, котра перейшовши з протестантського віроісповідання на православне прийняла імя Александри. На уліцях, котрими переїжджала царська пара, не було нігде ані поліції ані войска, всюди панувала дивна свобода. Давнійше при таких нагодах мусіла публіка стояти поза шпалірами войска і поліції на тротуарах, двері і вікна в домах були позамкани і балкони порожні. Тепер того не було, тож і всі уліці були переповнені публікою. — З нагоди вінчання підписав цар маніфест, котрим в дорозі ласки увільнив своїх підданих від силати всіляких довгів і данин, закладаючих податків і грошових кар. Засудженням на кари кримінальні зменшено кару а так само і тим, що були поставлені під дозир поліції або на тяжкі роботи. Що до винувників політичних, котрі заслужують на уважання, має міністер справ внутрішніх предложити цареві їх спис. Всякі злочини від 15 літ, котрих винувників доси не викрито, мають піти в непамять а слідства мають бути залишені. Особам засудженим за польську ворожобу з 1863 р., по виказаню їх приналежности до російської держави, дозволяється вернути до краю і перебувати без всякої перешкоди в цілій державі, однак не звертає ся їм сконфісковане майно ані не вертає ся назад права, ранги і ордери узискані за заслуги. — Після приватних вістей, які одержано в Лондоні з Петербурга, мав цар Николай висказати

гадку, що склнче якогось рода збори нотаблів, котрі мали би нарадити ся над способом заведення конституції. Вість ту подають многі газети. Здає ся однак, що то поки що єсть хіба лиш бажанем деяких кругів в Росії і заграничі.

Американська руска газета „Свобода“, редагована в Джерзі-Сіті, орган „Руского народного Союза“ в Америці, помістила в н-рі 40 з 14. падолиста с. р. статю на темат зміни престолоа в Росії і між иншими так пише:

„Кажуть, що Николай II. має бути ліберальних поглядів. Дав би Бог, щоб то правда була і щоб его політика не була така як покійного отця. Бути самовладним царем рускої землі, котра границь не має, а боятись подивити ся в вікно, щоб не забили, се чиста іронія. Нинішнє положення царя єсть гідне не зависти, но пожалування. Ми маємо надію, що за владіння Николая II. буде в Росії конституція і закована доси Малорусь проговорить в своїм ріднім язичі своє горе і печаль. Ми з нашої сторони желаємо новому царю Николаю II. многая літа, а Руси конституційних часів. Тоді „подпольная Россия“ щезне, фабрика бомб пустою світити-ме, революционер-нігіліст буде вірним підданым. Петропавловская кріпость оберне ся на школу, заростуть шляхи на далеку і холодну Сибір, подвійно родити-ме руска земля хліб а слава Руси вільної греміти буде по всіх кінцях тої землі. Слыб наш голос дійшов до царя, то добре би зробив цар, як би повиганяв монахів-дармобідітелей з монастирів Руси святої і казав тим дармоїдам розійтись по миру та в поті чола працювати на хліб, а монастирські скарби змінити на державний шкільний фонд, і в кождім селі запровадив школу, в котрій би учили на зрозумілій мові і добре учили. Дав би Бог, аби хоть теперішній цар дотримав клятву взглядом Малоруси і дав волю Гуснам плекати руский язык в школі, в уряді і в театрах... Слы днесь Татарин, Кіргіз і „матежний“ Поляк має свої газети в рідній мові, то чому нещасний Малорусин єсть лишений того права? Перед Києвом і Дніпром позаду Петербург і Нева що до слави і рускости! Коренна часть руского народу, котрий дав світло Христової науки і початок культури північним сторонам, днесь при сконі XIX століття не може мати ні одної газети для хлібороба в рідній его мові, котрою то мовою говорять 21 мільоновий нарід. Ми наминаємо наших братів за австрійским кордоном і кажемо щоб не спали, а взяли ся до купи та й написали хорошу бумагу до царя, корисаючи з нагоди вступлення на трон Его царского Величества, прохаючи скасовани прав, забороняючих уживати малоруского языка в праці і в школі. „Прочитайте і дасть ся вам, толците і отворезеть ся вам“ — і може хоть одна малоруска газета появиться ся в Києві за Николая II.

Кінчимо нашу посмертну звістку словами:

І пролежала до півночи.
Збудила ся: гуде у місті буря —
Не дам я різати доньку, як кура!

„Не дам, не дам! при тім померти може!“
Гуде мені в душі і усї,
Встаю скоренько з ліжка і як чужина
Йду до ліжечка Галюсі.
Нічого! спить собі моя кохана,
І спить так тихо до самого рана.

І що ви скажете, як настала,
До різани не допустила!
Нехай, кажу, побачимо, що буде,
В дитині є велика сила;
Їй нині лучше, може то мине ся
І без ножа Галюся обійде ся.

В полудне усміхнуло ся маленьке...
Мені мов сонце засвітило!
На ляльку пальчиком вказала мовчєн
І „мамо“ шепнула так мило!
А не минуло ще зовсім і три дні,
Минула вся моя журба і злидні.

Дитині вже прочистило ся горло,
Вже стала помаленьки їсти,
Пестила ся зо мною, обнімала

І з рук мені не хотіла злізти.
Відтак за те, що збавила небіжку,
Я відлежала дві неділі в ліжку...

О Воже, як би діти памятали,
Як родичі для них терпіли,
Они-б що дня сліди їх цілували,
Они-б любити їх уміли!
Хто-ж любить батька, матір і родину,
Той нелюдом не стане і на хвилину.

Галюсю, що-ж? чи висрала ся добре?
Ходи до мене на коліна!
А може ти підеш до того пана?
Тебе возьме він і без віна...
Не хочеш? Ай, яка-ж бо ти некречна
І о будучину свою безпечна!...

Як ти замурзала ся! от-то панна!
Чи того пана губиш Галю?
Не любиш? А кого-ж ти любиш, Маму!
От має мама власну кралю!...
Така то, пане, радість у родині:
Три тижні мук за те, що добре нині...

Осип Маковей.

Со святими упокой Христе душу раба Твоего Александра III-го а подай кріпость і славу Николаю II-му, щоб царив і привернув рідну мову Руси-Україні — до тепер німії“.

ДРІБНІ ВІСТІ.

Наших предплатників, що залягають з предплатою, просимо дуже о як найскорше вирівнане залеглостий. Не жадаємо від нікого ласки, але маємо повне право вимагати, щоби кождий предплатник, що замовив нашу газету, заплатив припадаючи за ню належитість, бо і наша редакція не дістає нічо за дармо, а мусить платити все готовими грішми. Крайна вже пора, щоби ми відвикли жити дурничками, а змовляли і купували лиш то, за що можемо і хочемо точно платити.

Вісти особисті. Президент краєвий гр. Гоєс повернув вже з Відня і обняв назад урядоване. Підчас свого побуту у Відня мав гр. Гоєс аудиєнцію у Є. В. Цісаря.

Подяку за хосенну діяльність підчас сегорічної пошести холеричної в Чернівцях висказала черновецька рада громадська кільком міським урядникам, а між ними і др. Т. Соєнєвичком, котрий підчас пошести був лікарем при міським шпиталю холеричнім.

На конкурс розписана посада учителя при однокласовій школі народній в Дерелюї, присілку Молодієва в черновецькій повіті з німецькою, рускою і волоскою мовою викладовою. Речинець до вношення подання о сю посаду назначений до 30. грудня с. р.

Збори учительського товариства кіцманецкого повіта відбули ся в день Ім'янин Єї Вел. Цісареві Єлисавети, 19. листопада с. р. в Кіцмані під проводом голови товариства надучителя Г. Никоровича і при участі ц. к. інспектора народних шкіл кіцманьського повіта д. О. Поповича і численно зібраних членів. При відкритті зборів привітав голова товариства зібраних членів короткою сердечною промовою, при чім в імені виділа заявив, що виділ мав на думці устроїти в день зборів ще і вечерок з танцями, або театральне представлення з співами, але важні перешкоди не дозволили на се тим разом. За те має виділ повну надію, що се стане ся невідмінно при слідуєчих зборах. Далше держав д. Івасюк дуже хороший відчит о вихованню дитин, за котрий удостоїв ся повного признання так зі сторони ц. к. інспектора, як і щирої подяки від голови товариства в імені всіх зібраних членів. Відтак розпочали ся наради, в котрих брав особливо живу участь інспектор О. Попович, і рішено щоби при кождих звичайних і надзвичайних зборах тримали ся відчитати педагогічно-наукового і загально-наукового змісту по руски і по німецьки, і в тій цілі поручено одноголосно д. Г. Никоровичу на слідуєчі збори приготувати відчит о науці рахунків на підставі нового розпорядження ц. к. шкільної краєвої ради, далше рішено, вислати петицію до висших властей, щоби будівлі нових шкіл точно виконувало лиш так, як се ц. к. закони приписують, а в кінці, щоби се повітове учительське товариство вислати в члени учительського товариства краєвого. По сім закрив голова товариства збори і підніс трикратне „Многая літа“ в честь Его Величества Цісаря Франц Йосифа I., котре всі зібрані члени грімко відспівали.

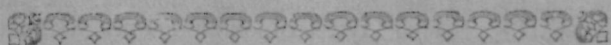
Летарг. Цікавий випадок летаргїу трапив ся в селі Грибові в Королівстві польськім. Заможна господиня Йосифа Сендзяк занедужала на сильний біль голови, положила ся до ліжка, а в кілька днів потім, здавало ся, вмерла. Розуміє ся, заняли ся зараз похороном. Поставили катафалок, зложили господиню в домовині, обставили свічками та прибрали цвітами. Приходили свої і знакомі молити ся, як звичайно, журили ся та плакали... Другого дня вечером сидить рід довкола домовини, свічки світіть ся, нараз небіжка рушає ся в домовині і — встає. Від

тягару небіжки домовина перекинула ся, сьвічка паде на землю, за нею небіжка, а за небіжкою домовина і накриває Сендякову. Нечуваний крик і невиданий переляк, хто жив, утік з хати. Дехто повибивав вікна і утік з хати вікнами. Тимчасом Сендякова стала кричати на землю, просити о ратунок, але ніхто не важив ся зайти в хату. Аж случайно надійшов місцевий гаєвий, той відважив ся і вступив у хату. Там уже від сьвічки займала ся посмертна постеля. Скочив за водою залляв огонь і став ратувати Сендякову, прикриту домовиною. Відвага гаєвого осьмілила ще кількох парубків. Хоч зі страхом, але взяли Сендякову на руки і занесли до ліжка. Бувша небіжка захорувала по тім випадку летаргію з перестрашу, але є надія що поздоровіє. Забобонні сусіди не хотять вірити, що то не були війні чари, лише летаргія. Відвіджують часто Сендякову та допитують ся, як то там виглядає на другім сьвіті. Баба, як може, так крутить, бо рада з того, що вже була на другім сьвіті і вернула, що не кождому трапляє ся.

Трех російських дезертирів спроваджено оногоди до львівської поліції. Суть тв вояки зі сторожі на границі. Втікли зі страху перед карою, яка їх ждала за то, що перепустили транспорт горівки через границу. Всі в мундурах російських воювали ся без цілі по улицах міста. Один з них не відповідає на питання, тільки просить, щоби его відіслали до Відня, а він там все скаже. Два інші, а то 22-літній Микола Гамолін з Кубані і Никифор Рура з губернії каменецкої (також 22-літній), просять дуже ласкаво дати їм заробок, бо як вернуть до Росії, то будуть їх тяжко карати і за службу і дезертирство.

Женьска гімназія у Відні має в сім році шкільним три класи, до котрих ходить разом 77 учениць, а то 30 до першої класи, 21 до другої і 26 до третьої. Учителі хвалять пильність і спосібність студенток, дівчат від 14 до 18 літ. Шкільна оплата від одної учениці виносить річно 150 зр.

Міста Львів і Варшава будуть небагом злучені найкоротшою залізницею. В тій справі пишуть з Петербурга: Департамент залізниць дозволив завести безпосередню комунікацію між Варшавою а Львовом в той спосіб, що залізничний шлях надвислиний буде продовжений від Люблина до Бєзця в Галичині. Через се скоротила-б ся дорога зі Львова до Варшави на 7 до 8 годин поспішним поїздом, між тим як тепер треба їхати на Краків около 20 годин.

НОВІ КНИЖКИ.

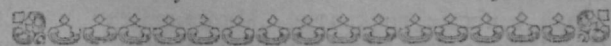
Читанка для шкіл народних.

Часть II. — 50 кр. і

Граматика для шкіл народних.

Часть II. — 10 кр.

Отсі дві книжочки шкільні для 3. і 4. року науки уложєні Омеляном Поповичом вийшли з початком сего року шкільного накладом віденьського ц. к. видавництва книжок шкільних, котрими то учебниками усунєно знов одну велику хибу в нашім шкільництві. — Той сам автор працює над „Читанкою“ і „Граматикою“ для 5. і 6. року науки, чим довершить гарно розпочате діло. Також вийшли еще его заходом книжки рахункові, сьпівальники і учебники німецькі новою правописею.

Tinct. capsici compos. (Pain Expeller)

приладжена в антиці Ріхтера, Прага, загально відоме втиранє, лагодяче білє, можна дістати по ціні 1-20 зр., 70 кр. і 40 кр. за флашку майже в кожній антиці. При закупні треба дуже уважати і брати флашки лише з охороною маркою „лотвиця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера антика під 304. Львом, Прага.

РІХТЕРА

„якірні коробки з камінчиками до будови“

ще й тепер не досягнені; суть вони **найлюблейшим подарунком різдвяним** для дітей трілітніх. Вони дешевші, як кождий инший подарунок, бо **тревають многі літа** і їх можна навіть по довшій часі навіть **доповнити і збільшити**. Нефальшовані

якірні коробки з камінчиками до будови суть одинокою забавкою, котра знайшва в всіх краях **одноголосну похвалу** і котру всі ті, котрі їх знають, з переконання **дальше захваляють**. Хто те, в своїм роді **одишке средство забавне і інтересуюче** еще не знає, той нехай як найскорше замовить від підписаної фірми **новий ілюстрований цінник** і там прочитає всі дуже користні письма і справоздани. — При закупленю прошу жадати ласкаво виразно: **Ріхтера якірні коробки з камінчиками до будови** і відкинути кождо коробку без нашої фірми і марки „якір“ **яко фальшиву**. Не фальшовані якірні коробки з камінчиками до будови можна набути за 35 кр., 70 кр., 80 кр., 5 зр. і вище у **ВСІХ ВІДНІЙШИХ СКЛАДАХ ЗАБАВОК**.

НОВІСТЬ! Ріхтера забавки терпеливості: **Яйце Колумба, громозвід, хрестолім, загадка круга, головолом, Пітагорас і т. д.** — В нових зошитах поміщені й задачі для **подвійних забавок**. Ціна 35 кр. від штуки. Лише з правдивою маркою „якір“.

Ф. АД. РІХТЕР і КОМП.

перша австрійсько-угорська ц. к. упривідована фабрика коробок з камінчиками до будови.

ВІДЕНЬ. I. Nibelungengasse Nr. 4.

Rudolfsstadt, Alten, Rotterdam, London E. C., New-York

Літературне Товариство „РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

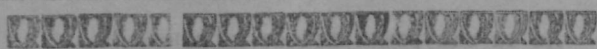
улиця Петровича ч. 2.

має на складі: Ілюстровану

„БІБЛІОТЕКУ для МОЛОДІЖИ, МІЩАН і СЕЛЯН“

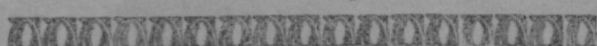
(редаговану Омеляном Поповичем)

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891. і 1892., по 1 зл. 20 кр. за рочник, а всі 7 разом за 7 зл. з пересилкою 7 зл. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим переповів тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович**. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892. р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкідливого впливу огня під найприступнійшими услівями і почислює можливо найнижчі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділені агєнції в місцевостях, де нема агєнтів „Дністера“, приймають ся.

Ілюстрований буковинський православний календар на рік 1895, видаєм і накладом товариства „Руска Бєсїда“ в Чернівцях, вже готовий і вийде з отсим багатим та цікавим змістом: 1) Точний календар астрономічний і церковний із червоно друкованими сьвятами, як також з припадаючими на поодинокі неділі евангеліями. 2) Обширна часть інформаційна. 3) Часть забавна і наукова з отсими уступами: **Калина** (поема Т. Шевченка, з ілюстрацією.) — Як виглядало на Буковині передєй прилученєм до Австрії (після опису Силєного написав О. П.) — Із поезій Степана Руданьського. Прислів'я (з портретом поета). — Громада (дуже важне для сільських громад поученє о всяких справах громадських, стаття др. Ст. Стоцького). — Три дурні (повісточка Марка Нестерюка). — В італії (поема д. М.) — Гнат Опишкєвич (житєпись з портретом, О. П.) — Стара історія (написала Євгенія Ярошинська). — Думка осіння (поема д. М.) — Надгробний памятник Юрія Федьковича (з ілюстрацією). — Почетні члєви літературного товариства „Руска Бєсїда“ Кониський і Нечуй Левицький. — Алькоголь написав Єротеї Пігуляк). — Як паніч Аврельцьо Довгоніс ожєнив ся (сьмїховника д. М.) — Дєщо з господарства. — Сьмїшне. 4) Найновіший повний буковинський шематизм. 5) Оповідєня. — Ціна одного примірника 50 кр., з поштовою пересилкою 55 кр. Замовляти можна під адресою: Літературне товариство „Руска Бєсїда“ в Чернівцях. Члєни „Рускої Бєсїди“ дістають за річну вкладку 2 зл. сей календар, а крім того ще й 12 книжочок „Ластівки“. Бібліотеки для молодєжи міщан і селян, даром. Позаяк видатки за календар великі, то „Руска Бєсїда“ просить нас заразом повідомити тепершніх єї члєнів, щоби зволили ласкаво чим скорше вирівнати свої залежності і прислати хоть частину вкладки на рік 1895.

Всіх наук лікарских Др. Т. Соневицкий

ординує від 2—4 години пополудни,
ул. Ратушева ч. 19. I-ий пов.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвіті народній.
Під таким заголовком вийшла брошура

в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

З печатні Г. Чоппа.

Видає і відпєдає за редакцію Др. Василь Дутчак.

ПЕРЕДПЛАТА

ПЛАТНА в Чернівцях
вносити:
на цілий рік 5 зр. — кр.
„ пів року 2 „ 50 „
„ чверть року 1 „ 25 „
для заграниці 8 рублів або
12 франків.

Поодинокі числа по 12 кр.
в бюрі газет Л. Горовица в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА.

Виходить щотижня в п'ятницю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровица
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 6.—8. год. вечером.

Оповідання і прилоги
обчислюють ся по найде-
шевших цінах

Ч. 48.

Чернівці, дня 7-го (25-го) падолиста 1894.

Рочник X.

Наслідки румунізації рускої православної церкви.

Ми приневолені на підставі сумних подій, які виявили ся в наслідок румунізаційної роботи православної консисторії в селі Руспебоул, звернути увагу ширших кругів, на невиносиме положення буковинських Русинів у нинішній православної дієцезії. У Руспебоулі було 1880 року 711 Русинів, 17 Німців а 1 Волох. Те село єсть і нині чисто руске село, хоть конскрипція з 1890-го року виказує нараз там вже лиш 452 Русинів а аж 313 Волохів. У те чисто руске село вислала правосл. консистория о. Георгія Мігаєскула, Волоха, котрий зовсім не владає рускою мовою.

З того повстали негодованя селян проти сьвященника. Прийшло до того, що мусів двірник Івон Чувєрка з двома радними, Николаєм Лобавієм і Николаєм Боднарескулом, подати 27. червня 1893 против свого душпастиря скаргу до черновецької православної консисторії. В заступництві протоєрея кімпольського висланий тудя о. Балмош погодив людей з їх душпастирем так, що они відступили від своїх скарг, лиш просили православному консисторию о наказ для о. Мігаєскула, щоби той уживав при всіх церковних функціях рускої мови.

По перепровадженім „слідстві“ вислала консистория на руки двірника таке рішене:

Nr. 3493. „An Iwon Czuwerka, Gemeindevorsteher, Nicolai Loba und Nicolai Bodnarescul, Beigeordnete, zu Händen des Ersten in Ruspeboul.

Sie haben unter'm 27. Juni 1893, gegen den dortigen Pfarrexpositen Georgi Mihaiescu eine aus 5 Punkten bestehende Beschwerde hieramts überreicht.

Da Sie nun, wie das seitens der mit der diesbezüglichen Erhebung betrauten Cămpulung-Erzpriesterschaft vorgelegte Protocoll zeigt, unter Rücktritt von der erwähnten Beschwerde sich mit dem genannten Pfarr-Expositen ausgesöhnt und nur die Bitte gestellt haben, damit Letzterer verhalten werde, sich in seelsorgerlichen Angelegenheiten der Pfarrlinge und insbesondere bei der Entgegennahme der Beichte der ruthenischen Sprache zu bedienen, so entfällt bei diesem Sachverhalte diesbezüglich eine weitere Amtshandlung.

Hievon werden Sie mit dem Beifügen verständigt, dass in Berücksichtigung Ihrer Bitte betreffend die Anwendung der ruthenischen Sprache in seelsorgerlichen Angelegenheiten und insbesondere bei der Entgegennahme der Beichte unter Einem an den Pfarr-Expositen Mihaiescu die entsprechende Weisung ergeht.

Aus dem Rathe des gr.-or. erzbischöf. Consistoriums.

Czernowitz, den 18. (30.) September 1893.

Silvester, Dr. Illasiencz.

Які-ж наслідки вийшли із наведеної скарги і просьби селян після ріше-

ня консисторского? Ось які: осталося все, як було! Сьвященник Мігаєскул, невладоучий рускою мовою, не в силі й при найліпшій волі, відповісти ні просьбі парафіян ні розпорядженню консисторскому! Як сповняє і нині о. Мігаєскул всі функції перковні, навіть сповідь держить з людьми в незрозумілій мові волоської. Ба, не лиш те, наступило ще гірше лихо у Руспебоулі.

З причини незнання рускої мови заступав через чотири послідні роки о. Мігаєскула у школі при науці релігії тамошний учитель на власну просьбу того отця духовного і відповідну угоду з учителем. Сего року шкільного відказав учитель отцю Мігаєскулови своє заступництво із незвідної нам причини. В слід за тим приневоленний о. Мігаєскул сам учить діти релігії. Але яка та наука, се легко поняти. Она виходить на таке, що замість релігійно-моральної науки ширить ся через незнання рускої мови зі сторони самого душпастиря у школі ненормальність, бо бувають от які случаи у школі. Нерозуміючи руского слова, а ще менше церковно-славянської мови, складає він слова в молитвах без ніякого зміслу, або виходять слова, котрих годі повторити. У молитві „Царю небесний“ було н. пр. таке, що прослябізовав слово „ведзі“ так, що з уст о. катехита в школі перед мі-

Дума пустельника.

Моя доля присудила мені стати у противенство до всіх моїх братів, віддалити ся від людского товариства і захити самотним житєм. І я покоровив ся своєму жеребови, і сам-на-сам, відлюдою-пустельником, коротаю дни.

І стало мое самотне жите порожнє і пусте, і обгорнула душу глибока туга, і щоб зберегти жите, забажало серце дивного величного чуття, живущої поломени невгасаючої любви! —

Зрікши ся сьвіту я обертаю свій мислений позір в рідну минувшість. Мене манила доля покоїнь, що пройшли житєву путь на тій землі, на котрій родив ся я. Мое тепле співчутє викликають тихі могили, в котрих спочили сі, що їх далеким потомком зважаю ся я. І здаєть ся мені, що тії часи наближають ся до мене все більше і більше; вікове віддаленє щезає — минуле стає сучасним, рідним, дорогим...

Хвала тобі, не зазнана доле! Виразно відчуває серце, що в се холодне жите зачинає проникати перший ясний теплий промінь недалекого душевного відродженя. В грудях росте і міцніє чутє, котре мене у-сто-раз винагороджує за все досвідчене горе... Далека від супротив-

постий звичайної любви, не жадаюча нагороди, тиха але безконечна щира пристрасть серця до живої, моручої, хотяї і невидимої істоти наповняє груди. Бажанє болюче справдило ся, я пізнав — сумного ангела рідної землі...

Моя смутна душа тужить з тобою карпатський боре! Вона голубить тебе в думці, карпатська княжа земле! Вона знає твою жалібну минувшість твою тяжку долю... Зломала тебе буря подій і зробила із гордої княгині обдерту жебрачку!... І, де далі, все більше блідне у твоїй паміти споми́н о колишній величчї. Тільки як милі казки із чарівних країн доходять до тебе неясні вісти о давній славі... Та ти вже й забула ті золоті часи, коли у твоїх столицях і мудрі Осьмомисли і хоробрі Льви, окружені воевичами боярскими синами, стерегли твої достатки. Ти забула їх, бо жаль і згадувати! „Минуло ся, остали ся могили на полі!“ Ти забудь їх, бо ні нащо не придали ся вельможні князі, що не з'уміли спинити упадку батьківської спадщини!... Ні нащо не придали ся хоробрі полки, що при лихій годині не з'уміли стати у пригоді рідній землі!... Ні на що не придали ся боярські діти, що перші кинули ся в обійми ворогам глумливим! Ні на що не придала ся та спорохнявіла княжа позолота, бо вона не спинила лихої долі, що нависла над княжою землею!

І йшли з того часу ті безконечні віки,

сірі і безпросьвітні як осіння мрак; а кождий вік сходив над тобою, княгине-жебрачко, чорною тучю, нищачи остатки твого добра... Плями неволі почали ширшатися на твоїм білим тілі; почала ти пристосовувати свою душу до жадає поборника, що кожде стогнає із твоїх зболілих грудей умів придушувати посвистом канчука!... Цягь віків калічило тебе — і тільки твій добрий дух вибавив тебе і вернув тобі по-чорнілі ниви, щоби на тих знову зазолотило ся щиро-руске жато — для гаразду і слави руского народу!

ОСІНЬ.

I.

Пішли пташки... згадки лишились,
Сумні згадки, без пуг, без слів.
Луги-ліси неначе засмутились,
І скрізь осінній чути сьнів.
О сьпівє мій! о таємничий сугме!
Тревай, товаришу смутний!
Ті сірі дни немов давні думи
Вливають в душу чар дивний...
В ті дни я йду в далекий гай замовкний.

шаною дїтворою вийшло таке слово, що годї нам его тут повторити зі взгляду на приличність! Сьміх і гамір, що підняла дїтвора на таке слово, не міг о. катехит розуміти, і поставив за кару дїти під дверми стояти!

Що о. Мігаескул не сповняє функції церковні в чисто руській селі по руськи, се видно із консисторського рескрипту, а що він не в силі уживати при функціях церковних руської мови, і що у школі між ним а дїтьми приходять до такого згіршення, се доказують родичі тих дїтей, з котрими ся таке дїє.

Може нам закине хто, що ми собі нечемно поступаєм, розголошуючи десь там якийсь в цілїм сьвітї одинокий припадок. Та, колиб-то одинокий був випадок, та певно не били-б ми у всі дзвони і не мали-б до того причини. Тихцем дали-б ми консисторії о тім знати, і консистория, котрій повинно лежати в першій мірі добро церкви і своєї настави на серцю, занобігла-б в тій хвилі справдішному лиху. Але-ж бо тут стоїть справа цілком инакше. У нас належать такі явища по руських селах до щоденних подій. Ми в стані-б цілими аркушами подібних подій списати. Навіть в самих Чернівцях сказав раз оден дуже чесний і поважаний сьвященник Волох, силуючись руську проповідь виголосити: „І вилїзла Ісус на гору, тай стала рикати“. Се ніби то мало пояснити церковні слова: „І взиде Ісус на гору і рече“. Тут вийшло із уст сьвященника отже чисте бого-хульство. Подібне сталось також зі сторони бувшого одного катехити при школі передміській на Манастериску, котрий ужив при питаню дитини: „Кого обіцяв Бог-отець людям для избавлення від гріхів?“, замість руського слова обіцяв, церковне слово обіщав. Дитина остовніла. На то поправив ще катехита дитину з досадою: „Бог обіщав сина свого“. Се також чисте богохульство, котре лиш длятого не карається, що оно поповнене несвідомо. Але ефект такого несвідомого богохульства єсть той самий, як би й свідомо поновненого, особливо-ж на таких

місци і перед такою малолітною дїтворою!

Чому-ж висилає консистория на руські парафії сьвященників - Волохів, що не вміють по руськи, тай чому не наглядають правительственні власти і школьна рада краєва на те щоби сьвященники і катехити для руського народу і руських дїтей у школі, виказувались при обняті посади відповідною кваліфікацією знання руської мови, спитає кождий чоловік? На послїдне питанє ми не знаєм дати відповіді, а чому консистория собі так поступає, се на Буковині знає тайна. По перше, немає нині консистория відповідного числа духовних кандидатів-Русинів до розпорядимости, а по друге лежить се у властивій тенденції румунізаторській і теперішній правосл. консисторії. Вперед сего не було. За часів митрополитів Гакмана, Бенделі і ще Блажевича була у духовній семінарії більша або рівна часть руських питомців з волоскими, наколи від часу теперішнього митрополита і ним зложеної консисторії (де ані одного Русина нема), число руських богословів рік-річно упадало, так що тогид їх всіх на всіх лиш 6-ох було супроти 50 Волохів. З якою нетерпимістю відноситься митрополит Морар-Андрієвич і его консистория супроти руського, се доводить найлучше прогнане руської мови з кореспонденції консисторської, зміна попередних руських імен консисториальних совітників і митрополити на волоскі імена і заказ ректорату 1886 р. навіть руським богословам слухати на університеті викладів руської мови і літератури.

Отсе причини таких сумних проявів на Буковині, як се описались на підставі автентичних актів і випадку у Руснебоулі. Прояви сї такі сумні і нечувані, що майже неімовірні, але ми були-б на Буковині щасливі, коли-б міг хто нам довести, що наведені факти лиш в нашій голові існують. Оно, в самій річчї, тяжко чесному всі справи невтаємниченому чоловікови повірити, щоби катихити і душпастирі уживали у школі і церкві слів, котрих ні приличність ні прокуратория не-

позволяють явно у газеті висловити!

Але ще сумнійше при всім тім єсть те, що міродайні круги о всім тім знають і поінформовані о всіх тих неслуханих кривдах руського народу православного на Буковині і — все таки мовчать.

Перегляд політичний.

На засіданю комісії парламентарної дав президент міністрів кн. Віндїшгрец слїдуюче заявленє правительства:

„Правительство заявило дня 23. падолиста 1893 р., що уважає своєю першою і найважнішою політичною задачею в порозуміню з коалїційними партіями палати послів завести широку обємисту реформу виборчу, котра би задержуючи існуючу тепер конституційну репрезентацию ґрупи інтересів і узгледяючи точно відносини поодиноких королевств і країв довела до значного розширення права виборчого, розтягаючи его і на ті верстви народу, котрі були доси виключені від того права, особливо же на робітників; то право виборче мало би забезпечити заразом і дотеперішню ваготу політичних прав мїщанства і селянства а також і збільшити число членів палати послів а наслідком того вийшла би потреба ревізії подїлу округів виборчих.

Щоби ту ціль осягнути, вступлено насамперед на дорогу довірочних нарад. За підставу тих нарад предложило правительство запрошенням мужам довіря коалїційних партій основу проекту, на котрий однаков всі сторони не могли згодити ся.

Коли-ж з початком сєї сесії парламентарної наради знову розпочали ся, а то насамперед з предсїдателями клубів коалїційних, вказано з посеред запрошених учасників на внесенє в справі оснований палат робітничих і уділення тим палатам права виборчого до Ради державної. Тогди здавало ся, що буде річ можлива, щоби коалїційні партії згодили ся на сїй проект в головних его основах. З тих нарад можна було дальше зміркувати, що показались би неодні, значні труднощі, коли-б прийшло ся забезпечити в палаті послів обширнішому такому предложеню потрібну для него кваліфіковану більшість. Правительство було тогди готове прийняти ся за той проект, котрий містив в собі основанє палат робітничих, изгледно відділів при палатах торговельних і промислових для справ робітничих, а то тим більше, що репрезентанти всіх партій згідно з правительством уважали серед всяких обставин за відповідне признати робітникам репрезентацию в парламенті.

Однаков в послїднім часї, коли розширено круг мужів довіря покликаних до нарад, показало ся, що і против сего предложеня підносять ся важкі сумніви, так що внесенє такого предложеня не мало би ніякого безпосередного успіху.

Огже правительство передає тепер сю справу нараді ком сні для реформи виборчої.

З того досьвіду, який зроблено при веденні доси нарадах, показує ся, що всі сторони годять ся на то, щоби робітникам признати парламентарну репрезентацию, і то треба насамперед мати на оці.

Коли-б однаков-ж згадані партії згодили ся на то, щоби й другим верствам людности, котрі доси не мають права виборчого, признати то право, то правительство — о скілько ті внесення обертають ся в рамках наведеного на початку і позістаючого міродайним для правительства заявленя — буде готове причинити ся на сїй підставі до того, щоби виготовлено такий проект закона“.

До тепер не поступила ся справа реформи виборчої ні на один крок наперед. Інтереси партій коалїційних стоять меж собою і меж поодинокими предложениями поодиноких партій так в суперечности, що до тепер не прийшло

Туди, хто рад житю, не йде.
За листом там снадає лист пожовклий,
Жите втеривши молоде...
Туди не йдуть веселі молодята,
Щоб не зазнати там журби, —
Туди йде той, кого сердешна втрата
Шле в тїнь плакучої верби...

II.

Широкий сьвіт др мота обгорнула,
Царює всюди тихий сон.
Лиш буря зла одна ще не заснула,
І лютить ся коло вікон.
Душа моя ізнову засмутилась,
Журба поморицїла чоло...
Шкода! Душа у бурі надломилась,
А щастє в море поплило...
Та дурно вже трудні ломати руки
Й томити очі молоді; —
Не задзвонять ізнову райські звуки,
Не втішать ся уста блїді!... —
Най буде й так! Най вне буря люта,
Най пле серце хоре, най!...
На хвильку хоть дуна покине пуга
І полетить в кошичний рай...

III.

Не вчас душа моя спрагнула
Барвистих весняних вінків,
Осїнна студень їх погнула,
Осїнний вітер їх розилів.
Десь діля ся мої надії —
Взяли їх в далень журавлі...
Порожнє серце тешком мліє
І рвесь до ліпшої землі.
Та ключолети прийдуть знову,
І знову розсвітесь весна,
І з дубом щирю розмову
Калина заведе рясна.
І мрака зимова унаде.
І оживе піма земля,
І діждемось і ми розради;
І ми, незла душе моя!...

Теодот Галін.

мад, яким певним пропозиціям до нього порозумінням межі ними.

Сесія ради державної буде закрита дня 15. грудня с. р. До того часу мають бути покладені: провізорія бюджетова, загальна частка пропозицій нового закону карного, закон о відношенні недільним і пропозиція о удержанню землі як і закон о будові місцевих земель.

Галицький сейм буде скликаний 28. с. м. — Коли ся збере сейм буковинський, ще не знати.

До тепер не появилося ще царський указ, котрим би знесено які давніші розпорядження адміністраційні. І так вість про знесення „усиленої охрани“ (скріпленого стану облоги), заведеної ще від 1881 р., остає поки-що лиш поголоскою. Однак вже зайшла зміна що-до цензури делеш телеграфічних о родині царській. Доси не вільно було вислати ніяких делеш в справі царської родини. Тепер-же міністер двору гр. Воронцов-Дашков зарядив, що для цензури таких делеш буде визначений окремий урядник міністеріальний.

Перед тижнем мала лучити ся в Петербурзі подія, котра, если би була правдива, причинилась би в великій степені до популярності царя. Цар ішов пішки з Анничівської палати до Зимного двірця. На невідомому проспекті пізнала публіка царя і зачала громадно за ним йти. На площі перед палатою цар пристанув хвилину і оглянув ся. Всі зняли шапки. Цар сказав: „Мої панове, накрийте голови, бо можете перестудити ся“. — а відтак звернувшись до найближчих стоячих: „Може хто з вас бажає поговорити зі мною, може має справу до царя?“ Сей зазив був так несподіваний, що всі подали ся кілька кроків в зад. Цар виждав хвилину, а що ніхто нічого не говорив, пішов до двірця. В дверех оглянув ся ще раз, поклонив ся і приязно усміхаючись сказав: „Дякую вам, що проводили мене!“

Російські студенти (очевидно не всі) виготовили таку відповідь французьким студентам з причини їх маніфестацій з нагоди смерті царя Александра III-ого.

„Відносини між правительством і ліпшою частиною думаючої суспільності у Росії зовсім ріжняться від тих, які-б можна собі уявити, після виразів симпатії, котрими переносили російські гізети. Вони не зважились би поступати інакше, бо се для них був би кінець існування. Є люди в Європі, котрі судять про нас тільки по статтям нашої стероризованої преси і по заявам деяких офіціальних представителів і виробили собі думку на скрізь хибну про відносини між царем і російською суспільністю. Представляючи собі ті відносини ідеальними і батьківськими, ці люди думають, що наш цар справді великий. Та чи-ж є причина щоб можна допускати, що можлива гармонія між абсолютним деспотизмом і думаючою суспільністю, котра бажає політично життя?“

Ми російські студенти, заявляємо отсим листом, що смерть Александра III. не є для Росії нічим инчим, як тільки надією на свободу від деспотичного правління, під котрим вона стоїть так довгий час. Хроничні голоди, що лютили ся в пам'ятні роки 1891 — 1892 і своїм розміром та своїми наслідками перевищують головні роки часів Людовика XIV., холера, що розвинулася ся так широко поміж масами, ослабленим голодом і нуждою, нещастям висилки, котрих наслідком була утрата найліпших сил думаючої суспільності, гноблене ліберальних реформ Александра II., скріплене адміністрації зі шкодою слабих зачатків автономії городської та земської, нещастям гноблене учасної ся молоді, що проявило ся так ярко „указом о університетах“ з р. 1884, звичечне й найменшої свободи преси і цілий ряд обмежень, що збільшували надужиття царських чиновників — отсе здобутки батьківських старань Александра III. „Миротворця“.

Оружний сунокій, що причинив Європі тільки лиха, скільки не зробила би навіть кривавої війни; сунокій, котрого добродійні наслідки так болючо дають ся чути низшим верствам;

реакційні змагання, що панують тепер у політиці всіх європейських держав, котрі під проводом російського царя сполучили ся против грізного привиду соціальної революції — отсе все треба в значній частині завдячити заграничній політиці Александра III.

І задля сих то добродійних учинків сучасна історія назвала его миротворцем. Правління Александра III. дійшло до того, що налякало всі живі елементи суспільності.

Надіємось, що з настанем Николая II. на престол відносини між нами і правительством будуть менше фальшиві, і що всі відомості французьких студентів, що доторкають ся нашого життя і їх симпатій зглядом нашого жалю, не будуть на будуще похожі на таку глибоку іронію. Без сумніву і між російськими студентами є люди, котрі здає ся, дуже засумували ся смертю Александра III.; вони то й поспішають ся виразити се своєю участю в похоронах, збираючи складки на вінок, співаючи „Со святыми“ (як се вчинив студентський хор у Харкові) і т. д. і т. д. Але для всякого образованого Росіянина, мотиви сего виразу жалю аж надто ясні. З одного боку, причиною їх є натиск адміністрації, а з другого бажане, тих панів звернути на себе увагу всемогутніх жандармів сим публічним показом свого людського почуття, і таким способом зробити собі швидку кар'єру. З подібними людьми ми, не менша частина студентів, не маємо нічого спільного, а для їх соціального індуїзму не маємо нічого крім найглубшої погорди.

Всі часописи всяких відтінків, що прихильють ся до наших думок, звольять оповістити отсю заяву.

Росія, 1. листопада. — Російські студенти.

ДРІБНІ ВІСТІ.

На авдієнції у Его Величества Цісаря був сего тижня між иншими також бук. красивый маршалок Лупул.

Гр. Гессови складали з нагоди сего іменювання красивим президентом дня 2. с. м. дальні вітання мітрополит Морар-Андрієвич з членами консисторії і гр.-пр. духовенством, і депутатами краєвого товариства учительського під проводом директора семінарії учительської Ісонекула.

Російський конзуль в Чернівцях звивав всіх замешкалих на Буковині російських підданих, щоб для зложення підданої присяги новому цареві Николаеві II. явили ся в неділю дня 9. с. м., а то піддані гр.-прав. віроповідання в тутешній церкві св. Николая, а піддані жидівського віроповідання в канцелярії при університетській ч. 6. о 10. год. перед полуднем.

Ня конкурс розписана посада громадського лікаря для санітарного округу Селетин, з місцем пробування тамже, з річною платнею 600 зр. і приписаною винагородою за службові поїздки. Подана заосметрені документами чинними в § 5 кр. уставу з дня 18. марта 1888 належить вносити до ц. к. староства в Гадівцях найдаьше до 28 грудня с. р. — Дальше розписаний конкурс на посаду учителя при однокласовій школі народній в Поєнах з мовою викладовою волоскою рівнож з речинцем до дня 28. грудня с. р. Подана вносити належить до ц. к. староства в Гурагуморі.

Смерть під колесами поїзду залізничного знайшов один фірман між станціями Фрасин і Моліт, в хвили, коли переїздив через раму.

В черновецькій раді громадській ведуть ся тепер оживлені наради над новою організацією магістрату, долученню з побільшенням числа урядників, і над помноженням числа міської поліції. Що тота організація доконче потрібна, на се годять ся всі члени ради, біда лиш в тім, що на таку організацію потрібно багато грошей, а їх якось тяжко роздобути. Тому нема ве-

ликої надії на успішне поладжене сеї для міста немаловажної справи.

Загальні збори краєвого товариства учительського відбули ся в неділю в Чернівцях при досить численній участі членів. В склад нового головного відділу вибрано самих давних членів-відділових, як звичайно, з кривдою Русинів і все лишило ся по давньому. До комітету редакційного для органу товариства „Pädagogische Blätter“ ввійшов яко редактор рускої часті сеї газети, знову д. Шкурган, звістний наш фільольоґ-етимолоґ.

Руский театр гостить тепер в Перемишлі, де розпочав ряд представлень конкурсних драмою Івана Франка „Украдене щастє“, в сали „Звізди“. Сали була битком заповнена майже самою рускою публікою, котра з представлення вийшла дуже вдоволена як вибором шутки так і грою артистів. Дальший репертуар театру ось-такій: ві второк 27-ого відіграли „Не ходи Грицю“, вчєра грали „Пташника з Тиролю“, 2-ого грудня представлений буде „Модний жених“, 4-ого „Барон циганський“, 6-ого „Верховинці“, 8-ого „Відний Йонатан“, 9-ого „Нещасне коханє“, 11-ого „Дзвони з Корневіль“, 13-го „Рябина“ Ів. Франка, 15-ого „Ісарионе“, а 19-ого „Чуже не грє“.

Межи Віднем а Берлином є вже від початку сего місяця телефон. Кому би то було прийшло колись на гадку, що один буде чути голос другого на сто миль, а тепер вже і таке найшли. Сей говорить у Відні, а той чує в Берліні. І не треба вже ані листів, ані телеґрафів. За розмову через три минут платить ся три марки, т. є. близько два гульдєни. Здає ся, богато, але за три минут можна богато наговорити і скорше, ніж телеґрафом порозуміти ся: отже то і вигіднійше і дешєвше. Будова сего телефону була досить трудна, бо треба було усунути всякі перешкоди, що могли спиняти голос. Межи Будапештом а Віднем є також телефон.

Правдива смерть на сцені, Сумна пригода трафилась в Перемишлі дня 1. с. м. Тамашне товариство Сокіл в сали Gwiazda давало аматорський вечєрок. На закінченє грали з „Кордиана“ Словацького сцену в підземелю костела св. Яна. Ролю вартового грав п. С., а ролю шіюна грав Тадеу Чиньський, своєк знаного Чиньського с Ярослава, чоловік молодий, мав 31 літ, був женатий і батьком одної дитини. Пан С. мав в руках острый штилет, коли Чиньський став на кулісами на крісло, з котрого мав по східцях зійти на сцену. Нараз крісло під Чиньським захоїтало ся і він скоро подає ся наперед. В тій хвилі вартовий С. мав пібито пробити штилетом шіюна-актора. Він то зробив, але так нещєсливо, що сираваді зачав цілий штилет Чиньському в серце, так що той згинув до кількох хвил. Лікар сконстатував лишє смерть. Публіка не замітила спершу, що стало ся, тим більше, що актори грали дальше. І сама жінка Чиньського дивилась на смерть мужа, та не знала, що то правдива смерть. Осторожно сказали їй ту сумну вістку і аж тоді дізнала ся, що стала вдовою.

Красний примір для Русинів. В руским селі Стара-Жучка, давав недавно слєб молодій парі о. Медвідь по руски. Нараз відзиваєсь молодий до священника з просьбою, сму по волоски слєб відправляти, бо він Волох із села Вами, і молитви отця духовного не розуміє. Звертаєм увагу буковинських Русинів на оттаке гідне і достойне поступованє волоского чоловіка в інтерєсі своєї народности і мови. В чисто руским селі жадає він пошанованя своєї мови, и Русини позволяють священникам Волохам свої права народні в численних руских селах на Буковині ногами топтати. Всі функції церковні, службу Божу, молитви і т. д. відправляють они людем в незрозумілій мові волоскій а парід дивить ся на таке безправне поступованє священників-Волохів, не протєстуючи против того ні словечком і не жадаючи так як той волоский молодий пошанованя своєї мови, свого права народного.

3 судової салі. Перед відєньским трибуналом суду карного відбулась дня 28. с. м. дуже

цікава розправа проти діюриста північно-західної залізничної Новака і проти поштової офіційки Бурека, обжалованих о то, що брали вони оба участь в злочинстві надужити влади урядової через приймає дарунків. Однак не то цікаве, що оба ті панове помагали в такій справі — оно буває — але незвичайно цікава тут річ: кому то они в твою рода злочини помагали. Отже розкажемо.

В вересні с. р. одержала віденська прокуратура державна безіменне донесення, що радник двору і міністерський др. Войтх Гофман, референт справ персональних в поштової секції міністерства торгівлі, вже роками при обсаді урядових посад, вимагає позичок і таких інших користей для себе, а за посередників служать ему діюрист в міністерстві Грінне і офіційка поштової Бурек в Празі. На основі того донесення починено дохочення і прокуратура зарядила увязнити радника Гофмана. Однак Гофман пронохавши річ, застрілив ся. Остали ся оба посередники. Тільки-ж посередника Грінна не можна було знайти і, як опісля показало ся, було се імя прибране міністерського діюриста Новака, котрий в жовтні с. р. шез з Відня і вступив на діюристів при залізничній в Празі під властивим своїм прозвищем — Новак. Его і Бурека приставлено з Праги до Відня і виточено їм слідство. Слідство всіло викрити чотири випадки надужити влади радника двору і міністерського Гофмана. В 1888 році був іменованний Іосиф Бехіне поштовим практикантом, хоч не мав потрібних студій, за позичку Гофманови 2.400 зр. В 1890 р. дістав Антон Франц посаду поштмайстра в Сметні, обіцявши позичити Гофманови 3000 зр. Розуміє ся, Гофман грошей не віддав (н. пр. Бехіному пропало 1220 зр.), а Францови віддав аж притиснений загрозою, що зробить карне донесення. Посередниками у всіх справах були Бурек і Новак. Слідство їм се виказало, а они ще й на розправі наводили на своє оправдане, що ніби то хотіли в той спосіб прислужити ся землякам своїм, аби Чехи діставали посади... — По переведеній розправі трибунал засудив Новака на три а Бурека на два місяці в'язниці.

Процес сей, то нове видане процесу радника двору Тшценського в Чернівцях і не повинен лишитись без memento для голов центрального правительства...

Міністер судівництва гр. Шенборн видав окружний до всіх судів, в котрім звертаєсь против преволікання процесів і много-писанини, особливо в поступованю сумаричнім. Товчок до сего міністерського окружника дало розпоряджене праского висшого суду краєвого до підвластих судів з доганою судам, що они процеси цивільні проволікають проти постанов процедури судової. Отже мін. гр. Шенборн в своїм окружнику до всіх висших судів краєвих висказує свій погляд, згідний з поглядом праского суду, що сумаричні процеси що раз більше відбігають від визначеної цілі, яку мав на гадці законодавець, т. є. дати скору, певну і дешеву поміч правну. „Жалі публіки на повільність процесів і на високі кошти процесові не є без основи — каже міністер, — а не дасть ся заперечити, що злиштва многописанина часто лише затемнює справу а допускане що-раз нового адвокатского нерозгляненого матеріялу часто єї робить лише більше скомплікованою“.

Не приняв помилювання. Іосиф Ваврушек, засуджений праским судом карним на кару смерті через повішене за убийство мужа і жінки, Боровицких. Коли на внесене трибуналу наспіло помилюване від цісаря і трибунал оповістив Ваврушково що визначуєсь ему кара доживної в'язниці, заявив Ваврушек, що не потребує ніякого помилювання та не хотів підписати протоколу.

Tinct. capsici compos. (Pain Expeller)

приладжена в аптиці Ріхтера, Прага, загальнозвісне втиранє, лагодяче біль, можна дістати по ціні 1-20 зр., 70 кр. і 40 кр. за флашку майже в кожній аптиці. При закупні треба дуже уважати і брати флашки лише з охоронною маркою „котвиця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера аптика під Зол. Львом, Прага.

Видає і відповідає за редакцію Др. Василь Дугчак.

НОВІ КНИЖКИ.

Читанка для шкіл народних.

Часть II. — 50 кр. і

Граматика для шкіл народних.

Часть II. — 10 кр.

Отсі дві книжочки шкільні для 3. і 4. року науки уложені **Омелян Поповичом** вийшли з початком сего року шкільного накладом віденського ц. к. видавництва книжок шкільних, котрими то учебниками усунено знов одну велику хибу в нашій шкільництві. — Той сам автор працює над „Читанкою“ і „Граматикою“ для 5. і 6. року науки, чим довершить гарно розпочате діло. Також вийшли еще его заходом книжки рахункові, сьвітанники і учебники німецькі новою правописею.

РІХТЕРА

„якірні коробки з камінчиками до будови“

ще й тепер не досягнені; суть вони **найлюбльшим подарунком Різдвяним** для дітей трилітніх. Вони дешевші, як кожний инший подарунок, бо **тревають многі літа** і їх можна навіть по довнім часі навіть доповнити і збільшити. **Незальшовані**

якірні коробки з камінчиками до будови суть одинокою забавкою, котра знайшва в всіх краях **одногласну похвалу** і котру всі ті, котрі їх знають, з переконання дальше захиляють. Хто те, в своїм роді одинокое средство забавне і інтерисуюче еще не знає, той нехай як найскорше замовить від підписаної фірми **новий ілюстрований цінник** і там прочтає всі дуже користні письма і справозданя. — При закупленю прошу жадати ласкаво виразно: **Ріхтера якірні коробки з камінчиками до будови** і відкинути кожду коробку без нашої фірми і марки „якір“ **яко фальшиву. Не фальшовані якірні коробки з камінчиками до будови** можна набути за 35 кр., 70 кр., 80 кр., 5 зр. і вище **У ВСІХ ВИДНІЙШИХ СКЛАДАХ ЗАБАВОК.**

НОВІСТЬ! Ріхтера забавки терпеливости: **Яйце Колумба, громозвід, хрестолом, загадка круга, головолом, Пітагорас і т. д.** — В нових зошитах поміщені й задачі для подвійних забавок. Ціна 35 кр. від штуки. Лише з правдивою маркою „якір“.

Ф. АД. РІХТЕР і КОМП.

перша австрійско-угорська ц. к. упривідована фабрика коробок з камінчиками до будови.

ВІДЕНЬ. I. Nibelungengasse Nr. 4.

Rudolfstadt, Alten, Rotterdam, London E. C., New-York

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим переповнів тверезим руским читальникам присьвятив **Омелян Попович.** Книжка ся має 80 сторіні коштує 20 кр., поштою 25 кр.

Ілюстрований буковинський православний

КАЛЕНДАР

НА РІК 1895,

видаєм і накладом товариства „Руска Бесіда“ в Чернівцях, **вже готовий** і вийде з отсим бо- гатим та цікавим змістом:

1) Точний календар астрономічний і церковний із червоно друкованими сьвятами як також з припадаючими на поодинокі неділі евангеліями, 2) Обширна часть інформаційна, 3) Часть забавна і наукова з отсими устунами; **Калина** (поема Т. Шевченка, з ілюстрацією). — Як виглядало на Буковині перед єї прилученем до Австрії (після опису Спленого, написав О. П.) — **Із поезій Степана Руданьского.** Прислів'я (з портретом поета). — **Громада** (дуже важне для сільських громад поучене о деяких справах громадських, стаття др. Ст. Стоцького). — **Три дурні** (повісточка Марка Несторюка). — **В Італії** (поема д. М.) — **Гнат Онискевич** (житєпись з портретом. О. П.) — **Стара історія** (написала Євгенія Ярошинська). — **Думка осіна** (поема д. М.) — **Надгробний пам'ятник** Юрія Федьковича (з ілюстрацією). — **Почетні члени літературного товариства „Руска Бесіда“** Кониський і Нечуй-Левицький. — **Алькоголь** (написав Єротеї Пігуляк). — **Як панич Аврельцо Довгоніс оженив ся** (сьміхованка д. М.) — **Де що з господарства.** — **Сьмішне.** 4) **Найновіший повний буковинський шемагизм.** 5) **Оповідення.**

Ціна одного примірника 50 кр.,

з поштовою пересилкою 55 кр. Замовляти можна під адресою: **Літературне товариство „Руска Бесіда“** в Чернівцях. Члени „Рускої Бесіди“ дістануть за річну вкладку 2 зл. сей календар, а крім того ще й 13 книжочок „Ластівки“, **Бібліотеки для молодіжи міщан і селян даром.** Позаяк видатки за календар великі, то „Руска Бесіда“ просить нас **заразом повідомити** теперішніх єї членів, **щоби зволили ласкаво чим скорше вирівнати свої залежності і прислати** хоть частину вкладки на рік 1895.

Літературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича ч. 2.

має на складі: Ілюстровану

„БІБЛІОТЕКУ ДЛЯ МОЛОДІЖИ, МІЩАН І СЕЛЯН“

(редаговану Омелян Поповичем)

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891. і 1892., по 1 зл. 20 кр. за рочник, а всі 7 разом за 7 зл. з пересилкою 7 зл. 30 кр.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвіті народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., с пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

З печатні Г. Чоппа.

ПЕРЕДПЛАТА

ПЛАТНА в Чернівцях
вносить :
на цілий рік 5 зр. — кр.
„ пів року 2 „ 50 „
„ чверть року 1 „ 25 „
для заграниччя 8 рублів або
12 франків.

Поодинокі числа по 12 кр.
в бюрі газет Л. Горюча в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА.

Виходить що тижня в п'ятницю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі доноси адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 6.—8. год. вечером.

Оповіщення і прилоги
обчислюють ся по найде-
шевших цінах

Ч. 49.

Чернівці, дня 14-го (2-го) грудня 1894.

Рочник X.

Безпорадний стан.

Від часу найновішої ери принципіально-відпорної політики, яку без правдивої конечности, без важніших річевих причин, а противно, як ми се на с'їм місці подрібнійше доказали, лише з особистих взглядів проголосив бувший провідник галицьких народовців, п. Романчук, і сим одним замахом розбив народовецький табір, устав в Галичині живіший рух спільної народної роботи, запанував, можна сказати, цілковитий народний розстрій, а холодна байдужність овладіла майже цілий загаль нашої інтелігенції. Діло консолідації народних сил, що нібито становило першу точку принципіально-відпорної програми, звело ся на нінащо, бо проворні кацапи, що лиш для власних цілей зуміли звести п. Романчука на принципіально-відпорну дорогу, не могли ніяким способом допустити до консолідації наших народних сил, і для того придавили они сю здорову і єдино спасительну гадку, можна сказати, вже в самім її зароді.

Тяжко поняти, як міг п. Романчук, яко старий галицький політик, що мав тільки спосібности, пізнати докладно програму наших кацапів, як міг отже такий чоловік повірити в кацапську щирість. Та-ж прецінь п. Романчук знав дуже добре, що наших кацапів одушевляє величність панросійської ідеї, котра

уже змела руску народність із лица сего світа; що отже наші кацапи для с'її ідеї посвятили вже долю руского народу і раді би кожної хвилі затопити его в московськєм морю. І с'ї люди мали би своїми силами причиняти ся до зміцнення сего народного організму, котрого істнуванє они заперечують?!

Такої гадки не може допустити здоровий розум.

Для того на ніщо не здали ся головні зібрання мужів довіря і „Народної Ради“; не придали ся і народні віча, які зааранжували народовці — прихильники найновішої ери в спілці з кацапами і радикалами. Були то правдиві штучні огні, що розярили пристрасть, затьмили нашу народну ідею і програму спільної народної праці, викликали ще більший народний розстрій, а цілком не причинили ся до консолідації народних сил. Тільки одні кацапи вихиснували сей заколот в таборі народовецькєм для сконсолідованя власних сил; а їх органи: „Галичанин“, „Русское Слово“, „Просвѣщеніє“ і „Православная Буковина“, заявили цілком ясно свою службу для панросійської ідеї, уживаючи вже від тепер майже виключно російської мови, та проливаючи гіркі слези за помершим батюшкою царем, котрого они цілком отверто назвали царем руского народу, а нового „русского“ царя повитали з новою надією в лучшу свою будучність. Тяжкий гніт, що мов той камінь прида-

вив серця 20 мільонів ще живих наших братів в російській Україні, цілком не зражає сих нових союзників п. Романчука і его прихильників, бо після їх ідеї с'ї нещасні наші брати мають позистати вічно „хахлами“, вічними невольниками північного велита.

Проти с'ї, за помочєю п. Романчука і его прихильників в послїдних часах сконсолідованої кацапської сили не устояли ся і наші радикали. Заняту позицію в Коломиї мусїв д. Павлик, шеф генерального штабу радикалів, полишити товаришови з кацапського генерального штабу, госп. Дудикевичови, а сам зрейтерував назад до Львова.

А в Львівськєм народавецькєм генеральнєм штабі запанувало безграницєне безголове, політика без всякого виходу, політика, як то кажуть, ні в перед, ні в зад, ні в кут, ні в двері. Провідник сих політиків, п. Романчук, здає ся, вже сам переконав ся о тїм безпораднєм стані своєї політики, на що вказує его послїднє заявленє в комісії Ради державної при обрадах над зміною виборчої устави. Се заявленє доводить наглядно, що п. Романчук дуже спустив зі свого відпорно-принципіального тону.

Під некористним впливом теперішнього нашого народного розстрою притих і руский клуб Ради державної, а тільки офіціальні спростованя, які досить часто оголошує канцелярія сего клубу, є єдиним знаком его житя.

БІСИ.

(А. П у ш к и н а).

Чвалом вють ся, грають хмари;
Місяць мре у висинї;
Синє снігом, мріють мари
По далекій рівнині.
Іду, іду в чистім полі,
Лиш дзвіночок дзень-дзе-лень.
Плаче відгомін на волі
І несєсь в ночі ген-ген...

—о—

„Гей, рушай, поштарю!“ — Годі!
В коний, пане, сил нема;
Сніг глубокий, лід на споді, —
Вже й дорогу Пан-Біг ма!
Око сліду не находить —
(Щоб возились вороги!)
В полі, видко біс нас водить
І кружляє навкруги.

—о—

Подиви ся, он він грає,
Ось на мене він плює,
Ось коня в яругу пхає,
Кінь здичів, об сани бе.
Он мигнув він перед мною
Нїби велитєнь-лялик,

Блиснув искрою малою,
В темряві глубокий зник.

—о—

Чвалом вють ся, грають хмари;
Місяць мре у висинї;
Синє снігом, мріють мари
По далекій рівнині.
Сил нема, нема й надії,
Аж нараз дзвінок замове... —
Конї стали... — Що там мріє?
„Може пень, а може вовк!“

—о—

Завирюха люта плаче.
Конї сфоркали нараз...
Знов у мряці искра скаче,
Наближаєсь до нас.
Дико почвдали конї,
Лиш дзвіночок дзень-дзе-лень... —
Не вгаває злість погонї,
Не свитає сірий день!...

—о—

Привиди страшні, паскудні,
Ночи темної сини,
Закрутились біси чудні,
Мов би листе в осєні.
Скільки їх! Кудь вони скачуть?
Сльїв їх в-серце тугу лє.

Чи по умерлому плачуть,
Чи справляють весїле?

—о—

Чвалом вють ся, грають хмари;
Місяць мре у висинї;
Синє снігом, мріють мари
По далекій рівнині.
Рій за рєм блисне-зблїдне,
Вють біси навкруги,
Аж минаєсь серце бідне
Від жалю і від туги...

Порусчив Т. Галїп.

КОЛО ГРУБИ.

(Міркованя не-філістра).

Не дурно то кажуть люди: святила би ся давнина!... Золоті часи!... Не те, що сегоднє! Сегоднє таке настало, що коби таки й не згадувати нинішних часів, чи, як там кажуть, — теперішности. Во що то тая теперішність? Діри в кишнях та в головах — загальний занепад! Коби не грїх, то сказав би, що по-просту — кара божя! Але най вже!...

От так то наркають люди. А то на лихо й не треба далеко сїгати, щоби заневинити ся в

А наша молодіж, сей многонадійний цвіт будучности руского народу, стратила під впливом загальної деморалізації майже вже цілком почуте правдивого патріотизму, сеї одинокої природної сили, що йно сама годна видобути пригноблені народи із їх тяжкої неволі. Шутковане із „рутеньського“, себто правдивого нашого національного патріотизму належить тепер до доброго тону нашої молодіжи.

Такий безпорадний стан не повинен і не сьміє довше панувати, бо инакше мусить він запровадити нас до цілковитої заглади.

Від дальшого поведення галицьких Русинів, що становлять найсильніший наш народний елемент в австрійській конституційній державі, та задлятого при теперішніх невідрадних політичних обставинах сусідньої держави, де проживає головна маса нашого народу, покликані до проводу в народній справі — буде поки що залежати скорший, або повільніший розвій нашої національної справи, а тим самим і вплив нашого народу на загальну політику і на загальні суспільні відносини.

Преважний народний обов'язок тяжить отже на галицьких Русинах; над тим повинні застановити ся всі наші свідомі люди доброї волі і найскорше получити ся до спільної праці на народній ниві. До того покликані не лише міста, але і ціла провінція, а особливо наші сьвященники і народні учителі, яко одинока сільська інтелігенція. Найважнішою нашою працею є на тепер патріотичне виховане нашого народу. Поки загал нашого народу не перейме ся народною ідеєю; поки чує правдивого патріотизму не навчить нас, гордіти ся своїм родом і боронити его славу; поки чує правдивого патріотизму не приведе наш загал до пізнання, що тільки наша народна спільність, т. є. спільна народна праця і спільна народна оборона може наш народ і его поодинокі члени піднести морально і матеріально і по-

ставити на рівні з другими культурними народами, доти не допоможуть ні наші крики, ні наші нарікання, ні наш плач. Лишім поки-що велику політику на боці; нехай сю політику провадять наші люди, що можуть добити ся до неї. Не бунтуймо наш нарід против тих наших патріотів, що щиро трудять ся для загальної народної справи, та старають ся в міродаїних кругах позискати для неї се, що під теперішніми обставинами можливо позискати. Власною силою ще нічого не здобудемо, бо ми ще не виробили нашої сили. Але до сеї роботи берім ся всі щиро, а передовсім поставмо на чолі нашої роботи правдиво патріотичний провід. Ої наші гадки поручаємо при кінці року совістній розвазі нашого загалу, щоби з новим роком настав вже у нас новий ліпший лад.

ДОПИСЬ.

Від знаного патріота о. Данила Танячевича получили ми з нагоди величавого повитання проф. Грушевського черновецькою рускою громадою, себ-то сьвята за духову нероздільність цілої України отсей замітний голос „щоб притулити его в „Буковині“. Може він щось скаже, взрушить і до розуму доведе...”

Дорогі брати Буковинці!

Нехай буде! Нехай стає над Прутом, на зеленій Буковині новим кошом наша стара, ніким не поборена, невмируща, лицарська Січ, як вона була і має бути характерна, завзята, а вольна а людяна! Нехай високо підійме хоругву народної самостійности Руси-України, чи то-б то знамя народного сепаратизму против Волохів, Мадярів, Ляхів і Москалів! Нехай коло того стягу величного збирає ся і старе і мале, нехай зелізом окусє душу, стає в ряди в єдності і карності, що жигя віддають краще, як щоби їм видерто, знеславлено сей стяг. Ні п'яти землі рідної, тої горем і долею зазначеної, що єї облив сирота-нарід кровю і слезами, не відступити нам під чужу культуру, бо за ласкою Божою здіє ся у нас своя а праведна, а сьвітла, не ясна хибань тим виродним дітям, що єї не варта. Для всесьвітної культури, для загального людського добра як стояла так і стоїть однако душа наша отвором!

Данило Танячевич.

слушности сего наріканя. От таки хоть би теперішня славетна молодіж! Дивите ся добродію, а там наперед вас суне якась сіра мара, ніби баба — за позволим — в сполнях, одно плече звисло, ноги ледве волочать ся, а голова схилва ся на бік, як би їсти просила... Подивите ся ви, поспитаете у людей, кого ви виділи, а вам скажуть, що ви мали честь здібати члена нашої многонадійної молодіжи, чоловіка з ідеями, будучого стовпа вітчизни! І наговорять вам про него цілу кошицю лестощів і вихвалить его на всі лади, що ви аж замислите ся, чи не ліпше для вас буде обходити те чудо три милі навкруги... (щоб, бачите, не мусіли тому недоліткові шапкувати)... —

Але успокойте ся, приятелю! Не така воно писанка, як вас страхали. Противно. Сама змилюєте ся над тою „многонадійністю“! Сама побачите, як сумно сегорне коло нашої молодіжи. Прощу уважати: Отже ви сидите собі під грубою і змудивши ся до млости, визнаєте якої небудь живої душі. Даймо на-то, до вас заходить один з нинішних молодиків. Ви сюди-туди — тай, щоб розважити гостя тай себе, раді би вхопити ся за що-небудь. Але тут бо то так!... Якої такої товарискої гри, наприклад чемного ферблика ваш гість не заграє, бо се псує нерви тай обичаї; на трунок він скривить ся, бо трунок шкодить жолудкови; попросите засьпівати — то, що правда, засьпіває, але так, що вам, хоть ви вже чули не одну паву — коло серця нудко

стане... А луснете ви ему після всего правдою в очи, що він — вибачте — не з мудрих, то неборак тільки зачервоніє ся та замість чого иншого ще вас перепросить... І чи се не многонадійність? — Але ви може гадаєте, що ваш паннич хоть перед жіноцтвом уміє з себе показати чоловіка... ну, до якої небудь панночки ви его і штирма волами не притягнете... І чи се не кібіц?

Сьвятити би ся давні часи! Бо, що як що, а молодіж колись була не така!

Не такими були й ми, я, тай мої товариші! Було нас штири хлопці, а всі штири як цукерки. Що гнучкі постати, що чорні брови, що довга чуприна! Не дурно-ж про одного з нас дівчата сьпівали:

„Що за очи, що за стан,
Кучерявий мій Стефан!
Кучерями потрасе,
Меду-вина принесе!“

Усі штири разом жили, до одної школи ходили. Та не про нас були писані наукові мудринки! Зелений гай, синє небо була наша школа; дзвінки соловії наші учителі; слова в піснях єдина наша література — а зористі очи дівочі вся наша астрономія...

Та за те, як станемо собі бувало, як штири соколи, (та так щоб нас люди чули) затагнемо пісню — а то диви, вже й ціла громада навкруги поставала, і наслухають небоги, хрещені й пейсаті, молоді й старі...

3 руских товариств.

Загальні збори академічного товариства „Союз“.

Загальні збори тов. „Союз“ відбули ся дня 9. грудня с. р. дуже поважно, з 20 дійсних членів товариства явилось 15, опріч того прибули деякі з бувших членів, „старі хати“ як Німці називають. На порядку деннім стояло з важніших: справозданя виділових, вибір нового виділа на підставі нових статутів, затверджене реґулямину та вільні внесення.

З справоздань виділових, оброблених старанно подаємо декотрі дати: Голова розповів про розвій товариства в сїм році і порівняв его з минувшими літами, подав хід життя его на виї і внутри. Каснер подав стан маєтку товариства, котрий так представляє ся: Актива виносили 196 зр. 34 кр. Пасива 36 зр. 65 кр. Доходу 330 зр. 46 кр. Розходи 323 зр. 86 кр. Бібліотекар подав дати що до стану і зросту бібліотеки, як і що до користованя з неї членами. В бібліотеці є книжок 1101 в 1644 томах, з того перечитано в сїм році 703 книжки.

Декотрим виділовим іменню голові (Н. Костецкий), секретареві (Л. Федорович), каснерові (Л. Ех) і бібліотекареві (Н. Желехівский) уділено признание за їх діяльність. — По справозданях наступив вибір нового виділа на підставі нових статутів. Результат виборів був такий: головою став Ат. Федорович, правні; заст. голови Ник. Желехівский, правні; 1. секретарем Іля Федорович, правні, 2. секретарем Т. Брендзан, сл. філ.; каснером Ем. Варниций, правні; бібліотекарем Н. Костецкий, правні; господарем Ник. Ісепенко, слух. філ.; контрольно-ром Л. Ех, правні, членом виділа Гед. Лисинецкий, правні; заступниками виділових вибрано: Др. Вас. Дутчака, канд. аяв., А. Бачинського, правні, і Ол. Мартовича, правні.

З порядку річи наступило затверджене реґулямину, котрий предложив референт комісії в тій цілі установленій. Реґулямин прийнято з незначною поправкою.

На кінці порядку деннього стояли вільні внесення. З них подаємо також лиш важніші. Тов. М. Вашкевич виїс, щоб знести давний звичай, на підставі котрого товариство порозуміваеть ся з иншими народностями на мовах чужих, а щоб від тепер порозуміватись з всіма народами на мові рускій. Внесенє з одушевленєм прийнято. Дальше порушено справу обходу 20. літнього ювілею товариства. Старший тов. Т. Глиньский подав гадку, щоби те торжество обходити устроєнем загального зїзду теперішних і бувших членів, а також інтелігенції буковинської, і спільним комерсом. Тов. Лисинецкий подав гадку, щоб за-

Любили нас люди за наші сьпіви і добре нам поводилось. Раз, що гуляло ся не з одним добродієм, що хотів налюбувати ся щирою рускою піснею, та при тїм не забував, що все на сьвітї, від тої травички аж до сьпівацького горла потребує живущої — роси... а другий раз, що не одно серденько дівоче прихилило ся до блаґаня тужливої пісні, що лала ся дзвінким потоком із грудий козацких. —

От-так то, сидючи в топлєній хатї та вигріваючи поганого гістьця (памятку ще з буйної молодости), я шарю ся в потухлім огні далекої минувшости тай на самотї нагадую то се то те...

А в голові в-одно бренить „Гей шинкарко чорнобрива, дай вина дай меду пива!“ І в-одно причувають ся сьпіви і музика, і в-одно привіжають ся квітки і дівчата — і милі спомини кладуть тужливий усьміх на зівялі уста... Щаслива молодість! —

Для того то я й кажу теперішнім молодикам, що живуть вовками, та набирають ся усяких книжних дурниць і стають нарешті ученими бузувірами — кажу їм: Усе те дуже гарно хлопці, але по-при то — нумо повними грудьми — хоть разок — задзвеніть — засьпівайте!... Засьпіваете, розважите душу, погуляете — станете людьми. А хоть би й мало прийти ся від того на старости гістьця вигрівати — не жаль вам буде!

Теодот Галин.

мість з'їзду і комерсу зложити фонд на видаване книжочок. Тов. Вашкевич домагався, щоби, еслиб прийшло друкувати такі видавництва, звернути увагу на потреби народа і друкувати ему тані видання творів наших поетів, з котрими він на жаль через дорожню книжок за мало ознакомлений.

По довшій дебаті передано віділови обдумане способу для обходу. На тім скінчено. Молодіж, що з'їхала ся, устроїла собі по загальних зборах спільних комерс, на котрім до пізна забавлялась.

ПЕРЕГЛЯД ПОЛІТИЧНИЙ.

Буковинський Соїм скликаний на день 10. січня 1895 р.

При дальших нарадах палати послів над проектом нового закона карного обговорювано справу кари смерті. Одна часть послів промовляла за знесенем кари смерті а натомисть за заведенем кари дожиттєвної в'язниці, а друга часть за єї задержанем. При поіменнім голосованю було 148 голосів за задержанем кари смерті, а против того 66 голосів. Пос. Гагендорфер поставив внесенє, щоби заведено назад кари тілесні, і то для молодіжи низше 18 літ, а то для жєнщин рєзок, а для мужчин б'їв, однак не більше як по 25. Внесенє се прийняла палата сьміхом і відкинула єго.

Комісія бюджетова ухвалила провізорію бюджетову. В сій комісії вєла ся нарада над справою управлєння платні урядників. Референт сєї комісії пос. Бер подав до відомости заявленє міністра скарбу, що загальнє управлєнє платні урядників настане аж тогди, коли звнїшка видатків на ту цїль знайде покритє в звнїщі доходів, і що від січня 1895 р. одержать урядники державні від 11 до 8 рангї додаток до лїта служби а іменню ті, що служать 15 вєг. до 20 літ в одній рангї одержать річно 100 зр., вєг. до 200 зр. більше. Крім того мають дістати урядники від 11 до 9 рангї додаток на дорожню в ємі 60, 90 і 100 зр. річно. Дальше поставлено кількє внесенє в справі пільг для сєлян в належитостях від перенєсєня власности. В сій послїдній справі не подало однак правитєльство, які мають се бути пільги і що хоче оно в тім напрямі зробити.

На послїднім засїданю комісії що до реформи виборчої не прийшло до нїякого порозумїня межі партіями коалїційними. Говорять, що рада державна має бути розвизана, если би більшість не згодила ся на проект правитєльствєний. Друга вїстка подає знову, що рада державна не буде розвизана а тільки тепєрішнє мністерство мало би уступити а на єго місце прийшло би новє під прєзидєнє бувшого міністра Таафєго.

Предложенїй проект закона о ревїзїї катастру податку ґрунтового не має на цїлі закладати новий катастер, лиш малу зміну тарифи класїфікаційної що до чистєго доходу. Ревїзія має лишє дослідити і зхилити поодинокі хибї, несправедливості і зайшовші з часом зміни в дотепє рішнім катастрі податку ґрунтового.

З Петербурга доносять, що російське правитєльство мабуть вєже порішило завєсти обовязкову науку шкільну для цїлої держави. Комісія, зложена з кураторів вєїх округів шкільних і фахових педагогів, має зїйти ся на нараду і виготовивши проект закона, предложити єго до одобрєня фахової комісії міністерства просвїти. Цїла праса російська живо обговорює справу обовязкової науки шкільної, вказуючи на се, що раціональна школа народна причинить ся до матеріального і морального піддвигнєня народа. Навіть провінційальні, скрайно консервативні газети уважають проєктований закон шкільний життєвнєю справою Росії. В міністерстві просвїти зведено сильну борбу що-до проєктованого закона шкільного. Ще минушого року виготовлено проект введення обовязкової науки шкільної за ініціятивою помічника міністра

просвїти кн. Волконського і передано до офіцїки фахової комісії міністерияльної. Однак сєй проект стрїтив ся з сильним опором сьв. синода, котрий народнє образованє хоче підчинити лиш православному духовєнству. При згїдності поглядів міністра просвїти Дєліянова і оберпрокурора Побїдонсєва можна було передвидїти, що проект кн. Волконського перєпаде. Однак тепєр, як видно, пляни Волконського беруть верх, і дїятого дуже імовірна поголоска; що міністер просвїти Дєліянов має уступити а на єго місце мав би прийти Калустин, вєльми сьвітлий чоловік, учитель тепєрішнього царя і наслїдника прєстєла.

Варшавський генєрал-губєрнатор Гурко подав ся о відставку, котру, як польскі часописи доносять, в Петербурзі прийнято. Причина мала бути така: Ген. Гурко будучи в Петербурзі предложив в пропамятнім письмі, щоби дотепєрішний спосіб управи в царстві польскім був задержаний, бо того вимагають тамєшні відносини. Іменно подав він, що рух католицько-народний прибрав там великі розміри, чого доказом опір духовєнства католицького при відбирєню присяги в язичі московскім. На се відповів міністер Дурцово, що після указу з часів цариці Катєрини має складатись присяга в рідній мові і що сєй указ доси обовязує. Гурко звернув ся до царя, але побачивши, що і сєй не пристає на єго внесенє, подав ся в одставку. На єго місце має прийти ген. гр. Шувалов. — Недавно вийшов в Росії обїжник, збороняючий штундїстам сходити ся на молитву. Сєй обїжник був виданий ще в липни с. р. за житя царя Александрa III, а „Правит. Вїстник“ вичєпатав єго дотєрва тепєр і то — як говорять в міністерстві — через похибку.

На онєгданнім першім засїданю нїмєцкого парламенту в новім будинку лучила ся інтерєсна пригода. Прєзидєнт Лєвєцов отворив засїданє промовою, котру закінчив окликом в чєсть цїсаря. Цїлий парламент повторив той оклик, вставши з місць, лиш соціяль-демократичні послї демонстраційно сїдїли на своїх місцях. З многих сторін, а пер-довсім з правїці понєслись оклики: Проч! З соц.-демократів зїрвав ся пос. Лїбкнєхт з місця і грозив кулаком правїці, котра відповідала криком. З великим трудом успокоїло ся і приступлено до вибору прєзидїї. Прєзидєнтом вибрано Лєвєцова, а той забравши слово, натякнув на що їно зайшовшу пригуду. „У му жів нїмєцких не в звичаю — казав він — щоби сїдїли, холи підносить ся оклик в чєсть цїсаря — а відтак висєказував свій жалє, що рєгулярин не дає єму нїяких средств покарати тих людей.

По тих словах промовив соц.-демократ. пос. Зінґєр: Мусимо відповісти: Не підносимо оклику в чєсть чоловіка, котрий... (В парламенті підносить ся гамір і не дають говорити Зінґєрові).

Прєзидєнт: Не можу дозволити, щоби особу цїсаря втягати до розприви... (Соціялісти кличуть: Та-ж ви перший зачили розприву цїсарєм!)

Пос. Зінґєр: Уважаємо се низше своєї гідности а заразом і вєльми невїдповідним, брати участь в демонстрації для чоловіка, котрий поучає жовнірів, щоби при деяких обставинах стрїляли і убивали своїх родичів і братів, — для чоловіка, котрий підписав проект закона, виміреного виключно против нас, соціяль-демократів.

По виголошеню того заявлєня настало в палаті зворушенє, але ніхто не відповідав нічого, лиш прєзидєнт приступив до порядку дневного. В кругах парламентарних уважають, що соціяль-демократи парєком уложили ту демонстрацію. Однак помимо тої пригоди, як пишуть газети, прийняв парламент внесенє, поставленє в часі засїданя соціяль-демократами, щоби застановити слїдство карнє о обїду цїсаря против соціялістичного посла Герберта.

В Нїмєччині справді невдоволені з поведєня цїсаря Вільгельма, котрий своїми промовами до рекругів і ювєків старєє ся вмовити в них, що они щось лїпшого від прочих цивїлістів, та що не повинні оглядатись на нікого, ні на родину ні на нїякі звязи, а лиш слухати безуслєвно приказів цїсаря. Онєгди при заприсяжєню моряків в Кіль звернув цїсар їх увагу, що

„суть нїмєцкими християнами і носять цїсарський мундур, а тим сьамим мають першєнство перед иншими людьми“. В сєй спосіб кидає цїсар Вільгельм зерно ненависти і розприви між загал населєня і войско.

Перша японська армія їде тепєр на кріпость Мукдєнь, а друга армія на столицю Пєкінґ. Двір хінський вибирає ск вєже з Пєкінґу, хотїй се місто дуже добре укрїленє нїмєцким майором Ганнєкєном. Заразом висїлають Хїни своєго повномічника до Японї, аби заклєчити мир. Японцї ставляють однак дуже тяжкі условя мира і тому справа проволїкає ся.

ДРІБНІ ВІСТІ.

† О. ГІМНАЗІЙ ПІГУЛЯК

монах монастиря в Сучавиці, помер в вїкторок, дня 11. с. м., проживши 75 літ. Покійний о. Гімназій, котрому перед вступлєнєм до монастиря було на імя Григорій, родив ся в Кіцманї, де єго батько був хлїборобом, ходив відтак до місцевої школи народної, а скінчивши єї, став дяком (дєскалом) в Мамаївцях Нових під Чернівцями. Пізнавши сам велику вагу просвїти, дбав покійний вєїми силами про вихованє своїх трєх синів і довів до того, що не тільки два старші єго сини, Юстин і Єротей, покінчили студїя університєтські і стали профєсорами школи реалїної в Чернівцях, а наймолодший Дарій вийшов на учителя народного, але що важнїше, виховав своїх синів так, що они стали ревними патріотами і невтомними робітниками на ниві народній. Се і було для покійного о. Гімназїя єдиною потїхою в єго старості і нагородою за єго вєї великі труди. По смерті своєї вірної подруги вступив покійний до монастиря в Сучавиці, де під вїтїцьською рукою настоятеля о. архимандрита Филиповича прожив спокійно послїдні роки свого правєдного житя. — Вічна єму пам'ять!

Іменованя. Довго ождані іменованя п. к. нотарів на Буковині наспїли вчєра. Іменовані нотарями в Чернівцях: адвокат краєвий Морвїцер і нотар з Сучави Ісєчєскул; нотарями в Сучаві: кандидати нотарияльні Мікулї і Гарнавський; нотарєм в Радівцях нотар з Солки Маєр; нотарєм в Солці кандидат нотарияльний Прункул, нотарєм в Ґурагуморі кандидат нотарияльний Галїп, а нотарєм в Сєлєтині кандидат нотарияльний Євґ. Стрїйський.

Краєвий прєзидєнт ґр. Гоєс їздив 7. с. м. з своєю достойною подругою до Російської Новосєліці. В австр. Новосєлиці приймаєв їх п. к. старєста Барлєон з начальником громадским, а сєй послїдний вручив п. ґрафїні гарну китицю з цвєтів. На границі повитали їх російський генєрал Тімлєр, російський конзул з Черновєць Горайнов і числєнні офіцїри і урядники і завєли до міста, де оглянєно новий дворець жєлїзничий, будинок цловий і пляц муштри. На сїм пляцу відбули ся в чєсть достойних гостей виправи відділу козаків, виконані з невзвичайною зручностю і бравурою. Відтак зложив ґр. Гоєс з жєною вїзиту у генєрала Тімлєра, де відбуло ся їх угощєнє. З поворотом до дому поступив ґр. Гоєс до дїдича Янка Зотї.

Посол др. Василь Волян — а єго виборці. О скілько виборці вижницького повіта задоволені з своєго посла до ради державної др. Василя Воляна, видко з друкованої відозви, яка в послїдних днях є в обїгу в вижницькєм повіті. Відозва ся звучить: „Почтєнний пан др. Волян. Позаяк виборці вижницького повіта звернули ся до мене з запитанєм, чєму посол др. Волян помимо своєї обїцянки, що буде повіт вижницький як найсовістнїше заступати, до тепєр в радї дїржавній не виступив з нічим хосєнним і не

здав ніякої справи своїм виборцям, то чую ся яко виборець і голова комісії виборчої при-
воленій завізвати др. Воляна в імени виборців
вишницького повіта, щоби він, як то звичайно
водить ся, зложив справозданє з своєї діяль-
ности. Тому то звиваю его отсим до зложеня
сего справозданя. — Винцентій Бурин, дідач
в Мігові.

На „Народний Дім“ в Чернівцях жертву-
вали: учитель Бемер в Сереті складку в сумі
3 зр. 50 кр., на котру зложили: Д. П. 50 кр.,
Ронгун 20 кр., С. С. 50 кр., уч. Коначук 50 кр.,
Клодницький 1 зр., Мотрескул 50 кр., І. Клявзер 25
кр., Н. Н. 25 кр.; далше жертвували: Черновецька
Міщанська Читальня 30 зр., д. Павнелъ 1 зр.,
д. Володимир і Ольга Левицькі з Станіславова
2 зр. 50 кр., о. Кавтін з Южинець 2 зр., д.
Іван Ясеницький з Гриняви 5 зр. від д. Качма-
ровскогов з Яблонці, а вкінці Мурашка в Кіп-
мани зібрав між учителями 2 зр. За всі ці ще-
дрі жертви, а особливо за значну жертву 30 зр.
Міщанської Читальні складає в імени товариства
щирю подяку — Вишницький, голова.

Шайка розбійників напала 2 с. м. на одну
родину в селі Дорна-Кандрені в повіті кімполь-
нському. Вечером сего дня до дому жида Гер-
сона Гохштедта, котрого не було дома, зайшло
кілька розбійників. Один з них убив на місці
жінку Гохштедта сокарою. Другий убив так са-
мо 12-літню доньку, а третій дволітнього
сина. В хаті був ще 6-літній синок Гохштедтів;
той так сховав ся в ліжку, що розбійники его не
замітили. Відтак перекинули цілу хату і найшли
лише 12 зр., з котрими утекли. Гохштедт був
тимчасом у сусіда; коли прийшов до хати, застав
три трупи. Жандарми увязчили вже кілька підоз-
ріних осіб.

Стяганє одногуденових нот іде з незви-
чайним успіхом. Цілий обіг тих нот виносить
тепер лиш 197 мільонів зр., отже за чотири
місяці стягнено їх 3812 мільонів т. е. 70 проц.
всіх одногуденівок. Свого часу підносили ся
голоси, що стяганє нот стріжить на поважні
трудности, бо публіка не схоче їх віддавати та
не радо буде приймати срібні гроші, однак як
видно, ті побоювання не оправдали ся і вже вско-
рі наперові одногуденівки звичуть. Срібних
грошей в гуденах і коронах видав австрійсько-
угорський банк від липня до тепер на 35 міль-
онів зр. Если зтяганє згаданих нот буде так
далше поступати, то надійть ся, що оно скін-
чить ся значно скорше, ніж велить закон, т. е.
перед 30 червня 1896 р.

Жертви підлоти. Парижани займають ся
тепер дуже живо трагічною смертю молодого
подружжя, а іменно знаного в Парижі професора
ліцею і его прекрасної жінки, що вийшла за не-
го тому кілька місяців. Вернувши з ліцею, без
найменшої причини, професор убив жінку і вики-
нув через вікно з третього поверха на улицу, а
відтак і сам скочив за нею та погіб на місці.
Трудно було здогадати ся, яка причина сеї дра-
ми; думали, що професор збожеволів; тимчасом
в кишені у него нашли лист і за сям листом
дійшли ось до чого. В тім листі доносив хтось
професорови, що его молода жінка ему невірна,
а жие з иншим мужчиною; на імя ему так і так.
Професор не вважав на то, що лист не був під-
писаний, тільки в приступі гніву убив жінку і
себе. Слідство виказало, що жінка професора бу-
ла зовсім невинна, і він жив собі з нею при-
кладно та гідно. Далше показало ся, що чоло-
вік, котрий написав такий нікчемний лист, сам
був обдурований своєю жінкою, а що свого су-
перника бояв ся, то хотів спонукати професора,
щоби на нїм пімстив ся. І до сего ужив такого
підлого способу. Тепер Парижани жадають, що-
би суд покарав того нікчемного чоловіка, що
лист писав.

Tinct. capsici compos. (Pain Expeller)

приладжена в антиці Ріхтера, Прага, загально
звісне вітрає, лагодяче біль, можна дістати по
ціні 1-20 зр., 70 кр. і 40 кр. за флашку майже
в кожній аптеці. При закупні треба дуже ува-
жати і брати флашки лише з охоронною мар-
кою „Котвиця“ за правдиві. Центральна роз-
силка: Ріхтера аптека під Зол. Львом, Прага.

В. САЛЬТЕР.

ВЕЛИКИЙ

ЗАКЛАД ПЕРЕПЛЕТНИЧИЙ.

Спеціальність:

Оздобні оправы, КНИГИ церковні в широкій
золотій і срібній оправі, вироби галанте-
рийні, золотий друк, оправы образів в рами.
Богатий склад рам до образів і фотографій.

Найдешевші ціни.

Чернівці, улица поштова ч. 9,
(напроти ц. н. Почти).

Ілюстрований буковинський православний

НА РІК 1895,

виданєм і накладом товариства „Руска Бесіда“
в Чернівцях, вже готовий і вийшов з отсим бо-
гатим та цікавим змістом:

- 1) Точний календар астрономічний і церковний із червоно друкованими святами, як також з припадаючими на поодинокі неділі євангеліями, 2) Обширна часть інформаційна, 3) Часть забавна і наукова з отсими устунами; Калина (поема Т. Шевченка, з ілюстрацією). — Як виглядало на Буковині перед її прилученєм до Австрії (ісля опису Сленого, написав О. П.) — Із поезій Степана Руданського. Прислів'я (з портретом поета). — Громада (дуже важне для сільських громад поученє о деяких справах громадських, статя др. Ст. Стоцького). — Три дурні (повісточка Марка Несторюка). — В Італії (поема д. М.) — Гнат Онішкевич (житєпись з портретом, О. П.) — Стара історія (написала Євгенія Ярошинська). — Думка осіння (поема д. М.) — Надгробний пам'ятник Юрія Федьковича (з ілюстрацією). — Почетні члени літературного товариства „Руска Бесіда“ Кониський і Нечуй-Левицький. — Алькоголь (написав Єротеї Пігуляк). — Як панч Аврельцьо Довгоніс оженив ся (сміхованка д. М.) — Дещо з господарства. — Смішне. 4) Найновіший повний буковинський шемагизм. 5) Оповідєня.

Ціна одного примірника 50 кр.,

з поштовою пересилкою 55 кр. Замовляти можна під адресою: Літературне товариство „Руска Бесіда“ в Чернівцях. Члени „Рускої Бесіди“ дістануть за річну вкладку 2 зл. сей календар, а крім того ще й 12 книжочок „Ластівки“, Бібліотеки для молодіжї міщан і селян даром. Позаяк видатки за календар великі, то „Руска Бесіда“ просить нас разом повідомити теперішніх її членів, щоби зволли ласкаво чим скорше вирівнати свої заборгованості і прислати хоть частину вкладки на рік 1895.

Літературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича ч. 2.

має на складі: Ілюстровану

„БІБЛІОТЕКУ ДЛЯ МОЛОДІЖИ, МІЩАН
І СЕЛЯН“

(редаговану Омеляном Поповичем)

року 1886. 1887., 1888., 1889., 1890., 1891. і 1892.,
по 1 зл. 20 кр. за рочник, а всі 7 разом за 7 зл.
з пересилкою 7 зл. 30 кр.

НОВІ КНИЖКИ.

Читанка для шкіл народних.

Часть II. — 50 кр. і

Граматика для шкіл народних.

Часть II. — 10 кр.

Отсі дві книжочки шкільні для 3. і 4. року на-
уки уложені Омеляном Поповичем вийшли з по-
чатком сего року шкільного накладом віденьського
п. к. видавництва книжок шкільних, котрими то
учебниками усунєно знов одну велику хибу в на-
шій шкільництві. — Той сам автор працює над
„Читанкою“ і „Граматикою“ для 5. і 6. року
науки, чим довершить гарно розпочате діло. Та-
кож вийшли ще его заходом книжки рахункові,
співанники і учебники німецькі новою правописею.

РІХТЕРА

„якірні коробки з камінчиками до будови“

ще й тепер не досягнені; сугь вони найлюб-
лєнішим подарунком різдвяним для дітей
тривігних. Вони дешевші, як кожний ви-
щий подарунок, бо трєвають многі літа і їх
можна навіть до довмих часів навіть допов-
нити і збільшити. Нефальшовані

якірні коробки з камінчиками до будови
сугь одинокою забавкою, котра знайшва в всіх
краях одногосну похвалу і котру всі ті, котрі
їх знають, з переконання далше захваляють. Хо-
те, в своїм роді одиноке средство забавне і ін-
тересуюче еще не знає, той нехай як найскорше
замовить від підписаної фірми новий ілюстрова-
ний цінник і там прочитає всі дуже користні пи-
сьма і справозданя. — При закупленю прошу жа-
дати ласкаво виразно: Ріхтера якірні коробки з
камінчиками до будови і відкинути кожду короб-
ку без нашої фірми і марки „якір“ яко фаль-
шиву. Не фальшовані якірні коробки з камінчи-
ками до будови можна набути за 35 кр., 70 кр.,
80 кр., 5 зр. і висше У ВСІХ ВІДНІЙШИХ
СКЛАДАХ ЗАБАВОК.

НОВІСТЬ! Ріхтера забавки терпеливості:
Яйце Колумба, громозвід, хрестолом, загадка
круга, головолом, Пітагорас і т. д. — В нових
зошитах поміщені й задачі для подвійних заба-
вок. Ціна 35 кр. від штуки. Лише з правдивою
маркою „якір“.

Ф. АД. РІХТЕР і КОМП.

перша австрійсько-угорська ц. к. упривіліювана фабрика
коробок з камінчиками до будови.

ВІДЕНЬ, I. Nibelungengasse Nr. 4.

Rudolfsstadt, Alten, Rotterdam, London E. C., New-York

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним
і богатим, старим і молодим переповів тверезим
руським читальникам присвятив Омелян Попович.
Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поч-
тою 25 кр.

Видає і відповідає за редакцію Др. Василь Дутчак.

З печатні Г. Чоппа.

ПЕРЕДПЛАТА

ПЛАТНА В ЧЕРНІВЦЯХ

ВІНОСИТЬ:

на цілий рік 5 зр. — кр.
„ пів року 2 „ 50 „
„ чверть року 1 „ 25 „
для заграниці 8 рублів або
12 франків.

Поодинокі числа по 12 кр.
в бюрі газет Л. Горюїца в
Чернівцях, ул. головна ч.17.

БУКОВИНА.

Виходить що тижня в п'ятницю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописки адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щ о дня
від 6.—8. год. вечером.

Оповіденія і прилоги
обчислюють ся по найде-
шевших цінах

Ч. 50.

Чернівці, дня 21-го (8-го) грудня 1894.

Рочник X.

Галицькі радикали.

Минувшій неділі, дня 16. с. м. від-
було ся у Львові перше віче наших га-
лицьких радикалів, на котрім після спра-
вовздання львівських польських дневників
явило ся до 200 осіб, переважно селян
з околиць: Коломиї, Снятина, Тернополя,
Самбора і з під Львова.

Віче відкрив в імені радикального
товариства „Народна Воля“, д. Павлик,
редактор „Народа“ і підніс між иншим,
що скликано се зібране, щоби порадити
ся над способами, якими можна би ви-
добути ся з прикрого положення, так ра-
дикалам, як і другим руским партиям,
що власне тепер цілком нежурять ся
про долю простолюдина.

По виборі президії, в склад котрої
увійшли: д. Павлик, яко председатель,
Думка, Сандуляк і Творовський, яко за-
ступники председателя, а Стефанік і
Крайковский, яко секретарі — обгово-
рив адвокат др. Данилович першу точку
порядку дневного: „Про політичне по-
ложене Русинів“. Бесідник натякнув про
ворожий розстрій, який настав між рус-
кими партиями від нової ери, проголо-
шеної п. Романчуком в році 1890 в
галицькім соймі. Тоді виробили ся дві
партії: „партия угодова“ і „партия мос-
квофільська“. Але ще перед „угодою“ за-
в'язала ся третя партия — радикальна,
против котрої виступили дуже ворожо о-
бі другі рускі партії, особливо при ви-

борах до сойму і ради державної. Ради-
калів цілком не обходять спори: етно-
графічні, філософічні, граматичні і на-
родні; они займають ся в першій лі-
нії борбою класовою, котру піднесли ро-
бітники в західній Европі, а котру ра-
дикали внесли і між руских селян, бо тота
борба промовляє найліпше до їх серця.
Теперішні рускі політики, що зачисля-
ють ся до класи посідаючих, получили
ся зі шляхтою і не хочуть допустити се-
лян до їх прав.

Радикали поставили економічні і ма-
теріальні інтереси на першім, а народ-
не питане на другім плані. Після про-
грами радикалів має ціла руска інтелі-
генция провадити виключно мужицку по-
літику, для того ззиває бесідник всіх ру-
ських інтелігентних людей, у котрих ще
не завмерла любов до „сірака“, щоби
станули на радикальній ґрунті.

Потім говорили селяни про свої
справи. Дальше забрав слово др. Три-
льовський і сказав, що він видить лише
одну раду: получить робітників і селян,
руских і польских, против шляхти, кот-
ру можна шапками прикрити. Рускі і
польскі робітники і селяни мусять на
підставі радикальної програми поступа-
ти солідарно із соціально-демократичною
партією в борбі о права.

В кінці обговорив др. Данилович
ще другу точку порядку дневного: „Про
найближні вибори і про зміну виборчої
устави,“ почім приступлено до зав'язання

нового радикального товариства „Поступ“
до котрого вписало ся до 100 членів, а го-
ловою сего товариства вибрано д. Пав-
лика.

Се справовздане подаємо в скороче-
ню після Dziennik-a Polsko-go, бо рускі
львівські газети, які лиш до тепер полу-
чили, не писали ще про се радикальне
віче. Про наших галицьких радикалів,
їх програму, про їх роботу і хосен тої
роботи говорили ми вже давніше, а се,
що ми тоді сказали, стверджує в цілому
теперішня радикальна маніфестация і
зміст програмових бесід, виголошених
др. Даниловичом і Трильовським.

Гадку зав'язання радикального това-
риства між галицькими Русинами подав
проф. Драгоманов, звістний горячий при-
хильник соціально-демократичного руху,
який проявляє ся тепер в більших роз-
мірах між робітниками західної Европи.

Не дасть ся сего заперечити, що ці-
лий хід людського розвою виробив в ста-
рих і середновічних часах різкі суспіль-
ні контрасти, котрі заховали ся до те-
пер, та власне становлять причину те-
перішньої дражливої суспільної боротьби. З
другої сторони треба також і се при-
знати, що під впливом загальної просві-
ти і загального людського поступу майже
ціла людська суспільність стремить в но-
війшій часі до усунення сих різких кон-
трастів, о чім свідчать цілком наглядно
проголошені в користь рівного права для
всіх в конституційних державах засад-

ЗАВИРУХА.

Написав Ревійон, з французького переклав

Т. БРЕНДЗАН.

Завируха, що знялась сего тижня на побе-
режю Ламаншу, дала причину до досить трюа-
ючої сцени фамілійної.

Було се в одній маленькій пристани нор-
манській, що не варта її і назвати.

Пані Бодуен богата дідичка. Її батько,
богатий посесор з країни Ко, лишив її по смер-
ти маєток, що его безнечено був би пропив її
чоловік, колиб смерть не була постигла его за
вчасу. Вдова пані Бодуен мала сина одинака,
і его загадала вона оженити з якоюсь богачкою,
щоб таким способом збільшити своє майно. Та
на біду син пані Бодуен закохав ся в донці я-
когось бідного рибакка, що не мав навіть свого
човна, і рішив пібрати ся з нею. Вдова відмо-
вила їм свого благословенства. Він обставав
при своїм, бо в такім разі люди уперті. Бороть-
ба тревала один рік, нарешті мати сказала:

— Жени ся, як хочеш, але я щоб і на очі
не бачила твоєї жінки. Поки мого життя, не ді-
станеш від мене ані зломаного крейцара

— Як ваша воля, — сказав Люї.

І звичались.

Пять літ минуло. Троє діточок знайшло ся.
Люї ходив із своїм тестем ловити рибу. Его жін-
ка годувала діточок. Якось коротали своє житє.
Любов давала їм зможність зносити все лихо і
вони не нарікали, а навіть не звертали ся до
пані Бодуен з жадною просьбою; хіба що неділі
виходили з церкви, здібались вони; тоді кла-
нялись їй, бо се була повинність. Вона-ж заку-
тана в свій серпанк відверталась від них без
відповіді на поклін і ішла підтющем немов би за
кождим кроком яка гадина ввекла її в питу. Ні
гостини, ні листів, ні жадних зносин між ними
не було. Хіба сей один поклін, який віддавали
її молодята, та на котрий стара нічого не від-
повідала.

Тої середі заревло море від заверухи, аж
задроготіли хати, що стояли на березі.

Пані Бодуен жила собі сама з своєю служ-
ницею Анетою, одною з тих товстеньких дівок
норманського плоскогір'я, що здаєсь, так і вро-
дились на то, щоб бути служницею. Анета зло-
жила руки й каже:

— Що за негода, пані! Богато людей за-
непокоїть ся!

— Яких людей? — сказала вдова, що піс-
ля свого звичаю похажувала собі по комнаті та до-
тикалась всего немаючи охоти до чогось взятись.

— Ну, та кривні тих, що сидять над
морем!

Пані Бодуен зупинилась: — Досить! — від-
повіла сухо. Вона взялась шити, а що небо
було аж чорне, а світло м'яве, то сіла коло вікна.
Анета стояла вліпши лице до вікна й погля-
дала на улицу, а що приказано її мовчати, то
вона лиш уривками собі говорила:

— Ось вже і комин упав пана Бертранда!...
А як теліпає ся вивішена мидниця голяра Кон-
шу!... Дивись, там іде Шардон до берега!... І
Петро Гвішар і Деніс Жофуа і Магдалина Гуа-
ран!.. Сїйбогу цікаво що там діє ся!

— Торкотайло! — проїдила вдова.

Анета рішилась мовчати, та все більше і
більше приплескувала свій ніс до шиби.

— Ні! — сказала вона вкінці, тупнувши
ногою, такої негоди я ще ніколи не бачила!

Пані Бодуен лишила свою роботу і стала
знов походжувати.

Чутт було, як страшно вила буря, а від
часу до часу доходили до уха якісь крики, хру-
скіт заліза, стук віконниць, що виходили ся з
завіс і били по стінах. Море мусіло бути стра-
шне. Вдова підійшла до служниці:

— Ану! коли ти така дуже цікава, то взуй
ся, тай роби як другі: іди на звіді!

ничі устами, як не менше і всі устами, які в найновіших часах ухвалено в користь робітників і внесені проекти до таких устав, що мають безперечно за задачу, укоротити надмірне визискування чужої праці через капітали. Розуміє ся, що, як взагалі, цілий рух людського розвою так і сї зміни в користь людскости, ідуть дуже помало; а годі навіть подумати, щоби колись, як се представляють собі соціальні демократи, могла настати в сьвітї між людьми цілковита рівність, бо-ж се противить ся людській природі, бо-ж се противить ся і природі цілого сьвіта.

Як в цілїм сьвітї нема природної рівності, а противно найдрібніша різнородність є его прикметою, так і між людьми не знайдеш двох осіб цілком рівної природної вдачі. Для того се неможливо, щоби між людським родом против его природи могла колись запанувати беззглядна рівність.

При рівній, природній вдачі є найголовнішою силою людського роду духовий розвій, себто духова просьвіта, котра йно сама може побороти всі дикі, звіврячі сили. Для того то так поодинокі люди, як і цілі народи, повинні передовсім старати ся о просьвіту, без котрої на нінащо нездадуть ся всі матеріяльні і економічні засоби.

Просьвітою випосажений, хоть бідний чоловік з'уміє собі в сьвітї придбати матеріяльні добра, ними хіснувати ся; а противно, чоловік темний змарнує і найбільший маєток, або бодай не потрафить з него відповідно користати. Так само і непросьвічені, темні народи не в стані удержати і найбільші маєтки, не встані відповідно з них хіснувати або їх побільшити. Другою, не менше важною силою, що для цілих народів і его поодиноких членів може придбати вигідніше існування, відповідну повагу і більший вплив на устрій державних і суспільних порядків — є безперечно народна спільність, т. є.: спільна народна праця, спільна народна оборона, горячий народний патріотизм. Народна просьвіта і народний патріотизм є отже най-

головнішими підставами народного добробиту. Для того то народовці поставили собі за задачу, старати ся всіми силами ширити народну просьвіту, старати ся і о патріотичне виховане руского народу. Сій програмі позістали сьвідомі доброї справи народовці вірні від початку своєї народної праці аж до тепер і нещадили для сего патріотичного діла ні свого труду, ні навіть грошових жертв, та не зважали на всі поругання, тяжкі напасти і клевети своїх противників. Сьвідомі доброї справи народовці уважали все і уважають і тепер се за шкідну річ для народного розвою, — підбурювати темні маси до ненависти і пристрастного вороговання против других клас суспільности і виключати інтелігенцію від спільної народної оборони. Народовці обіймають цілий свій народ, не зважаючи на его стани, однаковою любовю. Не так задивляють ся наші радикали на людскість, на людську суспільність і на народну справу. Їх цілком не обходять, як се виразно заявив др. Данилович, спори етнографічні, філзофічні, граматичні і народні; они займають ся в першій лїнії борбою класовою, они внесли сю борбу між маси руского народу; они для сєї борби обкидають щирих патріотів руского народу і довголітних труженників на народній ниві болотом; они поставили економічні і матеріяльні інтереси на першім, а народне питанє — розуміє ся лише про людске око — на другім пляні. Наші радикали маловажають отже правдивий патріотизм, сю найвищу людську чесноту, що йно сама може піднести слабі, нерозвинені народи; зневажають сю найвищу людську чесноту, що відріжняє людський рід від звіврат. — Ми сьвято переконані, що ся радикальна робота не причинить ся до піднесення нашого народу, противно вона спровадить ще більший народний розстрій, народну деморалізацію, та спинить пожаданий скорійший развій народної сили. Нехай совістно застановлять ся над тим нечисленні провідники нещасного радикального руху, та може переконують ся о шкідности своєї робо-

ти для руского народу. Нехай не завидують сї нещасні мальконтенти патріотам-народовцям особистих здобутків і маєтків, бо коли би заглянули в хаті і кишені, то могли-б наглядно переконатися, що не один з сих патріотів-народовців бере ся і товче свою нужду гірше, як простий робітник.

Ваш закид, що теперішні рускі політики не хочуть допустити селян до їх прав, то правдива радикальна, безвстидна брехня; не воюйте отже, панове радикали, брехнею, бо-ж прецінь така борба не пристойть неомільним мужам всеї мудрости і апостолам найправдившої правди?!

Перегляд політичний.

Цісарскою постановою з дня 16. грудня 1894 скликаний сойм буковинський на 3. січня 1895 р., а не як було мильно донесено з Відня на день 10. січня.

Вибраний радою державною підкомітет комісії для реформи виборчої відбув вже перші засідання при участі міністрів Віндінґера і Бакегема. Народи тримають ся в тайні, з чого опозиція і праса дуже незадоволені.

На засіданні палати послів дня 15. грудня с. р. закінчено наради над провізорією бюджетовою. При сій нагоді забрав і міністер скарбу др. Пленер голос. Заявив що реформа податкова принесе дрібно оподаткованим 20—28 процентову пільгу. Жалував ся також, що задля національної борби утрудняє ся правительству робота на полі економічнім. Дальше промовляв против загального права виборчого, признав, що треба уділити право виборче не тільки робітникам фабричним але також найнижше оподаткованим і частині робітничого населення сільського. Вкінці сказав міністер, що реформа виборча мусить бути остаточно полагоджена і що нові вибори в р. 1897 відбудуть ся після нового права виборчого. На засіданні в понеділок і відвторок ухвалила дальше рада державна закон о жандармерії і о конкуренції церковній.

12. с. м. устроїли були соціялісти у Відні десять зборів робітничих, на котрих обговорювано проекти нового закона карного, реформу виборчу і остро ганено теперішні відносини парламентарні. На одних зборах казав провідник Найман, що если робітники не одержать до лю-

Анета була за хвильку готова. Коли вже була в дверех:

— Приходи — каже до неї пані Бодуен, та розповіш мені, що там таке

Стара Норманка стала знов походжувати. Ходила від одного кута до другого із зложеннями нахрест руками, з стисненими до купи губами, та обзираєла мимохідь кожду річ... Минуло десять хвилин.

— Щось Анета не приходить!

Вітер подвоїв свою силу, лиш его було чути. Нараз зупинилось око пані Бодуен, і впадо на ліжко дитяче, що стояло в комнаті. В тих домах зберегають все, та лишають на своїм місци. То було ліжко її сина... того сина, що сидів над морем. Більше ніж годину вона гадала о нїм. Та в єї гадках представляв ся він разураз як Люї, 25 літний рибак і здоровенний хлоп, що її сказав: „Як ваша воля“, коли вона ему заборонила женити ся, та що таки зараз і оженив ся.

Теперже перед єї очима став він як дитина, з волосем як лен, кругленькими щокми, що їх приоздобляли ямочки, з синими очима. Вона примкнула собі его перші крики, его регоготи, его здорові поцілуї і пляски, які вона снувала собі сидючи над его колискою.

Най собі хто буде і з самої країни Ко-

ай буде богатий, упертий закаменїлий, то все мусять вразити такі річі, живо его коли страшна звисє завириха!

— Анета ще не вертаєсь!

Вона зняла свій плащ, вийшла й собі Коли звертала з улиці, якась юрба людей заперла її дорогу. Навкруги сєї купи стояло три, чи чотири рибакі в мокрій одежі, в обвалених чоботях; їх руки і лиця були обкрованені. Вона зараз зупинилась і слитала хриплим голосом:

— Чи вони вже повернули?

Один з них переморгнувши ся з другим відповів:

— Повернули.

Вона пішла дальше. Тоді то один з моряків відділив ся від юрби й побіг за нею:

— Пані Бодуен! пані Бодуен! куди ви хочете тепер іти?

— Долів!

Вона вказувала на море. Чоловік вхопив єї за плащ і здержав єї:

— На що се вам придасть ся? Вереме погане; вертайте до дому, от як і ми всі повернули.

Вона споглянула пристайно в его очі.

— Всі?

— Розуміє ся.

— Забожіть ся!

Моряк змішав ся: — Ну, правда — сказав він — хто не пристав до сего берега, той певно висів в Іпорті... або в Фекамі, хто знає?

Вона вирвалась з его рук і хотіла відійти. Він єї знов здержав. Анета надійшла вулицею; на її тварі малювалась тривога.

— Ні! ні! — скрикнула вона своїм пані. — Ні! пані, не йдіть туди!

Старушку проняла дрож. Єї опалене лице зблідло, а зуби стали дзвонити. Хотіли увести єї до одної хати. Вона уперлась і сказала:

— Ането, я хочу їх побачити!

Не знати яким дивом прийшла вона знов до сили. Обі жінчини пішли тепер до тої хати, де мешкав Люї Бодуен.

Анета діткнулась рукою клямки. Пані Бодуен увійшла до комнати. В середині було як у всіх рибакських хатах. Коло великого ліжка, зашлоненого навкруги синою завісою, лежали на помості дві малі постелі переділені колискою. Цілість тих поєдинчих і простих річий робила приємне вражінє своєю незвичайною охайністю. Молода жінка саме встала з ліжка по слабости. Вона сиділа. Наймолодше дитячко лежало на її колінах, а других двоє вчепилось з переляку

того 1895 р. права виборчого, то мусять поважити не лиш теперішні відносини суспільні, але і існуючий лад.

Три церковно-політичні пропозиції угорського правительства одержали санкцію цісарську. Пропозиції о цивільних вінчаннях, о державнім веденю метрик і о релігії дітей з мішаних су-пружеств, творять одну цілість і суть першою частиною загальної реформи церковно-політичної, котру поставило в своїм програмі сторонництво ліберальне. Не без великої борби удалося сторонництву ліберальному переперти згадані три пропозиції в парламентарнім трактуваню, іменно палата магнатів ставила завзятий опір їх ухваленю, та лиш при случайній комбінації голосів і при незвичайнім напорі зміг Векерле досягнути для тих пропозицій потрібну більшість голосів. Не менші труднощі показалися і в досягненю санкції монарха; були хвилі, що здавалося, немов санкція буде відмовлена. Однак корона ухваливши своєї апробати програмі кабінету Векерля, не могла відмовити остаточно і свого затвердження ухвалою. Помимо ухвалення санкції міністер Векерле і його кабінет на певно уступлять, а тим самим і верховодство ліберального сторонництва мусить сгінчити ся. Між правительством угорским а короною наступив розлад, прогалина, котру не дасть ся так легко вирівняти. Причину того розладу треба глядати в демонстраціях Кошутівських. Вже торжества демонстраційні при похоронах Ляйоша Кошута доказували, що ліберальний кабінет не має сили оперти ся струям, що перепливають в суспільности угорській. Відтак наступили дальші промахи правительства супротив демонстраційних виступів Франца Кошута. Правительство відгравало дволичну ролю, стараючись запевнити для себе довіріє корони і не втратити довіріє народу. З такого поведення правительства не може бути корона задоволена і мусить перевести санацію нездорових відносин, а щоби не стрітись з докорами, котрі могли би збаламутити опінію, ухвалила санкцію ухвалам парламентарнім.

З Петербурга доносять, що цар і цариця задумують з початком слідуєчого року відвідати головніші країни російські межі ними і Україну. Дальше мають настати значні зміни в напрямі вільнішим в законах прасових. В сій справі має бути в коротці предложений дотичний проект закона. Сам цар приказав привернути кільком газетам право дрібної продажі, відобравши за царствования Александра III. — Варшавського ген.-губернатора Гурка іменував цар головою за его заслуги в російсько-турецкій війні ген.-фельдмаршалом, а заразом прийняв его просьбу о перенесенні в стан спочинку з причини слабого его здоров'я.

Німецький парламент відкинув жадане прокуратором державного, внесенне на руки

за її запаску. Несунокій ще прибільшив бліду барву її лица. Не встані сама знятись на ноги, вона післала своїх родичів на звідні. Ось так вона їх дожидає, ледви дух проводячи, не в силі здержати своїх сліз. Колиж побачила тещу, пробувала встати і сказала: Пані!...

Стара, прибілилась до неї і відповіла... — Доню моя!

Потому взяла двоє дітей на руки, і спустившись на поміст обіймала їх хлипаючи.

— Бідні діточки!... Чи ви?... Ви знаєте?... Боже мій!...

Товстенка Анега вдарила об поли руками... Нараз чути було крики на улиці... веселі крики.

Двері відчинились знов. На чолі юрби кривих і приятелів з'явив ся Люї в порозі.

— Прийшов! Прийшов!

За хвилюк всі встали на ноги. Молода жінка кинулась до свого чоловіка, а діти побігли собі до свого татка.

Лиш пані Бодуен стояла на своїм місці нерухомо мов статуя. Рибак її побачив... Він скинув свою шапку, прибілившись і сказав:

— Мамо!

Вона обіймила его.

канцлера Гогенльоге, аби соціал-демократам вичити процес карний за демонстрації в парламенті против цісаря.

В цілій Італії наробило оголошене документів в справі банку „Романа“ величезного шуму. Противник міністер-президента Кріспі, бувший міністер Джіолітті оголосив їх. Виходить з того, що суспільність італійська цілком зіпсована і запродайна. Найвищі урядники та міністри межі ними і міністер Кріспі брали гроші. Не дивота отже, що банк мусів упасти. Італійський парламент закрито з тої нагоди, а мін. Кріспі і другі скомпромітовані особи виступили против Джіолітто на дорогу судову, бо як они кажуть, они певнино очорнені. — Цікаво, як ся ціла справа скінчить.

В Білграді розпочав ся дня 10. н. ст. грудня процес против Михайла Цебначича і товаришів, обжалованих о державну зраду, а то о намір викликати в Сербії повстання, скинути Александра I. з престола і покласти на короля Сербії Петра Караджорджевича, сина помершого Александра Караджорджевича, бувшого сербського князя. З обжалованих признає ся до вини лише один Цебначич. Він заявляє, що намірив в якійсь спосіб скинути короля Александра I. з престола винявши убіство, та що на его місце мав прийти Петро Караджорджевич. Всі інші обжаловані перечать, не мовби мали на меті повстання або прогнання Обреновичів з Сербії. Два обжаловані, бувший міністер Тавшанович і професор університету др. Ненадович повтікали за границю і їх будуть судити заочно.

ДРІБНІ ВІСТІ.

Пана Омеляна Поповича, ц. к. інспектора повітового в Кіцмани, приділено розпорядженем ц. к. міністерства просвіти до служби при ц. к. шкільній краєвій Раді в Чернівцях і поручено ему інспекцію всіх руских шкіл на Буковині.

З кінцем року адміністраційного просим наших предплатників, що залягають з предплатою, о як найскорше вирівняне задеглогостий. З новим роком будем посилати нашу газету тільки тим, що її замовлять і пришлють бодай часті предплати, на що звертаємо вже тепер увагу, щоби усунути всякі непорозуміння і ошадити безспішних рекламацій.

Президентови гр. Гоєсови складала минувшого тижня депутація зложена з відпоручників громад вижницького повіта вітання з нагоди его іменування краєвим президентом.

На конкурс розписана посада громадського лікаря в Кучурові великим зречинцем до 15 січня 1895. Подана вносити належить до ц. к. староства в Чернівцях. — Дальше опорожнена посада громадського секретаря в Топорівцях, черновецького повіта получена з річною платою 350 злр., і 50 злр. на видатки канцелярійні, з вільним помещенням і 6 правниками города. Подана заосмотрені в свідокство з присяжного інспиту в німецькій і рускій мові вносити належить до 15 січня 1895 до зверхности громадської в Топорівцях. — В вижницькім повіті опорожнені отсі посади учительські: посада учителя при однокласовій школі народній в Устю-Путилові, по одній посаді молодшого учителя при чотирокласовій школі народній в Вижницях, чотирокласовій школі дівочій в Вашківцях і двокласовій школі в Карапчеві, і по одній посаді учителя при однокласових школах в Дихтинці і Киселицях. Подана на всі сі посади учительські вносити належить найдальше до кінця січня 1895 до староства в Вижницях. — При гр. пр. консисторії в Чернівцях опорожнена посада консисторського асистента з речинцем до 30 січня 1895.

На сасіданку ради шкільної краєвої з дня

13 с. м. признано надучителеви в Радівцях Христофорови Ісакевичови четвертий, а молодшій учительці в Кіцмани Параскеві Прокіпович перший додаток службовий. Гр. пр. парохови Гераклію Порумбескулови в Нових Фратівцях, висказано подяку за его хосенну діяльність около справ шкільних в Ступці і Нових Фратівцях, а монахови в монастирі Пути Д. Ниментовичови поручено через новітову Радю шкільну в Радівцях висказати признане за его хосенну діяльність в користь школи народної в Селятині. В Сучавиці рішено основати однокласову школу на родну. Школі народній в Білці уділено запомогу в сумі 30 злр. на закупно бракующих еще приладів до уділюваня науки зручности. Сталих учителів Георгія Поповича в Дорні-Кандренах, Йосифа Густина в Фіртенталь, Івана Барбіра в Костинцях і Николая Кушнірука в Барбівцях іменовано надучителями при тихже школах. Учителя Николая Дониса в Стульпіканах іменовано надучителем в Ступці. Тимчасових учителів Антона Рижана при школі мужескій в Гурагуморі і Анатоля Попескула в Фрумосі затверджено на їх посадах. Молодшу учительку Меланію Браїлян в Білці іменовано дійсною учителькою тамже, а молодшу учительку в Білці Юлію Велигорську сталою учителькою в Горішнім-Гориньку. В справі обсади місця директора при гімназії в Чернівцях уложено пропозицію і предложено ц. к. міністерству просвіти. Тому ж міністерству предложено внесенне в справу виключення одного ученика черновецької гімназії зі всіх закладів наукових. Розділено запомоги призначені на підпиране господарських курсів і шкільних огородин між учителів народних, котрі при сій найбільше відзначили ся... В кінці полагджено рекурси в справах конкуренційних і дисциплінарних, подана учеників шкіл середних о стипендії і запомоги, і подана учителів народних о запомоги і ремунерації.

Черновецьке академічне тов. „Akademische Lesehalle“ устроює сих мясниц з кінцем січня 1895 великий базар, над котрим прийняв протекторат краєвий президент гр. Гоєс і президент судовий Веселі.

Громадські вибори в Чернівцях відбудуть ся вже з кінцем сего місяця і з початком слідуєчого місяця і то в отсім порядку: 1) Для першого округу виборчого (Клокічка, Калічанка, Гореча), дня 27. грудня с. р. і то головний вибір від 9. год. рано до 1. години по пол., а е-вентуальний тіснійший вибір від 2. до 7. години по пол.; вибирати ся має одного радного на протяг двох літ. 2) Для другого округу виборчого (Ром і Манастериска) головний вибір дня 18. грудня с. р. від 9. години рано до 6. год. вечером; е-вентуальний тіснійший вибір дня 29. грудня від 9. год. рано до 2. год. по пол. Ви-бирати має ся одного радного на час чотирох літ. 3) Для першого округу виборчого (міста), а то: для 3. кола виборчого головний вибір дня 2. січня 1895 від 9. години рано до 6. год. вечером, а тіснійший вибір дня 3. січня 1895 від 8. год. рано до 6. год. по пол.; вибирати має ся 12 радних на чотири роки, а один радний на два роки. Для другого кола виборчого головний вибір 4. січня 1895 від 9. год. рано до 6. год. вечером, а тіснійший вибір дня 5. січня 1895 від 8. год. рано до 5. год. по пол.; вибирати має ся чотирох радних на протяг чотирілітний. Вкінці для першого кола виборчого головний вибір дня 10. січня 1894 від 9. години рано до 6. год. вечером, а вибір тіснійший 11. січня 1895 від 9. години рано до 2. години по пол. вибирати має ся 8 радних на протяг чотирох років. Голосоване відбуває ся картками.

Ілюстрований календар „Рускої Бесіди“ вже вийшов з друку і розсилає ся членам і тим, що їх замовили.

Срібні 20 кр. і мідяні 4 кр. перестають з днем 1. січня 1895 ходити. По 1. січню можна буде сї монети вимінювати лише в публичних касах.

Нещасні пригоди. Чотирілітня дитина Івана Гози з Пальтіноса в сучавськім повіті упала 11. с. м. з печи у котел з кіпачою водою і живцем зварилась. Родичів не було під той час

в хаті. — Перед кількома днями найдено в селі Панішора над прутом тіло чоловіка з двома ранами від перестрілки і вилічено, що був то конокрад, котрого російська сторожа гранична застрілила в хвили, коли переходив ріку з украденими кінями. — В Заставні повісився селянин Іван Цуркан на вербі серед поля. Був колись заможним господарем, та за через власну вину попав в нужду і довів до того, що вкінці сам наложив на себе руку. — Михайла Демурка, родом з Суховерхова, убито в домі Ілліша Вакарчука в Давидівцях. Підозрілих о се убійство Ілліша Вакарчука, Якова Клевчука і жінку убитою ув'язнено і відставлено до суду повітового в Кіцмани. — Іван Безушко, зайнятий при роботі в тракті в Чернівцях попав через неосторожність під колесо машини і погіб на місці.

Вовки появили ся на румунській границі під Миталенами і жерли купця Якова Влієра з жінкою, котрі йшли на весілля до недалекого села. На другий день з двох осіб найдено тільки останки костий, подерту одежу і перстені, годинник в ланцюхом і брошку.

Новий спосіб лічення недуг жолудкових ви- найшов швейцарський учений Рауль Пікетт, що має лабораторію в Берліні. Той спосіб називає ся фрінг-терапія. Основує ся на ужиттю дуже низької температури на людське тіло. Він робив такі досвіди. Добре нагодованих псів спускав в таку яму, в котрій було зимно від — 65 до 110 степенів. Щоби пси не замерзли, завивав їх грубо фланелею, отже зимно зверха їм не шкодило, але за то, хоч як були найджені, зараз хотіли знов їсти, бо були дуже голодні. Сам Пікетт терпів довгі літа на так звану диспенсію, то значить, не міг майже нічого їсти. Отже що випробував на псах, спробував відтак на собі. Дня 23 лютого 1894, убравшись добре, казав себе спустити в таку криницю, де був штучний мороз аж до 110 степенів, побув там десять мі- нут і казав себе витягнути. Вже в криниці почув дійсно собачий голод, і коли его витягнули з'їв порядне сніданє. Таку пробу зробив вісім разів, за кожним разом був по 10 минут в та- ким морозі і вилічив ся зі слабости жолудкової.

Процес о гусь. Весела пригода трапила ся сими дням в околиці Лукова. Властитель млина М. почув десь казку про курку, що несе золоті яйця, і постановив визискати сю казку для себе. Купив собі гусь, про котру пішла заріз чутка, що несе яйця з золотими дукатами. В селі оббігла ся чутка зараз всі хати. Цікаві стали допитувати ся мельника о ту незвичайну гусь, але мельникабо мовчав, або відповідав щось таке, що людей ще більше зацікавлювало. Відтак справив навіть окремий коєць для гуски і взяв її до хати. Гуска що другий день несла яйця з дукатами, котрими мельник заплатив навіть своєму сусідові за якийсь товар, а притім сказав ему, що певно гусь у давного властителя вигре- бала десь дукати і з'їла їх. „Мабуть ще багато дукатів буде в ній, бо дуже тяжка“ — додав мов від негоду. Така чудесна гусь не дала спати су- сїдам і один закопав захоті її навіть купити. Мельник тільки на то ждав, але щоби добре гуску продати, зажадав грубої заплати. Вкінці погоди- ли ся. Мельник дістав за гусь підсвинка, десять рублів готівкою і мав діставати через місяць четверту частину дукатів, що гусь знесе. По кількох днях новий властитель гуски пересвід- чив ся, що гуска навіть звичайних яєць не несе. Щоби ще лучше переконати ся, чи в гусці нема дукатів, зарізав її, перешукав середину, а дукатів таки не найшов. Тоді пішов до мельника і казав собі звернути підсвинка і десять рублів, але мельник не дав; казав собі звернути живу гусь.

Помер дня 16. с. м. в Чернівцях Іван Варв'їцький, поборця податковий на пенсії в 64 році жити.

Tinct. capsici compos. (Pain Expeller)

приладжена в аптці Ріхтера, Прага, загально знісне втиранє, лагодяче біль, можна дістати по ціні 1-20 зр., 70 кр. і 40 кр. за флашку майже в кожній аптці. При закупі треба дуже ува- жати і брати флашки лише з охоронною мар- кою „котиця“ за правдиві. Центральна роз- силка: Ріхтера аптика під Зол. Львом, Прага.

В. САЛЬТЕР. ВЕЛИКИЙ ЗАКЛАД ПЕРЕПЛЕТНИЧИЙ.

Спеціальність:

Оздобні оправи, КНИГИ церковні в щиро золотій і срібній оправі, вироби гальянте- рийні, золотий друк, оправа образів в рами. Богатий склад рам до образів і фотографій.

Найдешевші ціни.

Чернівці, улица почтова ч. 9,
(напротив ц. к. Почти).

Ілюстрований буковинський православний

НА РІК 1895,

виданем і накладом товариства „Руска Бесіда“ в Чернівцях, вже готовий і виїшов з отсим бо- гатим та цікавим змістом:

- 1) Точний календар астрономічний і церковний із червоно друкowanими свѣ- тами як також з принадаючими на поодинокі неділі евангеліями, 2) Обширна часть ін- формацийна, 3) Часть забавна і на- укова з отсими устунами; Калина (поема Т. Шевченка, з ілюстрацією). — Як вигля- дало на Буковині перед її прилуче- нем до Австрії (після опису Силеного, на- писав О. П.) — Із поезій Степана Ру- дацького. Прислів'я (з портретом по- ета). — Громада (дуже важне для сільських громад поученє о деяких справах громадських, стаття др. Ст. Стоцького). — Три дурні (по- вісточка Марка Несторюка). — В Італії (по- ема д. М.) — Гнат Онискевич (житєніє з портретом О. П.) — Стара історія (на- писала Євгенія Ярошинська). — Думка осіп- на (поема д. М.) — Надгробний пам'я- тник Юрія Федьковича (з ілюстрацією). — Почетні члени літературного то- вариства „Руска Бесіда“ Колисцький і Нечуй-Левицький. — Алькоголь (напи- сав Єротея Пигуляк). — Як панч Аврель- цю Довгоніс оженив ся (сміхованка д. М.) — Дещо з господарєвства. — Смі- шне. 4) Найновіший повний буко- винський шемагизм. 5) Оновіщенє.

Ціна одного примірника 50 кр.,

з поштовою пересилкою 55 кр. Замовляти можна під адресою: Літературне товариство „Руска Бесіда“ в Чернівцях. Члени „Рускої Бесіди“ ді- стануть за річну владку 2 зл. сей календар, а крім того ще й 12 книжочок „Ластівки“, Бібліотеки для молодіжи міщан і селян даром. Позаяк видатки за календар великі, то „Руска Бесіда“ просить нас заразом повідомити тепе- рішніх її членів, щоби зволіли ласкаво чим скорше вирівнати свої залежності і прислати хоть частину вкладки на рік 1895.

Літературне Товариство „РУСКА БЕСІДА“ в Чернівцях,

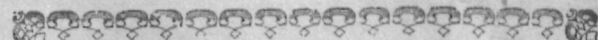
улиця Петровича ч. 2.

має на складі: Ілюстровану

„БІБЛІОТЕКУ для молодіжи, міщан
і селян“

(редаговану Омеляном Поповичем)

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891. і 1892.,
по 1 зл. 20 кр. за рочник, а всі 7 разом за 7 зл.
з пересилкою 7 зл. 30 кр.

НОВІ КНИЖКИ.

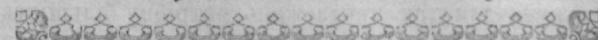
Читанка для шкіл народних.

Часть II. — 50 кр. і

Граматика для шкіл народних.

Часть II. — 10 кр.

Отсі дві книжочки шкільні для 3. і 4. року на- уки уложєні Омеляном Поповичем виїшли з по- чатком сего року шкільного накладом відєньского ц. к. видавництва книжок шкільних, котрими то учебниками усунєно знов одну велику хибу в на- шім шкільництві. — Той сам автор працює над „Читанкою“ і „Граматикою“ для 5. і 6. року науки, чим довершить гарно розпочате діло. Та- кож виїшли єще єго заходом книжки рахункові, сьпіванники і учебники німецькі новою правописєю.

РІХТЕРА

„якірні коробки з камінчиками до будови“

ще й тепер не досягнені; суть вони найлюб- лєнішим подарунком різдвяним для дїтїй трилїтних. Вони дешєвші, як кожний ін- ший подарунок, бо тривають многи літа і їх можна навіть по довшій часі навіть допов- нити і збільшити. Нефальшовані

якірні коробки з камінчиками до будови суть одинокою забавкою, котра знайшла в всіх краях одногolosну похвалу і котру всі ті, котрі їх знають, з переконання дальше захваляють. Хто те, в своїм роді однокє средство забавне і ін- терєсуюче єще не знає, той нехай як найскорше замовить від підписаної фірми новий ілюстрова- ний цїнник і там прочтєтє всі дуже користні пи- сьма і справозданя. — При закупленю прошу жа- дати ласкаво виразно: Ріхтера якірні коробки з камінчиками до будови і відєинити кожду короб- ку без нашої фірми і марки „якір“ яко фаль- шиву. Не фальшовані якірні коробки з камінчи- ками до будови можна набути за 35 кр., 70 кр., 80 кр., 5 зр. і вище у ВСІХ ВИДНІЙШИХ СКЛАДАХ ЗАБАВОК.

НОВІСТЬ! Ріхтера забавки терпєливости: Яйце Колумба, громозвід, хрестолєм, загадка круга, головолом, Пітагорас і т. д. — В нових зошитах поміщені й задачі для подвійних заба- вок. Ціна 35 кр. від штуки. Лише з правдивою маркою „якір“.

Ф. АД. РІХТЕР і КОМП.

перша австрійско-угорська ц. к. упривілігована фабрика коробок з камінчиками до будови.

ВІДЕНЬ, I. Nibelungengasse Nr. 4.

Rudolfsstadt, Alten, Rotterdam, London E. C., New-York

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим переповів тверезим руским читальникам присьвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поч- тою 25 кр.

З печатні Г. Чоппа.

Видає і відповідає за редакцію Др. Василь Дутчак.

ПЕРЕДПЛАТА

ПЛАТНА В ЧЕРНІВЦЯХ
вноситься:
на цілий рік 5 зр. — кр.
„пів року 2 „ 50 „
„чверть року 1 „ 25 „
для заграниччя 8 рублів або
12 франків.

Поодинокі числа по 12 кр.
в бюрі газет Л. Горюха в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА.

Виходить що тижня в п'ятницю.

Редакция і Адміністрация
„Букровини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 6.—8. год. вечером.

Оповіщення і прилоги
обчислюють ся по найде-
шевших цінах.

Ч. 51.

Чернівці, дня 28-го (16-го) грудня 1894.

Рочник X.

Purism național, sau asimilare?

В статті з таким заголовком розвинулась волоска часопись „Gazeta Bucovinei“ в останніх трох числах над питанням: яким способом дасть ся зберегти і збільшити волоску народність на Буковині — чи таким, що Волохи мали-б старати ся удержувати в чистоті мову і кров волоску, чи тим, що мали-б перетягати сусідні неволоскі народи до себе і зливати їх з Волохами?

Вона каже, що волоский нарід тратить ґрунт під ногами в користь руского народу, що нарід волоский русчить ся (!) а дідиці нїмчать ся. Охоронити нарід волоский від шкідного впливу сусідів Русинів і Німців неможливо, бо законно не можна нікого з Буковини ані вигнати, ані заборонити йому денебудь осїсти ся. Таким чином стикаєсь волоский нарід з неволоским і зливаєсь з сусїдами на некористь Волохів. Щоби тому запобігти, радить газета волоска Волохам уживати всяких сил, аби перетягати Неволохів сусідів до волоскої народности і таким чином збільшати свій табор і свою силу. В тій цілі, каже, треба всюди лиш по волоски говорити, силувати всякими способами Неволохів, вчити ся волоскої мови, запроваджувати по школах руских науку волоскої мови, підбурювати руских режешів (шляхту) по руских селах проти рускости, втягати неволоскі мен-

шости між волоску громаду і перероблювати їх на Волохів!

Отсе явно виголошена програма волоских загоріліців. Та в такім дусї і поступають уже від давна протектори „Gazeta-и Bucovinei“.

Отсю програму можна схарактеризувати одним руским словом: се програма напасти. Отсе вся мудрість волоских загоріліців: нападати на все, що їм ся понаде, нападівати і бунтувати на кождім кроці Неволохів у краю. Коротко: безпокоїти і робити колот в цілім краю, силоміцю все, що неволоске, викорінювати...

Ідеалом їх лиш груба сила! Іншого способу они не знають, до иншого поняття о порядках і відносинах в суспільнім життю они ще не в силі догнати ся. — Они очевидно не знають, що хто чим воює, від того і гине, що проти напасників є также средства і то богато лекші як проти мирного і розумного поступовання противника.

Серед людей цивілізованих є инші способи на те, щоби утриматись на світі. Они старають ся мирним способом і мозольною працею піднести культурний стан свого народу, бо свідомі в тому, що висока культура і просвіта се одніє способи, котрими можна шкідливі впливи на свою народність відперти і самому щасливо розвивати ся. Ширитись може якась мова поза границі якогось народу лиш тоді, коли вона належить

народови, що заняв в культурі висше становиско, і в тій своїй мові виявив високі людські ідеали. Було в історії таке, що завойований грубою силою але культурно висше стоячий нарід відшкодував себе тим, що зтер грубих напасників зі світа в природний спосіб: бо в коротці мусів прийняти той напасник мову побіджених і тим самим перестав бути.

Але волоским загоріліцям байдуже історія, они вдоволені тимчасовим успіхом; що потому буде, і які дальше наслідки мусить таке грубе поступоване проти сусідів викликати — над сим они не хочуть спокійно застановити ся.

Ціла отся груба сила, яка явно виявилась в програмі волоских загоріліців, вимірена головню проти Русинів, з котрими Волохи в краю у різнородних і найтіснійших живуть стичностях. Програма отся не нова і не тепер що иними винайдена, хіба отсе нове, що перший раз тепер вона явно проголошена. В житє впровадив сю програму напасти на Русинів теперішній волоский митрополит. Від тої хвилі, як вступив митрополит Морар-Андрієвич на престіл митрополичий, отже від року 1880 розпочалось неслихане гноблене Русинів на поли церковнім. Тепер, коли вже позагніжджувались по руских селах священники Волохи, розпочались дикі напади на учителів і школу. Села, в котрих кілька Волохів або й ніодного нема, як в Роґожештах, Лужанах, Міхальчу, Чор-

3 Поезий Осипа Маковея.

Сими днями появили ся у Львові, накладом Костя Паньковского, „Поезий Осипа Маковея“, молодого талановитого нашого писателя, що здобув вже собі признанє своїми гарними оповіданнями як „Оферма“, „Покуса і т. д.“ і своїми фейлетонами в „Зорі“. Подіємо тут отсі „Думки“ із сего збірника, аби запізнати в них наших читателів і тим заохотити, купити собі сю гарну книжочку за 20 кр.; тим і собі здобудуть наші читателі приємність, і підпоможуть видавництво. (Писати до Костя Паньковского у Львові, ул. Академична ч. 8).

Я вам не завидую, духом бідні,
Що ви живете тихо без мети,
Що ви, хоч на землі з людей послїдні,
Будете перші по своїй смерті.

Менї не жалє, що щастя ви негідні,
Котре в марницях виїсте найти,
Що ви, хоти безумним скотам рідні,
Так бережете пїтьми дурноти.

Та жалє менї тих мучеників гадки,
Що ради вас за свїтлом правди йдуть,
Своє житє на жертвенник кладуть,

Щоб мали ви щастє і достатє;
Самі-ж, як метеори, в тьму падуть,
Непевні, чи згадають їх нащадки.

* * *

Панотчє смачно попой,
Поклавсь на софу, взяв часопись,
Товсте цїґаро закури
І став читати з Відня допись.

По хвилі скрививсь, позїхнув
І застогнав на всю комнату:
„Ох! тай обскурне-ж се нисьмо!
Шкода і гроший на сю шмату!“

Він, правда, не платив того
Патріотичаго податку
І передплата не прийшла
Єму ніколи і на гадеу;

Та все-ж ганьбити мїг він всіх,
Бо був великим патріотом,
Умів балакати, кричати
І обкидати всіх болотом.

І гнівавсь страшно, як коли
Єму згадали час заплати —
Та-ж він, як „свїй“, газети всі
Повинен дармо доставати...

І він читав і він зітхав:
„Ах, Боже мій, які ми бідні!

Ті послї наші — ох, они
Поміж послїдними послїдні!“

І чув він жалє такий до них,
Як син его до професорів,
Махнув рукою, позїхнув:
„Нема для Руси вже докторів!“

Аж ось і жінка молода
Війшла по хвилі в хату тихо
І мужа за рукав взяла —
А він стогнав ще: Ох-ох, лихо!

Встань, Ясю, там селяни ждуть;
Вже скликали цілу громаду;
Хотять читальні, шпихліра —
Тебе запрошують на раду.

— „Ох, жінко, чом я не посол?
Гонори мав бим і діти...
Ті послї наші — ох!... — Шкода,
Що не читаєш ти газети!“

Хлопи там ждуть?... Ет, що хлопи!
Се темна, непросвїтна маса!
Читальні їм! І ще чого!
На що шпихлір, на що їм каса?!

Скажи їм, любцю, най не ждуть...
Мене так знемогла дрімота...
Він обернувся і задрімав
Свом неспокійним патріота.

навці, Корчештах, Кучурові малім і т. д. зворушують, і безпокоять громаду в неслуханий спосіб. Бунтують селян проти селян і проти учителя, жадають побудованя нових шкіл попри існуючі, де би мали рускі діти лиш по волоски учить ся. Де учитель не годить ся на таке поступоване, там провокують его доти, доки той розлючений до крайности не зажене ся в словах. Тоді скаржать і роблять его неможливим...

Отак розбрикались загорілі! Мабуть забули пословицю: що збан лиш до часу воду носить.

Ми не мали-б нічого проти того, коли-б ті панове всіма силами заходились около піднесеня свого народу і в мирний культурний спосіб старались вивисити свій нарід понад наш; ми чинили-б і чинимо те саме з нашим народом. Отсе була-б природна борба, в котрій рівні собі народи тримали-б один другому рівновагу і поступали-б оба в гору, в противнім разі брав би нарід сильніший вдачею і культурою незамітно і в мирний природний спосіб верх над слабшим.

Але загорілі румунізатори сего не розуміють, не розуміють ходу суспільних відносин на світі і думають, що удасть ся їм всякими штучками впровадити в жите: хід горі ногами.

Ми-ж маємо зовсім инше переконане і лічимо на природну силу нашого народу, лічимо на те, що всякі не-природні підприємтя мусять борше чи пізнійше упасти і зникнути зі світа, як яркобарвна банька з мила у воздуху сече.

Коли-б був о. митрополит Морар-Андрієвич разом з другими волоскими загорільцями всю свою силу ужив до культурного піднесеня волоского народу в тій мірі, як се він замість того зужив всю свою енергію на спинене розвою руского народу (між тим коли Волохи в темноті пропадають); тоді мусів би був кождий чоловік, свій і чужий, его імня глибоко поважати. Тим часом зайшов він зі своєю програмою в незavidне і невиходиме становище.

О. митрополит Морар-Андрієвич мусить разом зі своїми приятелями вже тепер приглядати ся, що всі їх в неприродний спосіб збудовані ідеали валять ся, що навіть свої зазізнають ті „великі“ заслуги і починають нарікати на марно страчений час.

Се мусить бути дуже болюче, але се неминучі наслідки всякої такої роботи.

Леди проломились.

Товариство „Руска Бесіда“ в Чернівцях, що довгий час було собі лиш читальнею для черновецької рускої громади, а відтак в 1884-ім р. взялось видавати „Бібліотеку для молодіж“ і тим сповняти свою просвітну задачу серед народу руского на Буковині, стало сего року — в 25-ту річницю свого існування товариством просвітно-економічним, змінило свої статuti на лад товариства „Просвіта“ у Львові і на підставі того зміненого статута, після котрого має право закладати по цілій Буковині свої філії і Читальні „Рускої Бесіди“ з касами позичковими, щадницями, крамницями, з спілками господарськими і т. д., розпочало вже свою нову діяльність.

В неділю, дня 23-го с. м. отворено першу Читальню „Рускої Бесіди“ в Давиденках-Зруб в повіті Сторожинецькій, в такім закутку Буковини, куда доси не доходили найменші проміні освіти, куда доси не сягав вплив нашої патріотичної роботи народної.

Вже минушого року старали ся чесні гасди із Давиден-Зрубу заснувати собі читальню, але правительство не подтвердило статутів, що на їх основі давнійше засновано багато читальень на Буковині. Рекурс до міністерства нічого не поміг; аж ось сего року на підставі нового статуту „Рускої Бесіди“ отворено Читальню дуже величаво.

По богослуженню, в котрім взяли участь місцевий парох о. Никитович і парох із Жадови о. Гімен, поспішив нарід разом з обома отцями духовними і двома делегатами „Рускої Бесіди“ п. др. Смаль-Стоцьким і Ер. Пігуляком до хорошо смерічками приоздобленої хати господаря Георгія Думенка.

Народу було, мужчин і жінок, тільки, що обширна хата не могла більше як половину помістити. Збір отворив п. Ер. Пігуляк гарною довшою промовою о значінню школи, читальні і просвіти взагалі. В імени народу подякував обом делегатам за їх труд для добра народу до сліз зворушений о. Гімен. Наступила перерва. Гасдині застелили стіл і угощали гостей всякими

смачними стравами. По обіді відійшов о. Никитович попрощавшись з делегатами і подякувавши їм за їх щирі заходи для добра народу домі, бо мав ще в своїй параві деякі треби, а зібраним став п. др. Смаль-Стоцький обширно, ясно і найподрібнійше обясняти статут Читальні „Рускої Бесіди“ і круг діланя читальні. Велике вражінє зробили на людей поясненя принципів власної помочи, амбарів, позичкових і щадничих кас, і спілкових крамниць.

Відтак вівзав всіх присутних, щоб вписували ся в члени читальні — приступило 28 гасдин, і ті вибрали собі тепер виділ читальні — головою чесного гасду Георгія Думенка, що найбільше заходив ся коло завязаня сеї читальні, заступником Григора Тащука, радного в Давиденках-Зруб, писарем Онуфрія Тащука і т. д. Для членів установив Збір вкладку по 50 кр. на рік. На початок подарувала „Руска Бесіда“ з Черновець своїй першій Читальні 83 книжочки до бібліотеки, а ухвалено, щоб Читальня вписала ся в члени „Рускої Бесіди“ в Чернівцях, „Просвіти“ у Львові, і щоб предлачувала „Буковину“.

Вкінці звернув п. Ер. Пігуляк увагу людей на значінє і вагу мови людської взагалі, котра ріжнить нас від інших скотів і робить з нас людей. Руску мову назвав найдорожшим скарбом, який Бог рускому народови дав і взивав нарід, щоби він шанував руску мову, як той найдорожший дар Божий висше всего, щоби не дозволяв нікому права дорогої свої мови укорочувати ні в церкві, ні в школі ні в громаді.

Цілий збір був надзвичайно одушевлений сим великим святом в Давиденках-Зруб; а були там і сторонські гості: двірник з Давиден, даскал і кілька гасдин із Жадови, з Комарівців, з Мігови і т. д. Всі дякували делегатам „Рускої Бесіди“ з Черновець за науку, за щире слово і за поміч, всі не могли натішити ся тими поважними нарадами, що тревали більше як 4 години. Навіть жінки, що звичайно не беруть у нас участі в таких нарадах, і ті висловлювали свою сердечну подяку за щире науку.

Наконець др. Смаль-Стоцький подякував господареві дому за гостину, о. Гіменови за живу участь в зборах і за благословенство для сего доброго діла, і по відсипіванню „Многая літа“ в честь цисаря, і цілого збору вже смерком розпрощались всі учасники сего величавого свята.

Замітно при сім случаю те, що місцевий парох, о. Никитович, спершу дуже неприхильно відносив ся до заміру людей, отворити собі читальню. Ледви, що впросили люди его, аби відправив службу Богу, а на загальний збір не хотів в жаден спосіб прийти, мовлячи що там буде впроваджувати ся „унію“! Але нарешті таки прийшов з о. Гіменом і переконав ся наочно, що тут ходить о спасенню річ народа а не о баламутство. То-ж поблагсловили оба святихники добрі заміри руских делегатів з Черновець.

Не дивуєм ся поступованню о. Никитовича. Читаючи лиш одніську часопись „Gazeta Bucovinei“, мусів він набратися відтам як найгіршого упередженя до наших послів, Пігуляка і др. Смаль-Стоцького, бо та газета стараєсь всіма силами укрити перед народом волоским справедливий стан річ, щоби его мож для самоволі боярської як найдовше визискувати.

Не знаючи особисто п. Пігуляка і п. др. Смаль-Стоцького уважав їх о. Никитович, судячи після „Gazeta Bucovinei“ за якихсь антихристів, але пізнавши їх ближше переконав ся на власні очи, що то люди щиро віддані своему народови і бажаючі єдино добра тому народови, переконав ся также, що сї оба наші патріоти і не гадають напастувати Волохів, або якимнебудь чином вкорочувати їх права, або запроваджувати „унію“, а раді би допровадити до того, щоб в згоді і любові братній взяти ся до праці для добра за-недбаного нашого краю.

Перегляд політичний.

Засідання Ради державної вже закриті. Посли повертали вже домі. Кждий привіз якусь гостину своему народови або своїм ви-

У бій ідм без заохоти,
У нас же сила молода —
Цінна для лучшої роботи,
Та деж та наша свобода!
Ряди, як мур живий, уставмо
І гляймо в очи ворогам,
Кровавий бенкет смерти справмо,
Хоч гинути прийдесть і — нам...
На силу слюзи забуваймо,
Родину — гадку сю ніжну!...
Хто каже, хто тернить, не дбаймо:
Ідем у бій за вітчизну...
Війска ворожі розложились,
Стоїть там бачу молодець:
„Мій брате, чим ми провинились,
Що грозить нам обом кінець?
Яка неприязнь межи нами —
А ми стаєм в кровавий бій
І може ляжем головами —
Я ворог твій, ти ворог мій!“
Не до погуби, не до бою
Нехай взиває нас Тиртей:
Най кличе можних до спокою,
Щоб в людях бачили людей!

Помер рекрут в непривітній столиці
Здалека від свого села,
Від матери, убогої вдовиці,
Від любки, що в селі жила.
Помер, не бачивши у час конаня
Ні слізки жалю, ні зітхання.

І вже его везуть на чорнім возі,
В могилу він его веде,
Музика грає марша по дорозі,
Гурток вояків мовчки йде.
Лише не видно біля домовини
Ні матери, ні любкої дівчини...

Помер рекрут і труби грають смутно
Єму байдукому в труні;
Під віком жалісної гри не чути,
Бо він лежить у вічнім сні.
Вже дзвонять дзвони на іминтарний брамі,
Витають гостя, що спочине в ямі.

А там в селі его убога мати
До нього лиш лист дрібний:
Мій сину наймилійший, що чувати?
Чому не пишеш, чи гнівний?
Кланяєсь Настя Василеві своєму...
Чи ти прийдеш на Різдво до дому?...

борцям. А посол руский Волян що зробив? Чи може бодай раз забрав голос при нарадах? Чи може що і без бесіди ділом показав, що став с'я помочи рускому народови або своїм виборцям? Де там! Він підпирив позапарламентарні заходи наших противників на некористь — Русинів. Най же нам посол Волян відповість, по що він до Відня їде? Як чує с'я неспосібним, най зложить свій мандат, а виборці собі иньшого виберуть, котрий би лише їх справи заступав. Шкода місця в палаті для такого посла як Волян! Як би не рускі послы з Галичини, то би не було і кому вшмунти с'я в Раді державній за Русинами з Буковини.

На засіданню ради повітової в Непомуку виголосив маршалок тої ради ґр. Іван Гаррах і член палати панів промову, в котрій він між иншими звизав до утворення чеського сторонництва посередного. „Вельми пожадано — говорив ґр. Гаррах — щоби становиско нашого народу поправило с'я. Кожний патріот відчуває з прикритістю, що чеський нарід роздвоєний і опущений. Наш малий нарід не може розвивати своєї діяльності в той спосіб, як великий нарід, котрого політичне і національне існування заперенене. Бо хоч наш нарід належить до великої славянської родини, то все таки мусить числитися з обставинами, именно з тими сумними досвідками, які він зазнав в своїй тисячлітній історії, він мусить обережно і не надто поспішно прямувати до мети. Але се лиш тоді можливе, если всі сили получают с'я одноцільно. Если коло полске і кляуб консервативний могли получить с'я в коаліції з своїм довголітнім противником, ліберальним кляубом, то для чого не могли би Чехи стати під одним прапором для добра вітчизни на засаді права і справедливости, і для того я старий патріот звизаю, щоби ми, не в інтересі сторонництва, але в інтересі цілого народу станули разом могутчою фалангою“. Заявивши свій погляд на справу реформи виборчої (щоби кожний податник мав право голосовання, вибори були безпосередні і сойми мали право обсилення ради державної), згадавши, що і молодоческа партия розпадає с'я, бо радикали викопали єї гріб, заявив ґр. Гаррах, що „тепер пора подумати о **уміркованім** сторонництві, котре обнимало би всі верстви народу і могло приладитись на будучність. Отсе була би дорога, що довела би нас до нашого права державного. А дійти до тої мети можна при порозумінню з Німцями на засадах повної рівноправности“. Рівнож радив ґр. Гаррах, не ставати на вузкім становищі чеської вітчизни, лиш мати взгляд на цілість австрійської держави, котра запоручає Чехам національну индивидуальність і політичну самостійність. В Австрії подибує с'я Чехів на всіх становищах, а се доказом життєвности чеського духа. На виставі в Краєвім Градці, котра була лише слабким відгомном великої вистави пражської, було одного дня 52,000 осіб, коли противно на виставі львівській було в день гостини цісаря лиш 50,000 осіб. „Сумно — кінчив ґр. Гаррах — що тепер не числять с'я з нашим народом так, як се він заслужив. Для того треба утворити **умірковане** сторонництво. Нарід поручить свою судьбу знов такому патріотичному кляубови, в котрім засядуть при спільній програмі всі єго заступники і будуть змагати сполученими силами до осягнення права державного. Не забуваймо, що великої задачі не може ніколи виповнити одно сторонництво, а лиш цілий нарід. Для того стараймо с'я, щоби не відпихано щирих патріотів або кидано на них підозріння, лиш щоби всі Чехи спільно трудили с'я для добра свого народу“. — Думаємо, що з тої промови могли б багато дачого навчитися політики рускі, що гадають так само як Молодочехи іти пробоем не почисливши своїх сил.

Говорять, що під панованем нового царя настане полекша в Росії, але ледви чи Русинам-Українцям. Русинів-Українців переслідують дальше ряд російський. В Полтавині і Київщині відбули с'я арештованія молодих Українців за літературні зносини з Галичиною. Для провини досять, як лист з австрійської Руси або нумер якої нашої рускої газети чи книжки найде с'я у кого при трусенні. Минушого року віднято дебіт до Росії всім нашим часонісцям в мові „малоросійської“ — навіть такий невинний часо-

писи як „Бібліотека для молодіжи“ і „Дзвінок“. Сором такому рядови, що боїть с'я просвіти і культури. Для Поляків заносить с'я на пільги, але чому Ресь-Україну мають і на дальше трактувати гірше як Польщу, тої політики справді годі розуміти!

ДРІБНІ ВІСТІ.

Інспектор О. Попович перебирає своє урядоване при красвій раді шкільній в Чернівцях з днем 1. січня 1895.

Буковинський сойм красвій відбуде своє перше засідане дня 3 січня 1895 о 11. годині перед пол. Того самого дня відправлять с'я о 9. годині рано торжественні богослуження в ґр.-пр. церкві семинарській і в рим.-кат. костелі, почім о 11. годині наступить отворене сейму. Порядок-дневний першого засідання такий: 1) Перше читане предложення виділу краєвого з проектом зміни деяких постанов закона з дня 8. лютого 1869 дотично шкільного надзору; 2) Перше читане предложення виділу краєвого з внесеном на уділене додатку з ласки до пенсії учителя народного Вернгарда Вільгельма Келера; 3) Перше читане предложення виділу краєвого дотично замкнення ррхунків фонду пропінацийного за рік 1893; 4) Перше читане предложення виділу краєвого в справі прелімінара фонду пропінацийного на рік 1895; 5) Перше читане предложення виділу краєвого з внесеном на зміну § 10 уступу 3 краєвої устави з дня 11. грудня 1884 дотично будови і удержування публичних доріг на Буковині; 6) Перше читане предложення виділу краєвого з проектом закона, щоби вчислити дорігу з Стросшт через Балачану аж до дороги Людигуморської до ряду доріг повітових; 7) Перше читане предложення виділу краєвого в справі переняті і заплати коштів лічення і удерження приналежних до Буковини убогих хорих в шпиталю грецкім в Александрії на фонд красвий; 8) Перше читане предложення виділу краєвого переняті і заплати коштів лічення і удерження приналежних до Буковини убогих хорих в громадних шпиталях в Боснії на фонд красвий; 9) Перше читане предложення виділу краєвого в справі замкнення рахунків краєвого шпиталю за рік 1893; 10) Перше читане предложення виділу краєвого в справі замкнення рахунків за рік 1893 дотично фондів, що стоять під управою краю; 11) Перше читане предложення виділу краєвого в справі замкнення рахунків краєвого фонду інвалідів за рік 1893; 12) Перше читане предложення виділу краєвого в справі прелімінара фонду інвалідів на рік 1895; 13) Перше читане предложення виділу краєвого в справі замкнення рахунків краєвого фонду шкільного за рік 1893; 14) Перше читане предложення виділу краєвого в справі замкнення рахунків фонду будови публичного шпиталю в Сучаві за рік 1893; 15) Перше читане предложення виділу краєвого в справі звороту суми 22,455 зр. до каси державної, яко претенсію держави до буковинського фонду індемнізацийного; 16) Перше читане предложення виділу краєвого з внесеном в справі установлення плати для директора школи господарської Емілі Баєра; 17) Вибір соймових комісій а то: а) двох скрутаторів б) комісії верифікаційної в) петиційної г) фінансової і д) адміністраційної.

На „**Народний Дім**“ в Чернівцях зволіли дальше жертвувати: О. Мелетій Галіп з Брідка 5 зр., п-на Ольга Савіцка, донька д. Івана Савіцкого, учителя з Нових Мамаївців 5 зр. і д. Йосиф Зауерквель, кандидат нотаріальний в Чернівцях 5 зр. — За сі щедрі дари складає сердечну подяку в імені товариства. Вишинський, голова.

Рублі в дорозі. Як довідуємо с'я з Коломиї, заходять с'я тамонні москвофіли коло заложення „русского банку“, на котру то ціль мали они, як кажуть, дістати з Росії 50 чи 100 тисяч рублів. З такою самою гадкою носять с'я і наші черновецькі москвофіли і задумують і собі отворити такий банк, а не без того, аби і їм не припала на ту ціль від їх „дорогої матунки“ яка коїчина. Видко, що не дурию писала наша „Пра-

вославная Буковина“ новому російському цареві похвальні гимни, а наш славетний Купчанко не без причини називає російського царя „нашим руским“ царем. — За рублі і маму рідну продасть с'я.

Потвора. В канцелярії інспекції лікарської в Варшаві лікарі оглядали чотиролітнього хлопця Стефана Бибровского, котрий єсть зовсім оброслий як малпа, і то ще волосем густим і довгим. Сей хлопець є сном колоніста з села Турович в повіті гроськім. Зубів зовсім не має, а волосе довге на 40 міліметрів. Високий є на 880 міліметрів. Малий Бибровский розвинений зовсім звичайно, лише не їсть нічого, тільки не, бо зубів не має. Говорить зовсім добре, відповідає розважно і є веселий.

Про робітників і службу залізничу. Дирекция залізниць державних видала розпоряджене, на підставі котрого на тепер звизш 6000 робітників і служба залізничої від 1. липня 1895 не будуть, як доси, звичайною денною службою, а будуть приділені до сталої служби залізничої. Передовсім будуть зачислені до сталої служби робітники в варстатах, огрівальних і маґазинах, пересувачі і чистителі возів, лямпарі і робітники стацийні, вкінці робітники заняті в складах матеріялів. При виконанню повисшого розпорядження мають власти дбати о се: При стабілізації не має с'я зменшувати доходів робітників, противно доходи робітників (денні, тижневі, разом з доходами за акордові роботи) будуть підставою до установи певної платні, котра буде сягати до 750 зр. платні і 300 зр. на мешкане. У кого нормальний вік уже минув, сего приймуть до фонду провізійного і увільнять від оплати вступу, принисаної § 6 провізійного статута. Повисше розпоряджене вийде в жите від 1. липня 1895. Відтак генеральна дирекция видала розпоряджене, після котрого при теперішнім шематизмі платні будуть установлені дві висші класи, а то: 650 і 600 зр. і по 250 зр. на мешкане: 850 зр. і 700 зр. та по 300 зр. на мешкане. Се розпоряджене відносить с'я до дефінітивної служби, дозорців стаций, возів і помп. — Подаючи о тім відомість, Fremdenblatt розписав с'я широко о намірах держави. Держава дає найбільше праці і старає с'я щораз більше давати, забираючи під свій заряд різні інституції. Так і ту люди, що могли чути с'я в службі, непевнини, не маючи сталої посади, тепер будуть мати бит забезпечений.

Підвисшене платні урядників. Цісар дозволив розпорядженем з 14. грудня с. р., щоби почавши від 1. січня 1895 р. уділювано додатки до платні урядникам державним чотирох найвисших ранґ, а то в квоті 100 зр. річно тим, котрі вислужили 15 літ в одній і тій самій ранзі, а по 200 зр. тим, що вислужили 20 літ в одній ранзі. Ті додатки вчислють с'я до пенсії, а при осягненню висшої платні мають бути після обовязуючих постанов або відновітно зменшені або взаглядно стягнені. Ті додатки входять в жите з 1. січня 1895 р., а мають назву особистих додатків старшенства службового (Dienstalters Personalzulagen). Від тих додатків не має побиратись такса службова.

Ворожби Фальба. Голосний німецький астроном, котрому учені відмовляють наукової поваги виступив знов, як кожного року, з оголошенем цілого ряду метеорольоґічних ворожб на 1895 р. Найважнійші забурення в природі мають після него наступити в першій половині 1895 року. Такими днями мають бути: 11. січня, 3. лютого, 11. марта, 3. цвітня і 22. червня. Дальше ідуть 20. серпня, 18. вересня і 18. жовтня, а всі ті критичні дні мають бути першорядні. Другорядні, т. є. менше небезпечні дні припадають на: 24. лютого, 26. марта, 25. цвітня, 9. мая, 22. червня, 4. вересня, 14. жовтня, 2. і 16. листопада і 31. грудня. Вкінці до третьої групи належать дні: 25. січня, 24. мая, 7. червня, 7. липня, 5. серпня та 2. і 16. грудня. Отже разом повинно бути після Фальба 25 всіяких критичних днів в 1895 році. Три найкритичнійші дні в році (11. марта, 20. серпня і 18. вересня) мають ще спровадити затьміне сонця. — Рік 1895 має бути дуже тяжкий, будемо багато зносити від наглих змін температури і т. п. погод, очевидно, если ворожби Фальба здійснять с'я.

З малими виїмками передсказує на січень хмарне небо, велику сису снігу і леду, за то лютий має бути сухий і холодний, отже буде добрий для ховзанки. Перша половина марта має бути тепліша, але рівночасно й багатіша в критичні дні, як друга, а також заповідає Фальк на сей місяць знов снігу. В цвітні крім обильного снігу, будуть бурі, котрі вітак повторять ся в маю, при сильних дощах громах і блискавках. Червень називає Фальб дуже злим місяцем, повним воздушних труб і страшених ураганів, хмароломів та повеней. Такий більше-менше буде після Фальба 1895 рік. Поживем — побачим

Женьска гімназія в Празі. Від кількох літ мають Чехи в Празі женьську гімназію, котра розвиває ся дуже гарно. Коли оснуйте її тої гімназії звернули ся перед чотирма літами до чеської суспільности з просьбою о поміч, сумнівав ся звістний патріот чеський Войта Напрстек, чи найде ся п'ять дівчат, котрі хотіли би записати ся до гімназії. Тенер числить гімназія тільки учениць, що вже сего року 22 буде здавати іспит зрілости. Двадцять абитуриєнтів має намір вступити на університет, а то 11 на філософію а 9 на медицину, іде лиш о те, щоб могли вступити на чеський університет в Празі, о що старають ся.

Нові гроші. В міністерстві скарбу у Відні відбули ся сима днями наради, які гроші і в якій кількості мають бути вибиті в 1895 році. Отже ухвалено, що в згаданім році буде вибитих 100 мільонів золотих корон на рахунок держави, 20 мільонів золотих корон на рахунок приватних осіб, 10 мільонів срібних корон на рахунок держави, 14,556.200 корон в ніклевій монеті і 1 мільон корон в монеті брązовій. Загалом вибють австро-угорські монетарні в 1895 році 150,556.200 корон, т. е. о 93,943.800 корон менше, як сего року. Крім того будуть вибивати ся дукати і таліри Левантійські.

За зраду державну засудили французского капітана Драйфуса на домертне вигнання з вітчизни і позбавлене всіх почесностей. Драйфус, видав чужій державі документи, в котрих говорить ся о обороні Франції перед неприятелем. Велика товпа людей ждала на сей засуд, з котрого була вдоволена. Декотрі часописи користають з того, що Драйфус жид і накидають ся на жидів.

Tinct. capsici compos.
(Pain Expeller)

приладжена в апіці Ріхтера, Прага, загальнозвісне втиранє, лагодяче біль, можна дістати по ціні 1-20 зр., 70 зр. і 40 зр. за флашку майже в кожній апіці. При закупні треба дуже уважати і брати флашки лише з охоронною маркою „котвиця“ за правдиві. Центральна розсика: Ріхтера апіка під Зол. Львом, Прага

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,
улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9 грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечує всяке майно движиме і недвижиме против шкідливого впливу під найприступнішими умовами і починає можливо найнижші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділені агенції в місцевостях, де нема агентів „Дністра“, приймають ся.

РІХТЕРА

„якірні коробки з камінчиками до будови“

Ще й тенер не досягнені: суть вони найлюбленішим подарунком різдвяним для дітей трилітніх. Вони дешевші, як кожний инший подарунок, бо тривають многі літа і їх можна навіть по довгій часі навіть доповнити і збільшити. Нефальшовані

якірні коробки з камінчиками до будови суть одинокою забавкою, котра знайшла в всіх краях одноголосну похвалу і котру всі ті, котрі їх знають, з переконанням дальше захваляють. Хто те, в своїм роді одиноке средство забавне і інтересуюче еще не знає, той нехай як найскорше замовить від підписаної фірми новий ілюстрований цінник і там прочитає всі дуже користні письма і справозданя. — При закулєнню прошу жадати ласкаво виразно: Ріхтера якірні коробки з камінчиками до будови і відкинути кожду коробку без нашої фірми і марки „якір“ яко фальшиву. Не фальшовані якірні коробки з камінчиками до будови можна набути за 35 кр., 70 кр., 80 кр., 5 зр. і вище у ВСІХ ВИДНІЙШИХ СКЛАДАХ ЗАБАВОК.

НОВІСТЬ! Ріхтера забавки терпеливости: Яйце Колумба, громозвід, хрестолом, загадка круга, головолом, Пітагорас і т. д. — В нових зошитах поміщені й задачі для подвійних забавок. Ціна 35 кр. від штуки. Лише з правдивою маркою „якір“.

Ф. АД. РІХТЕР і КОМП.
перша австрійсько-угорська ц. к. упривілігована фабрика
коробок з камінчиками до будови.
ВІДЕНЬ, I. Nibelungengasse Nr. 4.
Rudolfsstadt, Alten, Rotterdam, London E. C., New-York

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим переповнів тверезим руским читальникам присвятив **Омелян Попович**. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

НОВІ КНИЖКИ

Читанка для шкіл народних.
Часть II. — 50 кр. і

Граматика для шкіл народних.
Часть II. — 10 кр.

Отсі дві книжочки шкільні для 3. і 4. року науки уложені **Омеляном Поповичом** вийшли з початком сего року шкільного накладом віденського ц. к. видавництва книжок шкільних, котрими то учебниками усунено знов одну велику хибу в нашій шкільництві. — Той сам автор працює над „Читанкою“ і „Граматикою“ для 5. і 6. року науки, чим довершить гарно розпочате діло. Також вийшли еще его заходом книжки рахункові, сьлівання і учебники німецькі новою правописею.

Літературне Товариство

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,
улиця Петровица ч. 2.

має на складі: Ілюстровану
**„БІБЛІОТЕКУ ДЛЯ МОЛОДІЖИ, МІЩАН
І СЕЛЯН“**

(редаговану Омеляном Поповичем)

року 1886. 1887., 1888., 1889., 1890., 1891. і 1892.,
по 1 ал. 20 кр. за роки, а всі 7 разом за 7 ал.
з пересилкою 7 ал. 30 кр.

В. САЛЬТЕР.
ВЕЛИКИЙ
ЗАКЛАД ПЕРЕПЛЕТНИЧИЙ.

Спеціальність:

Оздобні оправы, КНИГИ церковні в щиро золотій і срібній оправі, вироби галантирній, золотий друк, оправы образів в рами. Богатий склад рам до образів і фотографій.

Найдешевші ціни.

Чернівці, улица почтова ч. 9,
(напротив ц. к. Почти).

Ілюстрований буковинський православний

КАЛЕНДАР

НА РІК 1895,

виданем і накладом товариства „Руска Бесіда“ в Чернівцях, вже готовий і вийшов з отсим богатым та цікавим змістом:

1) Точний календар астрономічний і церковний із червоно друкованими святами, як також з припадаючими на поодинокі неділі евангеліями, 2) Обширна часть інформаційна, 3) Часть забавна і наукова з отсими устунами: Каліна (поема Т. Шевченка, з ілюстрацією). — Як виглядало на Буковині перед еї прилученем до Австрії (після опису Спенсера, написав О. П.) — Із поезій Степана Руданського. Прислів'я (з портретом поета). — Громада (дуже важне для сільських громад поучене о деяких справах громадських, статя др. Ст. Стоцького). — Три дурні (повісточка Марка Несторюка). — В Італії (поема д. М.) — Гнат Онискевич (житєпись з портретом. О. П.) — Стара історія (написала Євгенія Ярошинська). — Думка осінна (поема д. М.) — Надгробний памятник Юрія Федьковича (з ілюстрацією). — Почетні члени літературного товариства „Руска Бесіда“ Колицький і Нечуй-Левицький. — Алькоголь (написав Єротея Пігуляк). — Як нанич Аврельцьо Довгоніс оженив ся (сьміхованка д. М.) — Дещо з господарства. — Сьмішне. 4) Найновіший повний буковинський шемалізм. 5) Оповідєня.

Ціна одного примірника 50 кр.,
з поштовою пересилкою 55 кр. Замовляти можна під адресою: Літературне товариство „Руска Бесіда“ в Чернівцях. Члени „Рускої Бесіди“ дістануть за річну вкладку 2 ал. сей календар, а крім того ще й 12 книжочок „Ластівки“, Бібліотеки для молодежи міщан і селян даром. Позаяк видати за календар великі, то „Руска Бесіда“ просить нас заразом повідомити теперішніх еї членів, щоб звольни ласкаво чим скорше вирівнати свої задеглости і прислати хоть частину вкладки на рік 1895.

ПЕРЕДПЛАТА

ПЛАТНА В ЧЕРНІВЦЯХ
ВНОСИТЬ:

на цілий рік 5 зр. — кр.
„ пів року 2 „ 50 „
„ чверть року 1 „ 25 „
для заграниці 8 рублів або
12 франків.

Поодинокі числа по 12 кр.
в бюрі газет Л. Горювца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА.

Виходить що тижня в п'ятницю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ находится в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 6.—8. год. вечером.

Оповіщення і прилоги
обчислюють ся по найде-
шевших цінах.

Ч. 52.

Чернівці, дня 23-го грудня (4-го січня) 1894.

Рочник X.

Десять літ народної праці.

Саме тепер минає десять літ, як наша „Буковина“ узріла світ Божий. Наша народна нива лежала тоді облогом. Сьміло можемо сказати, що ніхто її не справляв, ніхто не засівав; хабуз та бодяки буюли на народній ниві і пригдлушували навіть те здорове зерно, що десь не-десь задля великої життєвості ниви само заклонуло ся, щоб принести здоровий плід. Не було кому хабузе полоти, бурян висапати, і серед їх гуці марніла, ниділа і никла хосенна ростина.

Як же зовсім инакше виглядає та нива сьогодні! Куди не глянь, всюди побачиш на ній щирих орачів, пильних сапальників; є кому вже і грудю розбити, і в часі морозу огріти і найніжнішу рослинку, аби вона марно не загинула, а видала хотьби найменчий приплодок.

Не морозить уже сьогодні серце нашої дівчорки в гімназії і в семінарії учительській північний вітер, який бушував там довгі часи за Білінкевича і Глібовицького. Тепер маємо в тих школах учителів рускої мови щиро відданих своєму рідному народові, щиро о те дбалих, щоб ні одна молоденька ростинка не зниділа для свого народу, а зростала буйно в любові до своєї батьківщини, до своєї рідної мови, до свого краю.

Нема вже в гімназії і Чунтуляка, що бувало замість полоти бурян виривав з самим корінем у рускої дівчорки природну любов до своєї рідної неньки, напоював її отрутою ренегатства і толочив і нівечив молоді здорові парости. Сьогодні его місце займає чоловік, що впоює в молоді серця любов до ближнього, старає ся освітити їх голову сьвятою наукою Христовою.

І школи народні тепер вже не служать стайнями, як то бувало, і не стоять пустками, але від коли надзир над ними особливо в Серетській і Кіцманській повіті дістав ся в руки сьвітлого і свого завдання сьвідомого чоловіка, стали вони росадниками правдивої освіти між руским народом.

Не мучать вже нині голови дівчорки наукою дивачної нечуваної нібито рускої мови, котрої вона ніколи не годна була вивчити ся, а котра лиш баки її забивала; тепер мова в книжках шкільних щиро руска, правопись руска урядкована, розумна і легка; тепер при науці не тратить ся марно часу на вивчене непотрібних річий, а час той іде на хосен дівчорки. В руках дівчорки тепер

гарні зрозумілі книжки рускі, що певно збудять у нашого народу любов до книжки.

І книжок потрібних для народу, для піднесення его освіти і добробиту роздобули ми за той час досить багато. Сама „Руска Бесіда“ в Чернівцях пустила за останніх 10 літ яких 150.000 аркушів друку своєю „Бібліотекою для молодіжи, міщан і селян“ і своїм Календарем між люди. Крім того пішло багато ще інших книжок і газет межі нарід. Ми роздобули ся на читальні сільські, на бібліотеки шкільні, освіта іде невинним кроком і під найбіднішу стріху.

Тепер і в соїмі і в раді державній не радять, як то колись бувало, без нас, а має руский нарід там своїх заступників. Правда, не всі рускі послы заступають щиро свій нарід; Волян і Тиміньський спроневірили ся своєму народові, а про о. Бежана не знати що й сказати; але се факт, що у соїмі є 5 руских послів, а у Відні 1, і того нам вже, здаєть ся, ніхто не відбере; а противно, ми маєм повну надію, що з часом на місце нездарних послів прийдуть люди щиро віддані своєму народові і голос руских послів набере великого значіння в краю. Та вже і тепер помімо незгоди межі рускими послами голос Русинів заважає таки нераз в справах краєвих, і коли до недавна наші сусіди не хотіли о Русинах на Буковині нічого говорити, чути і знати, коли ще з початком 90-их років у Відні по міністерствах і по сальонах наші можновладці краєві, волоскі дідичі, виразно заявляли, що на Буковині, виявши кількох зайшлих мужиків, ніхто не признає ся до Русинів, то нині страх як часи змінили ся — нині ті дідичі самі бачать, що вони без Воляна, Тиміньського і о. Бежана, т. зн. без голосу руских послів нічого не значать, нині вони самі признають, що Русини на Буковині є і мають права, нині вони братають ся з Русинами. І добре було-б, коли-б вони хотіли щиро братати ся з Русинами, але таке братерство, як з Волянком і Тиміньським, се не братерство, а сором для Русинів, се братерство пана зі своїм слугою...

Що наші щирі народні заступники, пос. Єрот. Пігуляк і др. Ст. Смаль-Стоцький даремно не сиділи в соїмі, а в протягу короткого часу свого пословання багато дечого придбали для краю і для руского народу, про се не потребуємо говорити. Досить вказати на уставу о науці повторительній, на виказане ріж-

них надужить в господарці краєвій і громадській, ріжних несправедливостей на поли шкільництва, на їх внесення що до кас пожичкових, що до винайму дібр ре-лігійного фонду впрот господарам і т. д., аби показати, що можуть добрі послы придбати своєму народові у соїмі.

Ба, і заступника маршалка краєвого мали ми вже раз, а тепер засідає Волян яко Русин в Виділі краєвій. Правда, із того его засідання Русини нічого не мають, але вже раз переломлено леди і чей небавом засяде в Виділі краєвій щирий посол руский.

Або хто коли гадав, щоб Русини спромогли ся на свого заступника у Раді Шкільній краєвій? А тепер заступає в тім найважнішій для краю уряді справ руского шкільництва пос. Єрот. Пігуляк. Се один із найважніших здобутків наших народних в тих 10-ти роках, найважніших і тим, що пос. Єрот. Пігуляк, муж з незломним характером, з благородним серцем, з сьвітлою головою зуміє певно виповнити там свій тяжкий обовязок і придбати рускому народові як найбільше сьвітла.

Бувало чоловік такий як Вислужіль, що і в зуб не знав по руски, лиш децю в ческа умів заговорити, обіжджав рускі школи, нібито наглядав науки рускої мови, і майже ніхто тому не дивувався; мало кому тоді приходило на думку, що може ба й мусить бути инакше, що свій руский чоловік буде колись інспектором шкіл руских на Буковині! Нині се вже стало ся ділом. П. Омелян Попович, знаний в цілім краю як найліпший педагог, чоловік вельми заслужений для руского шкільництва уложенем руских шкільних книжок, приділений зістав за референта до Ради Шкільної краєвої і поручено ему інспекцію всіх руских шкіл на Буковині!

Ба навіть і сам митрополит Морар-Андрієвич, що зовсім не хотів нічого і чути про Русинів на Буковині, що ще не давно голосив сьвітови, що в его диєцезії жие оден нарід „з двома язиками“, і він починає вже помалу приходити до переконання, що в его диєцезії жиють Волохи, жиють і Русини — кождий „з одним язиком“, і що Русини мають в православної буковинській диєцезії свої права. Він вже знає, що є на Буковині рускі послы Пігуляк і Смаль-Стоцький, що є газета „Буковина“, що буковинські Русини мають свої товариства в Чернівцях, що був собі такеж оден Русин Данишевич, котрий написав Die Lage der gr. orient.

Ruthenen in der Bukowiner gr. or. Erzdiöcese, що ті рускі "посли" і рускі товариства роз'яснили справи наші церковні у Відні і всюди так докладно, що тепер ему і его консисторії вже нема виходу...

Взагалі прибуло у нас за минулих 10 літ дуже значно сили — моральної і матеріальної. Ми здвигнули о власних силах нову ведичаву твердиню жита народного на Буковині — „Руский Народний Дім“; наші народні товариства в Чернівцях не потребують уже тягати ся по комірним, а осіли в своїй народній хаті, котра тепер стала осередком всего руского народного жита на Буковині. Правда, багато ще треба, щоб можна сей Народний Дім назвати зовсім своїм, та щоб міг він розпочати сповняти своє перше і найголовніше завдання — дати притулок бідним а талановитим руским школярам, але вже і тепер приносить він рускому народови велику користь. Отсе інституція руска в першій лінії причинила ся до того, що почуте спільності народної росте у нас з кожним днем, під прапором сеї інституції стоїть вже тепер вся свідомо-буковинська Русь, скупилось все, що має найліпшого наш руский край, а карність народна обходила триюмф на зборах сего товариства; воно вже тепер запмагає рікрічно руских школярів і тим працює для ліпшої долі нашого народу в майбутній. Чей можна мати надію, що при ще більшим зрості патріотизму серед рускої суспільності на Буковині за других 10 літ буде наш Руский Народний Дім нашою славою! Не маєм ми богатих меценатів, як ось другі народи; у нас всякий багатий пнеть ся поміж чужі люди і там силе прішми, аби другі виділи і знали, що ось то він багач — на своє рідне їх не стати; але дрібними датками прирості почуття спільності народної зможемо ми все досягнути. А треба знати, що така твердиня народна свідчить більше ніж все инше про моральну і матеріальну силу народа.

І по наших руских громадах зворушилось вже почуте спільності, збільшилась сила матеріальна і моральна. Ми маєм вже досить кає поживкових, крамниць, що гарно розвивають ся. Ми маєм по наших громадах вже людей дбалих про добру господарку громадську; скоро так дальше піде, особливо скоро у нас в кождім селі завяже ся читальня на підставі нового статуту „Рускої Бесіди“, тоді певно піднесе ся добробит народний ще більше, і зросте наша сила моральна.

Перед десятима роками представлялась ще Русь буковинська як той нужденний жебрак, що на ній лата на латі, що обсіла его куса і всякі пархи з усіх боків, що дзвонячи зубами від холоду, з сірим як олово лицем, з запалими від голоду щокми, простягав до кождого руку і молив милостині. Нині вже инакше. За послідних десять літ Русь буковинська обтрисла з себе багато тих паразитів, що випасали ся на її здоровім тілі. Нині свідомий Русин буковинський підносить вже сьміло свою голову в гору в повнім почуттю своєї людської гідності, він чує себе чоловіком, котрому

належать ся людські права, він чує себе не самотнім а членом великої рускої родини, він не жебрає милостині, а жадає свого права... Правда, багато ще таких, що зросли в тих давних часах народного горя тай ще і нині не годні скинути з себе лахмани і причепурити ся як до людей; багато так привикло до милостині, до „подаєній“ і „пособій“, що ще і тепер простягають руки і наносять таким чином сором народови рускому; одним словом багато у нас ще таких жебраків, як — та на що їх тут знов називати, на них вже кождий вказує пальцем; але позбувши ся своєю власною працею решти злиднів народних, позбудем ся і всяких жебраків. а кождий Русин не жебрачою міною а своєю працею, пильністю, дбалою і запонадливою буде старати ся звернути увагу людей на себе.

Особливо значно вzmогло ся за той час серед буковинських Русинів самопідзнане і національне почуте, свідомість того, хто ми, чий діти, яких батьків, і яка наша мета яко народу руского. Ми вже не чуємо себе, як то бувало, якоюсь особною буковинською нацією; ми знаєм, що ми частина Руси-України, що має славу минушину, та ще годна мати славу будучину. Нам ясно стало, що ту горстку людей, котрі спроневерили ся рідній нечці пішли на службу брата Москаля і уживаючи правдивого руского імени за покривку своєї негідної роботи, толочать, нівечать і поневеряють рідну нечкю, не можна задля самої тої їх покривки уважати Русинами. Вони не Русини а Москалі — не правдиві Москалі а перекинчики; їх негідна робота має на меті не добро московської народності, а загалу нашої рускої народності; вони зрадники народні, бо не лиш що відцурали ся своєї нечкю, але завзято і люто намагають на її згубу; вони люті вороги нашої народності! Сих людей ми виключили зовсім із нашої народної спільності і притиснувши їх не раз до стіни, примусили їх до того, що вони нарешті скинули свиту руску, скинули маску і стали явно признавати себе Москалями. Хто сего ще і тепер не видить, той вже хиба осліп.

Оттак на нашій ниві бачимо скрізь великий поступ. А є ще багато надій, і то певних надій, що в недалекий будучині знов стане нам відраднійше на Буковині.

Відки-ж се все взяло ся? Само з себе? — Ні!

Громадка щирх людей, відданих з душею і тілом своему народови, своєю працею, своєю запонадливою, своєю дбалою — одним словом **своїми власними силами** здобула все те для свого народу. Речником тої громади була наша „Буковина“, вона вірно служила своему народови, ніколи не завагала ся, ніколи не уступила, доки свого не допняла. Чи вже лиш отей самі здобутки не дають як найкращого свідочства нашим патріотам і нашій „Буковині“? Чи не ясно ще, що колиб трохи більше підпори давала наша суспільність нашим щирим робітникам, то спра-

ва наша народна в короткім часі виплила-б цілком на верх?

Лиш віри у власні сили! Лиш власною працею зможе нарід прийти до сили, до значіння. Чужими руками добре лиш грань загортати! То-ж берім ся до нової праці з подвоєними силами, а будучина наша!

Теория а практика.

Аж надто часто лучає ся в сьвітї, що практику ані руш погодити з теорією. А коли ще і сама теория опира на хибних, з розумом незгідних виводах, так тоді вже на кождім кроці іде практика в розріз з теорією.

Таке стало ся і з теорією „консолідації“ Русинів, чи там „примирення партій“. Ми вже не раз вказували на хибнї в тій теорії, а отсі разячі випадки, які приключили ся в Коломиї і в Перемишлі, показують ясно, що наша прада, що таким способом, як се задумали Романчук і товариші, не дасть ся у нас перевести „примирення партій“.

В Коломиї дня 8-го грудня урядили народові поминки по Омеляні Огоновскім. Се не сподобалось нашим домородним кацанам, і вони в сам день поминок поналіплювали на оповіщенях звичаючих о богослуженю за Омеляна Огоновського свої плякати котрі, як каже дописувачель „Дїла“, „своїм змістом обурили цілий загаль до глибини, бо оільше варварського і огидливого догону Коломвї не видїла“. Вкінці сеї дописи стоїть справедливе питанє: „чи можлива згода з такими загорілками, котрих окликом: піддота“?

В Перемишлі-ж відбув ся дня 21-го грудня загальний збір товариства „Руска Бесіда“. На тім зборі явились всі кацани з тою гадкою, аби „здавити, стерти з лиця землі народовців“. Се кацанам не вдало ся, але була буча, а найзавітнійше було те, що кацани, котрі аж до утоми виголошують все і всюди оди о примиреню, на свою лісту кандидатів до видїлу не взяли властиво ані одного народовця. „Отсе вам живописний зразок до наших мирових акцій в краю“! — так кінчить перемиський справоздавець „Дїла“.

Що Станіславівці, Тернопільці противні такій акції угодовій, яку придумав Романчук, се річ знана. Здавало-б ся отже, що коли народовці майже зі всіх більших осередків галицької Руси противлять ся тій акції, то проводир народовців кине свою теорію до коша. Але кудя? Те саме „Дїло“, що помістило голоси народовців з Коломиї і з Перемишля, помістило відтак без всякого додатку від себе ось яку ухвалу загального збору Жовківської Ради Рускої: „Віднести до посла Романчука, щоби зачате ним примиренє партій старав ся всіма силами довести успішно до кінця“.

По тім всім насуває ся питанє: Доки ще народовці будуть таке терпіти, щоби їх очайдухи кацани визискували для своїх інтересів та їх за ніс водили? Чому вони не заявлять раз рішучо і ясно послови Романчукови, що вони такої его згоди не хочуть? Доки вони гадають ще давати собі морочити голову якимись незгідними з розумом теоріями і трактувати себе як „безсловесне стадо“?

Крайна пора се вже явно сказати, бо ширенєм всякого баламутства про угоду затемяють ся народні ідеали, табор народців розбиває ся, або що найменше підриває ся ті головні его засади, котрими він був сильний, а вороги сьміють ся і користають. Ми знаєм лиш одну консолидацію: або — або, або ми — або кацани; ми переконані, що чи завтра чи позавтра, а певно приїде час, що про кацани в австрійській Руси і пес не гавкне — отсе буде правдива консолидація, але до неї не дійде ся згодою з кацанами, а борбою за свої народні ідеали.

Буковинський сойм краєвий.

По богослуженню, котре відбуло ся о 9. годині зраня в гр. прав. церкві семінарській і в рим. кат. костелі, зішли ся послі в палаті соймовій. О год. 10 перед пол. отворив маршалок краєвий промовою, в котрій звивав послів, щоби працювали в згоді і мирі для добра цілого краю, бо так можна як найліпше потреби населення заспокоїти. Представивши палаті яко заступника правительства краєвого президента гр. Гоеса і совітника правительственного Штронера, просив їх о прихильне підпиранє і участь в нарадах. Дальше підніс маршалок краєвий загальне вдоволенє з іменованя гр. Гоеса краєвим президентом, бо населенє мало нагоду в тім короткім часі пізнати в ній мужа справедливого і бистроумного. Співнувши про приїзд цісаря до Львова і про депутацію Виділу краєвого, підніс, що Є Величєство зволіли найласкавіше довідуватись про краєві відносини; потім згадав маршалок про смерть архикнязя Вігельма. Вказав дальше на предложєня Виділу краєвого, котрий мав на оці опадність, та звивав і палату, щоби при всіх нарадах і внесенєх зважала на матеріальний стан краю. Промовивши по польськи, спімнувши по руски про холеру. Вікінци згадав маршалок про внесенє Виділу краєвого в справі торжєства 50-літнього правління Его Величєства, котре по думці Виділу краєвого мало-б ся обходити заснованєм гуманітарного заведеня і закінчив свою промову трикратним Hoch! Sea treasca! Многая літа!

По сій промові забрав голос президент краєвий гр. Гоес. Сказав, що перед пів роком заняв управу краю не без вагання, бо побоювавсь, що не відповість своїй задачі при тугейших по часті скомплікованих відносинах. Его старанє, заізнати ся з тими відносинами, дало ему нагоду пізнати населенє, в котрім з задоволенєм добачив любов і вірність до Є. В. цісаря. та переконав ся, що в згоді і мирі міг би кождий нарід буковинський свої духові і матеріальні потреби заспокоїти. Подякувавши населеню за довіру а маршалкови за признание его діяльности, заявив, що правительство в сій сесії не буде предклатати соймови жадних предложєнь, але за те з особливою увагою буде слідити на ради над предложєним законом зміняючим дотеперішній нагляд над школами, та законом про вибудованє льокальних залізниць; вікінци заявив президент краєвий, що правительство буде зі всею прихильністю підпирати палату в єї праці. (Сю промову послі прийняв окликом: Славно!)

Потім зложив ректор університету др. Гандль свою присягу. Відчитано петиції і три внесенєя. Перше внесенє поставив посол Гормузакі в справі катастру податку ґрунтового; друге внесенє нос. Пігуляк, в котрім жадає ся заведеня двох вандруючих учителів рільництва, яко урядників краєвих; третє внесенє поставив пос. Стефанович, в котрім домагає ся, щоби Виділу краєвий постарав ся в прилученє поспішного потягу з Чернівців до нового поспішного потягу Львів-Відень.

Прийнято до порядку дневного, т. зв. до першого читаня предложєнь Виділу краєвого і приділено їх комісіям до обради. Послідню точкою порядку дневного був вибір соймових комісій. Вибрано на скрутаторів з Русинів народовців посла Пігуляка, до комісії верифікаційної пос. Смаль-Стоцкого, до комісії петиційної пос. Пігуляка, до комісії фінансової пос. Пігуляка, а до комісії адміністративної пос. Смаль-Стоцкого.

По короткій перерві, в котрій вибрані комісії уконститувались, здавав в імені комісії фінансової пос. Зота справозданє в справі побіраня краєвих податків в місяцях січень, лютий і март 1895.

Позаяк порядок дневний був вичерпаний, закінчив маршалок засіданє, пожелавши послам щасливих свят. День другого засіданя ще не назначений.

Настрій сего засіданя був дуже поважний. Особливо промова президента краєвого гр. Гоеса зробила як найкрасше вражєнє, а висказані слова, що при мирній спільній праці мусять всі жителі сего краю добити ся в кождім згляді пожаданих успіхів, повинні всі заступлені в сойм

мі партії взяти собі до серця і вже раз перестати провадити самолюбну політику, котра хвилево може вдоволити поєдинчі особи, але ніколи не може бути хосенною для цілого краю.

Перегляд політичний.

Дня 28-го грудня 1895 р. відбув галицький сойм перше засіданє. Маршалок краєвий виголосив промову по польськи і по руски, згадав про успіхи краю в минулому році і подав програму теперішньої сесії соймової. В сій сесії мають залагодити бюджет, будову кількох місцевих залізниць і закон будівничий для сіл і містечок. Теперішній сойм вже не буде залагоджувати важливіших законів. Ся робота чекає нового сойму, до котрого в сім році на весні відбудуть ся вибори.

На сій засіданю поставив посол Ол. Барвінський своє внесенє, підписанє всіма послами рускими і видійшими послами польськими, щоби сойм ухвалив, аби ц. к. правительство відділило існуючі в висшій гімназії в Перемишлі рівнорядні класи з рускою мовою викладовою і утворило з них окрему державну гімназію в Перемишлі з рускою мовою викладовою.

На другім засіданю ухвалено провізорію бюджетову, вибрано членів до поодиноких комісій і на тім перервано засіданя аж до сегодня. Через час руских свят не відбудуть ся засіданя.

В долішньо-австрійськім соймі відбули ся при нарадах над бюджетовою провізорією бурливі події. Опозиція, що складає ся з антисемітів і християн-соціалістів, напала на пристрасно на противників лібералів і на намістника. Опозиція кричала, що намістник „обчорнює і бреше“, і наробила такого краку і галасу, що засіданє перервано.

В чеськім соймі накидували ся дуже остро молоді-Чехи на намістника гр. Туна. Пос. Вапатий назвав его гіршим від Цизата. Потім поставили молоді-Чехи такі внесенєя: щоби виділу краєвий зібрав і предложив соймови всі акти, які відносять ся до чеського права державного і коронацій королівської; щоби знести стан виїмковий, заведений над Прагою і околицею; щоби переведено ревізію соймової ординації виборчої в напрямі загального, рівного і безпосереднього голосованя; щоби переведено ревізію катастру податку ґрунтового; і щоби в соймі переведено наряди над реформою податковою, і які наслідки она буде мати для Чехії.

В моравськім соймі виступили Чехи остро против німенкої більшости, а їх речник др. Жачек заявив, що чеський нарід дуже огірчений на існуючі відносини.

Угорське міністерство пішло в відставку. Справа покликания нового міністерства буде порішена сими днями. Ліберали надіють ся, що нове міністерство вийде з ліберальної партії.

З Петербурга доносять, що цар задумав відбутися сего року на весні разом з женою подорож по цілій Росії і по Кавказі. Царська пара має довше затримати ся на Україні а іменно в Києві. — Новоіменованний губернатор варшавський гр. Шувалов обійме урядованє з новим руским роком. Поляки позитали его іменованє дуже прихильно. Гей. Турко виїхав вже з Варшави.

Як з Риму доносять, обговорюють там дуже пильно гадку папи Льва XIII, щоби сполучити римо-католицьку церкву з церквою православною. Іменно задумує папа, щоби привернути такий стан межі обома церквами, який панував перед патріярхами Фотієм і Керуларієм. В сій справі відбуло ся кілька засідань і починено навіть відповідні зносини з декотрими представителями православної церкви.

ДРІБНІ ВІСТІ.

З святим божеством, з Божим рождєством витаємо Вас, Вп. читателі наші, сі свята мирно опровадити, а других щасливо дїждати, даруй Боже!

При надходячій коляді просим не забувати на наші рускі народні товариства, а особливо на наш „Руский Народний Дім“ в Чернівцях і хоч дрібними датками причинити ся до побільшеня фонду на запомогу бідної учащої ся молодіжї. Доходи сего товариства ще так малі, що ледво вистають на силату довжних рат забезпечення на реальности товариства на покритє всяких податків, так що на запомогу для бідних руских школярів, котрих в Чернівцях щораз більше, не зістає ся майже нічого. — Тому є обовязком кождого щирого Русина, котрому добро нашої молодіжї лежить на серці, по своїй можности причинити ся бодай малим датком на сю високу ціль, а крім того при надходячій коляді заохотити і других до збираню на сю ціль грошевих жертв між своїми знайомими. Особливо пригадуємо нашим „мурашкам“, щоби як се бувало передними роками, і сего року не забули збирати крейцарові датки між нашим народом, а ми певні що з сих дрібних крейцарових складок, до котрих кождий і найбіднійший може без страти для себе причинити ся, збере ся поважна сума, з котрої зможе ся неодну потребу наших бідних школярів заспокоїти.

Франц II з Ассіжу, король Савонії і Герусаліма, князь Парми, Піяченци, Кастро і т. д., князь Тоскани помер минувшого тижня в Арко. Був шваґром Є. В. Цісаря і Цісарєвої. Родив ся 1834 р., був сином короля Фердинанда II і Марії Савадської. В р. 1859 по смерті батьба вступив на престол неаполітанський і оженив ся з сестрою нашої Н. Цісарєвої. Але в р. 1860 Гарібальді заняв Неаполь, Франц II утік до Гаєти і там боронив ся три місяці. Відтак піддав ся, але противив ся, щоби Віктор Емануїл звав ся королем. Відтак жив то в Римі то в Парижі то в Монахові.

На конкурс розписані: посада учителя різьбярства при маючій ся отворити з днем 1. жовтня 1895 школі для промислу деревного в Кімполонії з річною платою 720 злр., і посада столярського веркмайстра з річною платою 600 злр. Поданя о сї посади належить вносити до ц. к. краєвого правительства найдальше до кінця марта 1895. Громади Нова-Жучка, Волока, Жакдова, Михальче, Бояни і Чагор розписують конкурс на посаду громадских секретарів з річною платою від 300—360 злр. Поданя вносити належить до дотичних зверхностей громадских.

Спростованє. Учитель Г. Товстюк прислав до редакції слідуєче спростованє: „У моїй школі учать ся діти кілько мога з фонетичних книжок а з п. Вадіаном я о старих руских книжках ніколи і не говорив“. — Побачимо небавом, чи справді оно так.

Кватерункове. Ц. к. міністерство оборони краєвої порозуміло ся з ц. к. державним міністерством війни і означило після § 51 закона з 11. червня 1879 відшкодованє, яке скарб військовий має в часі від 1. січня до 31. грудня 1895 платити на Буковині за обід, що належить ся від госиодарів закватерованим у них воїкам. Відшкодованє се виносить для міста Чернівців 31½ кр., а для інших стацій 15 кр.

Електричний трамвай має бути заведений в Чернівцях. В сій справі поручило міністерство торгівлі перевести на підставі проєкту предложєного ему черновецьким маїстратом вступні роботи, а іменно трасу дороги, котрою мав би сей трамвай ходити, а ц. к. краєве правительство назначило до сего термін на 24 січня 1893.

Іспит на громадских секретарів по місцї закона з дня 19. грудня 1889 зложили в місяцю листопад і грудню с. р. 11 кандидатів, з тих 3 з кваліфікацією для руского, а то Фрідель Ванкентій з Топорівців, Оробко Іустав з Вікна і Соколовський Юлій з Садагури.

Приписи паспортів для переходу російської границі мають бути, як доносять з Петербурга, уlepsені. Ходять іменню о уlepsене переходу сеї границі для селян, котрі ідуть до Росії, або з Росії до других пограничних держав на заробітки.

Огні. Вночі з 25. на 26. грудня с. р. вибух на фільварку ділчича Фльондора в Мігові, вижницького повіту, огонь і знищив будинки і знаряддя господареві в вартості 3000 злр. Шкода була обезпечена. Огонь мав бути підложений. В хаті селянина Ватаманюка в Неполоківцях повстав 21 грудня с. р. огонь, і так скоро розширився що сплячий в хаті господар не міг вже з неї видобути ся і погіб в огні.

Добровільні переселенці. На Сибір перенесло ся добровільно около 45 тисяч переселенців з Росії. Більша часть з них походить з губерній полтавської, курскої і чернігівської, значить, се Русини-Українці.

Войскові вправи резервових офіцерів. Міністер війни бар. Кріггамер видав таке розпоряджене що до вправ резервових офіцерів: Резервові офіцери лінійної армії і резервові кадети мають бути покликані до військових вправ зараз в першій році по своїм виступленю з президентської служби, відтак в третій і в шостій році. Офіцери, що не належать до армії лінійної, як: військові урядники, заступники асистентів-лікарів і заступники акцесистів при інтендантурі в резерві мають бути покликані до військових вправ в другій році по виступленю з активної служби, а відтак в четвертій і шостій році.

Злодійська штука. У Відні на торзі Лерхенфельд купував якийсь панчик рибу і розповідав перекупці, що хорий на груди і що ему дуже помогло би, коли-б она заохала ему рибу між сорочку і карк. Се, каже, такий симпатичний лік, що помагав. Перекупка слухала, слухала і врешті думає собі: „Може й справді поможе нещасному“. Взяла рибу і заохала панчику за карк. Він подякував і став бігати по торзі, як би мав легкі з заліза. По хвили дивить ся перекупка за своїм грішми в кишені, а там і місце застигло; а злодій також утік.

Практичний дарунок хоче роздати японське міністерство своїм воїкам за їх хоробрість у війні. У швейцарських фабриках замовив Япон сотки тисяч годинників, котрі будуть коштувати тільки по 5 марок, а зовсім не будуть злі. Офіцери, мають дістати красні годинники.

Нищене маєвих хрущів. Долішно-австрійський виділ краєвий предложив соймови справоздане о нищеню хрущів в році 1894. Після того обчислення назбирано в 519 громадах 572.351 кл. сих комах, а що на 1 кл. іде їх 8900 штук, то знищено таким чином 5.120.800.000 шкідників. Для заохоти роздав виділ краєвий 2000 злр. премій за збиранє з огляду на такий світлий успіх предложив краєвий виділ соймови внесене, щоб на 1895 рік визначив 2.500 злр. на премії.

Записи на народні ціли. Як звісно, славний патріот наш б. п. Стефан Качала, перед своєю смертю при кінці 1888-ого року, поробив дуже значні записи на руско-народні ціли і при тім висказав в своїм тестаменті бажанє, щоб його діти, син Володимир інженер в Росії і донька пані Студинська жена священника, не оспорювали того тестаменту, бо они в своїм часі дістали свою пайку, а дочці ще і лишила ся значна часть зі спадщини. І дійсно син не ставив ніяких жадань з огляду на патріотичну ціль записів вітця, але донька твердила, що їй дістало ся за мало. Отже рускі товариства, для котрих покійник поробив записи, зробили угоду з донькою, не хотючи против неї провадити процесу, і відступили їй значну часть з призначеного для них майна. З другої сторони правительство (прокуратура скаргу і намісництво) робило деякі труднощі, бо н. пр. не хотіло грошей записаних для „Просвіти“ віддати сему товариству, тільки хотіло, щоб з них була отворена окрема фундація. Треба було отже против рішеня намісництва рекурвати до міністерства, аж врешті намісництво відступило від свого жаданя. Тепер же ціла справа з записами,

по шестилітній проволоті, залагоджена цілком, і дістали: Просвіта 8000 злр., Руска Бесіда у Львові на будинок для руских товариств і театру 5,000 злр., Народна Рада у Львові 1000 злр., руске Товариство педагогічне 1000 злр., газета „Діло“ 500 злр. Лишає ся ще 1.000 злр. на допомоги для двох хлопців, що мають бути на науці в Народній Торговлі; сим записом завідує прокуратура скаргу у Львові.

В. п. Евсевій Грушкевич, урядник податковий записав в тестаменті з 1890-ого року 5.000 злр. на стипендію для учеників з своєї родини, 3.270 злр. на будову руского театру і дому Просвіти, і 1000 злр. на фонд емеритальний для акторів руского театру. Завідувати тими грішми має товариство Просвіта; однакж оно еще не дістало запису, бо прокуратура скаргу не покінчила доси своїх обрахунків і не дала призволення на признає спадщини.

І у нас на Буковині записують также, але Волохи рускі гроші на волоскі потреби, а Русини? — Ну, ті не чують ще потреби...

Помер. О. Іван Сінгалевич, кривошанин катедри св. Юра у Львові і бувший посол до ради державної, дня 30. грудня с. р. проживши 71 літ.

Ілюстрований буковинський православний КАЛЕНДАР НА РІК 1895,

виданем і накладом товариства „Руска Бесіда“ в Чернівцях, вже готовий і вийшов з отсим богатым та цікавим змістом:

1) Точний календар астрономічний і церковний із червоно друкованими святами, як також з припадаючими на поодинокі неділі евангеліями, 2) Обширна часть інформаційна, 3) Часть забавна і наукова з отсими устнами; Калина (поема Т. Шевченка, з ілюстрацією). — Як виглядало на Буковині перед єї прилученем до Австрії (після опису Спенго, написав О. П.) — Із поезій Степана Руданського. Прислів'я (з портретом поета). — Громада (дуже важне для сільських громад поученє о деяких справах громадських, стаття др. Ст. Стоцького). — Три дурні (повісточка Марка Несторюка). — В Італії (поема д. М.) — Гнат Онискевич (жителєсь з портретом. О. П.) — Стара історія (написала Євгенія Ярошинська). — Думка осіння (поема д. М.) — Надгробний пам'ятник Юрія Федьковича (з ілюстрацією). — Почетні члени літературного товариства „Руска Бесіда“ Кониський і Нечуй-Левицький. — Алькоголь (написав Єротей Пігуляк). — Як паніч Аврель-сав Довгоніс оженив ся (сміхованка д. М.) — Дещо з господарства. — Смішне. 4) Найновіший повний буковинський шемагізм. 5) Оповідення.

Ціна одного примірника 50 кр., з поштовою пересилкою 55 кр. Замовляти можна під адресою: Літературне товариство „Руска Бесіда“ в Чернівцях. Члени „Рускої Бесіди“ дістануть за річну владку 2 зл. сей календар, а крім того ще й 12 книжочок „Ластівки“, Бібліотеки для молодіжї міщан і селян даром. Позаяк видатки за календар великі, то „Руска Бесіда“ просить нас заразом повідомити теперішніх єї членів, щоб зволили ласкаво чим скорше вирівнати свої задегости і прислати хоть частину владки на рік 1895.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і богатим, старим і молодим переповні тверезим руским читальникам присвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

В. САЛЬТЕР. ВЕЛИКИЙ ЗАКЛАД ПЕРЕПЛЕТНИЧИЙ.

Спеціальність:

Оздобні оправы, КНИГИ церковні в щиро золотій і срібній оправі, вироби галантерійні, золотий друк, оправы образів в рами. Богатий склад рам до образів і фотографій.

Найдешевші ціни.
Чернівці, уліця поштова ч. 9,
(напротив ц. к. Почти).

Tinct. capsici compos. (Pain Expeller)

приладжена в аптці Ріхтера, Прага, загально звісне втиранє, лагодяче біль, можна дістати по ціні 1-20 зр., 70 кр. і 40 кр. за фляшку майже в кожній аптці. При закупні треба дуже уважати і брати фляшки лише в охороною маркою „котвиця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера аптика під Зол. Львом, Прага.

Літературне Товариство „РУСКА БЕСІДА“ в Чернівцях, уліця Петровича ч. 2. має на складі: Ілюстровану „БІБЛІОТЕКУ ДЛЯ МОЛОДІЖИ, МІЩАН І СЕЛЯН“

(редаговану Омеляном Поповичем)
року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891. і 1892.,
по 1 зл. 20 кр. за рочник, а всі 7 разом за 7 зл.
з пересилкою 7 зл. 30 кр.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові,
уліця Валова ч. 11.

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкідливого впливу під найприступнішими услів'ями і починає можливо найнижші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділенє агенції в місцевостях, де нема агенції „Дністра“, приймають ся.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвіті народній.

Під таким заголовком вийшла брошура
в Чернівцях

учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., с пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

ПЕРЕДПЛАТА

ПЛАТНА В ЧЕРНІВЦЯХ

виносити :

на цілий рік 5 зр. — кр.
„ пів року 2 „ 50 „
„ чверть року 1 „ 25 „
для заграниці 8 рублів або
12 франків.

Поодинокі числа по 12 кр.
в бюрі газет Л. Горювіча в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА.

Виходить що тижня в п'ятницю.

Редакция і Адміністрация

„Буковини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 6.—8. год. вечером.

Оповідення і прилоги

обчислюють ся по найде-
шевших цінах.

Ч. 53.

Чернівці, дня 30-го грудня (II-го січня) 1894.

Рочник X.

3 кінцем року.

В попереднім числі представили ми на сім місяці здобутки нашої десятилітної праці. Перед десятима роками жите політичне було так мало у нас розвинене, що ми зі страхом і трепетом приступали до видавання першої політичної рускої часописи на Буковині. Тепер головню через нашу десятилітну щирю працю розбудилось вже політичне жите серед Русинів буковинських так дуже, що від нового року, як зачуваємо, мають виходити ще дві нові рускі часописи, а то „Селянин“, котрий беруть ся видавати два селяни, і „Буковинськй Вѣдомости“ яко орґан товариства „Народная Рада“. Оскільки сї нові газети будуть щиро і уміло служити рускій народній справі, побачимо. На кожний спосіб вказує се на живійший політичний інтерес серед рускої суспільности, а може і свідчить про життєвість руского народу на Буковині, котрий мати ме аж 4 політичні газети, а дочисливши „Ластівку“ і „Добрі Раді“, разом аж 6 газет, т. зн. більше ніж кожний иньший нарід на Буковині.

Про живійший рух і політичний інтерес між Русинами на Буковині свідчить і те, що багато наших прихильників завзиває нас, щоби ми від нового року видавали „Буковину“ частійше; а що окрім того і Галичани нас

до сего заохочують, то ми застановаємо ся тепер над тою важною справою дуже глибоко, і коли ще в тім короткім часі загальних читателів заявить нам рішучо свою волю, то з новим роком постараеть ся відповідно розширити нашу „Буковину“. Коли на се рішимо ся, то головню з тої причини, щоб ще з більшим успіхом, ніж до тепер, ширити здорові політичні, суспільні і народні погляди межі Русинами і тим способом, еднаючи всіх до одної ціли, прискорити наше народне відроджене.

ДОПИСЬ.

Власна поміч в Рогізні.

Як відомо, старало ся і старає ся невпинно наше свѣтле Товариство „Руска Весіда“ в Чернівцях о то, щоби в кожній рускій громаді завязували читальню, шпиклїр і касу пожичкову. Та на жаль якось з тих давнїйше вже завязаних читальень і других товариств не було дуже великого хїсна, а то тому, бо все якїсь перепони стояли розвиткови сих товариств в дорозі. Або найшов ся такий свѣщенник, котрому лиш румунїзация в голові, що перешкоджував, або не було жадної свѣтлої особи, щоби щиро займилась сею справою; а що люди самі ще не були переконані, що сполучивши ся в такі товариства зможуть поліпшити значно свою долю, то хоть де і завязало ся одно з таких товариств, то мало хїсна було з сего.

Аж в останнїх часах зачинають наші люди приходити до пізнання, що лиш через просвѣту і самопоміч зможуть досягнути якусь полєкшу в своїй долі.

Воно й не дивно, що отсї спасенні товариства не могли до тепер значно піднести ся, бо наш нарід ще дуже темний а в додатку до того до крайности збаламучений. Купчанко баламутив нарід своєю „Правдою“ ще до не давна, аж доки люди самі не розпізнали, чого ся людина хоче і не відпекали ся такого „добродія“. Правда, він ще і тепер завертає голову нашим людям своїм „Просвѣщенієм“, але багато людей вже вилічило ся з тої хвороби, яку ширить его газета.

Також і „Православная“ помагає що сил діяльности Купчанка, але і заходи Козаркевича вже нарід розпізнав, і тепер велика часть нашого руского народу узнала щирю і справедливу працю наших руских товариств „Руска Весіда“, „Руска Рада“, „Народний Дім“ і т. д. і почав ся природний рух межі нашим народом, що він сам старає ся о заснованє читальень, кас пожичкових, крамниць і т. д. Що се правда, годі заперечити, бо завязанє читальень в Давиденах-Зруб і в Шубранцї, де свѣщенники Волохи а учителі певно о се не дбали, де особливо в Шубранцї бідний нарід в культурнім взгляді на встид їх просвѣтителам дуже занедбаний, а також в Рогізні, де завзятий румунїзатор стає всему на перешкодї, і Новій-Жучїї, де знов иньші причини спинають всякий поступ серед народу, єсть найліпшим доводом сих виводів.

Аж тепер є повна надія, що наш нарід збудить ся з довгого сну, скине з себе кайдани і пута духової неволі і стане сам над собою щиро працювати. Перший прекрасний примір сего маємо з наших мужиків хліборобів в Рогізні. Ото заледво один рік минає, як около 70 людей завязали собі тут товариство „Власна Поміч“, на котру ціль скинули до 50 зр. В сім короткім часі розвинуло ся се товариство так

На нові оселі.

Очерк

ВЯЧ. ПОТАПЕНКА.

Українська хата. Двері заєдно відчиняють ся, входять гості, обтирають з чобіт ботото, здоровлять ся і мовчки сїдають то тут, то там, виглядаючи вільне місце. Народу — тьма тьменна — одні сїдять, другі стоять, покурюють люльки. Дим бакуну, мішаючи ся з запахом дьогтя і овечих кожухів, широкою половою несе ся в піч. Жінки суетять ся приготавлюючи обід: качають тісто, ліплять нироти, розтирають сушені грушки і яблука з маком. Старушка, видко газдиня, замїтає брудну земляну долівку і вздихаючи, утирає рукавом сорочки навислі на рїсницях сльози. На дворі тає само, як і в хаті, панує незвичайний нелад: худоба бродить, стоять витягнені знід шопи вози, розметена всюди солома, ворота на улицю отворені навстяж. Кілька сухоребрих коний, привязаних парами до возів, понуривши голови і повисивши уха, немов сплять. У всїм видко сум, що відбиває ся на ликах стоячих купками на подвір'ю і на улиці селян.

— От, лихо старим — вздихаючи, замїчає старший селянин.

— Чому? — питає парубок в кожусі.
— Як чому? Всього одно, як би поховали, більше ніколи не побачать ся.

— Що й казати.

— А вже-ж! Амур — сторона далека. Тепер до Одеси верст шістьсот, а звідси водою... і числа нема! — додав старший, махнувши рукавом свитки. — Що й говорити: два сини і дві невістки — вісім робучих рук, а без них, що старі зроблять? Словом — могила!

— Гм!.. — вмішує ся до розмови третій селянин. — Коби земля — то иньша річ, ніхто не переселявався би, а то біда — хліба треба шукати. На двох десятинах батька лисого придбаєш, а у синів діти ростуть, ну і втечеш. Степ та воля — козацька доля.

— Та се так... Певне!.. Люди не мруть від голоду, а від хліба! — згодив ся кружок слухачів.

— Еге! — докинув якийсь старець. — Яке тут жите, ні ножа, ні образа — ні зарізати ся, ні помолити ся.

— Сум! — заявив науучючим голосом во- як інвалід з хрестом на сїрім плащі. — І мерця в хаті нема, а похорони, справжні похорони.

На подвір'є віхав свѣщенник. Люди поскидали шапки. Злізши з брички, що виглядала немов яка тарадайка, він поволи пішов з дяком

до хати, де на вид панотця всі встали, прийняли побожні міни і стали підходити по благословенє до руки. Перехрестившись перед образами, свѣщенник скинув з себе верхню одежу, надів епитрахиль і почав правити молебен.

Дим ладану наповнив хату. За свѣщенником і дяком стояла родина і щиро молила ся. Всі прочі товпили ся коло порога і також молились. Деякі з них помагали співати дякови. Благодатні промінї весняного сонця, пробиваючи ся крізь віконне скло, ярко освічували лиця молячих ся.

„И еще помолим ся: о плавающих, путешествующих“... роздає ся голос свѣщенника. Всі побожно перехрестили ся. Білий, як голуб, отець родини, очивидячки старає ся бути спокійним; він зморщивши брови, глядів поважно і коли его жінка починала голосно хлипати, штовхав єї ліктем і потїшаючи, шептає: „Годі, стара, не звичайно, служба Божа іде, годі!“ Два парубки немов орли вивисшували ся зпоміж присутних і заєдно обтирали полами жупанів свої спїтнілі лиця. Невістки шептом повтаряли за свѣщенником молитву і їх бліді губи беззастанно порушались. Діти обводили цілу сю картину блукаючим поглядом і без думки стояли з отвореними устами.

По скінченім молебні присутні стали підходити до хреста. Перші підійшли відїздаючи.

тарно, що вже поверх 200 р. має готового гроша. Недавно тому зробило собі се товариство склеп, при котрім є і ятка з свининою. В сім склепі мають члени товариства все дуже дешево, бо товариство продає всю марфу з дуже малим зиском. На пр. кільки свинського мяса коштує 40 кр., наколи в Садагурі коштує 52 а в Чернівцях 60 кр. Так і друга марфа обраховує ся дешево. Далій закупає товариство що тижня один вагон дров на двірці садагурським і продає по 28 кр. сотнар, отже о 2 кр. таньше як другі, а має при тім тижнево 10 р. зарібку. Тепер сам нарід видить і переконує ся, що просьвіта провадить до щастя. Тому завязують ч. газди в Рогізні і читальню, статуту вже мають потверджені а на сам новий рік відбуде ся перший загальний збір читальні „Рускої Бесіди“ в Рогізні. Одна тільки біда, що багато ворогів в Рогізні має се товариство а особливо таких, котрі повинні бути першими провідниками сего красного, пожиточного і спасительного діла. Маленька, але рухлива компанія ворогів всякого добра серед нашого народу задумала знищити се товариство і завязала собі подібне товариство, лише без жадних статутів і дозволу, складала на сю ціль гроші і нуж до діла, а коли сим способом не може нічого зробити, починає вона дуже відати на членів товариства „Власної Помочи“ грозячи, що вона так зробить, що ніхто не буде купувати в крамниці сего товариства. Се все нічого не допоможе, бо люди виробували і доконали вже панотця В., який він для них щирий. Ще живо стоїть в пам'яті лічтання їх толоки, а ще живіше вибори громадські. О. В. дуже розярений тим, що его власні парафіяни при останніх виборах не хотіли вибрати его до Ради громадської, бо пізнали, що такого „приятеля“ румунізатора не потрібно їм в Раді громадській, аж нехрести змилювали ся і вибрали его в перший клас де вони верх мають. Як би о. В. був щирим духовним провідником своїх парафіян, то будучи в Раді громадській, не повинен був байдужно допустити, аби толоку громадську пускали на буден; прецінь люди свої податки оплачували ретельно, тож повинні були бути гроші на заплату податків за толоку, хіба лише неясаті прийматі двірника і панотця не оплачували податків, за ці мусять люди покутувати. Дальше коли о. В. справедливий і приятель своїх парафіян, то не згодив би ся ніколи на те, щоби пан Мікулі, що не платить жадного податку в громаді, і що мовляв такий газда, що на зиму всі поля его а в літі ані пяди землі, був начальником громадским! Так то діє ся ще у нас! Виділ красний не бачить сего, бо то швагер п. бр. Мустаці, консисторія румунізаторів як раз на нашу біду тримає, і так люди в нужді пропадають. Як би Бог святий ще отих двох п. послів др. Смалх-Стоцького і Ер. Пігуляка нам не навернув, то без часу мусяли-б ми шукати долі десь инде.

Але найбільша надія бідних людей є на Бога і на своїх чесних членів, жеки котрими є кілька справдішних патріотів, а то ч. господар Тодор Юрчук, Гаврилець Василь, Стефан Козар, Ілацук Іля, Бурденюк Іван, Ілца Меленка і др. Хто сих людей розпізнає добре, той певно коли щиро бажає щастя своїй рускій неньці, буде щиро Бога молити, щоби в кождім руським селі принаймні 2—3 таких людей було. Так отже надія повна, що чесні газди яко члени товариства „Власної Помочи“ постараться ся, що їх товариство розвине ся як найгарнійше.

Дай Боже, щоби се товариство було першим взірцем на всі буковинські рускі громади, а о. В. як воно не до вподоби, то просим до Капеландент або Капукодрулій; Рогізняни за таким духовником не будуть плакати, вони й так вже раду мають панотцеві В. у відповідний спосіб подякувати за всю его „щирю роботу“.

Ів. Голя.

Щадничі і позичкові наси.

Народи, що хотять придбати собі лучшу долю, стараються передовсім розвивати свої сили духові, але дбають зарівно і про скріплення своїх сил матеріальних. Ті що найперші вимоги, від котрих залежить і політичне значіння народу в державі, пізнали вже в сорокових роках наші патріоти в Галичині; вони старали ся аби по селах завести школи, а відтак приступили до заведення читальень. В теперішніх часах толкують живо в розговорах, та відзивають ся в наших газетах голоси о konieczній потребі заведення щадничих і позичкових кас, аби двигнути наш нарід із матеріальної нужди, аби помочи ему, щоби станув твердою ногою на прагдній землі, та користувався її плодами, замість, щоби ними і потом народу користувались чужі люди. В сім напрямі, треба сказати, дещо вже і робить ся.

Ходить лиш о те, щоби те важне діло не роблено на прихвильї та не шабляновою після якихсь там перших лінійних статутів, що попадають під руку. Коли в чім, то як раз в заснованю і веденю наших фінансових інституцій були найбільші хиби, найбільші недостатки, котрі дають ся тяжко відчувати нашому народови як в житю приватнім так і публічним. Аби з тої праці був опісля хосен народови, потреба, щоби порозумів ся ширший круг людей, які то фінансові інституції нам закладати.

У нас діє ся иначе. Значна часть нашої суспільности не почуває ще тої смільности, якої в кождім житю народнім потрібно; багато людей жне і ділає особняком, без порозуміння з другими через що багато праці марнує ся і сама праця не видатна.

В тім то і причина сумних наслідків роздроблення в нашій суспільности. Пригляньмо ся приміром статутам, котрі уложили і прийняли товариства (чи общества) задаткові в Череминцях, Стрию, Коломиї і в Бережанах. а мимоволі насувають ся нам питання: Чи 5-разова порука не обтяжає черезмірно своїх членів, наколи члени заряду товариства вже після самої устави (§ 23) відповідають особисто і солідарно за всі шкоди нанесені товариству?

Чи є в тім рівноправність, щоби член товариства відповідав до 5-разової висоти вложеним ним уділів, а нечленови щоб дозволено було, не перебираючи жадних зобов'язань, робити до щадниці вкладки, і то в довільній висоті, котрі опроцентовують ся?

Чи установа, давати позички на скрипта і на векслі, не є утяжливна для нашого селянина, котрий не тільки потребує підмоги для порятунку свого господарства, на купно худоби, насіння, заплачене податків; але в непередвиджених випадках з часта мусить зажити ся лише на кільканайцять корон?

Чи не ризикую товариство, уділяючи позички на довгий час, наколи вірителі товариства можуть капітали свої, як звичайно буває, до 3 місяців стягнути?

Чи товариство уділяючи позички на 6 або і більший процент на селянські ґрунта, котрі менше доходу несуть як 5 проц., запмагає нашого селянина, чи противно не ділає на его згубу? Чи оно не причиняє ся до експропріації?

Чи може заохотити факт, що одно товариство в чотирох місяцях свого існування уділило позичок кредитових на суму около 20.000 зр.?

Чи вже достаточна безпека, що діла товариства поведуть ся успішно, коли до упралючої ради, і до дирекції вибрано людей званих яко світлих професорів, примірних святихників, здібних адвокатів? Чи ми не дожили сумного приміру на звістнім „Заведеню“, де ціла рада упралюча слухала беззвзглядно голосу Михалка яко одного фахового чоловіка? Чи забули ми до чого ведуть такі вобори і управа таких людей?

Чи товариство, котре незнаючи який буде мати зиск, вже наперед визначає сталі платні для урядників, замість призначити на ту ціль — хочби 30 процент тантїєми з чистого доходу — чи таке товариство доросло до вимог, які вкладає на него теперішня суспільність?

Чи товариство, котре не признає найменше 10 процент з чистого доходу на фонд резервовий, тим чином не доказує найбільшу байдужність про той фонд?

Чи товариство, не маючи иншої цілі окрім з бідніших членів стягнути відсотки за розпозичені гроші, а придбати заможнішим членам товариства найбільші зиски через виплату дивіденд в неограниченій висоті, не є експлоатативне?

Хто ті питання розбере об'єктивно, признасть,

Священник, сказавши до них науку, поблагословив їх і пожелав їм щасливого приїзду на нові оселі. Скинувши єпитрахиль, він на просьбу господарів, сів з дяком на почесне місце за заставлений їдою під образами стіл, між тим як селяни з почеси для панотця стояли не беручи участі в їдї. Вскорі покінчивши обід, священник встав, помолвив ся перед образами, подякував господарям за хліб-сіль, попрацав ся з парохіянами і пошептавши коло порога з старцем, всунув щось до кишені і вийшов з хати в супроводі дяка, що за сей час всів обніхати ся пирогами, мукою, печеними ковбасами і всяким иншим добром гостинного Українця. За стіл посідала родина і гості. Але в хаті панувала тишина. Вояк-інвалід пробував говорити про Амур, але розмова якось не квітла ся, ніхто не мав охоти говорити і она вскорі уривала ся. І знов мовчане і знов монотонний стук дерев'яних ложок о миску. Переселенці, опустили голови, блукали гадками десь далеко. Тяжкі думи виривали вже на їх чолі глибоку морщину між бровами. Мати ходила за синами, сипала і не зводила з них почервонілих від сліз очей а дивилася на них так. немов би молила ся. Старий отець старав ся розвеселити товариство, але се ему не удавало ся. Всі чули, що ему не до веселости, що у него на серці немов тяжкий камінь лежить.

— Та чого ти стара плачеш? — говорив отець, удаючи веселого.

— Нам тішити ся, що діти ідуть на добру землю, хліба буде по горло, пшеничні пироги кождий день. Ми з тобою також хотіли іти за синами, та видно наші зуби не для амурского хліба. Доктор не пустив. Аже, що дорога велика, не доїдемо морем. А, бодай на твоїй голові горох молотили! — крикнув отець. — Та я такий, як доктор, трох положу, кину як сю галузку! Йй Богу! А він каже, що я слабкий.

Гості хотіли усміхнути ся, але якось не удало ся.

— Та оно й ліпше, що лишаємо ся, — не переставав отець, — бо там кажуть, неврожай на жіночий рід, то й було би таке, що не то що парубок, а може який азіят украв би мені стару.

Він голосно зареготав ся, але се був гіркий сміх. В нім чути було стогін старечої найбільшої душі, тої душі, що плекала синів цілого чверть віка, плекала лише на те, щоби їх виправити за десятки тисяч верст, за кусником хліба, виправити і ніколи більше не побачити, немов за жита похоронити. І тепер стара козацька душа не показує по собі, що їй сумно, страшно тяжко, удає веселу, хочаби тим додати відваги дітям і викликати на молодих устах усмішку, але... все на дармо. Навіть помімо го-

го, що старець щедро частував гостей чаркою вареної, всі сиділи, немов водою злиті, а жінки плакали. Вкінці заговорили сини:

— Ви батьку, не орїть самі, ви вже старі, а ліпше віддайте землю на половину, на ваш вік стане.

— Батькови дурному кажіть! Я старий? Ось що ви видумали! За се поцілуйте мене нині, а я вас завтра. Старий? Та у мене з жінкою будуть ще такі сини, що вас за хояву затянуть. Старий! Ідіть з Богом, мені вас не жалє. Стара приведе мені ще таких парубків, що ну! — ось з такими вусами!

Се сказавши, старець зіскочив з лавки, по молодецьки випрямив ся, одною рукою взяв ся у бік, а другою покругив з козацьким завзятем свій білий, довгий вус. Гості з звичливости для господаря засміяли ся, але зараз умовкли. По обіді стали збирати ся в дорогу. Коні запряжено і старанно уложено річи. Старець підійшов до входних дверей і покликав синів. Сини вийшли за вітцем до сінни.

— Глядіть, хлопці, — при прощаню не плачте, бо ще більше засмутите матір, а она як тїнь ходять, таь змучила ся. Будьте козаками і бабам вашим шепніть, а то они, сороки, раді хлипати. — І ударивши долонею синів по плечу, він весело крикнув: — Ех, ви Амурці, щоби ви до смерті не вмирали! — Потім поцілувавши

до статуту, після котрих в названих містах заведено каси щадничі і позичкові, для нашої сільської людності не надають ся. Статуту ті описують ся в головних точках на засадах висказаних Шульце-Делічем (Schulze-Delitzsch), знамим за повагу в справах спілкових в шістьдесятих роках.

В Англії р. 1862, а в Франції р. 1867 заведено ограничену поруку. А що до кредиту, то его ділимо на нерухомий, рухомий і особистий. Кредит промисловців може бути рухомий і особистий, а кредит сільських господарів є нерухомий і особистий. Кредит селянський потребує проте відмінної організації ніж кредит промисловий. Банки краєві позичають капітали на досконалих великі щена досить зносні проценти але зисне розширили своєї діяльності на ґрунтах ристикавних; а затигнути позичку в існуючих міських позичкових касах для закупи ґрунту, або для меліоративної роботи, значить для селянина: ціле майно своє віддати на нехобну затримку. Кредитові інституції стремлять іменню до того, щоби придбати акціонерам високу дивиденду, а наш селянин потребує дешевого кредиту. Таким чином маєм два протилежні елемента против себе. Хто в тій борбі побідить, не тяжко здогадати ся — певно, що не селянин. Я не хочу тим сказати, що міські каси задаткові на засадах Шульце-Деліча взагалі не придатні для нікого. Ні, вони мають своє і то велике значіння по містах, де промисловець, купець, а навіть і робітник, може правильно скласти уділи, котрі становлять его єдиний масток, і годні принести ему найбільший зиск. Чи-ж і сільський господар повинен о те дбати, мати уділи в касі задатковій? Ні! Він повинен як найбільше дбати о поліпшене самого свого господарства і там, а не в касі, вкладки, чи там свої уділи скласти, бо лиш в само господарство вложені уділи принесуть ему найбільший хосен і зиск.

Зрештою селянин хлібороб навіть не може скласти правильно уділів, бо він не має так як ремісник, робітник або урядник тихневих або місячних певних доходів, а лиш найбільше два рази до року при грошах. Тай коли він замість зложити свої гроші на уділи в касі мійській, оберне їх на купно якоїнебудь худобини, то тої гроші принесуть ему далеко більший зиск, ніж уділи зложені в щадничі. А і меліорация землі ему користніша ніж уділи і вкладки до каси задаткової чи щадничої. Найкористіший було-б для селянина хлібороба, аби кожний член такого позичкового товариства мав не більше як по одному уділові, а зрештою аби хіба на короткий час, доки не міг би їх ужити в господарстві з більшим хісном, складав там свій придбаний гріш. Капітал панує до часу; вартість капіталу паде, а вартість землі підноситься ся.

Так отже для промисловців, купців, без-

земельних робітників і т. д. треба інших, а для селян хліборобів знов інших кас.

Лише такі каси, де основателі і позичачі мають одні і ті самі мотиви і цілі, можуть бути спасенні для членів. Де-ж одні члени вкладають гроші, аби другі члени платили від них як найбільші проценти, де отже одні члени вічно в залежності від других, такі каси мусять других руйнувати і тим вони не позиточні а шкідливі, як ось всі наші задаткові товариства і жидівські банки по містах є згубою для нашого селянина. Важне те, аби став мастковий членів стоваришени був пересічно однаковий.

Зроблений заклад, що нібито бідніші члени самі межі собою не в силі запомочи ся, та що їм конечно потрібно у капіталістів запозичити ся, є тільки позорний. Капіталіст не позичить грошей бідакови, від котрого немає би надії тих грошей відобрати з високими процентами. Той бідак має особистий кредит, котрого підставою є продуктивна сила і ретельність. Нема-ж сумніву, що такі члени товариства посідають можливість вже межі собою заругувати ся без помочи чужого капіталу. В сполученю одних слючає сила!

Найліпший примір дають нам ткачі з „Rochdale“, котрі з вкладок з кількох пенс в протягу трох років заложили свою фабрику і звільнили ся від гноблячого капіталізму.

(Дальше буде.)

Перегляд політичний.

Вістник законів державник оголосив вже закон о зложеню комісії для ревізії катастру ґрунтового.

Виділ краєвий Каринтії предложить в соймі внесенне на введене безпосередних виборів в громадах сільських і на розширене права виборчого на всіх податників.

Шлеский сойм складає ся з 6 послів словянських (Чехів і Поляків) і 24 Німців. Славянська меншість, котра до недавня одноцільно виступала против Німців ослаблена через недовіру, яке повстало межі Чехами і Поляками через поведене послідних. Поляки зачали іменню входити в переговори з Німцями не порозумівши ся наперед з Чехами, з чого Чехи дуже незадоволені.

Дня 5. січня с. р. відбули ся доповнюючі вибори до сойму чеського з округа сільського Карліни. на місце посла др. Юлія Треґра редактора „Народних Лістів“. Кандидат молодоческий др. Герола зівстав вибраний майже одно-

голосно. Кілька голосів упало на староческого кандидата, а кілька було розстрілених.

Нове угорське міністерство ще не зложено і тим самим криза не ухилена. Є. В. Цісар приймав на аудиенції кандидатів на міністерпрезидентів Банфіого, Слявіого, Селья і Куен-Гедерварого.

Сторонництво католицке на Угорщині віднесло побіду над лібералами при доповнюючих виборах в літчавскім комітаті заселенім Словаками. Борба була дуже завзята, бо прийшло було до завзятої бійки. Аж жандармерія і дві компанії війська мусіли лад привертати. Вибраний святищенник Зеленьк більшістю 300 голосів.

В Парижі відбули ся в 13-тім окрузі дуже цікаві вибори до парламенту французского. Сей округ замешкалий головню самими робітниками. Тут вибрано на депутата соціялісту Героль-Рішарда 2742 голосами против правительственного кандидата, котрий отримав тільки 988 голосів. Героль-Рішард прийшов 1885 р. до Парижа яко робітник, був співробітником при одній газеті, а при кінці видавав соціялістичну газету гумористичну. За образу президента Казімір-Перієра засудив его суд присяжних на кару однірічної в'язниці, котру він власне тепер відсиджує. В в'язниці довідав ся він аж по виборах, що его поставлено і вибрано депутатом. Цікаве тепер буде, як він буде свій округ під час своєї кари в парламенті заступати.

Цар Николай II. задумав покликати до себе визнатніших мужів зі всіх провінцій Росії, котрі би ему здали сивроздане о положеню і стані країв і предложили бажання населеня. За для того було би дуже на часі, аби наші брати Українці предложили цареві свої бажання і потреби і старали ся всіми силами виходити полекші для руско-українського слова і письменства. Може би їм удало ся бодай знесенне варварского указу з р. 1876. — Російский міністер комунікацій Кривошеїн і его помічник Василевский дістали відпустку за надужиття. Кривошеїн має іменню великі ліси і зробив угоду з державою о доставу порогів під желізницю, розуміє ся по дуже високих цінах. Аби се не впало в очі, то виставлено контракт з датою, як Кривошеїн ще не був міністром. Тепер все викрило ся. — Кажуть також, що і міністер просвіти Дурново має вскорі піти в одставку. — Як доносять з Петербурга, то поставали тепер міністри дуже добрими і лагідними, а сі похвальні прикмети перейшли на всіх чиновників Росії.

кожного з них трупив їх в двері. — Ну, тепер ідть до неньки — додав.

Але прийшов час розставати ся. Старий здоимив зі стіни образ і став з жінкою на розстелений килим. Рідня підійшла до них і тихо припала на коліна. Присутні повставали. Поблагословивши дітей, старий обернув ся до них з вітцівською наукою.

— Жийте, сини, між собою дружно, як я і ваша мати прожили з вами. Друг другови в біді помагайте; жінок любіть, але волі не давайте. Як кажуть: „Люби як душу, а тряси як грушу“. Если треба повчити жінку — повчи. Не бий чим понало, а батоґом, і не по голові. Дітей держіть в страху і послузі. Відному чоловікови поможіть, голодного нагоміть, подорожного прийміть. Не забувайте, що все Боже, одні гріхи наші. Горівку пийте, але розуму не пропивайте! А ваша річ, невістки, дітей здорових родити, господарства доглядати, чоловіка слухати. Ви, діти — обернув ся до внучат — слухайте вітця і матері.

Скінчивши науку старець розпростер руки над головами рідні і відмовивши голосно коротку молитву, закінчив благословене словами: „Сохрани Милосердний вас від тяжкої напасти, від панської ненависти. Мос-ж благословене не-нарушене во віки віков. Амінь“.

Перецілувавши Амурців, старий передав образ жінці. Стала благословити мати: она хотіла щось сказати, але слюзи ринули з очей і роздав ся лише плач. — Годі, стара, годі, — успокоював отець, беручи від жінки діти. — Тепер треба сісти, як закон велить, щоби все добре сідало. Всі посідали на лавки і хвилию помовчавши, встали, здихнули і почали виходити з хати. Що почували в той час діти, покидаючи свою рідну хату, і старі, що лишали ся сиротами на поталу туги — тяжко сказати. Сини гляділи якось бездушно і, здавало ся, не піймали грози всего, що діяло ся. Мати відходила від розуму, а отець стояв розсіянний, прикусуючи губи до крови... Настала страшна хвиля, хвиля вічної розлуки... Розпростерлись старенькі материнські руки, обвили ся кругом ший синівських і немов приросли до них. Глухий стогін роздав ся в сирім веснянім воздуху. Неначе потік перервав ся — полились слюзи з очей синів на старечу грудь покиданої матері. Старий зібравши всю свою силу волі, стиснув судорожно зуби, люто блиснув очима і поглянув на своїх козаків. Сини зрозуміли сей погляд, але они не могли здержати свого напрасного плачу. На віях вітця заблестіли під яким промінем сонця дві слезинки, але старий козак зморщив брови і відвернув ся...

І ось сумний поїзд, виїхавши з подвіря,

покотив ся по густім болоті села. Як божевільна, кинула ся мати за відїздаючими. Селяни єї задержали.

— Пустіть! Кров моя!... Не покидайте! Возьміть нас!.., несамовито кричала старушка і вириваючи ся з рух, рвала свої сиве волосе, в приступі скаженої розлуки.

Коли полишені старці ввійшли до хати, то зрозуміли, що їх лише двоє. В хаті було пусто, так як і в них на серці. Мати ледви ворухнула ногами, отець потішав єї, заходив ся голо неї і все кріпив ся. Кілька разів слюзи підступали до очей, але він заволодів собою. Колиж не міг довше здержати ся, то бідолаха хапав за люльку і до болю давив губами цибук. Під вечер старушка успокоїла ся і подала вечеряти. По старій привичці она положила на стіл цілу купу деревинних ложок.

— Лише дві треба, — замітв старець. Старушка здогнула, захиталась і неначе сніп повалила ся на постелю, але тепер вже не плакала, лише нервово дрожала, доки не заснула.

ДРІБНІ ВІСТІ.

Гр. кат. парохію в Глібоці надав ц. к. краєвий президент гр. кат. приходників в Путилові Теодорови Матейкович.

Іспити приватистів відбудуться на ц. к. висшій гімназії в Чернівцях на днях 30. і 31. січня 1895. Приватисти мають зголоситися дня 30. січня о 8 годині рано в канцелярії директора і вказати ся, що зложили оплату шкільну. Оплата шкільна вноситься на один курс 20 зр., а такса іспитова 12 зр., котру належить вложити перед допущенням до іспиту в канцелярії директора. Іспити письмнні розпочинаються в середу, дня 30. січня, о 9. годині рано. — Іспити приватистів на ц. к. гімназії в Радівцях відбудуться дня 31. січня 1895.

Нова читальня „Рускої Бесіди“ ґрунтується на заходою самих селян в Рогізіні, коло Садагури. Статуту вже затверджені ц. к. правительством, а перші загальні збори сеї читальні відбудуться в неділю на сам новий рік о 2. год. по пол., при участі делегатів „Рускої Бесіди“ в Чернівцях.

Під млинське колесо понав перед кількома днями за для власної неосторожності 15 літній Іван Роговий з Волоки, при чім стратив одну руку, а крім того тяжко покалічив ся. Нещасного відставлено до красивого шпиталю в Чернівцях.

Академічне товариство „Союз“ в Чернівцях устроє в неділю дня 13. січня в салі „Народного Дому“ вечорницю з танцями. Початок о годині 8. вечором. Вступ від особи 60 кр.

3 статистики шкіл середніх. Після справоздання оголошеного н. к. міністерством просвіти було в минулому півроці в цілій Долишавщині 261 шкіл середніх, а то 181 гімназій і 80 шкіл реальних. З тих були 266 повні а 35 неповні; 199 державних 26 краєвих, 15 міських, 3 єпископських, 13 монаших, 3 фундушових а 7 приватних. Мова викладова в гімназіях була: в 99 німецька, в 41 чеська, в 24 польська, в 3 італійська, в одній руска, в 3 сербо-кroatська а в 9 утравістична. — В школах реальних була мова викладова: в 57 німецька, в 15 чеська, в 4 польська, в 3 італійська, а в 1 сербо-кroatська. — Загальне число учеників гімназійальних вносило з початком року шкільного 1894-95 68. 419, а реальних 25.208, разом 83.627.

Руска міщанська Читальня в Чернівцях обдарувала так як минулих літ, і сего року убогу руску молодіж шкільну черевичками та теплою одежиною. Дня 3. с. м. о 3. годині з полудня зібрався діти з народних шкіл під проводом пп. директорів Фляша і Камінського як також учителів в комнатах Народного Дому. Тут промовив до них сердечними словами теперішній голова міщанської Читальні о. Адріан Добрянський, загріваючи їх до побожності, пильності в науці та любові своєї рідної мови. „Сим, мовив о. голова, покажете найкрасше свою вдячність усім тим добродіям, з котрих ласки дістаєте отсі дарунки, тай нас заохотите до дальшого старання о вас. По промові о. голови слідовало розділене дарунків. Роздано між 41 хлопців 30 пар черевичків і 16 бунд а двом дівчатам дано бархиту на спіднички і хустинки. З вдячним серцем приймала дівтора отсі даруночки з рук міщан пп. Мицака і Созанського, та жаліли, що не мож було більше роздати за для браку фондів на сю ціл, бо коли зважить ся, кільки то убогої нашої молодіж ходить в Чернівцях до народних шкіл, і кільки зпоміж неї конче потребує помочи, то число 43 дітей, котрих сим разом обділено, вище зовсім не значним. По роздаванню дарунків промовив ш. п. Салабаи учитель зі школи при ул. семигородській вказуючи на примірах, що при помочи Божій і добрій волі можна й в убогій стані скінчити шлоли й вийти на люди, коли противно і серед достатків можна зледащити і зійти на зебри, не научившись за молоду нічого, ні не привикнувши до праці. А згадавши те, що все то, що доброго у нас дієсь, дієсь лиш тому, що всі ми находимо горячу опіку під крилами Его Велич.

цесаря Франц Йосифа I., відспівав враз з дітьми ним народний. По сім розійшлися діти домів, раді, що бодай який такий даруночок дістали під Свята Різдва Христового. На конєць годять ся ще і то піднести, що около призбирання фондів на убогу руску молодіж шкільну, заслужились головню щирі і неугомимі виділові нашої Читальні пп. Мицак, Яворський і Смольницький.

Подяка На підпомогу убогої рускої молодіж шкільної зволіли отсі Впр. добродії жертвувати: П.П. Владислав Матковський 1 зр., Антон Глинський 30 кр., Касіян Соневицький 50 кр., Володимир Ясеницький 2 зр., Ераст Чеховський 1 зр., Ілля Семака 50 кр., А. Шанковський 40 кр., Др. Векслер 50 кр., Германн Чопи 1 зр., Др. Калужийський 2 зр., А. Клим 1 зр., Евс. Іванович 1 зр., Калитовський 1 зр., Ер. Пігуляк 1 зр., Др. Залозецкий 2 зр., Др. Соневицький 50 кр., Матіас 1 зр., Волянський 1 зр., Нотар Соневицький 3 зр., Юхневич 2 зр., о. Левинський 1 зр., о. Добрянський 2 зр., В. В. Репта 5 зр., Потеліцький 50 кр., Шкурган 50 кр., Григорович 50 кр., о. крил. Костецкий 2 зр., панна Семака 1 зр., 50 кр., Галицький 5 зр., Др. Ст. Смоль-Стоцький 2 зр., надсов. Винницький 2 зр., Бек 1 зр., Вішньовська 1 зр., Стригафка 1 зр., 50 кр., Марценюк 15 кр., Ал. Яворський 30 кр., Ів. Клим 40 кр., Ник. Шпори 25 кр., Мат. Гейма 1 зр., Вас. Павлович 25 кр., Фр. Житарюк 30 кр., В. Томашевський 20 кр., Мих. Островський 20 кр., Мих. Тарновецький 10 кр., Н. Н. 30 кр., Ст. Александрович 50 кр., Вільг. Ропи 50 кр., Андр. Данилюк 30 кр., Браник 50 кр., Мізало 30 кр., Др. Ферлиевич 2 зр., Біндер 50 кр., Ст. Ганна 2 зр., Тан. Бобчук 1 зр., Петро Палій 1 зр., Ник. Гуглер 50 кр., Григор. Путера 20 кр., Думітраш Гудзік 20 кр., Антон Дутчак 20 кр., Франц. Бзенц 10 кр., Андр. Багачук 10 кр., брати Табакар 1 зр., Міхальський 1 зр., А. Руснак 25 кр., Марія Лебедев 1 зр., Ізид. Воробкевич 1 зр., Др. Волян 3 зр., Др. Рот 2 зр., бр. Мустапа 5 зр., Ів. Тиміньський 1 зр., Харжевський 2 зр. Всім сим Впр. Добродіям складаю на сім місці найсердечнішу подяку за їх щедрі дари в імені виділу читальні як також убогої рускої молодіж шкільної. А. Добрянський, голова.

Незвичайне весіле відбуло ся тому дві неділі в Парижі. Женив ся анархіст Юліан Ортіз, котрого засудили недавно на кілька літ в'язниці за влім і крадіж і мали відвезти на острів Ро. Однак перед тим забажав він оженити ся з любкою і на то ему дозволили. Зв'язаного тонким але сильним шнуром привели его до канцелярії в'язниці, де мав ждати на суджену. Був одягнений елегантно і поводив ся спокійно. Кілька сторожів в'язниці сиділо собі коло него. Прийшла суджена, обоє поцілували ся, Ортіз здавав ся дуже щасливим. Прийшла ще й мати анархіста і полагоджено зараз слюбні формальности. Чотири агенти поліційні були за свідків при слюбі цивільній. Зараз по тім мусіли чоловік і жінка розійти ся; але Ортіз каже собі сам зв'язати руки і просить, щоби его відвезли до церкви на церковний слюб. Дивна річ, що анархіст забажав і такого слюбу. В церкві знов розв'язали его ленти, що пильнували его на кождім кроці і свещенник повінчав залюблену пару. Ортізови дозволили поговорити кілька хвиль з жінкою і відтак завели до в'язниці. Небавом завезуть его на острів Ро, а жінці буде вільно поїхати до него аж по році.

В. САЛЬТЕР. ВЕЛИКИЙ ЗАКЛАД ПЕРЕПЛЕТНИЧИЙ.

Спеціальність:
Оздобні оправы, КНИГИ церковні в щиро золотій і срібній оправі, вироби галантерейні, золотий друк, оправы образів в рами. Богатий склад рам до образів і фотографій.

Найдешевші ціни.
Чернівці, улица почтова ч. 9,
(напроти ц. к. Почти).

Tinct. capsici compos.

(Pain Expeller)

приладжена в антиці Ріхтера, Прага, загальнозвісне втиранє, лагодяче біль, можна дістати по ціні 1-20 зр., 70 кр. і 40 кр. за флашку майже в кождій антиці. При закупні треба дуже уважати і брати флашки лише з охоронною маркою „новіція“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера антика під Зол. Львом, Прага.

Ілюстрований буковинський православний

НА РІК 1895,

виданем і накладом товариства „Руска Бесіда“ в Чернівцях, вже готовий і вийшов з отсим богатим та цікавим змістом:

1) Точний календар астрономічний і церковний із червоно друкованими святами, як також з припадаючими на поодинокі неділі євангеліями, 2) Обширна частина інформаційна, 3) Частина забавна і наукова з отсими уступами; Калина (поема Т. Шевченка, з ілюстрацією). — Як виглядало на Буковині перед її прилученням до Австрії (після опису Сиденого, написав О. П.) — Із поезій Степана Руданського. Прислів'я (з портретом поета). — Громада (дуже важне для сільських громад поученє о деяких справах громадських, стаття др. Ст. Стоцького). — Три дурні (повісточка Марка Несторюка). — В Італії (поема д. М.) — Гнат Онискевич (житєпись з портретом. О. П.) — Стара історія (написала Євгенія Ярошинська). — Думка осіння (поема д. М.) — Надгробний пам'ятник Юрія Федьковича (з ілюстрацією). — Почетні члени літературного товариства „Руска Бесіда“ Коляський і Нечуй-Левицький. — Алькоголь (написав Єротеї Пігуляк). — Як панич Аврель цю Довгоніс оженив ся (сміхованка д. М.) — Дещо з господарствва. — Сьмішне. 4) Найновіший повний буковинський шемагизм. 5) Оповідєня.

Ціна одного примірника 50 кр., з поштовою пересилкою 55 кр. Замовляти можна під адресою: Літературне товариство „Руска Бесіда“ в Чернівцях. Члени „Рускої Бесіди“ дістануть за річну вкладку 2 зл. сей календар, а крім того ще й 12 книжочок „Ластівки“, Бібліотеки для молодіж міщан і селян даром. Позаяк видатки за календар великі, то „Руска Бесіда“ просить нас заразом повідомити теперішніх її членів, щоби зволіли ласкаво чим скорше вирівнати свої заборгованості і прислати хоть частину вкладки на рік 1895.

СИЛА КНИЖКИ або О ПРОВІТІ НАРОДНІЙ.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Пігуляком. Ціна 25 кр., с пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і богатим, старим і молодим переповнена тверезим руским читальникам присвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

